

ARES (2020) 740247

EVROPSKÁ KOMISE
GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO REGIONÁLNÍ A MĚSTSKOU POLITIKU
GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO ZAMĚSTNANOST, SOCIÁLNÍ VĚCI A SOCIÁLNÍ
ZAČLEŇOVÁNÍ
Audit
Ředitelé

Brusel 05. 02. 2020
REGIO/C4/ (2020)725220

Věc: Audit fungování řídicích a kontrolních systémů zavedených s cílem zamezit střetu zájmů, jak to vyžadují články 72 až 75 a 125 nařízení (EU) č. 1303/2013 a články 60 a 72 nařízení (ES) č. 1083/2006

2007CZ161PO004 OP Podnikání a inovace
2007CZ161PO006 OP Životní prostředí
2014CZ16RFOP001 OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
2014CZ16M10P002 OP Životní prostředí
2007CZ05UPO001 OP Lidské zdroje a zaměstnanost
2007CZ052PO001 OP Praha – Adaptabilita
2014CZ05M9OP001 OP Zaměstnanost

Ref.: Audit č. REGC414CZ0133 (uvádějte ve veškeré korespondenci)

Návrh zprávy o auditu (anglické znění) – Ares(2019)3512694 ze dne 29. května 2019
Návrh zprávy o auditu (české znění) – Ares(2019)4270758 ze dne 4. července 2019
Odpověď členského státu – Ares(2019)5522224 ze dne 2. září 2019
Závěrečná zpráva o auditu (anglické znění) – Ares(2019)7370050 ze dne 29. listopadu 2019

Vaše Excellence,

dovoluji si Vás informovat, že Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku a Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování analyzovaly odpověď národních orgánů zaslanou v souvislosti s výše uvedenou zprávou o auditu v rámci řízení o sporných otázkách.

V příloze Vám zasíláme **závěrečnou zprávu o auditu**, která zohledňuje uvedenou analýzu a uvádí konečná zjištění, závěry a doporučení auditorů Komise k výsledným požadovaným nápravným opatřením.

Jeho Excellence Jakub DÜRR
mimořádný a zplnomocněný velvyslanec
stálý představitel České republiky při Evropské unii
Rue Caroly 15/Carolystraat 15
1050 Bruxelles/Brussel,
BELGIQUE/BELGIË

V **příloze II** zprávy o auditu jsou uvedeny neoprávněné výdaje zjištěné při auditu a navrhované finanční opravy.

Žádám Vás, abyste s připojenou závěrečnou zprávou o auditu zacházeli jako s důvěrným dokumentem do té doby, než bude níže popsán následný postup s konečnou platností uzavřen. Pokud bude celá tato zpráva nebo její část postoupena osobám, jichž se tento audit týká, aby mohly podniknout nutná opatření, zajistěte prosím, aby jim byly současně předány také informace uvedené v tomto odstavci.

Národní orgány se žádají, aby do 60 kalendářních dnů od přijetí českého znění závěrečné zprávy o auditu informovaly Komisi, zda závěry přijímají, či nikoli a aby podaly zprávu o plnění doporučení.

Národní orgány dále žádáme, aby ve své odpovědi potvrdily, že zjištění, jež mají na rozpočet EU finanční dopad přesahující 10 000 EUR, byla nahlášena úřadu OLAF prostřednictvím systému IMS pro hlášení nesrovnalostí, a aby předložily příslušné referenční dokumenty.

S úctou

(elektronický podpis)

Francisco MERCHAN-CANTOS

(elektronický podpis)

Franck SÉBERT

p.o. Mark SCHELFHOUT, úřadující ředitel

Příloha: závěrečná zpráva o auditu + přílohy

na vědomí: Marc Lemaître, generální ředitel, GŘ pro regionální a městskou politiku
Joost Korte, generální ředitel, GŘ pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování
Jerzy Plewa, generální ředitel, GŘ pro zemědělství a rozvoj venkova

EVROPSKÁ KOMISE
 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO REGIONÁLNÍ A MĚSTSKOU POLITIKU
 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO ZAMĚSTNANOST, SOCIÁLNÍ VĚCI A SOCIÁLNÍ
 ZAČLEŇOVÁNÍ

Audit

Brusel
 REGIO/C4/ (2020725220)

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA O AUDITU

Audit č. REGC414CZ0133

ŠETŘENÍ:

Memorandum plánovaných šetření: Tematický audit
 souladu řídicích a kontrolních systémů s právním
 rámcem v souvislosti s opatřeními proti střetu zájmů
 2007–2013, 2014–2020

FONDY:

EFRR, FS a ESF

ČLENSKÝ STÁT:

Česká republika

OPERAČNÍ PROGRAM:

2007CZ161PO004 OP Podnikání a inovace
 2007CZ161PO006 OP Životní prostředí
 2014CZ16RFOP001 OP Podnikání a inovace pro
 konkurenceschopnost
 2014CZ16M10P002 OP Životní prostředí
 2007CZ05UPO001 OP Lidské zdroje a zaměstnanost
 2007CZ052PO001 OP Praha – Adaptabilita
 2014CZ05M9OP001 OP Zaměstnanost

AUDITOVANÉ ORGÁNY:

Orgány zapojené do procesu řízení a přidělování
 finančních prostředků EU

Horizontální orgány:

- Rada pro Evropské strukturální a investiční fondy
- Rada pro fondy Společného strategického rámce
- Národní orgán pro koordinaci
- Řídicí a koordinační výbor

Řídicí orgány a zprostředkující subjekty:

- Ministerstvo práce a sociálních věcí
- Hlavní město Praha

- Ministerstvo průmyslu a obchodu
- Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest
- Agentura pro podnikání a inovace
- Ministerstvo životního prostředí
- Státní fond životního prostředí České republiky

Auditní orgán

ADRESÁTI ZPRÁVY:

Jeho Excelence Jakub DÜRR
 mimořádný a zplnomocněný velvyslanec
 stálý představitel České republiky při Evropské unii
 Rue Caroly 15/Carolystraat 15
 1050 Bruxelles/Brussel, BELGIQUE/BELGIË

DATUM AUDITU:

8. ledna až 15. února 2019

ODPOVĚDNÁ GŘ / ODDĚLENÍ:

REGIO a EMPL

PŘIDRUŽENÉ GŘ:

AGRI

EXTERNÍ SPOLEČNOST:

žádná

Obsah

SEZNAM ZKRATEK	5
1. PRÁVNÍ ZÁKLAD	7
2. CÍLE.....	7
3. ROZSAH AUDITU	8
3.1. AUDIT SPOLEČNÝCH ORGÁNŮ ZAPOJENÝCH DO PROCESU ŘÍZENÍ A PŘIDĚLOVÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ EU.....	9
3.2. AUDIT PROJEKTŮ EFRR A FS, NA NĚŽ BYLY POSKYTNUTY DOTACE SPOLEČNOSTEM ZE SKUPINY AGROFERT.....	9
3.3. AUDIT PROJEKTŮ ESF, NA KTERÉ BYLY POSKYTNUTY DOTACE SPOLEČNOSTEM ZE SKUPINY AGROFERT	11
4. PŘÍSTUP A PROVEDENÁ ČINNOST	11
5. ZJIŠTĚNÍ A POŽADOVANÁ OPATŘENÍ / DOPORUČENÍ.....	13
5.1. SPOLEČNÉ ORGÁNY – HORIZONTÁLNÍ SYSTÉMOVÉ ZJIŠTĚNÍ.....	13
5.2. ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE EFRR A FS A POŽADOVANÁ OPATŘENÍ / DOPORUČENÍ.....	67
5.2.1. OP ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (2007CZ161PO006) A OP ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (2014CZ16M1OP002)	69
5.2.1.1. SYSTÉMOVÁ ZJIŠTĚNÍ.....	69
5.2.1.2. ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE OPERACÍ	84
5.2.2. OP PODNIKÁNÍ A INOVACE PRO KONKURENCESCHOPNOST (CCI 2014CZ16RFOP001) – PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020.....	92
5.2.2.1. KP 2 – SYSTÉMOVÁ ZJIŠTĚNÍ	92
5.2.2.2. KP 4 – SYSTÉMOVÁ ZJIŠTĚNÍ	116
5.2.2.3. ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE OPERACÍ	131
5.2.3. OP PODNIKÁNÍ A INOVACE (CCI 2007CZ161PO004) – PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2007–2013	180
5.3. ESF – ZJIŠTĚNÍ A POŽADOVANÁ OPATŘENÍ / DOPORUČENÍ.....	195
5.3.1. OP ZAMĚSTNANOST (CCI 2014CZ05M9OP001)	195
5.3.1.1. ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE OPERACÍ	195
6. ZÁVĚRY AUDITU A VÝROK AUDITORA	202
6.1. ZÁVĚRY AUDITU, VÝROK AUDITORA A NÁPRAVNÁ OPATŘENÍ.....	207
6.1.1. FONDY EFRR/FS	207
6.1.1.1. VYKONANÁ AUDITNÍ ČINNOST.....	208
6.1.1.2. AUDITNÍ ANALÝZA.....	208
6.1.1.3. ZÁVĚRY AUDITU TÝKAJÍCÍ SE EFRR/FS	211
6.1.1.4. VÝROK AUDITORA K EFRR/FS	213

6.1.1.5.	NÁPRAVNÁ OPATŘENÍ TÝKAJÍCÍ SE EFRR/FS	214
6.1.2.	ESF.....	215
6.1.2.1.	VYKONANÁ AUDITNÍ ČINNOST.....	216
6.1.2.2.	ZÁVĚRY AUDITU TÝKAJÍCÍ SE ESF.....	216
6.1.2.3.	VÝROK AUDITORA K ESF.....	218

PŘÍLOHA I: VÝZNAMNOST DOPORUČENÍ

PŘÍLOHA II: SEZNAM FINANČNÍCH OPRAV

PŘÍLOHA III: SEZNAM SYSTÉMOVÝCH CHYB

PŘÍLOHA IV: SEZNAM PROJEKTŮ VYBRANÝCH PRO AUDIT KLÍČOVÉHO
POŽADAVKU 2

PŘÍLOHA V: SEZNAM PROJEKTŮ VYBRANÝCH PRO AUDIT KLÍČOVÉHO
POŽADAVKU 4

PŘÍLOHA VI: STANOVISKO MINISTERSTVA SPRÁVEDLNOSTI ČR

SEZNAM ZKRATEK

AO	auditní orgán
CCI	společný kód pro identifikaci
CO	Platební a certifikační orgán
CPV	společný slovník pro veřejné zakázky
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
ESI fondy	evropské strukturální a investiční fondy
FS	Fond soudržnosti
GŘ EMPL	Generální ředitelství Evropské komise pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování
GŘ REGIO	Generální ředitelství Evropské komise pro regionální a městskou politiku
INTOSAI	Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí
KP	klíčový požadavek
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MS2014+	národní monitorovací systém pro implementaci programů v České republice na programové období 2014–2020
Nariadení o společných ustanoveních	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013
OP	operační program
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP PA	Operační program Praha – Adaptabilita
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
ŘO	řídící orgán

ŘO PIK	řídící orgán Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020
Správní řád	zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
Zákon o střetu zájmů	zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů
ZS	zprostředkující subjekt
ZS-API	zprostředkující subjekt – Agentura pro podnikání a inovace
ZS-SFŽP	zprostředkující subjekt – Státní fond životního prostředí České republiky

1. PRÁVNÍ ZÁKLAD

Právním základem koordinovaného auditu je čl. 75 odst. 1 a 2 nařízení (EU) č. 1303/2013 a článek 72 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

2. CÍLE

Hlavní cíle tohoto auditu:

1. cíl auditu

V souvislosti s dotacemi, které byly poskytnuty společností ze skupiny AGROFERT v období od června 2011 do července 2018, získat přiměřenou jistotu, že řídicí a kontrolní systémy vztahující se na výše uvedené programy před vstupem v platnost finančního nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, byly v souladu s právním rámcem a fungovaly účinně, pokud jde o přidělování finančních prostředků EU, a to od schválení programů až po fázi provádění, se zaměřením zejména na opatření proti střetu zájmů.

2. cíl auditu

Prostřednictvím přezkumu reprezentativního vzorku operací ověřit, zda řídicí a kontrolní systémy fungovaly účinně, pokud jde o KP 2 – Vhodný výběr operací a KP 16 – Adekvátní audity operací, jak je vymezeno v nařízeních vztahujících se na programová období 2007–2013 a 2014–2020¹.

3. cíl auditu

Prostřednictvím přezkumu reprezentativního vzorku operací ověřit, zda řídicí a kontrolní systémy fungovaly účinně, pokud jde o KP 4 – Adekvátní řídicí kontroly a KP 16 – Adekvátní audity operací, jak je vymezeno v nařízeních vztahujících se na programová období 2007–2013 a 2014–2020².

4. cíl auditu

Určit, zda existují důkazy o střetu zájmů v postupu přidělování finančních prostředků EU na programy nebo do odvětví, které mohly zvýhodnit projekty předložené společnostmi ze skupiny AGROFERT.

5. cíl auditu

Určit a posoudit změny ve strukturách, personálním zajištění a postupu práce příslušných vnitrostátních orgánů včetně výběrových komisí, které mohly ovlivnit postupy přidělování dotací nebo vnitrostátní kontroly a audity.

Audit se týkal období, na které se vztahovalo finanční nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, EURATOM) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012 (dále jen „finanční nařízení z roku 2012“), až do vstupu v platnost finančního nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018 (dále jen „finanční nařízení z roku 2018“).

¹ Články 58–60 nařízení (ES) č. 1083/2006 (v programovém období 2007–2013) a články 72–74 a 123–125 nařízení (EU) č. 1303/2013 (v programovém období 2014–2020).

² Články 58–60 nařízení (ES) č. 1083/2006 (v programovém období 2007–2013) a články 72–74 a 123–125 nařízení (EU) č. 1303/2013 (v programovém období 2014–2020).

3. ROZSAH AUDITU

Audit se zaměřil na:

- ověření souladu řídicích a kontrolních systémů s použitelným právním rámcem a jejich účinného fungování, pokud jde o zamezení střetu zájmů,
- přezkum zavedených systémů a postupů s ohledem na výše uvedené KP 2, 4 a 16 pro finanční prostředky z EFRR, FS a ESF přidělené společností ze skupiny AGROFERT v programových obdobích 2007–2013 a 2014–2020,
- podrobné testování vybraných vzorků operací, v jejichž případě byli příjemci společnosti ze skupiny AGROFERT a případně jiné společnosti, v prostorách dotčených programových orgánů a/nebo zprostředkujících subjektů a
- přezkum práce vykonané auditním orgánem, včetně auditů systémů a auditů operací, v souvislosti s těmito operacemi.

Pokud jde o finanční prostředky z EFRR/FS, bylo k auditu vybráno 36 operací z celkového počtu 98 operací, na které byly společností ze skupiny AGROFERT poskytnuty finanční prostředky z ESF/EFRR/FS. Šest z těchto operací bylo přidáno ve druhé fázi a považuje se za vyčerpávající výběr vzorku (*exhaustive stratum*). Seznam vybraných operací je uveden v příloze IV. Základní soubor pro výběr auditního vzorku neobsahoval žádné operace, na něž byly dotace poskytnuty po 2. srpnu 2018 (tj. po vstupu finančního nařízení z roku 2018 v platnost).

V tabulce níže je uveden přehled finančních prostředků z EFRR/FS (příspěvek EU) schválených společností ze skupiny AGROFERT, v Kč a v přibližných částkách v EUR³, na základě informací, které poskytly české orgány v listopadu 2018⁴.

Programové období	ŘO	Hodnota vzorku (příspěvek EU) v Kč	Hodnota základního souboru (příspěvek EU) v Kč	%	Počet operací ve vzorku	Počet operací v základním souboru	%
2007–2013	MPO	291 344 453,00	416 025 203,00	70 %	11	22	50 %
2007–2013	MŽP	684 273 007,0	799 839 868,45	86 %	13	52	25 %
2014–2020	MPO	243 622 416,18	340 519 464,91	72 %	10	22	45 %
2014–2020	MŽP	86 865 838,30	86 865 838,30	100 %	2	2	100 %
Celkem		1 306 105 714	1 643 250 374,7	79 %	36	98	36 %
		50 624 252 EUR	63 691 875 EUR				

Pokud jde o finanční prostředky z ESF, byl proveden audit u celkem tří operací, tj. u dvou operací z programového období 2007–2013 a jedné operace z programového období 2014–

³ Orientační směnný kurz použitý v této zprávě: 1 EUR = 25,80 Kč.

⁴ Na základě seznamů, které české orgány poskytly GR REGION, EMPL a AGRI dne 30. října 2018 a ve kterých jsou uvedeny všechny operace, na něž společnosti skupiny AGROFERT obdržely spolufinancování z EFRR/FS/ESF/EZFRV v programových obdobích 2007–2013 a 2014–2020.

2020. Tyto tři operace představují celkový základní soubor operací ESF, na něž byly skupině AGROFERT poskytnuty dotace od roku 2012:

Projekt č.	Příjemce	OP	Hodnota projektu (Kč)	Datum poskytnutí
16_043/0004636	Synthesia, a.s.	OP Zaměstnanost	1 899 360,00	1.3.2017
94.00822	MAFRA, a.s.	OP LZZ	4 021 162,60	20.5.2013
1.1.00/34415	ACOMWARE, s.r.o	OP PA	753 924,70	21.3.2012
		Celkem	6 674 447,30	

Komise dne 4. prosince 2018 požádala dotčené ŘO pro ESF a EFRR/FS, které její požadavek akceptovaly dne 6. prosince 2018, aby jí přestaly vykazovat výdaje v souvislosti s operacemi, na něž byly poskytnuty dotace společností ze skupiny AGROFERT. Proto představují částky uvedené v tabulkách výše maximální hodnotu poskytnutých dotací na 101 operací (98+3), zatímco částky již vyplacené z rozpočtu EU na tyto operace činí 1 273 290 818 Kč (přibližně 49,35 mil. EUR) z EFRR a 3 190 016 Kč (přibližně 0,12 mil. EUR) z ESF.

3.1. Audit společných orgánů zapojených do procesu řízení a přidělování finančních prostředků EU

Audit společných (horizontálních) orgánů provedly společně GŘ EMPL, REGIO a AGRI ve dnech 8.–9. ledna 2019 a 14.–15. ledna 2019.

Audit se uskutečnil na úrovni následujících společných orgánů zapojených do procesu řízení a přidělování finančních prostředků EU na priority politik a operační programy:

- Rada pro ESI fondy,
- Rada pro fondy Společného strategického rámce,
- Národní orgán pro koordinaci a
- Řídicí a koordinační výbor.

Audit se týkal všech aspektů souvisejících s procesem řízení a přidělování finančních prostředků EU, od schválení operačních programů až po fázi provádění, a obou programových období, se zaměřením na zapojení předsedy vlády A. Babiše a jakýkoli domnělý střet zájmů. Výsledky včetně zjištění a doporučení této části auditu jsou obsaženy v oddíle 5.1 této zprávy.

3.2. Audit projektů EFRR a FS, na něž byly poskytnuty dotace společností ze skupiny AGROFERT

Pokud jde o EFRR a FS, byly předmětem auditu čtyři OP (dva za každé programové období), řízené dvěma ŘO, tj. Ministerstvem životního prostředí (dále jen „MŽP“) a Ministerstvem průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“), a souvisejícími zprostředkujícími subjekty, tj. Státním fondem životního prostředí (dále jen „SFŽP“), Agenturou pro podporu podnikání a investic CzechInvest a Agenturou pro podnikání a inovace. Audit se uskutečnil v prostorách řídicích orgánů, zprostředkujících subjektů a auditního orgánu.

Auditní činnost zahrnovala také přezkum zavedených systémů a postupů s ohledem na klíčové požadavky uvedené v oddíle 2 této zprávy, doplněný podrobným testováním reprezentativního vzorku operací.

Vzorek operací souvisejících s KP 2 – Vhodný výběr operací

Auditní vzorek byl vybrán na základě výše příspěvku EU ze základního souboru operací, na které MŽP a MPO poskytly společně ze skupiny AGROFERT jak v programovém období 2007–2013, tak v programovém období 2014–2020 dotace. Extrapolované výsledky vycházejí také z výše příspěvku EU.

Vzhledem k malé velikosti základního souboru podléhajícímu auditu použili auditoři GŘ REGIO k výběru vzorku metodu náhodného výběru. Použitou metodou výběru vzorku byl výběr se stejnou pravděpodobností – prostý náhodný výběr vzorku (*Equal Probability – simple random sampling*) stratifikovaný podle řídicího orgánu (tj. 15 operací na řídicí orgán) a programového období. Ve druhé fázi bylo přidáno šest operací (auditní vzorek tedy tvořilo celkem 36 operací), které se považují za vyčerpávající výběr vzorku.

Seznam vybraných operací podle programového období a podle operačního programu je uveden v příloze IV.

Podrobnosti týkající se rozsahu:

Pokud jde o EFRR a FS, byl zvolen reprezentativní vzorek 36 operací z celkového základního souboru 98 operací společností skupiny AGROFERT spolufinancovaných z EFRR/FS v letech 2011 až 2018 s cílem extrapolovat výsledky na tento základní soubor. Vzorek zahrnuje řídicí orgány pro obě programová období. Podrobnosti k rozsahu auditu, pokud jde o hodnotu a počet operací (na řídicí orgán a programové období), jsou uvedeny v tabulce v bodě 3 výše.

Dílčí vzorek operací souvisejících s KP 4 – Adekvátní řídicí kontroly

Pro posouzení řádného fungování KP 4 byl z 36 vybraných operací pro KP 2 vybrán dílčí vzorek deseti operací. Tento dílčí vzorek zahrnoval pět operací na každý řídicí orgán. Seznam vybraných operací je uveden v příloze V.

Kromě toho auditoři GŘ REGIO v případě řídicího orgánu na Ministerstvu průmyslu a obchodu přezkoumali všechna zadávací řízení zahájená v rámci prověřovaných operací za programové období 2014–2020 a ověřovali důvody vedoucí ke změnám rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Vybraný vzorek a dílčí vzorek jsou reprezentativní podle ŘO a podle programového období, a proto představují spolehlivý základ pro extrapolaci závěrů ohledně řádného fungování KP 2 a KP 4.

Výsledky včetně zjištění a doporučení v této části auditu jsou obsaženy v oddíle 5.2 této zprávy.

Přezkum činností provedených auditním orgánem

Za účelem posouzení řádného fungování KP 16 se audit zaměřil na auditní činnost provedenou auditním orgánem, jak je vymezena v článku 127 nařízení (ES) č. 1303/2013, a soustředil se na audity operací.

Auditní činnost spočívala v dokumentárním přezkumu zpráv auditního orgánu a pracovních dokumentů předložených Komisi a v návštěvě na místě, která zahrnovala kontrolu:

- i) metodiky auditního orgánu, aby se ověřilo, zda je jeho metodika v souladu s platnými předpisy (konkrétně s nařízením o společných ustanoveních), zda zajišťuje výběr reprezentativního vzorku operací, které mají být podrobeny auditu, a dostatečné pokrytí

všech aspektů legality a správnosti operací se zaměřením na odhalení možného střetu zájmů a možných náznaků nepatřičného vlivu na auditní činnost;

ii) skutečnosti, zda byla metodika auditního orgánu uplatňována správně, zda byla dodržena auditní strategie a zda existovaly nějaké důkazy o neoprávněném zásahu ohledně auditní strategie a jejího provedení;

iii) vzorku pracovních dokumentů auditního orgánu (kontrolních seznamů) v souvislosti s odhalováním a zamezením střetu zájmů, pokud jde o výběr projektů a řídicí kontroly;

iv) fungování nového nástroje, jehož prostřednictvím mohou auditní orgán a všechny řídicí orgány kontrolovat vlastnickou strukturu příjemců, který začal fungovat v lednu 2019.

3.3. Audit projektů ESF, na které byly poskytnuty dotace společností ze skupiny AGROFERT

Pokud jde o ESF, byly předmětem auditu tři OP (dva za programové období 2007–2013 a jeden za programové období 2014–2020) a dva řídicí orgány – Ministerstvo práce a sociálních věcí a hlavní město Praha. Audit se uskutečnil v prostorách řídicích orgánů a na úrovni jednoho příjemce.

Audit se týkal všech aspektů souvisejících s procesem řízení finančních prostředků EU, od schválení operačních programů ESF až po fázi provádění, a obou programových období 2007–2013 a 2014–2020.

Auditní činnost zahrnovala přezkum zavedených systémů a postupů, pokud jde o výše uvedené klíčové požadavky v rozsahu auditu, včetně podrobného testování všech operací ESF, na něž byly poskytnuty dotace skupině AGROFERT.

Vzorek operací souvisejících s KP 2 a KP 4

GŘ EMPL provedlo audit celkem tří operací, tj. dvou operací v programovém období 2007–2013 a jedné operace v programovém období 2014–2020. Tyto tři operace představují celkový základní soubor operací ESF, na něž byly poskytnuty dotace skupině AGROFERT od roku 2012. Podrobnosti k rozsahu auditu, pokud jde o hodnotu operací, jsou uvedeny v tabulce v bodě 3 výše.

Výsledky včetně zjištění a doporučení této části auditu jsou obsaženy v oddíle 5.3 této zprávy.

4. PŘÍSTUP A PROVEDENÁ ČINNOST

Auditní činnost byla provedena v souladu s metodikou stanovenou v memorandu plánovaných auditů a s Pokyny pro Komisi a členské státy ke společné metodice pro hodnocení systémů řízení a kontroly v členských státech, včetně kritérií pro hodnocení⁵.

Audit byl proveden v souladu se standardem ISSAI 4000 (pokyny k auditu souladu vydané organizací INTOSAI)⁶. Zahrnoval sběr důkazů před návštěvami na místě a během těchto návštěv, přezkum postupů a záznamů, vedení pohovorů a přezkum postupu výběru a řídicích kontrol v souvislosti s vybraným vzorkem operací.

⁵ EGESIF_14-0010-final ze dne 18. prosince 2014.

⁶ [http://www.issai.org/media\(797,1033\)/ISSAI_4000_E_Endorsement_version_June.pdf](http://www.issai.org/media(797,1033)/ISSAI_4000_E_Endorsement_version_June.pdf)

Po ukončení činnosti na místě dne 15. února 2019 auditoři Komise požádali dopisem (Ares(2019)1057359) ze dne 20. února 2019 vnitrostátní orgány o další vysvětlení. Tímto dopisem byla právní lhůta stanovená v čl. 75 odst. 2a nařízení (EU) č. 1303/2013 pro vydání návrhu zprávy o auditu pozastavena do okamžiku, kdy byly požadované informace dne 26. února 2019 (Ares(2019)3420031) zčásti poskytnuty.

Další informace si vyžádali auditoři Komise dne 4. března 2019, čímž byla lhůta stanovená v čl. 75 odst. 2a pro vydání návrhu zprávy o auditu opět pozastavena, a odpověď členského státu obdrželi dopisem (Ares(2019)1698371) dne 14. března 2019.

Vzhledem ke dvěma žádostem o další informace byla tříměsíční lhůta pro poskytnutí zprávy stanovená v čl. 75 odst. 2a nařízení o společných ustanoveních pro vydání návrhu zprávy o auditu prodloužena o 16 dní a uplynula dne 31. května 2019.

Návrh zprávy o auditu (anglické znění) byl vydán dne 29. května 2019 a po něm dne 4. července 2019 následovalo znění české.

Útvary Komise obdržely odpověď členského státu na návrh zprávy o auditu dne 30. srpna 2019.

5. ZJIŠTĚNÍ A POŽADOVANÁ OPATŘENÍ / DOPORUČENÍ

5.1. Společné orgány – Horizontální systémové zjištění

Zjištění 01

Posouzení podoby a fungování řídicích a kontrolních systémů ve vztahu ke střetu zájmů

1. Právní základ, pokud jde o střet zájmů

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012

Čl. 59 odst. 1

Plní-li Komise rozpočet v rámci sdíleného řízení, jsou úkoly související s plněním rozpočtu pověřeny členské státy. Komise a členské státy dodržují zásady řádného finančního řízení, transparentnosti a zákazu diskriminace a zajišťují viditelnost činnosti Unie při správě jejich finančních prostředků. Za tímto účelem Komise a členské státy plní své povinnosti spojené s kontrolou a auditem a přebírají z toho vyplývající odpovědnost stanovenou tímto nařízením. Doplňková ustanovení jsou obsažena v odvětvových pravidlech.

Čl. 32 odst. 3

Účinná vnitřní kontrola vychází z osvědčených mezinárodních postupů a zahrnuje zejména:

- a) rozdělení úkolů;*
- b) vhodné řízení rizik a strategii kontroly zahrnující kontroly na úrovni příjemců finančních prostředků;*
- c) zabránění střetu zájmů;*
- d) přiměřené auditní stopy a úplnost údajů v datových systémech;*
- e) postupy sledování dosažených výsledků a následná opatření reagující na zjištěné nedostatky a výjimky ve vnitřních kontrolách;*
- f) pravidelné posuzování řádného fungování systému vnitřní kontroly.*

I když pro sdílené řízení není k dispozici definice střetu zájmů, v článku 57 jsou stanoveny prvky a kritéria, podle nichž lze usuzovat, že dochází ke střetu zájmů:

1. Účastníci finančních operací a jiné osoby podílející se na plnění rozpočtu a na jeho správě, včetně přípravy na tuto činnost, na auditu nebo na kontrole se zdrží jakéhokoli jednání, jež by mohlo uvést jejich zájmy do střetu se zájmy Unie. Pokud toto riziko existuje, upustí dotčená osoba od takového jednání a předloží věc pověřené schvalující osobě, která vydá písemné potvrzení o tom, zda střet zájmů existuje. Dotčená osoba informuje rovněž svého přímého nadřízeného. Pokud se zjistí střet zájmů, ukončí dotčená osoba veškerou svou činnost ve věci. Pověřená schvalující osoba učiní sama veškeré další vhodné kroky.

2. Pro účely odstavce 1 ke střetu zájmů dochází, je-li z rodinných důvodů, z důvodů citových vazeb, z důvodů politické nebo národní spřízněnosti, z důvodů hospodářského zájmu nebo z důvodů jiného společného zájmu s příjemcem finančních prostředků ohrožen nestranný a objektivní výkon funkcí účastníka finančních operací nebo jiné osoby podle odstavce 1.

3. Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 210, kterými určí jednání, jež mohou představovat střet zájmů, a postup, který se má v těchto případech použít.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018

Čl. 36 odst. 3

3. Účinná vnitřní kontrola vychází z osvědčených mezinárodních postupů a zahrnuje zejména tyto prvky:

c) zabránění střetu zájmů;

Článek 61

1. Účastníci finančních operací ve smyslu kapitoly 4 této hlavy a jiné osoby, včetně vnitrostátních orgánů na všech úrovních, podílející se na plnění rozpočtu v přímém, nepřímém a sdíleném řízení, včetně přípravy na tuto činnost, na auditu nebo na kontrole, se zdrží jakéhokoli jednání, jež by mohlo uvést jejich zájmy do střetu se zájmy Unie. Přijmou rovněž vhodná opatření, která u funkcí v rámci jejich odpovědnosti zamezí vzniku střetu zájmů a která řeší situace, jež lze objektivně vnímat jako střet zájmů.

2. Případné riziko střetu zájmů týkající se zaměstnance vnitrostátního orgánu přednese tento zaměstnanec svému přímému nadřízenému. Případné riziko střetu zájmů týkající se zaměstnance, na něhož se vztahuje služební řád, přednese tento zaměstnanec příslušné pověřené schvalující osobě. Příslušný přímý nadřízený nebo pověřená schvalující osoba písemně potvrdí, zda střet zájmů existuje. Je-li zjištěn střet zájmů, zajistí orgán oprávněný ke jmenování nebo příslušný vnitrostátní orgán, aby dotčený zaměstnanec ukončil veškerou činnost v dané věci. Příslušná pověřená schvalující osoba nebo příslušný vnitrostátní orgán zajistí, aby byly učiněny veškeré další vhodné kroky v souladu s platným právem.

3. Pro účely odstavce 1 ke střetu zájmů dochází, je-li z rodinných důvodů, z důvodů citových vazeb, z důvodů politické nebo národní spřízněnosti, z důvodů hospodářského zájmu nebo z důvodů jiného přímého či nepřímého osobního zájmu ohrožen neustranný a objektivní výkon funkcí účastníka finančních operací nebo jiné osoby podle odstavce 1.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015

Čl. 3 odst. 6

„skutečným majitelem“ [se rozumí] fyzická osoba nebo osoby, které v konečném důsledku vlastní nebo kontrolují klienta, nebo fyzická osoba nebo osoby, jejichž jménem se transakce nebo činnost provádí, což zahrnuje přinejmenším:

b) v případě svěřenských fondů:

i) zakladatele;

ii) svěřenského správce nebo svěřenské správce;

iii) osobu nebo osoby vykonávající dohled nad správou svěřenského fondu, existují-li;

iv) obmyšlené, nebo pokud ještě nebyly určeny konkrétní fyzické osoby, které mají prospěch z právního uspořádání nebo právnické osoby, okruh osob, v jejichž hlavním zájmu je právní uspořádání nebo právnická osoba založena nebo provozována;

v) jakoukoli jinou fyzickou osobu, která v konečném důsledku vykonává kontrolu nad svěřenským fondem prostřednictvím přímého či nepřímého vlastnictví nebo jinými prostředky.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013

Čl. 65 odst. 1

Způsobilost výdajů se kromě případů, kdy jsou přímo v tomto nařízení nebo v pravidlech pro daný fond či na jejich základě stanovena zvláštní pravidla, určuje na základě vnitrostátních právních předpisů.

Zákon č. 159/2006 Sb., ze dne 16. března 2006, o střetu zájmů

§ 2

(1) Pro účely tohoto zákona se veřejným funkcionářem rozumí
a) poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky,

...

c) člen vlády nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády,

...

§ 3 odst. 1

Veřejný funkcionář je povinen zdržet se každého jednání, při kterém mohou jeho osobní zájmy ovlivnit výkon jeho funkce. Osobním zájmem se pro účely tohoto zákona rozumí takový zájem, který přináší veřejnému funkcionáři, osobě blízké veřejného funkcionáře, právnické osobě ovládané veřejným funkcionářem nebo osobou blízkou veřejného funkcionáře zvýšení majetku, majetkového nebo jiného prospěchu, zamezení vzniku případného snížení majetkového nebo jiného prospěchu nebo jinou výhodu; to neplatí, jde-li jinak o prospěch nebo zájem obecně zřejmý ve vztahu k neomezenému okruhu adresátů.

§ 4 odst. 1 a 2

(1) Veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) až m) nesmí

a) podnikat nebo provozovat jinou samostatnou výdělečnou činnost,

b) být členem statutárního orgánu, členem řídicího, dozorčího nebo kontrolního orgánu právnické osoby, která podniká (dále jen „podnikající právnická osoba“), pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, nebo

c) být v pracovněprávním nebo obdobném vztahu nebo ve služebním poměru, nejde-li o vztah nebo poměr, v němž působí jako veřejný funkcionář.

(2) Omezení podle odstavce 1 se nevztahuje na správu vlastního majetku a na činnost vědeckou, pedagogickou, publicistickou, literární, uměleckou nebo sportovní, nejde-li o vlastní podnikání v těchto oborech.

§ 4c (účinnost ode dne 9. února 2017)

Je zakázáno poskytnout dotaci podle právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla nebo investiční pobídku podle právního předpisu upravujícího investiční pobídky obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti.

Zákon č. 253/2008 Sb., ze dne 5. června 2008, o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

§ 4 odst. 4 písm. c)

Skutečným majitelem se pro účely tohoto zákona rozumí fyzická osoba, která má fakticky nebo právně možnost vykonávat přímo nebo nepřímo rozhodující vliv v právnické osobě, ve

svěřenském fondu nebo v jiném právním uspořádání bez právní osobnosti. Má se za to, že při splnění podmínek podle věty první skutečným majitelem je:

[...]

c) u nadace, ústavu, nadačního fondu, svěřenského fondu nebo jiného právního uspořádání bez právní osobnosti fyzická osoba nebo skutečný majitel právnické osoby, která je v postavení

1. zakladatele,

2. svěřenského správce,

3. obmyšleného,

4. osoby, v jejímž zájmu byla založena nebo působí nadace, ústav, nadační fond, svěřenský fond nebo jiné uspořádání bez právní osobnosti, není-li určen obmyšlený, a

5. osoby oprávněné k výkonu dohledu nad správou nadace, ústavu, nadačního fondu, svěřenského fondu nebo jiného právního uspořádání bez právní osobnosti.

2. Zjištěné skutečnosti

1) A. Babiš je od 26. října 2013 poslancem Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. V období od 29. ledna 2014 do 24. května 2017 působil jako ministr financí a místopředseda vlády pro ekonomiku. Od 6. prosince 2017 je předsedou vlády.

Premiér jakožto předseda vlády určuje její hlavní politickou orientaci, navrhuje prezidentovi ke jmenování její členy a může prezidenta také požádat o jejich odvolání. Vláda navrhuje státní rozpočet a je odpovědná i za jeho plnění. V mezích stanovených zákonem proto vláda navrhuje priority veřejných výdajů a přidělování finančních prostředků na tyto priority. Částka veřejných výdajů, kterou později proplácí ESI fondy, tvoří část příjmů státního rozpočtu.

Vláda může rovněž odvolávat vyšší státní zaměstnance odpovědné za fondy EU na základě systemizace stanovené v § 17 českého zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě. Například v lednu 2018 vláda vedená A. Babišem odvolala náměstkyni ministra na Ministerstvu práce a sociálních věcí, odpovědného za sekci zabývající se fondy EU.

2) Od 29. ledna 2014 byl A. Babiš členem Rady pro fondy Společného strategického rámce, která byla v prosinci 2014 transformována v Radu pro Evropské strukturální a investiční fondy. Obě rady jsou odbornými a poradními orgány vlády v oblasti koordinace pomoci poskytované z fondů EU. Závěry rad jsou základem pro další rozhodování ministrů odpovědných za čerpání finančních prostředků EU v následných fázích.

3) Auditní orgán je subjektem v rámci Ministerstva financí odpovědným náměstkovi ministra financí.

4) A. Babiš byl během období, kdy působil jako ministr financí a místopředseda vlády pro ekonomiku (od 29. ledna 2014 do 24. května 2017), jediným akcionářem skupiny AGROFERT. Jako jediný akcionář skupiny měl hospodářský zájem na jejím úspěchu. A. Babiš, i když nebyl přímo členem statutárního, řídicího nebo dozorčího orgánu, jako jediný akcionář vykonával funkce valné hromady a rozhodoval v této funkci o rozdělování zisků a jmenování a odvolávání členů (statutárního, řídicího a dozorčího) orgánů skupiny.

Během tohoto období zákon o střetu zájmů zakazoval veřejnému funkcionáři (pojem, který zahrnuje členy vlády) podnikat nebo provozovat jinou výdělečnou činnost (§ 4

odst. 1 zákona). Zákaz se však nevztahuje na správu vlastního majetku (§ 4 odst. 2 zákona).

Právo Unie rozlišuje mezi pouhou skutečností držení podílů (dokonce majoritních), které samo o sobě není považováno za hospodářskou činnost, a skutečným podnikáním, například výkonem práv spojených s majoritním podílem za účelem zasahování do řízení. Toto rozlišení je relevantní také ve výkladu českého práva⁷.

Proto lze dospět k závěru, že na vlastnictví podílu A. Babiše ve skupině AGROFERT by se vztahovala výjimka podle § 4 odst. 2 zákona o střetu zájmů pouze v případě, pokud by ve skutečnosti skupinu neovládal prostřednictvím svého přímého nebo nepřímého zapojení do jejího řízení.

V tomto ohledu útvary Komise zjistily, že A. Babiš učinil jako jediný akcionář skupiny AGROFERT při výkonu působnosti valné hromady následující rozhodnutí:

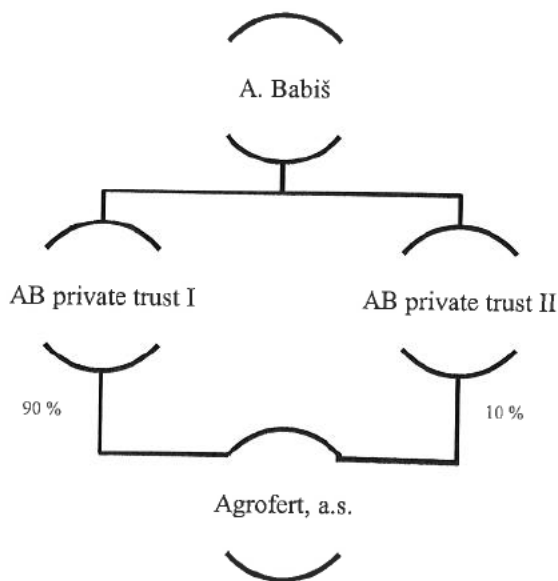
- dne 5. května 2014 A. Babiš rozhodl o rozdělení zisku společnosti AGROFERT, a.s., za rok 2013,
- dne 23. ledna 2015 A. Babiš rozhodl o změně stanov společnosti AGROFERT, a.s., (např. pokud jde o působnost valné hromady, informování valné hromady, působnost představenstva a dozorčí rady),
- dne 24. června 2016 A. Babiš rozhodl o změně stanov společnosti AGROFERT, a.s., (např. pokud jde o akcie společnosti, práva akcionářů, působnost valné hromady),
- dne 28. července 2016 A. Babiš rozhodl prodloužit jedné osobě členství v dozorčí radě společnosti AGROFERT, a.s.,
- dne 16. prosince 2016 A. Babiš rozhodl prodloužit sedmi osobám členství v představenstvu a jedné osobě v dozorčí radě a změnit stanovy společnosti AGROFERT, a.s. (např. pokud jde o akcie společnosti, práva akcionářů, výkon působnosti valné hromady jediným akcionářem, působnost představenstva a dozorčí rady),
- dne 23. prosince 2016 A. Babiš rozhodl o odvolání jedné osoby z funkce člena představenstva společnosti AGROFERT, a.s.

To potvrzuje, že A. Babiš byl do řízení skupiny AGROFERT zapojen. Na základě tohoto posouzení se útvary Komise domnívají, že toto zapojení spadalo do působnosti § 4 odst. 1 zákona o střetu zájmů a výjimka podle § 4 odst. 2 se na něj nevztahovala. Útvary Komise si však jsou vědomy skutečnosti, že tento paragraf výslovně nezmiňuje zákaz poskytování veřejných finančních prostředků, včetně prostředků EU, společnostem, v nichž veřejný funkcionář působil.

- 5) § 4c zákona o střetu zájmů nabyl účinnosti dne 9. února 2017 a zakázal poskytnout dotaci obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti.
- 6) Dne 1. února 2017 A. Babiš založil dva svěřenské fondy (AB private trust I a AB private trust II). Dne 3. února 2017 byly do těchto svěřenských fondů převedeny všechny společnosti skupiny AGROFERT. Ze statutů vyplývá, že A. Babiš je zakladatelem a jediným obmyšleným těchto svěřenských fondů.

⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věci 14 Kse 1/2017 – 131, body 23 a 35.

Skupinu AGROFERT tvoří více než 900 společností, včetně poboček po celé České republice, na Slovensku, v Maďarsku, Polsku, Nizozemsku, Rusku a Německu. Skupina AGROFERT je jednou z největších společností v České republice, která působí zejména v zemědělství a v potravinářském a chemickém průmyslu. Vlastní také dva hlavní deníky v zemi a televizní a rozhlasové stanice.

7) Statuty svěrenských fondů a smlouvy se správci potvrzují, že:

- dvěma hlavními účely svěrenských fondů jsou i) správa skupiny AGROFERT a ii) ochrana zájmů A. Babiše,
- A. Babiš založil svěrenské fondy [redacted],
- vlastnická práva k majetku ve svěrenském fondu vykonává svěrenský správce A. Babiš [redacted] (např. pokud správce nechrání zájmy A. Babiše).
- [redacted]
- dohled nad správou svěrenských fondů vykonává Rada protektorů. Rada protektorů má tři členy jmenované A. Babišem. [redacted]

- [redacted]
- [redacted] Rodinného protektora jmenuje A. Babiš,
- [redacted] (např. pokud protektor nechrání zájmy A. Babiše),
- [redacted] Za doby trvání správy svěřenských fondů může A. Babiš obdržet veškerý zisk z majetku ve svěřenských fondech.

Podle čl. 3 odst. 6 směrnice o boji proti praní peněz (směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015) je skutečným majitelem v případě svěřenských fondů zakladatel, svěřenský správce, osoba vykonávající dohled nad správou svěřenského fondu nebo obmyšlený. To znamená, že A. Babiš je skutečným majitelem svěřenských fondů.

- 8) Vzhledem k výše zmíněným prvkům správy a řízení, zejména k tomu, že A. Babiš vymezil účely svěřenských fondů (zejména ochranu svých zájmů), založil je a jmenoval všechny jejich činitele, které může také odvolávat, lze situaci hodnotit tak, že má na svěřenské fondy přímý i nepřímý rozhodující vliv. Na základě tohoto hodnocení se útvary Komise domnívají, že A. Babiš prostřednictvím těchto svěřenských fondů nepřímo ovládá mateřskou společnost skupiny AGROFERT (AGROFERT, a.s.).
- 9) V důsledku toho mají útvary Komise za to, že se na A. Babiše vztahuje § 4c zákona o střetu zájmů. Proto se útvary Komise domnívají, že všechny dotace poskytnuté skupině AGROFERT od 9. února 2017 nejsou v souladu s vnitrostátním zákonem o střetu zájmů, který zakazuje poskytnout takové obchodní společnosti dotaci, a tudíž i s čl. 65 odst. 1 nařízení o společných ustanoveních.

Tento závěr má patrně oporu ve stanovisku českého Ministerstva spravedlnosti (ministerstva odpovědného za vnitrostátní zákon o střetu zájmů) z listopadu 2018 (viz příloha VI), které potvrzuje:

S přihlédnutím k výše uvedenému jsme dospěli k závěru, že jde-li o souvislost se svěřenskými fondy, patrně jedinou situací, v níž lze uvažovat o aplikaci zákazu stanoveného v § 4c zákona o střetu zájmů, je situace, kdy je prostřednictvím svěřenského fondu (tedy nepřímo) vykonáván rozhodující vliv na obchodní korporaci (ovládanou osobu), která sama vlastní v obchodní společnosti, jež má být příjemcem dotace nebo investiční pobídky podle zvláštních právních předpisů, podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti. Jak již bylo řečeno, v prostředí ovládání lze vliv uplatňovat přímo i nepřímo, tedy i prostřednictvím jiné osoby či non-subjektu (svěřenského fondu, který sám může být i osobou ovládající – k tomu viz výše). Vždy je nicméně třeba pro konečný závěr o ovládání na všech úrovních ovládání (dochází-li k uplatňování vlivu nepřímo) zkoumat, zda tento vliv je ve vztahu k jednání nebo jinému chování ovládané osoby rozhodující a je s ním v přímé souvislosti; postačí přitom i pouhá možnost výkonu takového rozhodujícího vlivu.

Zároveň analýza Ministerstva spravedlnosti patrně naznačuje, že se zákaz uvedený v § 4c zákona o střetu zájmů vztahuje pouze na dotčenou obchodní společnost, a nikoli

na samotnou ovládanou osobu. Tento výklad by znamenal, že se výše uvedený zákaz vztahuje pouze na společnosti, v nichž společnost AGROFERT, a.s., vlastní podíl představující alespoň 25 %, a nikoli na samotnou společnost AGROFERT, a.s. Útvary Komise se domnívají, že tento výklad by byl příliš formalistický.

Zákon o obchodních korporacích je součástí práva soukromého a upravuje v první řadě obchodní korporace. To je zřejmě důvod, proč ustanovení o ovládnutí zmiňují pouze obchodní korporace, a nikoli jiné subjekty (s právní osobností či bez ní), které by nicméně mohly být také „ovládány“, ale které nejsou primárně předmětem tohoto zákona.

Na druhé straně je zákon o střetu zájmů součástí práva veřejného a jeho cílem je zabránit střetu zájmů ve všech jeho podobách. V tomto kontextu by měl být pojem „ovládaná osoba“ v § 4c zákona o střetu zájmů chápán spíše obecněji jako subjekt nebo mechanismus, jehož prostřednictvím je vykonáváno ovládnutí a který se neomezuje na kategorii obchodních korporací ve smyslu zákona o obchodních korporacích. Tento přístup podporuje také důvodová zpráva zákona. Jinak by bylo možné použití tohoto ustanovení jednoduše obejít založením svěřenského fondu a zároveň dotčené podíly ve skutečnosti nadále ovládat.

Na základě výše uvedených skutečností se útvary Komise domnívají, že § 4c platí i v situaci, kdy veřejný funkcionář má rozhodující vliv na obchodní korporaci prostřednictvím ovládaného subjektu, který není obchodní korporací a který nemusí mít právní osobnost, jako je například svěřenský fond.

Vzhledem k výše zmíněným prvkům správy a řízení, zejména k tomu, že A. Babiš vymezil účely svěřenských fondů (zejména ochranu svých zájmů), nastavil jejich fungování a jmenoval všechny jejich činitele, které může také odvolávat, má A. Babiš v současné době rozhodující vliv na oba svěřenské fondy.

A. Babiš tudíž oba svěřenské fondy ovládá a prostřednictvím těchto svěřenských fondů ovládá také skupinu AGROFERT. Na základě tohoto posouzení se útvary Komise domnívají, že se na skupinu AGROFERT vztahuje zákaz uvedený v § 4c zákona o střetu zájmů. Proto společnostem v této skupině neměly být poskytnuty dotace a veškeré související veřejné dotace, včetně z EFRR, ESF a Fondu soudržnosti, poskytnuté po 9. únoru 2017 jsou v rozporu s § 4c zákona o střetu zájmů a jsou považovány za neoprávněné.

- 10) Pokud jde o činnosti horizontálních orgánů (Rada pro ESI fondy, Národní orgán pro koordinaci, vláda), útvary Komise přezkoumaly různé dokumenty (statuty, jednací řády, zápisy z jednání výborů, podklady, přijatá rozhodnutí) související s činností výše uvedených společných orgánů od roku 2013. Útvary Komise rovněž analyzovaly zvukové záznamy ze zasedání Rady pro ESI fondy.

Analýza těchto dokumentů a zvukových záznamů prokazuje, že A. Babiš má vliv na rozhodnutí těchto orgánů, zejména na rozhodovací postup při realokaci finančních prostředků mezi operačními programy a/nebo v jejich rámci a při schvalování opatření pro úpravu/zlepšení řídicích a kontrolních systémů těchto programů. Zavedený řídicí a kontrolní systém proto nezabránil tomu, aby přidělování finančních prostředků EU nebylo ovlivněno střetem zájmů, zejména přidělování finančních prostředků EU na programy nebo do odvětví, které mohly zvýhodnit projekty předložené společnostmi ze skupiny AGROFERT. Podle práva EU měly české orgány povinnost zajistit účinné kontrolní systémy, které by střetu zájmů zabránily. Rozhodnutí přijatá horizontálními orgány jsou schvalována na úrovni vlády.

11) Osobní a/nebo hospodářský zájem A. Babiše lze prokázat na základě následujících rozhodnutí přijatých v souvislosti s finančními prostředky EU, z nichž měla skupina AGROFERT přímo či nepřímo prospěch:

- Národní orgán pro koordinaci provádí analýzu rizika a zjišťuje riziko nízké míry čerpání nebo nedostatečného čerpání finančních prostředků EU operačními programy. Rada pro ESI fondy a vláda schválily nápravná opatření (akce), která mají přijmout řídicí orgány (např. vnitřní přerozdělení, zvýšení limitů ve výzvách k předkládání projektů, rozšíření škály způsobilých výdajů). To vedlo ke zvýšení maximálního přidělu finančních prostředků pro velké společnosti u OP Životní prostředí a OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Auditóři Komise zaznamenali, že velké společnosti, včetně některých ze skupiny AGROFERT, obdržely z těchto programů financování.
- V červenci 2016 byl na úrovni Rady pro ESI fondy projednán převod 2 miliard Kč (přibližně 78 mil. EUR⁸) z OP Doprava do OP Životní prostředí. Je třeba poznamenat, že OP Doprava byl již v tuto dobu jedním z výkonnějších OP, pokud jde o čerpání finančních prostředků, zatímco OP Životní prostředí měl problémy se splněním pravidla N+3, a tudíž byl vystaven většímu riziku zrušení závazků. Ministerstvo dopravy jako řídicí orgán OP Doprava se v průběhu meziresortního připomínkového řízení vyslovilo proti tomuto převodu finančních prostředků. Vznesené argumenty však nebyly akceptovány a Rada pro ESI fondy a vláda přerozdělení finančních prostředků do OP Životní prostředí schválily. Navíc tento převod navržený Národním orgánem pro koordinaci navrhoval rozdělení finančních prostředků mezi dvě opatření (kanalizace a zlepšování kvality ovzduší v poměru 50/50). Ministr životního prostředí, který byl dříve výkonným ředitelem jedné společnosti ze skupiny AGROFERT, trval na jiném rozdělení mezi obě opatření (kanalizace – 25 % a zlepšování kvality ovzduší – 75 %). Toto přerozdělení zvýhodnilo odvětví chemického průmyslu, kterému v České republice dominují společnosti ze skupiny AGROFERT.

12) Zásada a obecná povinnost vyhnout se ve sdíleném řízení střetu zájmů se vztahuje na všechny osoby zapojené do plnění a řízení rozpočtu EU. Proto lze dospět k závěru, že A. Babiš byl zapojen do plnění rozpočtu EU v České republice ve smyslu čl. 59 odst. 1 ve spojení s čl. 32 odst. 3 finančního nařízení z roku 2012⁹. Navíc od vstupu článku 61 finančního nařízení z roku 2018¹⁰ v platnost dochází ke střetu zájmů rovněž ve všech situacích, kdy je z důvodů osobního zájmu určité osoby nebo svěřeného určité osobě ohrožena nestrannost a objektivita určitého rozhodnutí. Tento zájem může být finanční či nefinanční povahy a může se týkat osobních, rodinných nebo hospodářských vztahů.

A. Babiš je skutečným majitelem společností skupiny AGROFERT a od února 2017 dvou svěřenských fondů a má v období, kdy je členem vlády, přímý hospodářský zájem na úspěchu skupiny AGROFERT ve smyslu i) definice uvedené v čl. 3 bodě 6 směrnice (EU) 2015/849 o boji proti praní peněz a ii) čl. 59 odst. 1 ve spojení s čl. 32 odst. 3 finančního nařízení z roku 2012.

⁸ Směnný kurz 25,80 Kč/EUR.

⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012.

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018.

3. Závěry

- a) A. Babiš se aktivně podílel na plnění rozpočtu EU v České republice;
- b) A. Babiš je skutečným majitelem společností skupiny AGROFERT a od února 2017 dvou svěřenských fondů, které zcela ovládá, a proto má přímý hospodářský zájem na úspěchu skupiny AGROFERT, a
- c) nestranný a objektivní výkon funkcí A. Babiše (jako předsedy vlády, předsedy Rady pro ESI fondy, ministra financí a místopředsedy vlády pro ekonomiku) byl ohrožen, protože byl zapojen do rozhodnutí, která měla rovněž dopad na skupinu AGROFERT.

Na tomto základě dospěly útvary Komise k následujícímu závěru:

- 1) Pro období před 9. únorem 2017: A. Babiš podnikal a český řídicí a kontrolní systém nezajistil účinnou kontrolu včetně zabránění střetu zájmů, jak požaduje čl. 32 odst. 3 finančního nařízení z roku 2012 a § 4 odst. 1 zákona o střetu zájmů. V tomto ohledu nebylo doloženo, že by ohledně tohoto nesouladu bylo přijato jakékoli opatření na vnitrostátní úrovni. Útvary Komise si však jsou vědomy skutečnosti, že tento paragraf výslovně nezmiňuje zákaz poskytování veřejných finančních prostředků, včetně prostředků EU, společnostem, v nichž veřejný funkcionář působil. Komise proto ohledně tohoto porušení vnitrostátních pravidel nebo čl. 32 odst. 3 finančního nařízení z roku 2012 nenavrhuje žádné finanční opravy.
- 2) Pro období po 9. únoru 2017: kromě toho, že řídicí a kontrolní systémy českých orgánů i nadále nejsou v souladu s čl. 32 odst. 3 finančního nařízení z roku 2012 a s § 4 odst. 1 zákona o střetu zájmů, také poskytnutí 17 dotací z EFRR a ESF (z EFRR 16 dotací a z ESF jedna dotace) společnostem skupiny AGROFERT po tomto datu jsou v rozporu s § 4c zákona o střetu zájmů. Jsou proto neoprávněné. Na všechny související výdaje již vykázané Komisi na tyto operace by tedy měla být uplatněna 100% finanční oprava a související příspěvek z veřejných zdrojů z těchto programů by měl být rovněž zrušen (viz příloha III písm. b). Celková hodnota (příspěvku EU) dotčených 17 operací činí 282 719 496,27 Kč (přibližně 10,96 mil. EUR) z EFRR a 949 680 Kč (přibližně 36 809 EUR) z ESF.
- 3) V období po vstupu článku 61 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 v platnost přetrvává nedostatek v řídicím a kontrolním systému, pokud jde o zabránění střetu zájmů, a kromě toho je třeba zajistit soulad s čl. 36 odst. 3 a článkem 61 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046. Stejně tak jsou finanční prostředky poskytnuté v rozporu s § 4c zákona o střetu zájmů neoprávněné a měla by být uplatněna 100% finanční oprava.

Auditoři Komise nezjistili žádný důkaz nepřipustného ovlivňování auditního orgánu během období, kdy byl A. Babiš ministrem financí.

Kromě toho a nezávisle na otázce střetu zájmů byly při auditu zjištěny jednotlivé chyby s finančním dopadem, které dokládají existenci závažných nedostatků ve fungování řídicích a kontrolních systémů jak v období 2007–2013, tak v období 2014–2020 (viz oddíly 5.2 a 5.3).

Požadované opatření / doporučení

Doporučení

Rídící orgány pro příslušné operační programy se žádají, aby:

- a) uplatnily 100% finanční opravu na všechny výdaje vykázané pro 17 operací, u nichž bylo zjištěno, že jsou v rozporu s § 4c zákona o střetu zájmů, a zrušily související příspěvky z veřejných zdrojů z těchto programů;
- b) ověřily všechny dotace poskytnuté od 9. února 2017 na všechny dotčené operační programy na období 2014–2020 (tj. OP Životní prostředí, OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost a operační programy ESF), aby se zajistilo, že byly poskytnuty v souladu s § 4c zákona o střetu zájmů a od 2. srpna 2018 v souladu s článkem 61 finančního nařízení z roku 2018, pokud jde o situace možného střetu zájmů, které mohly ovlivnit poskytnutí dotací jakémukoli příjemci. U všech neoprávněných operací zjištěných tímto ověřením by měly být uplatněny finanční opravy a zrušení souvisejícího příspěvku z veřejných zdrojů;
- c) v souladu s povinností podle čl. 36 odst. 3 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 zlepšily zavedené řídicí a kontrolní systémy, aby identifikovaly všechny případy nesouladu s § 4 odst. 1 a § 4c zákona o střetu zájmů nebo s článkem 61 finančního nařízení z roku 2018 s cílem zajistit, aby už nedocházelo k poskytování dotací v rozporu s pravidly o střetu zájmů;
- d) oznámily veškerá opatření, která byla přijata nebo navržena v důsledku toho, že A. Babiš nejednal v souladu s § 4 odst. 1 a § 4c zákona o střetu zájmů.

Významnost: kritické

Odpovědný subjekt: řídicí orgány / CO

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

Výklad § 4c zákona o střetu zájmů zastávaný Komisí je nesprávný

[16] Pokud připustíme, že § 4c zákona o střetu zájmů je v dotčeném případě použitelný, nic to nemění na tom, že výklad tohoto ustanovení zastávaný Komisí, resp. jeho aplikace na dotčený případ jsou chybné.

[17] Zákaz obsažený v § 4c zákona o střetu zájmů dopadá dle svého znění na „*obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář uvedený v §2 odst. 1 písm. c) nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti*“ (důraz doplněn).

[18] Svěřenský fond nelze pokládat, v rozporu s tvrzením Komise v návrhu auditní zprávy, za osobu ovládanou veřejným funkcionářem uvedeným v § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů, jejímž prostřednictvím by tento funkcionář vlastnil podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti, a vztahoval se tak na něho zákaz poskytnutí dotace ve smyslu tohoto ustanovení.

[19] Zprv, svěřenský fond nemůže být ovládanou osobou ve smyslu § 4c zákona o střetu

zájmů již z definice. Pojem ovládané osoby je definován v § 74 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, a to tak, že „[o]vládanou osobou je *obchodní korporace ovládaná ovládající osobou*“ (důraz doplněn). Obchodními korporacemi jsou dle § 1 odst. 1 zákona o obchodních korporacích obchodní společnosti a družstva. Obchodními společnostmi jsou pak dle § 1 odst. 2 téhož zákona veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručeným omezením, akciové společnosti, evropské společnosti a evropská hospodářská zájmová sdružení. Vzhledem k tomu, že svěřenský fond není obchodní korporací ve smyslu českého práva, nemůže být ani ovládanou osobou ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů.

[20] Komise uvádí, že pojem „*ovládaná osoba*“ ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů je třeba vykládat širěji, a to tak, že za ovládanou osobu ve smyslu tohoto ustanovení je třeba považovat též svěřenský fond. Takto rozšiřující výklad však nemá v českém právním systému jakékoliv opodstatnění.

[21] Česká republika zdůrazňuje, že výklad pojmů a institutů českého práva musí vycházet z výkladových metod dle českého právního řádu. V českém právním prostředí přitom platí, že neobsahuje-li právní předpis vlastní definici, je třeba tomuto pojmu přiznat význam, který mu přiznává jiný, definici obsahující právní předpis. Nehraje přitom roli, zda je v konkrétním případě pro výklad pojmu obsaženého v právním předpise veřejnoprávní povahy použita definice zakotvená v právním předpise soukromoprávní povahy. Tato skutečnost vyplývá obecně např. z článku 40 Legislativních pravidel vlády¹¹, přičemž ji potvrzuje odborná literatura i přímo ve vztahu k pojmu „*ovládané osoby*“¹².

[22] Není pravdou, jak uvádí Komise, že by z důvodové zprávy vyplývala potřeba širšího výkladu dotčeného pojmu. Naopak, z legislativního procesu vyplývá, že pojem „*ovládané osoby*“ v zákoně o střetu zájmů odpovídá pojetí tohoto pojmu v zákoně o obchodních korporacích.¹³ Tvrzení Komise, že by v případě absence takového rozšiřujícího výkladu bylo možné dotčený zákaz obcházet prostřednictvím svěřenského fondu, je přitom v rozporu se samotnou podstatou tohoto institutu, která spočívá právě v zamezení možnosti takového ovládnutí ze strany zakladatele (viz níže).

[23] V neposlední řadě je třeba uvést, že Komise na řadě míst návrhu auditní zprávy zaměňuje význam pojmu „*ovládané osoby*“, který je v českém právním řádu jasně definován, s významem pojmu „*skutečný vlastník*“ obsaženém ve směrnici 2015/849, tedy zcela odlišného pojmu obsaženého v unijním předpise sledujícím *odlišné cíle*.

[24] Je sice pravdou, že ČR v návaznosti na požadavky Komise vyžaduje, aby žadatelé o dotaci spolu se žádostí uváděli i informace o svých skutečných majitelích. ČR v minulosti s Komisí intenzivně komunikovala ohledně účelu vyžadování těchto informací, který s ohledem na absenci takového požadavku v unijní legislativě dodnes není zcela jasný, jakož nejsou jasné ani důsledky, které by z těchto zjištění měly být vyvozovány. V každém případě je třeba uvést, že požadavkem na dokládání informací o skutečných majitelích není a nikdy nebyl sledován účel zajištění souladu s § 4c zákona o střetu zájmů, který s pojmem

¹¹ „Právní předpis musí být terminologicky jednotný. Zároveň je třeba dbát souladu s terminologií použitou v navazujících a souvisejících právních předpisech různé právní síly. Je-li nutné zavést nový právní termín, je třeba jej v právním předpise blíže vymezit.“

¹² „Ustanovení § 74 odst. 1 vymezuje pojmy užívané v souvislosti s ovládnutím nejen pro účely zákona o obchodních korporacích, ale i pro účely zvláštních právních předpisů; jedná se tedy především o ustanovení povahy definiční“ (Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 214).

¹³ Viz pozměňovací návrh [redacted] ke sněmovnímu tisku č. 564 (7. volební období, 2013–2017); [<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=129152&pdf=1>].

„skutečného majitele“ nijak nepracuje. Takový postup by neměl oporu v žádném vnitrostátním ani unijním předpise.

[25] Stejně závěry ostatně vyplývají z nedávného rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje, kterým došlo ke zrušení prvostupňového rozhodnutí Městského úřadu Černošice o přestupku, kterého se měl pan Babiš dopustit tím, že jako veřejný funkcionář byl ovládající osobou společností, které provozují televizní vysílání a vydávají periodický tisk. Orgán prvního stupně dospěl k závěru, stejně jako Komise v návrhu auditní zprávy, že k ovládnutí společností vložených do svěřenského fondu dochází prostřednictvím svěřenského fondu jakožto ovládané osoby. Krajský úřad Středočeského kraje, jehož právní názor je pro správní orgán prvního stupně závazný, nicméně jasně uvedl, že při výkladu pojmu „ovládaná osoba“ pro účely zákona o střetu zájmů je třeba vycházet z definic obsažených v zákoně o obchodních korporacích, a tudíž, že svěřenský fond nemůže být ovládanou osobou ve smyslu zákona o střetu zájmů. Odvolací orgán zároveň potvrdil, že pro účely výkladu pojmu „ovládaná osoba“ nelze vycházet z konceptu „skutečného majitele“ ve smyslu legislativy upravující legalizaci výnosů z trestné činnosti, jelikož jde o dva zcela odlišné pojmy¹⁴.

[26] Zadržet, § 4c zákona o střetu zájmů nezakazuje poskytnutí dotace veřejnému funkcionáři, kdykoli tento vlastní nějaký (jakýkoli) podíl v obchodní společnosti, která má být příjemcem dotace, ale pouze v situaci, kdy tento podíl dosáhne určité úrovně (konkrétně alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti). Tato konstrukce vychází z premisy, že od určité úrovně vlastnického podílu má veřejný funkcionář dostatečně kvalifikovaný vliv na chod obchodní společnosti, který by ho v rámci výkonu funkce veřejného funkcionáře mohl motivovat ke snaze ovlivňovat alokaci dotací ve prospěch takové obchodní společnosti a zajistit si tím svůj osobní prospěch.

[27] Z toho je patrné, že zákonodárce chtěl postihovat zákazem poskytnutí dotace pouze situace, kdy je prostřednictvím vlastnického podílu vykonáván určitý, dostatečně kvalifikovaný vliv veřejného funkcionáře na chod takové obchodní společnosti.

[28] Ve světle tohoto účelu je logicky potřeba vyložit pojem „jím ovládaná osoba“ ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů.

[29] Uvedenému účelu by zjevně neodpovídal výklad, podle kterého by za situaci naplnění pojmu ovládané osoby musel být považován jakýkoli vliv veřejného funkcionáře na určitý subjekt vlastníci dotčený podíl v obchodní společnosti, která má být příjemcem dotace.

[30] Jak bylo výše uvedeno, účelem § 4c zákona o střetu zájmů je postihovat pouze ty situace, kdy je veřejný funkcionář s to mít prostřednictvím vlastnického podílu určité úrovně určitý kvalifikovaný vliv na chod obchodní společnosti, která má být příjemcem dotace. Tomu koneckonců odpovídá i běžný význam pojmu „ovládání“, který ukazuje na kvalifikovanou (vyšší) míru uplatňování vlivu.

[31] Takto kvalifikovanou míru vlivu přitom nelze realizovat v případě svěřenského fondu.

[32] Institut svěřenského fondu byl záměrně konstruován způsobem, který *a priori* vylučuje, aby zakladatel svěřenského fondu tento fond ovládal způsobem, na který míří pojem „jím ovládaná osoba“ ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů.

[33] Svěřenský fond je dle § 1448 občanského zákoníku vytvořen vyčleněním majetku z vlastnictví zakladatele tak, že ten svěří správci majetek a svěřenský správce se zaváže tento

¹⁴ Příloha č. 1 rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje ze dne 20. března 2019. Dotčené rozhodnutí bylo po nabytí právní moci uveřejněno na internetu na základě žádosti dle zákona o svobodném přístupu k informacím.

majetek držet a spravovat, přičemž vznikem svěřenského fondu vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví vyčleněného majetku. Svěřenský správce se tohoto majetku ujme a spravuje ho, a to vlastním jménem. Svěřenský fond tak není vlastnictvím zakladatele a ani osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno (beneficienta/obmyšleného).

[34] Podle § 1456 občanského zákoníku „[s]věřenskému správci náleží plná správa majetku ve svěřenském fondu“ (důraz doplněn).

[35] Z toho je patrné, že osoba zakladatele svěřenského fondu, resp. osoba, k jejímuž prospěchu má svěřenský fond sloužit, neovládá tento fond, ale naopak jeho správa je svěřena *výhradně* svěřenskému správci.

[36] V takovém případě je tedy vyloučeno, aby veřejný funkcionář, který je zakladatelem svěřenského fondu, resp. osobou, k jejímuž prospěchu má svěřenský fond sloužit, tento fond ovládal ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů.

[37] Na uvedeném nic nemění skutečnost, že zakladatel svěřenského fondu může vykonávat *nějaký* vliv týkající se osob ve vedení svěřenského fondu. Takový vliv totiž nezasahuje do povinností svěřených § 1448 a násl. občanského zákoníku svěřenskému správci – i pokud by zakladatel za určitých okolností vyměnil svěřenského správce, nic by to nezměnilo na povinnosti nového správce spravovat svěřenský fond nezávisle. Takový vliv tedy není *a priori* s to naplnit pojem „*ovládání*“ ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů, jak byl popsán výše.

[38] Zatřetí, i kdyby svěřenské fondy mohly být v obecné rovině považovány za ovládanou osobu ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů (*quod non*), bylo by potřeba ještě posoudit, zda v nyní posuzovaném případě může zakladatel dotčených svěřenských fondů, který je zároveň obmyšleným ve smyslu statutů těchto fondů, tyto fondy skutečně ovládat.

[39] Návrh auditní zprávy se přitom vůbec nezabývá zásadními ustanoveními statutů obou dotčených fondů, která takový druh vlivu vylučují.

[40] Dle [redacted] statutu obou svěřenských fondů je jejich hlavním účelem zajistit [redacted] správu do svěřenských fondů vložených obchodních společností. Jinými slovy, již hlavním účelem dotčených fondů je vyloučení možnosti ovládání ze strany obmyšleného, v souladu s účelem tohoto právního institutu připomenutým výše.

[41] Komise možnost ovládání dotčených svěřenských fondů dovozuje hlavně z personálního vlivu zakladatele na činnost obou fondů.

[42] Ten je přitom velmi omezený. Sám [redacted]

[redacted] Zakladatel však nemůže sám jmenovat nové svěřenské správce, tato pravomoc náleží Radě protektorů ([redacted]), resp. případný druhý svěřenský správce je přímo určen [redacted]. Je tedy zřejmé, že zakladatel nemá přímý vliv na výměnu správců svěřenských fondů, tudíž logicky nelze mít za to, že by skrze správce svěřenských fondů mohl vykonávat rozhodující či významný vliv na jednání a činnost svěřenských fondů.

[43] Podobně omezený je personální vliv zakladatele svěřenských fondů na Radu protektorů. [redacted]

fondů). Je tedy zřejmé, že vliv zakladatele na obměnu personálního složení Rady protektorů je natolik omezený, že nelze mít za to, že by zakladatel mohl skrze Radu protektorů působit na správce svěřenských fondů a skrze ně vykonávat rozhodující či významný vliv na jednání a činnost svěřenských fondů.

[44] Avšak především, i pokud by vliv zakladatele na personální záležitosti fondu byl jakkoli velký, r

[45] Z výše uvedeného tedy vyplývá, že ovládání dotčených svěřenských fondů ze strany obmyšleného je právně jednoznačně vyloučeno.

[46] Úvahy Komise ohledně možného ovládání dotčených svěřenských fondů ze strany jejich zakladatele tak zůstávají ve zcela hypotetické rovině. I z judikatury SDEU k problematice střetu zájmů v oblasti veřejných zakázek přitom jasně vyplývá, že střet zájmů nemůže být pouze hypotetický (rozsudek T-292/15 *Vakakis kai Synergates v. Komise*, EU:T:2019:84, body 99 a 100: „I když se však podle článku 94 finančního nařízení zakázka nesmí zadat zájemcům nebo uchazečům, kteří se během zadávacího řízení nacházejí ve střetu zájmů, toto ustanovení umožňuje vyloučit uchazeče ze zadávacího řízení pouze v případě, že je střet zájmů skutečný, a nikoli hypotetický. Za tímto účelem musí být nebezpečí střetů zájmů skutečně konstatováno, a to po konkrétním posouzení nabídky a situace uchazeče (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 3. března 2005, *Fabricom*, C-21/03 a C-34/03, EU:C:2005:127, body 32 až 36; ze dne 19. května 2009, *Assitur*, C-538/07, EU:C:2009:317, body 26 až 30, a ze dne 18. dubna 2007, *Deloitte Business Advisory v. Komise*, T-195/05, EU:T:2007:107, bod 67). [...] Proto přísluší veřejnému zadavateli posoudit a ověřit existenci skutečného nebezpečí výskytu praktik, které by mohly ohrozit transparentnost a narušit hospodářskou soutěž mezi uchazeči, a zároveň zachovat možnost uchazeče, kterému hrozí vyloučení z řízení, prokázat, že v jeho případě neexistuje skutečné nebezpečí výskytu takového střetu zájmů (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 3. března 2005, *Fabricom*, C-21/03 a C-34/03, EU:C:2005:127, body 33 a 35; ze dne 19. května 2009, *Assitur*, C-538/07, EU:C:2009:317, bod 30, a ze dne 23. prosince 2009, *Serrantoni a Consorzio stabile edili*, C-376/08, EU:C:2009:808, bod 39).“ (důraz doplněn).

[47] Jak však ČR prokázala výše, v nyní posuzované věci je skutečné nebezpečí střetu zájmů (resp. ovládání svěřenských fondů ze strany jejich zakladatele) právně vyloučeno. Pro úplnost se dodává, že návrh auditní zprávy neuvádí žádné konkrétní skutečnosti, které by byt jen naznačovaly, že navzdory uvedenému právnímu zákazu zakladatel fakticky ovládá dotčené svěřenské fondy či obchodní společnosti, které jsou příjemcem dotací.

Způsob použití § 4c zákona o střetu zájmů navrhovaný Komisí je nesprávný

Návrh auditní zprávy nezohledňuje, že pan Babiš nebyl po část období, za které jsou navrhovány finanční korekce, veřejným funkcionářem ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů

[48] Zákaz uvedený v § 4c zákona o střetu zájmů se týká výlučně veřejných funkcionářů podle § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů, tedy členů vlády nebo vedoucích jiných ústředních správních úřadů, v jejichž čele není člen vlády. Zákaz přitom míří na „*poskytnutí dotace*“, tedy je zjevné, že se toto pravidlo použije v okamžiku rozhodnutí o dotaci.

[49] V období od 25. května 2017 do 6. prosince 2017 nebyl pan Babiš členem vlády ani vedoucím jiného ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády, tj. nebyl veřejným funkcionářem ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů. Při poskytnutí dotace v tomto období tudíž nemohlo dojít k porušení zákazu uvedeného v dotčeném ustanovení.

Auditní zpráva nezohledňuje přechodné období pro aplikaci § 4c zákona o střetu zájmů

[50] Zákon č. 14/2017 Sb., který zavedl do zákona o střetu zájmů § 4c, obsahuje v čl. II bod 1 přechodné ustanovení, podle kterého „Zákaz uvedený v § 4c se použije pro řízení o poskytnutí dotace nebo investiční pobídky zahájená po nabytí účinnosti tohoto zákona. Řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.“

[51] Za okamžik zahájení řízení o poskytnutí dotace je třeba pro účely zákona o střetu zájmů považovat den vyhlášení výzvy k podávání žádostí. Pojem řízení o poskytnutí dotace je totiž třeba vykládat širším způsobem než jako řízení o konkrétní žádosti, a to tak, že zahrnuje i veškeré formalizované úkony poskytovatele předcházející podání žádostí. Výzva k podání žádostí totiž představuje obligatorní a formalizovaný úkon¹⁵ poskytovatele dotace v každém řízení o poskytnutí dotace, který definuje podmínky, za nichž může být dotace poskytnuta. Právě prostřednictvím této výzvy dochází k závaznému nastavení veškerých parametrů řízení o poskytnutí dotace. Pokud tedy dotčené ustanovení § 4c míří na situace, kdy by veřejný funkcionář mohl hypoteticky zvýhodnit jím ovládané obchodní společnost v rámci výkonu veřejné funkce, je nutné jej aplikovat již ve fázi vyhlášení výzvy (bez ohledu na fakt, že v rámci poskytování dotací z ESIF jsou zavedena opatření, která prakticky vylučují možnost ovlivnit nastavení výzvy, neboť uplatňovaná metodika a kritéria výběru operací jsou v souladu s článkem 110 odst. 2 písm. a) obecného nařízení schvalovány ze strany monitorovacího výboru a samotné výzvy jsou schvalovány v rámci příslušných platforem dotčeného operačního programu). Co se týče zajištění souladu řízení o poskytnutí dotace s právními předpisy, je tedy třeba vycházet právě z okamžiku vyhlášení výzvy.

[52] Výše uvedené ostatně potvrzuje i § 14g zákona o rozpočtových pravidlech, který upravuje vedení řízení o poskytování dotací a který pod činnosti spadající pod pojem vedení řízení řadí rovněž činnost spočívající ve vyhlášení výzvy.

[53] ČR v této souvislosti upozorňuje, že pojem „zahájená řízení“ ve smyslu tohoto přechodného ustanovení je rovněž pojmem českého práva, který musí být vykládán v kontextu českého právního řádu (viz výše bod 21).

[54] Finanční korekci tedy není možné uplatnit na projekty, u nichž došlo k vyhlášení výzvy před účinností zákona č. 14/2017 Sb.

[55] Každopádně, i kdyby Komise nesouhlasila s tím, že za zahájení řízení o poskytnutí dotace ve smyslu přechodných ustanovení zákona o střetu zájmů je třeba považovat den vyhlášení výzvy (*quod non*), nemůže být sporu o tom, že takové řízení je zahájeno *nejpozději* podáním žádosti o dotaci.

[56] V každém případě je tedy třeba z navrhované korekce vypustit projekty, u nichž byla žádost o dotaci podána před účinností zákona č. 14/2017 Sb.

Projekty, na něž z výše uvedených důvodů nemůže být uplatněna finanční korekce

[57] Mezi projekty, u nichž nemohlo dojít k porušení § 4c zákona o střetu zájmů z důvodu, že pan Babiš nebyl v rozhodné době veřejným funkcionářem ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů, patří následující projekty:

¹⁵ Srov. § 14j zákona o rozpočtových pravidlech a *mutatis mutandis* § 10c zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Číslo projektu	Název projektu	Datum rozhodnutí o přidělení dotace
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0010455	Kostelecké uzeniny - Most komplexní energetická opatření	11.11.2017
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0010507	Energetické úspory v provozovně Klatovy spol. PRIMAGRA	13.9.2017
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0008384	Racionalizace spotřeby tepla pro vytápění budov	3.7.2017
CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/0001081	Ekologizace energetického zdroje Wotan Forest, a.s. - Solnice	31.7.2017
CZ.05.3.24/0.0/0.0/16_044/0004552	Stará ekologická zátěž spol. NAVOS v Boršově u Kyjova	30.8.2017

[58] Mezi projekty, u nichž nemohlo dojít k porušení § 4c zákona o střetu zájmů z důvodu, že výzva k podávání žádostí byla vyhlášena před účinností zákona č. 14/2017 Sb., patří následující projekty:

Číslo projektu	Název projektu	Datum vyhlášení výzvy
CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_019/0004384	Katalytické tlakové procesy v extrémně korozivních prostředích	26.6.2015
CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_019/0004431	Moderní metody syntézy pro budoucí generika a nově vyvíjená léčiva	26.6.2015
CZ.01.3.10/0.0/0.0/15_010/0000435	Energetické úspory ve společnosti PENAM, a.s., provozovně Klimentov	1.6.2015
CZ.01.3.10/0.0/0.0/15_010/0000478	Energetické úspory v provozovně Milín spol. PRIMAGRA	1.6.2015
CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0004636	Synthesia - firemní vzdělávání	15.6.2016
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011011	Technologie na snížení energetické náročnosti výroby Ethanol Energy a.s.	28.11.2016
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139	Výměna sušárny zrnin Havlíčkův Brod za energeticky úspornější technologii	28.11.2016
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143	Výměna sušárny zrnin Chotěboř za energeticky úspornější technologii	28.11.2016
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152	Výměna sušárny zrnin CEREAL Říkov za energeticky úspornější zařízení	28.11.2016
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011875	Výměna sušárny zrnin Dobřenice-Syrovátka za energeticky úspornější technologii	28.11.2016
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988	Výměna sušárny zrnin Jičín za energeticky úspornější technologii	28.11.2016

Upozorňujeme, že v případě posledního řádku je u případu „Synthesia - firemní vzdělávání“ v návrhu auditní zprávy uvedena poskytnutá částka v Kč 1 899 360 Kč, nicméně po přepočtu na EUR měsíčním kurzem za březen 2017 (dotace poskytnuta k 1. 3. 2017) se jedná o částku

70 292 EUR. V návrhu auditní zprávy je chybně uvedena částka 75 571 EUR, přičemž pravděpodobně došlo k přepočtu kurzem aktuálním v době auditu.

[59] I kdyby Komise nesouhlasila s tím, že den vyhlášení výzvy k podání žádosti lze považovat za okamžik zahájení řízení o poskytnutí dotace (*quod non*), v každém případě platí, že za zahájení řízení o poskytnutí dotace ve smyslu přechodných ustanovení zákona o střetu zájmů je třeba považovat podání žádosti o dotaci. Mezi projekty, u nichž tedy v každém případě nemohlo dojít k porušení § 4c zákona o střetu zájmů z důvodu, že žádost o dotaci byla podána před účinností zákona č. 14/2017 Sb., patří následující projekty:

Číslo projektu	Název projektu	Datum podání žádosti
CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_019/0004384	Katalytické tlakové procesy v extrémně korozivních prostředích	11.9.2015
CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_019/0004431	Moderní metody syntézy pro budoucí generika a nově vyvíjená léčiva	18.9.2015
CZ.01.3.10/0.0/0.0/15_010/0000435	Energetické úspory ve společnosti PENAM, a.s., provozovně Klimentov	12.6.2015
CZ.01.3.10/0.0/0.0/15_010/0000478	Energetické úspory v provozovně Milín spol. PRIMAGRA	15.6.2015
CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0004636	Synthesia - firemní vzdělávání	29.8.2016

Závěr

Z výše uvedeného vyplývá, že ze 17 projektů, u nichž Komise shledává možné porušení § 4c zákona o střetu zájmů a požaduje uplatnění 100% finanční korekce, nemohlo z výše uvedených důvodů u 16 z těchto projektů k porušení dojít. Na tyto projekty tedy nemůže být uplatněna navrhovaná korekce. Pro odstranění pochybností ČR dodává, že ani u zbývajících 1 projektu „CZ.01.1.02/0.0/17 109/0011122 - *Inovace technologie výroby směsi pro přípravu sirných hnojiv*“ ČR nesouhlasí s finanční opravou, a to zejména z důvodů uvedených v písmenu B) v této části dokumentu.

Vyjádření k části 2 Zjištěné skutečnosti, bodu (1)

[60] Podle Komise může vláda odvolávat vyšší státní zaměstnance odpovědné za fondy EU. Konkrétně zmiňuje Komise odvolání náměstka na MPSV odpovědného za sekci zabývající se fondy EU, což měla vláda pana Babiše učinit v lednu 2018. V této souvislosti Komise uvádí, že předseda vlády určuje hlavní politickou orientaci vlády, navrhuje prezidentovi ke jmenování její členy a může prezidenta také požádat o jejich odvolání.

[61] ČR k výše uvedenému uvádí následující. Především je nutno zdůraznit, že vláda jako taková ministerské náměstky přímo neodvolává, jak tvrdí Komise, ale rozhoduje o systemizaci služebních úřadů. Celý proces systemizace upravuje zákon o státní službě, podle jehož § 17 vypracuje návrh systemizace Ministerstvo vnitra na základě návrhů služebních orgánů, přičemž systemizace musí vycházet ze závazných pravidel pro organizaci služebních úřadů tak, aby byl zajištěn řádný výkon působnosti služebních úřadů.

[62] O systemizaci rozhoduje vláda ve sboru, jak stanoví čl. 76 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. K přijetí usnesení vlády je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů, a tudíž co se týče hlasování, je role předsedy vlády stejná jako role jakéhokoli ministra.

[63] Důsledkem schválené systemizace může být zrušení systemizovaného místa, na kterém byl státní zaměstnanec zařazen. Dotčený představený, jehož služební místo bylo zrušeno, je sice (současně) odvolán ze svého služebního místa, ale odvoláván není vládou, ale příslušným služebním orgánem. Ideálním a nejčastějším řešením v případě zrušení systemizovaného služebního místa je převedení státního zaměstnance na jiné služební místo ve smyslu § 61 odst. 1 písm. b) nebo c) zákona o státní službě. V případě, že žádné vhodné služební místo není volné, tak je státní zaměstnanec zařazen mimo výkon služby až na dobu 6 měsíců. Po celou tuto dobu státní zaměstnanec může být převeden na jiné vhodné služební místo, pokud se takové najde. Nenajde-li se volné a vhodné služební místo, tak po uplynutí šestiměsíční lhůty služební poměr tohoto státního zaměstnance podle § 72 odst. 1 zákona o státní službě skončí. O takovém skončení služebního poměru (stejně tak jako o převedení na jiné služební místo nebo zařazení mimo výkon služby) je vedeno správní řízení s možností podat odvolání, které přezkoumá nadřízený služební orgán a s následnou možností soudního přezkumu rozhodnutí vydaných v rámci správního řízení.

[64] Co se týče konkrétního případu MPSV, který Komise výslovně uvádí, vláda schválila systemizaci služebních a pracovních míst pro rok 2018 svým usnesením ze dne 23. října 2017 č. 737 ve znění usnesení č. 821 ze dne 29. listopadu 2017, č. 874 ze dne 6. prosince 2017 a č. 895 ze dne 22. prosince 2017 s účinností od 1. ledna 2018. V případě MPSV byl touto systemizací snížen počet sekcí z původních devíti na sedm a došlo současně k přeskupení nižších organizačních útvarů. Vládou projednávaný materiál obsahoval i zdůvodnění tohoto návrhu systemizace. Hlavním přínosem navrhovaných změn bylo zefektivnění jednotlivých procesů a zjednodušení jejich řízení, a to se zřetelem na logickou návaznost souvisejících agend. V případě zrušené sekce ekonomiky a evropských fondů byly její agendy začleněny do dvou nově zřízených sekcí – sekce ekonomické a ICT a sekce evropských fondů. Důvodem byla opatření k odstranění problémů a rizik z hlediska řídicí a finanční kontroly vyplývajících z tehdejšího propojení ekonomických agend, a to včetně správy rozpočtu ministerstva, s agendou evropských fondů. Touto změnou byla rozdělena také odpovědnost za vykonávané činnosti, což bylo prvním a zásadním předpokladem pro eliminaci rizik z hlediska řídicí a finanční kontroly. Rozdělení oblastí bylo rovněž reakcí na nález Nejvyššího kontrolního úřadu č. 16/29, který upozornil na systémová rizika při vedení účetnictví MPSV a nutnost realizovat v této oblasti řadu nápravných opatření.

[65] Z výše uvedených skutečností jednoznačně vyplývá, že postup v této věci proběhl standardně a plně v souladu se zákonem o státní službě. Navíc přijetí tohoto právního předpisu požadovala sama Komise, která tím rovněž podmínila čerpání prostředků pro stávající programové období. Zákon o státní službě je tak nastaven dle požadavků Komise.

Na základě výše uvedeného žádáme Komisi, aby byl tento bod ze zjištění odstraněn.

Vyjádření k části 2 Zjištěné skutečnosti, bodu (2)

[66] Komise uvádí, že od 29. ledna 2014 byl pan Babiš členem Rady pro fondy Společného strategického rámce, která byla v prosinci 2014 transformována v Radu pro ESI fondy. Obě rady jsou odbornými a poradními orgány vlády v oblasti koordinace pomoci poskytované z fondů EU. Závěry rad jsou základem pro další rozhodování ministrů odpovědných za čerpání finančních prostředků EU v následných fázích.

[67] Co se týče působení pana Babiše v Radě pro ESI fondy v návaznosti na komunikaci s komisařem ██████████, odkazuje ČR na bod 13 tohoto vyjádření. Dále ČR uvádí následující.

[68] Není pravda, jak tvrdí Komise, že by závěry Rady pro ESI fondy tvořily základ pro

další rozhodování ministrů odpovědných za provádění finančních prostředků EU. Závěry Rady pro ESI fondy jsou totiž pouze podkladem pro související jednání vlády. Implementaci programů řídí příslušné ŘO. Vláda k případným doporučením či návrhům Rady pro ESI fondy může, ale nemusí přihlédnout. Konečné rozhodnutí o těchto otázkách je proto vždy plně v kompetenci vlády jako kolektivního nejvyššího exekutivního orgánu.

[69] Zápisy se závěry z jednání Rady pro ESI fondy na pracovní úrovni tvoří odborné podklady pro jednání Rady pro ESI fondy na ministerské úrovni, která tyto materiály projedná a následně doporučuje příslušnému resortu předložit vládě.

Na základě výše uvedeného žádáme Komisi, aby byl tento bod ze zjištění odstraněn.

Vyjádření k části 2 Zjištěné skutečnosti, bodu (4)

[70] Komise uvádí, že pan Babiš byl v době, kdy působil jako ministr financí (od 29. ledna 2014 do 24. května 2017) jediným akcionářem skupiny AGROFERT a jako takový vykonával funkce valné hromady a rozhodoval v této funkci o rozdělování zisků a jmenování o odvolávání orgánů skupiny. V této souvislosti Komise zmiňuje, že během tohoto období zakazoval zákon o střetu zájmů veřejnému funkcionáři podnikat nebo provozovat jinou výdělečnou činnost. Komise došla k závěru, že pan Babiš *de facto* AGROFERT řídil, a tudíž v tomto smyslu vykonával podnikatelskou činnost, pouze na základě skutečnosti, že pan Babiš byl jediným akcionářem. Dle Komise již samotné držení akcií představuje faktické řízení. Upozorňujeme, že pan Babiš dne 3. února 2017 vložil akcie skupiny AGROFERT do svěrenských fondů, a tudíž k tomuto dni přestal být jediným akcionářem skupiny AGROFERT. Není tak pravda, jak uvádí Komise, že by pan Babiš byl jediným akcionářem skupiny AGROFERT až do 24. května 2017.

[71] ČR k výše uvedenému uvádí následující. Závěr auditní zprávy v tomto ohledu je nesprávný, neboť dle českých právních předpisů a judikatorních závěrů nelze samotné vlastnictví akcií a jejich správu považovat za podnikání. Naopak se jedná o dovolenou výjimku podle § 4 odst. 2 zákona o střetu zájmů, tedy o správu vlastního majetku. Tuto skutečnost uvádí i Nejvyšší správní soud v rozhodnutí, na které Komise sama odkazuje.¹⁶ Opačný výklad rovněž odporuje definici podnikání obsažené v § 420 občanského zákoníku.

[72] Komise svůj závěr nikterak neopírá o konkrétní skutečnosti. Činnosti zmíněné Komisi, které by snad měly její závěr doložit, totiž činí výčet úkonů, které po akcionáři vyžaduje zákon, tj. v tomto ohledu se nejednalo o svévolné rozhodování jediného akcionáře.

[73] Komise nedoložila, že by pan Babiš činil kroky přesahující meze správy vlastního majetku. Nelze tak souhlasit se závěrem, že pan Babiš v rozhodném období podnikal, resp. *de facto* řídil AGROFERT.

Na základě výše uvedeného žádáme Komisi, aby byl tento bod ze zjištění odstraněn.

Vyjádření k části 2 Zjištěné skutečnosti, bodům (5), (6), (7), (8) a (9)

[74] Komise zmiňuje, že pan Babiš dne 1. února 2017 založil dva svěrenské fondy, přičemž je jejich zakladatelem a jediným obmyšleným. Dále Komise odkazuje na statuty obou svěrenských fondů (AB private trust I a AB private trust II) a popisuje roli správce, Rady protektorů a pana Babiše v rámci těchto fondů. Dále Komise uvádí, že pan Babiš je skutečným majitelem svěrenských fondů, přičemž odkazuje na směrnici 2015/849. Komise dochází k závěru, že má pan Babiš na svěrenské fondy přímý i nepřímý vliv a prostřednictvím

¹⁶ Srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. října 2017, sp. zn. 14 Kse 1/2017-126, body 34 a 35.

těchto svěřenských fondů nepřímo ovládá mateřskou společnost skupiny AGROFERT. Komise dochází k závěru, že se na pana Babiše vztahuje § 4c zákona o střetu zájmů, a proto všechny dotace poskytnuté skupině AGROFERT od 9. února 2017 nejsou v souladu se zákonem o střetu zájmů, a tudíž i s čl. 65 odst. 1 finančního nařízení.

ČR v této věci odkazuje na body 16 až 59 tohoto vyjádření a žádá Komisi, aby tyto body zjištění byly odstraněny.

Vyjádření k části 2 Zjištěné skutečnosti, bodu (10)

[75] Komise uvádí, že analyzovala dokumenty horizontálních orgánů a došla k závěru, že pan Babiš má vliv na rozhodnutí těchto orgánů, zejména na rozhodovací postup při realokaci finančních prostředků mezi operačními programy a/nebo v jejich rámci a při schvalování opatření pro úpravu/zlepšení řídicích a kontrolních systémů těchto programů. Zavedený řídicí a kontrolní systém proto nezabránil tomu, aby přidělování finančních prostředků EU nebylo ovlivněno střetem zájmů, zejména přidělování finančních prostředků EU na programy nebo do odvětví, které mohly zvýhodnit projekty předložené společnostmi ze skupiny AGROFERT.

[76] Co se zaprvé týká působení pana Babiše v Radě pro ESI fondy v návaznosti na komunikaci s komisařem [REDAKCE], odkazuje ČR na bod 13 tohoto vyjádření. Dále ČR uvádí následující.

[77] Co se zadruhé týká uplatňování vlivu pana Babiše obecně v činnosti horizontálních orgánů, je potřeba předně upozornit na skutečnost, že úloha těchto orgánů spočívá ve formálním projednávání, popřípadě schvalování určitých dokumentů, které jsou nicméně zpracovávány jinými orgány, na které pan Babiš žádný vliv neuplatňuje, resp. uplatňovat nemůže. Navíc bod zmiňuje pouze v obecné rovině analyzování dokumentů a zvukových záznamů, aniž by z tohoto tvrzení bylo patrné, v čem konkrétně a jak by měl být vliv uplatňován – jediné dva konkrétní příklady uvádí Komise v bodě 11, tyto však neodpovídají skutečnosti (srov. dále).

Na základě výše uvedeného žádáme Komisi, aby byl tento bod ze zjištění odstraněn.

Vyjádření k části 2 Zjištěné skutečnosti, bodu (11)

[78] Komise odkazuje na rozhodnutí přijatá v souvislosti s finančními prostředky EU, z nichž měla skupina AGROFERT přímo či nepřímo prospěch, na nichž dle Komise lze prokázat osobní a/nebo hospodářský zájem pana Babiše.

[79] Zaprvé, Komise konkrétně zmiňuje MMR-NOK a schválení nápravných opatření Radou pro ESI fondy a vládou, které vedlo ke zvýšení limitů ve výzvách k předkládání projektů. Komise tuto skutečnost spojuje s tím, že společnostmi skupiny AGROFERT čerpaly dotace z dotčených programů.

[80] ČR k výše uvedenému uvádí následující. Nelze souhlasit s tím, že pouze Rada pro ESI fondy a vláda schvalují nápravná opatření, která mají ŘO přijmout. Integrovaný systém řízení rizik je nastaven transparentně, kdy hodnocení rizikovosti programů probíhá v odborných pracovních týmech, které byly ustanoveny za účelem komplexního posouzení rizik s využitím skupinových expertních metod. Hlavním rozhodovacím orgánem Integrovaného systému řízení rizik je Výbor pro řízení rizik, který projednává a usnesením rozhoduje o identifikovaných rizicích a návrzích nápravných opatření. Výbor se skládá ze zástupců MMR-NOK, PCO, Státního zemědělského a intervenčního fondu a jako host je nominován zástupce AO. Po jednání výboru probíhají schůzky s ŘO a je zpracována Výroční zpráva

o implementaci Dohody o partnerství, která obsahuje popis identifikovaných rizik a stanovená opatření.

[81] Hlavním úkolem vlády je schválení Výroční zprávy Dohody o partnerství, do jehož znění nezasahuje, a uložení úkolů jednotlivým ministrům usnesením k plnění stanovených opatření, nikoliv identifikace rizik a opatření. Bez ohledu na tato fakta jsou realokace finančních prostředků schvalovány z úrovně monitorovacího výboru daného OP, zřízeného podle pravidel obecného nařízení.

[82] Výše uvedené dokládá ČR Statutem Výboru pro řízení rizik a Jednácím řádem pro řízení rizik.

[83] Zadruhé, Komise uvádí konkrétní příklad převodu prostředků z OPD do OPŽP a následné úpravy rozdělení prostředků mezi opatření pro kanalizaci a pro zlepšování kvality ovzduší. Komise tuto skutečnost spojuje se zvýhodněním chemického průmyslu, v němž hrají významnou roli společnosti skupiny AGROFERT.

[84] K tomu ČR uvádí následující. Návrh uvedeného převodu prostředků vznikl v reakci na vyhodnocení rizika plnění pravidla n+3 na úrovni programů a také ve vazbě na řešení problematiky posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (Environmental impact assessment), která je s Komisí dlouhodobě diskutována v souvislosti s realizací projektů v OPD.

[85] Vzhledem k délce procesu posouzení vlivů záměrů na životní prostředí, potažmo legislativního procesu schvalování nového zákona, existovalo riziko, že může dojít k zásadním posunům v harmonogramech schvalování a realizace těchto projektů, což mohlo mít významný negativní dopad na čerpání OPD.

[86] Do 31. května 2016 došlo v OPD k zaregistrování pouhých 3 žádostí o podporu, navíc se jednalo o projekty technické pomoci. Dále bylo reálně ohroženo naplnění pravidla n+3 v roce 2019 a také finanční plánování prostředků v rámci OPD v prioritní ose 2 vykazovalo značné nedostatky (predikce předkládání žádostí o platbu v letech 2017–2019 uvedené ve Strategickém realizačním plánu v porovnání s výší prostředků uvedenou v Analýze absorpční kapacity OPD se lišila až o 2 mld. Kč).

[87] V návaznosti na tyto skutečnosti navrhlo MMR-NOK provést realokaci části finančních prostředků z OPD do jiného programu. Touto realokací byla dotčena pouze alokace prioritní osy 2 „*Silniční infrastruktura na síti TEN-T, veřejná infrastruktura pro čistou mobilitu*“, které se nejvíce dotýká problematika posouzení vlivů záměrů na životní prostředí. Vzhledem k tomu, že prioritní osa 2 OPD je spolufinancována z FS, bylo možné v souladu s nařízeními ESI fondů převést finanční prostředky pouze do programů / prioritních os spolufinancovaných z FS, tedy do příslušných prioritních os OPŽP a OPTP. Nicméně jak je uvedeno i ve schváleném dokumentu k realokaci, tak MMR-NOK nedoporučoval realokovat do OPTP, a to především z důvodu identifikovaných rizik v tomto programu (jako významné riziko bylo v té době pozastavení u navazujících projektů v PO 2). Jediným vhodným programem se tedy ukázal OPŽP. Finální částka realokace z OPD do OPŽP byla 73,76 mil. Kč.

[88] Realokace mezi programy je v souladu s obecným nařízením možná pouze formou žádosti o změnu programového dokumentu. Změna programového dokumentu musí být předložena ke schválení monitorovacím výborům příslušných operačních programů, v tomto případě OPD a OPŽP. Příslušné MV, v nichž jsou zastoupeni partneři programu, navrhované změny programových dokumentů schválily a na základě tohoto schválení mohla být žádost o změnu předložena Komisi k finálnímu potvrzení.

[89] MV nejsou povinny se řídit rozhodnutím vlády a bez jejich souhlasu by nemohla být realokace provedena. Role vlády v daném procesu spočívá především v zajištění financování ze strany resortu, který dodatečně získá více peněz, tak, aby byl schopen zajistit prostředky na předfinancování nových projektů. V opačném případě by mohlo dojít k situaci, kdy by v dané rozpočtové kapitole nebyl dostatek finančních prostředků.

[90] Z výše uvedeného vyplývá, že při provádění realokaci nemá vláda v rámci nastaveného systému poslední slovo, jak se již ostatně v minulosti prokázalo, což dokládá Zápis z 20. zasedání MV ROP SZ. Pokud revizi programu neschválí MV, pak usnesení vlády nestačí. Předpoklady uvedené v auditu jsou proto nesprávné.

[91] Není tak zřejmé, z čeho Komise při svých závěrech vycházela, neboť nebyl předložen žádný příklad toho, kdy by vláda zasáhla a změnila navrženou realokaci tak, jak tvrdí Komise.

[92] Ze zápisu zjednání Rady pro ESI fondy na ministerské úrovni ze dne 18. července 2016 vyplývá, že pan Babiš na jednání nebyl vůbec přítomen. Z tohoto zápisu dále vyplývá, že Rada ESIF projednala – nikoliv schválila – materiál s návrhem převodu prostředků mezi OPD a OPŽP a vyzvala k jeho předložení vládě, a to v souladu s § 18 odst. 9 zákona o podpoře regionálního rozvoje a v souladu s čl. 2 odst. 2 písm. e) Statutu Rady pro ESI fondy. O přesunu finančních prostředků mezi programy tedy nemůže rozhodovat Rada ESI fondů. I přesto, že se v rámci přípravy a projednávání výše realokace, respektive její rozdělení na dílčí aktivity objevil ze strany OPŽP návrh na změnu poměru financování na 25:75, tak je nutné zdůraznit, že jako finální verze změny programu byla přijata původní navrhovaná varianta MMR-NOK, tedy rozdělení v poměru 50:50.

[93] Co se týče rozdělení ve výši 25 % pro kanalizaci a 75 % pro zlepšování kvality ovzduší, je nutné objasnit tuto problematiku v delším časovém horizontu. Následující tabulka ukazuje trend rovnoměrného rozdělení prostředků FS mezi dopravu a životní prostředí, které bylo vyžadováno v období 2004–2006, respektováno v období 2007–2013 a je předjíháno mj. i v návrhu nařízení pro období 2021+.

Alokace FS (v mld. EUR)	2004–2006		2007–2013		2014–2020		2021–2027	
	mld. EUR	%	mld. EUR	%	mld. EUR	%	mld. EUR	%
OPD	0,47	50	4,60	53	3,65	63	???	
OPŽP	0,47	50	4,04	47	2,14	37	???	
Celkem	0,94	100	8,64	100	5,79	100	4,58	

[94] O předpokládaných alokacích OP pro období 2014–2020 se rozhodovalo v roce 2014, kdy bohužel vnímání OPŽP bylo ovlivněno ztrátou cca 7,5 mld. Kč alokace OPŽP 2007–2013 za rok 2013 a rizikem dalších vysokých ztrát i v letech 2014 a 2015. Přestože se předpokládanou ztrátu podařilo díky akceleračním opatřením zcela eliminovat, rozdělení prostředků FS výrazně ve prospěch OPD zůstalo zachováno a to i přesto, že sama Komise v době vyjednávání upozorňovala, že ponížení alokace OPŽP obecně vnímá jako neadekvátní. Důsledkem bylo malé posílení alokace ERDF v OPŽP, ale zásadnější změna nenastala. Výše uvedené výrazně ovlivnilo možnost vyčlenit prostředky na podporu infrastrukturních opatření v oblasti životního prostředí, kam spadají právě mj. PO1 (voda) a PO2 (ovzduší), ale i další opatření v oblasti odpadů, starých ekologických zátěží nebo snižování energetické náročnosti budov.

Alokace FS (v mld. EUR)	2007–2013		2014–2020	
	mld. EUR	%	mld. EUR	%
PO1 – voda	1,72		0,77	
PO2 – ovzduší	0,61		0,45	
Celkem	2,31		1,22	

[95] Z uvedené tabulky vyplývá, že v období 2007–2013 byla výrazně prioritizována oblast vodního hospodářství kvůli plnění požadavků vyplývajících ze směrnice 91/271. Pro období 2014–2020 je hlavní prioritou kvalita ovzduší, která je problémem i dle relevantních unijních směrnic, přesto musela být alokace i v PO2 ponížena, přestože v relativním vyjádření výrazně méně než PO1. Výše uvedená tabulka ale neukazuje, že bylo rozhodnuto alokaci PO2 pro období 2014–2020 ve výši cca 0,45 mld. Výše uvedená tabulka ale neukazuje, že bylo rozhodnuto alokaci PO2 pro období 2014–2020 ve výši cca 0,45 mld. EUR primárně vyčlenit na nové opatření tzv. kotlíkových dotací (cca 0,34 mld. EUR). Na podporu ostatních opatření v oblasti ochrany ovzduší, kde lze skutečně hovořit o dominanci průmyslových podniků, ale spadají tam i jiná opatření, například monitoring ovzduší apod., tak zůstalo na začátku programového období 2014–2020 zhruba 0,12 mld. EUR, tedy cca 20 % alokace ve srovnání s obdobím 2007–2013. Pro úplnost je doplněna do následující tabulky i stávající alokace.

Alokace OPŽP 2014–2020 – PO2 (mld. EUR)	FS/EFRR	Počáteční stav	Aktuální stav
Celková alokace Prioritní osy 2	FS/EFRR	0,46	0,57
SC 2.1 – Výměna kotlů v domácnostech	FS	0,34	0,38
SC 2.2 – Snižování průmyslových emisí	FS	0,10	0,13
SC 2.3 – Monitorování kvality ovzduší	FS	0,02	0,02
SC 2.4 – Snižování prům. emisí (Uhelné regiony)*	EFRR	0	0,04
Součet opatření mimo tzv. kotlíkové dotace		0,12	0,19

* Uhelné regiony – dodatečně převedené prostředky do OPŽP z jiných OP v roce 2018 na základě tzv. iniciativy RESTART

[96] Z rozhodnutí MŽP tedy byly podpořeny v oblasti ochrany ovzduší primárně domácnosti na úkor dalších opatření, kterým dominují průmyslové podniky. Důsledkem ponížení alokace v PO1 i PO2 byl výrazný převis poptávky nad dostupnou alokací, který – jak bylo auditorům v rámci místního šetření doloženo – činil v PO1 více než cca 160 % a v PO2 ve výši zmíněné oblasti skoro 220 %. Výše uvedené přirozeně nezůstalo bez odezvy a v rámci partnerského přístupu, který se snaží MŽP respektovat, bylo MŽP opakovaně vyzýváno ze strany různých subjektů v oblasti průmyslu k navýšení alokace, která byla dle jejich názoru zcela neadekvátně ponížena.

[97] Dále je potřeba zmínit, že převis poptávky v PO1 ve výši cca 160 % byl spojen s konkrétní výzvou, ale v plánu byly (a také byly realizovány) další výzvy s celkovou alokací cca 5,65 mld. Kč. Neúspěšné projekty z dotčené výzvy PO1 tedy mohly žádat o podporu v dalších výzvách, jejichž alokace výrazně překračovala výši podpory požadovanou neúspěšnými projekty. Převis poptávky v PO2 ve výši cca 220 % byl bez případného navýšení konečný, protože už nebyly žádné prostředky na další výzvu v této oblasti ani dostupné alternativní národní prostředky. Převedené prostředky z OPD tedy byly částečně využity pro

uspokojení zásobníku a částečně pro vyhlášení další výzvy. Požadavek MŽP na preferované posílení PO2 oproti PO1 proto vnímáme plně odůvodněný detailní znalostí programu, kterou ostatní zapojené subjekty přirozeně nedisponovaly a nevnímáme jako korektní a přiměřené označovat rozdílné názory při rozhodování, které jsou zcela přirozené a měly by být součástí věcné diskuse, za příklad střetu zájmů. Pro představu je vhodné uvést, že výše zmíněná další výzva v PO2 díky převedení prostředků z OPD byla v PO2 SC2.2 skutečně vyhlášena s alokací 0,5 mld. Kč (cca 19 mil. EUR), přičemž byly předloženy žádosti s požadavkem na podporu ve výši cca 180 mil. EUR. Převis poptávky oproti dostupné alokaci v uvedené výzvě tedy činil zhruba 950 %. K uvedenému je vhodné doplnit, že posílení alokace PO2 – SC2.2 (viz tabulka výše) bylo doplněno vytvořením alokace PO2 – SC2.4 (viz tabulka výše) v roce 2018. Toto posílení alokace bylo významně akcentováno zástupci Komise v souvislosti s tzv. iniciativou RESTART na podporu uhelných regionů. Podpora průmyslových podniků z tzv. uhelných regionů tvořila majoritu podpory i v rámci alokace SC2.2. Návrh MŽP na posílení alokace PO2 v roce 2016, který nebyl akceptován, byl tedy dodatečně z velké části reflektován realokací z roku 2018, kde významnou pozitivní úlohu sehrála Komise.

[98] Závěrem této části je nutné doplnit obecně k problematice posílení alokace OPŽP na úkor OPD, že uvedený postup vnímáme také jako ocenění úspěšné akcelerace implementace OPŽP 2007–2013 v letech 2014–2015, která zabránila dříve odhadované ztrátě alokace programu v částce až 15 mld. Kč.

[99] ČR zdůrazňuje též naprostou nesprávnost tvrzení Komise, že přesun prostředků měl zvýhodnit chemický průmysl a tedy i AGROFERT. Soukromé subjekty podpořené v PO2 jsou z jiných oblastí, dle poskytnuté podpory především strojírenství, těžební průmysl, teplárny případně investičně méně náročné projekty z jiných oblastí. Žádný projekt, který by bylo možné zařadit do oblasti chemického průmyslu blízkého holdingu AGROFERT, identifikován nebyl.

[100] Bylo totiž zjištěno, že z celkové alokace cca 3,5 mld. Kč v SC 2.2 v PO2 ovzduší, kam byly převedeny i prostředky z OPD ve výši cca 1 mld. Kč, je pouze jediný projekt, který náleží do skupiny AGROFERT. Jedná se o projekt společnosti Wotan Forest, a.s., se schválenou dotací cca 61,5 mil. Kč, tedy méně než 2 % z celkové navýšené alokace o prostředky z OPD.

[101] Navíc předmětný projekt by byl podpořen bez ohledu na realokaci z OPD, jelikož k jeho schválení došlo na výběrové komisi dne 24. srpna 2016, a to z důvodu uvolnění alokace ze tří projektů z výzvy č. 8 doporučených k financování, u kterých žadatel společnost ArcelorMittal požádal dne 30. června 2016 o přeložení do zásobníku projektů (žádost o přesun do zásobníku projektů doložena v průběhu šetření na místě). Uvedené bylo v souladu s platnými postupy projednáno na výběrové komisi, kde byly zároveň schváleny k financování i další zásobníkové, tzn. náhradní projekty (celkem 24 včetně projektu společnosti Wotan Forest).

Na základě výše uvedeného žádáme Komisi, aby byl tento bod ze zjištění odstraněn.

Vyjádření k části 2 Zjištěné skutečnosti, bodu (12)

[102] Komise je názoru, že zásada a obecná povinnost vyhnout se ve sdíleném řízení střetu zájmů se vztahuje na všechny osoby zapojené do plnění a řízení rozpočtu EU, a proto lze tvrdit, že pan Babiš byl zapojen do plnění rozpočtu EU v ČR. Pan Babiš je skutečným majitelem společností skupiny AGROFERT, resp. svěřenských fondů a má přímý hospodářský zájem na úspěchu skupiny AGROFERT v období, kdy je členem vlády.

[103] Co se týče problematiky skutečného majitele a ovlivňování svěřenských fondů, resp.

střetu zájmů, odkazuje ČR na body 16 až 59 tohoto vyjádření. Dále ČR uvádí následující.

[104] Vymezení „*všech osob*“, jak jej učinila Komise, je naprosto neurčité. V každém případě, předseda vlády nemůže být považován za účastníka finančních operací či osobu podílející se na plnění rozpočtu ve smyslu čl. 57 finančního nařízení, resp. čl. 61 nového finančního nařízení. Předseda vlády není zcela nepochybně účastníkem finančních operací ve smyslu kapitoly 3 finančního nařízení, resp. kapitoly 4 nového finančního nařízení. Předseda vlády nemůže být považován ani za jinou osobu podílející se na plnění rozpočtu v přímém, nepřímém a sdíleném řízení, včetně přípravy na tuto činnost, potažmo na auditu nebo na kontrole. Tyto činnosti jsou v ČR svěřeny jednotlivým ŘO, PCO a AO – nikoliv vládě či jejímu předsedovi.

[105] Jak v této souvislosti uvádí bod 104 odůvodnění nového finančního nařízení: „*Pojem střet zájmů by se měl používat pouze v případech, kdy se v této situaci nachází osoba nebo subjekt odpovědný za plnění rozpočtu, audit nebo kontrolu nebo úředník nebo zaměstnanec orgánu Unie nebo vnitrostátního orgánu na jakékoli úrovni. Pokusy nepřipustně ovlivnit určité udělovací řízení nebo získat důvěrné informace je třeba považovat za vážné profesní pochybení, jež může vést k odmítnutí v udělovacím řízení nebo k vylovení z čerpání finančních prostředků Unie.*“ (důraz doplněn). Je zřejmé, že dotčená ustanovení finančních nařízení míří na osoby zapojené do plnění rozpočtu *stricto sensu*, tj. rozhodování o konkrétních dotacích a projektech, resp. osoby přímo vykonávající činnosti kontroly a auditu. Výše uvedená ustanovení nicméně nemohou být vykládána tak, že zahrnují *per se* všechny osoby působící ve veřejné správě, přestože je vazba mezi nimi a poskytováním dotací nanejvýš nepřímá. Při výkladu výše uvedených ustanovení je nutné zvolit racionální přístup a aplikovat je funkčně, tedy na osoby bezprostředně se podílející na přidělování dotací, kontrole a auditu, a prokazatelně způsobilé tyto procesy ovlivnit. Nikoliv tedy na členy vlády, kteří takové pravomoci nemají. Jinými slovy, členové vlády se z podstaty svých funkcí zabývají hlavním politickým směřováním vlády, ale nejsou nijak zapojeni do rozhodování o konkrétních projektech financovaných z unijních fondů. Proto se na členy vlády dotčená ustanovení finančních nařízení nepoužijí.

[106] Výše uvedené platí i vzhledem k problematice „*přípravy*“ těchto činností ve smyslu čl. 61 nového finančního nařízení. I přesto, že vláda jako vrcholný orgán výkonné moci a Rada ESI jakožto její poradní orgán mají určité kompetence v oblasti regionální politiky (zejména co se týče určování jejího obecného směřování), tyto kompetence jsou s plněním rozpočtu, kontrolou a auditem spojeny pouze velmi zprostředkovaně. Samotnou činnost spočívající v přípravě plnění rozpočtu, kontroly a auditu ve smyslu výše uvedených ustanovení vykonávají jednotlivé ŘO, PCO a AO.

Na základě výše uvedeného žádáme Komisi, aby byl tento bod ze zjištění odstraněn.

Závěr

[107] Český řídicí a kontrolní systém je zcela v souladu s unijními a vnitrostátními pravidly upravujícími otázku střetu zájmů. Ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů nezakazuje poskytování dotací z ESI fondů společností skupiny AGROFERT, požadavek na provedení finanční korekce či přijetí jiných opatření tudíž není na místě.

[108] Každopádně, pokud by §4c zákona o střetu zájmů poskytnutí dotace společností skupiny AGROFERT zakazoval (*quod non*), mohl by se na základě časových souvislostí dotčených projektů vztahovat pouze na 1 ze 17 auditovaných projektů.

[109] V návrhu auditní zprávy navíc vychází Komise z celé řady nepřesností, které nekorespondují se skutečným skutkovým stavem.

ČR tedy žádá Komisi, aby z návrhu auditní zprávy odstranila jak všechny výše uvedené body zjištění, tak i závěry a požadovaná opatření/doporučení.

Vyjádření k závěrům, bodu (1)

[110] ČR nesouhlasí se závěrem Komise, že nastavení pravidel pro řídicí a kontrolní systém jednotlivých auditovaných ŘO nebyl v období před 2. únorem 2017 v souladu s čl. 32 odst. 3 finančního nařízení (č. 966/2012) a § 4 odst. 1 a 2 zákona o střetu zájmů. Nicméně vzhledem ke skutečnosti, že výklad zastávaný Komisí není řádně odůvodněn a v návrhu auditní zprávy nejsou vyvozeny konkrétní závěry, a dále z důvodu, že na základě těchto ustanovení není navrhována žádná finanční korekce, nebude se ČR výkladem těchto ustanovení ve své odpovědi blíže zabývat, neboť není na co reagovat.

Požadujeme odstranění tohoto bodu.

Vyjádření k závěrům, bodu (2)

[111] ČR s ohledem na výše uvedenou analýzu, viz body 57 až 59, nesouhlasí se závěrem, že pro období po 9. únoru 2017 je poskytnutí 17 dotací z EFRR a ESF společně skupiny AGROFERT v rozporu s § 4c zákona o střetu zájmů. Nad rámec uvedeného je nutné zmínit, že v rámci uváděného závěru je požadováno uplatnění 100% finanční opravy na všechny související výdaje již vykázané Komisí, přičemž tento požadavek postrádá jakékoliv zdůvodnění, které by ospravedlňovalo uplatnění požadované 100% finanční opravy. Není argumentačně doloženo, proč nedošlo k uplatnění proporcionality k výši finanční opravy a zejména není nikterak popsán dopad tvrzených skutečností na provedené hodnocení, výběr a samotné realizované projekty. Analogicky k bodu 21 rozhodnutí Komise C(2019)3452 ze dne 14. května 2019 k uplatnění finančních oprav v případech porušení pravidel pro veřejné zakázky by měl být prokázán skutečný dopad případného střetu zájmů u každého projektu, až na základě toho lze požadovat 100% finanční opravu. Jinak by neměla být uplatněna žádná finanční oprava. Na základě toho požadujeme zdůvodnění uplatnění 100% finanční opravy, resp. uplatnění principu proporcionality, uvedení skutečného dopadu konstatovaného střetu zájmů u každého projektu, kde je požadována finanční oprava. Pokud nebude tento dopad konstatován, požadujeme neuplatňovat žádnou finanční opravu.

[112] Dále upozorňujeme, že sami auditoři Komise nezohlednili v rámci vyčíslení daného zjištění skutečnost, zda související výdaje již byly vykázané Komisí. Projekty, u kterých došlo k vyčíslení finanční opravy (uvedené v příloze II.b s výjimkou výdajů příjemce Wotan Forest, a.s.), buď nebyly ještě vykázané Komisí, nebo byly opraveny při účetní závěrce za příslušné účetní období. Výdaje příjemce Wotan Forest, a.s., které byly zahrnuty do žádosti o platbu předložené Evropské komisi dne 17. září 2018, budou opraveny v rámci účetní závěrky 2018/2019. Na základě toho požadujeme uvedení této skutečnosti a provedení přepočtu požadované finanční opravy.

Z výše uvedených důvodů požadujeme odstranění bodu (21).

Vyjádření k závěrům, bodu (3)

[113] ČR s ohledem na výše provedenou analýzu nesouhlasí se závěrem, že v období od 2. srpna 2018 mohlo docházet k porušení čl. 61 finančního nařízení.

Požadujeme úpravu bodu (3) ve výše uvedeném smyslu, včetně úpravy souvisejících doporučení, resp. odstranění těchto doporučení, jelikož související zjištění se neprokázala.

Vyjádření k části 3 Závěry, bodu (3) – Požadované opatření/doporučení

Ad (a) Domníváme se, že uvedeným dvěma podpořeným operacím (projektům) v OPŽP 2014–2020 byla poskytnuta podpora v souladu s § 4c zákona o střetu zájmů, tudíž uplatnění 100% finanční opravy vykázaných výdajů a souvisejících příspěvků z veřejných zdrojů OPŽP není na místě.

ČR doporučení odmítá a požaduje jeho odstranění.

Ad (b) ČR odmítá požadavek na ověření všech projektů všech dotčených operačních programů, neboť výše provedeným rozbořem bylo prokázáno, že ze strany Komise nebyly identifikovány projekty, které by takový požadavek odůvodňovaly, a požaduje jeho odstranění.

Ad (c) Obecná úprava povinností ŘO ve vztahu k ověřování vlastnické struktury žadatelů, resp. příjemců podpory z ESIF je uvedena v kap. 2.1 a 5.1.1 Metodického pokynu finančních toků programů spolufinancovaných z Evropských strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu na programové období 2014–2020, přičemž podrobnější úprava je obsažena na úrovni jednotlivých operačních programů v řídicí dokumentaci daného programu. Výše uvedené nastavení ŘKS nebylo dosud ze strany Komise nijak zpochybněno.

ČR odmítá požadavek na zlepšení řídicích a kontrolních systémů, neboť výše uvedenou argumentaci bylo prokázáno, že žádný z projektů identifikovaných ze strany Komise není problematický s ohledem na článek 61 finančního nařízení z roku 2018, a požaduje jeho odstranění

Ad (d) ČR s ohledem na výše uvedené uvádí, že odmítá požadavek na zavedení dalších opatření ve vazbě na ustanovení § 4 odst. 1 a ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů a žádá odstranění tohoto opatření, neboť jej nepovažuje za relevantní. Nad rámec uvedeného ČR doplňuje, že současný systém poskytuje dostatečnou záruku pro odhalení případného střetu zájmů dle těchto ustanovení.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **zachováno**.

Útvary Komise analyzovaly odpověď členského státu a zachovávají svůj postoj, že došlo k porušení platného českého zákona o střetu zájmů a tím k porušení povinnosti členského státu stanovené platným právem EU¹⁷ zavést adekvátní řídicí a kontrolní systémy, které dokáží zabránit střetu zájmů.

Podrobnou analýzu podávají útvary Komise níže.

¹⁷ Čl. 63 odst. 1 a 4 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 (*finanční nařízení*) ve spojení s čl. 36 odst. 3 písm. c) uvedeného nařízení; článek 122 nařízení (EU) č. 1303/2013 (*nařízení o společných ustanoveních*) pro ESI fondy (kromě EZFRV) a čl. 58 odst. 2 nařízení (EU) č. 1306/2013 (*horizontální nařízení o SZP*) pro EZFRV a EZZF.

I. § 4c českého zákona o střetu zájmů

I.1 Pojem „ovládání“ podle českého práva a zda svěřenský fond může být „ovládanou osobou“

(Body 16–25 odpovědi členského státu)

České orgány argumentují, že svěřenský fond nelze pokládat za ovládanou osobu, neboť definice ovládané osoby je vymezena v českém zákoně o obchodních korporacích a tato definice se vztahuje výlučně na obchodní korporace.

Útvary Komise s argumentací členského státu nesouhlasí z těchto důvodů:

Pojem **ovládání** v českém právním prostředí nepřímo definuje ustanovení § 74 odst. 1 a násl. zákona o obchodních korporacích, a to prostřednictvím definice tzv. „**ovládající**“ a „**ovládané osoby**“. Dle tohoto ustanovení je „**ovládající osobou** osoba, která může v obchodní korporaci přímo či nepřímo uplatňovat rozhodující vliv. **Ovládanou osobou** je obchodní korporace ovládaná ovládající osobou.“ Obchodními korporacemi jsou dle ustanovení § 1 odst. 1 zákona o obchodních korporacích družstva a obchodní společnosti. Svěřenský fond obchodní korporací ve smyslu citovaného ustanovení zákona o obchodních korporacích není.

Z uvedené definice tedy plyne, že zatímco ovládající osobou může být obecně jakákoliv fyzická nebo právnická osoba, korporace i jakákoliv jiná osoba či subjekt (i bez právní osobnosti), např. i svěřenský fond¹⁸, tak osobou ovládanou ve smyslu tohoto ustanovení může být jen obchodní korporace.

Skutečnost, že **osobou ovládající** může být svěřenský fond, lze dovodit i z toho, že svěřenským fondům právní řád přiznává, byť odvozeně, prostřednictvím svěřenského správce, schopnost jednání, tedy *de facto* samotnou možnost ovládat třetí osobu. Vzhledem k tomu, že v souladu s ustanovením § 1448 odst. 3 občanského zákoníku „[v]lastnická práva k majetku ve svěřenském fondu vykonává vlastním jménem na účet fondu svěřenský správce“, má svěřenský fond reálnou možnost ovládat třetí osobu tím způsobem, že se tak při výkonu své funkce chová na účet svěřenského fondu svěřenský správce.

Zákon o obchodních korporacích výslovně nestanoví, zda lze ovládání realizovat právně či fakticky. To však plyne z povahy věci. Právní skutečností, která zpravidla zakládá ovládání, je účast ovládající osoby na osobě ovládané. Ovládající osoba je schopna touto cestou a prostřednictvím zastoupení ve statutárních a kontrolních orgánech vykonávat rozhodující vliv. U faktického vlivu možnost výkonu rozhodujícího vlivu plyne z jakékoliv významné okolnosti, která *de facto* znamená možnost rozhodujícího vlivu.

Dle české právní teorie jsou pro jakékoliv ovládání druhé osoby charakteristické následující **obecné znaky ovládání**:

- a) Dlouhodobé a trvalejší propojení ovládající a ovládané osoby. O ovládání tedy nejde v případě jednorázového, nahodilého či izolovaného vlivu (resp. možnosti takového vlivu) na jedno či několik rozhodnutí ovládané osoby jiným subjektem (v takovém případě by se jednalo o pouhé ovlivnění, nikoliv ovládání druhé osoby).
- b) Vliv na rozhodování a chování ovládané osoby (resp. možnost takový vliv vykonat) je zásadní, rozhodující, resp. převažující. Intenzita vlivu ovládající osoby je tedy potenciálně vysoká. K tomu, aby byly naplněny znaky ovládání, stačí pouhá možnost

¹⁸ V témže smyslu viz stanovisko Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 30. listopadu 2018 (ref. MSP-111/2018-OSZ-SP/1), s. 2.

vykonávat rozhodující vliv v ovládané osobě, nikoliv až samotné uplatnění tohoto vlivu.

- c) Vliv (resp. možnost vlivu) směřuje nejen na řízení nebo provozování závodu ovládané osoby. Může se týkat i vnitřních vztahů v ovládané osobě. Nemusí přitom jít o provádění vysloveně koncernové firemní politiky a koncepční řízení podnikání. Ovládaní se projevuje již reálnou možností jednotlivých zásahů do provozu ovládané osoby či možností ovlivnit chování a rozhodování ovládané osoby.
- d) Rozhodující vliv může být vykonáván přímo či nepřímo, tj. přímo ovládající osobou či prostřednictvím jakýchkoliv jiných osob.¹⁹

V souladu s ustanovením § 75 zákona o obchodních korporacích se má za to, že ovládající osobou je či jsou mimo jiné:

- a) osoba, která může jmenovat nebo odvolat většinu osob, které jsou členy statutárního orgánu obchodní korporace nebo osobami v obdobném postavení nebo členy kontrolního orgánu obchodní korporace, jejímž je společníkem, nebo může toto jmenování nebo odvolání prosadit, a
- b) ten, kdo nakládá s podílem na hlasovacích právech představujícím alespoň 40 % všech hlasů v obchodní korporaci, ledaže stejným nebo vyšším podílem nakládá jiná osoba nebo jiné osoby jednající ve shodě, a
- c) osoby jednající ve shodě, které společně nakládají podílem na hlasovacích právech představujícím alespoň 40 % všech hlasů v obchodní korporaci, ledaže stejným nebo vyšším podílem nakládá jiná osoba nebo jiné osoby jednající ve shodě.

Podle českého práva jsou výše uvedené právní domněnky ovládaní domněnkami vyvratitelnými. Z informací dostupných útvarům Komise však nevyplývá, že by v posuzovaném případě existovaly argumenty svědčící pro opak. Za této situace není tedy pochyb o tom, že AB private trust I je v postavení osoby ovládající ve vztahu ke společnosti AGROFERT, a.s., jako osobě ovládané, resp. lze za ovládající osoby společnosti AGROFERT, a.s., považovat oba svěřenské fondy (AB private trust I a AB private trust II) jako osoby jednající ve shodě a společně nakládající podílem na hlasovacích právech představujícím 100 % všech hlasů ve společnosti AGROFERT, a.s.

Pokud jde o otázku, zda svěřenský fond může být **ovládanou osobou**, České orgány ve své odpovědi uvádějí, že podle § 74 odst. 1 zákona o obchodních korporacích může být ovládanou osobou pouze obchodní korporace. Tento zákon však neupravuje regulaci ovládaných osob obecně ve vztahu k jakémukoliv ovládanému subjektu, ale pouze ve vztahu k obchodním společnostem a družstvům²⁰ (obchodním korporacím). Zcela obecnou právní regulaci ovládaní český právní řád neobsahuje. Je ji nutno dovodit výkladem a zejména odkazem na jiné právní předpisy²¹, které výslovně presumují možnost ovládaní i jiných osob, než jsou obchodní korporace.

¹⁹ Shodně viz Jan LASÁK, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP, Tomáš DOLEŽIL a kolektiv, Zákon o obchodních korporacích. Komentář. Praha: Wolters Kluwer (ČR), 2014, právní stav v ASPI k: 1. 1. 2014.

Jarmila POKORNÁ, Zdeněk KOVAŘÍK, Zdeněk ČÁP aj., Obchodní zákoník. Komentář. Praha: Wolters Kluwer (ČR), 2009, právní stav v ASPI k: 1. 8. 2009.

²⁰ Shodně viz ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 2. vydání. Praha, 2017, 214 s. (www.beck-online.cz)

²¹ Např. zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, definice v § 3 odst. 3 a 6;

Právním předpisem, který pak výslovně presumuje možnost ovládnání svěrenských fondů, je český zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „*AML zákon*“). Myšlenka, že svěrenské fondy mohou být ovládnány, se objevuje též ve směrnici o boji proti praní peněz a v jiných dokumentech vydaných mezinárodními organizacemi, které se týkají skutečného vlastnictví²².

Osoba ovládající svěrenský fond by tedy, na základě uvedené právní teorie a způsobu, jakým je ovládnání chápáno v § 74 zákona o obchodních korporacích, byla ta osoba, která může uplatňovat rozhodující vliv v obou svěrenských fondech.

Na základě uvedených skutečností proto útvary Komise zachovávají svůj postoj, že podle českého práva může být svěrenský fond nejen ovládající, ale i ovládanou osobou.

Lze rovněž vznést argument, že ve skutečnosti pouze fyzické osoby mohou tvrdit, že nejsou ovládnány. Již ze samotné povahy právnických osob či jiných subjektů, ať už s právní osobností, nebo bez ní, vyplývá, že jsou nutně ovládnány, neboť tyto osoby či subjekty mohou jednat pouze díky fyzickým osobám. V posuzovaném případě se pro určení osoby ovládající oba svěrenské fondy nevychází z žádné právní domněnky ovládnání, a proto se u otázky, zda je touto osobou A. Babiš, nejedná tolik o otázku právní, ale spíše o otázku faktickou. Útvary Komise v návrhu zprávy o auditu (oddíle 5.1 bodě 2 „*Zjištěné skutečnosti*“) a v části I.2 níže prokazují na základě mechanismů správy a řízení svěrenských fondů, že A. Babiš – *fakticky* – může uplatňovat ve svěrenských fondech rozhodující vliv, a tudíž je ovládá.

V neposlední řadě platí, že i kdyby například vnitrostátní soud mohl mít za to (*quod non*), že pro účely § 4c zákona o střetu zájmů nemůže být za „ovládanou osobu“ považován svěrenský fond, AGROFERT, a.s., jakožto obchodní společnost, může být považován za „ovládanou osobu“. I pokud by tedy svěrenské fondy nemohly být považovány za „ovládané osoby“ podle uvedeného ustanovení, mohly by být považovány za „osoby ovládající“ společnost AGROFERT, a.s., nebo za prostředek, kterým A. Babiš ovládá společnost AGROFERT, a.s.²³ Bez ohledu na podrobnou argumentaci týkající se subjektů v kontrolním řetězci se proto závěr nemění: tedy že se na dceřiné/přidružené společnosti společnosti AGROFERT, a.s., vztahuje zákaz uvedený v § 4c zákona o střetu zájmů.

Způsob, jak A. Babiš ovládá jím založené svěrenské fondy, je podrobně vysvětlen v bodě I.2.

zákon č. 319/2006 Sb., o některých opatřeních ke zprůhlednění finančních vztahů v oblasti veřejné podpory, definice v § 2 písm. b) a c);

zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, definice v § 11 odst. 2 a 3;

zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, definice v § 38fa odst. 2 a 3;

AML zákon.

²² Viz např. dokument OECD *A Beneficial Ownership Implementation Toolkit* dostupný na https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiA-L2a1uLlAhVNzqQKH9SC3IQFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.oecd.org%2Ftax%2Ftransparency%2Fbeneficial-ownership-toolkit.pdf&usg=AOvVaw0S0defNne7DkysFbh_EXCT, s. 3.

²³ V témže smyslu viz též závěry stanoviska Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 30. listopadu 2018 (ref. MSP-111/2018-OSZ-SP/1), s. 8.

I.2 Rozhodující vliv na svěřenské fondy

(Body 26–37 odpovědi členského státu)

České orgány argumentují, že nelze uplatňovat dostatečně silný vliv prostřednictvím svěřenského fondu již kvůli samotné povaze tohoto nástroje, a svěřenský fond tudíž nelze považovat za osobu ovládanou ve smyslu § 4c.

Pokud jde o tento argument, nemusí být pravdou, že osobou, která ovládá fond, je správce (bod 35 odpovědi českých orgánů). I zde platí, že tato otázka odvisí od faktických pravomocí, které si A. Babiš v souvislosti s fondy ponechal.

Útvary Komise jsou toho názoru, že A. Babiš je schopen uplatňovat ve svěřenských fondech (AB private trust I a AB private trust II) nejen vliv dostatečně silný, ale ve skutečnosti vliv rozhodující, a tyto fondy lze proto považovat za subjekty jím ovládané.

Činnost svěřenských fondů a postavení A. Babiše v těchto svěřenských fondech jsou upraveny ve statutech obou svěřenských fondů. Ze statutu svěřenského fondu AB private trust I ze dne 1. února 2017 a ze statutu svěřenského fondu AB private trust II ze dne 1. února 2017 (přičemž oba jsou v podstatných bodech textově totožné) (dále společně jen „statuty“) vyplývají zejména tyto rozhodné skutečnosti:

1. A. Babiš byl před založením svěřenských fondů jediným akcionářem společnosti AGROFERT, a.s., a z pozice zakladatele svěřenských fondů byl a je jedinou osobou, která měla možnost od počátku nastavit vnitřní strukturu obou svěřenských fondů tak, aby mohl v obou fondech nadále uplatňovat rozhodující vliv.
2. Oba svěřenské fondy byly založeny k soukromému účelu, přičemž jejich hlavním účelem je správa akcií společnosti AGROFERT, a.s., a dalším účelem je pak, prostřednictvím společnosti AGROFERT, a.s., *de facto* nepřímé ovládnutí celé skupiny AGROFERT, [REDAKCE]
3. Dalším účelem obou svěřenských fondů je ochrana zájmů jeho zakladatele A. Babiše, který je současně v pozici obmyšleného (článek 2 statutu). Z toho vyplývá, že A. Babiš sám rozhodl o dalším rozhodování a vnitřní správě obou svěřenských fondů (resp. o jejich správě), a to tak, že jejich rozhodování a vnitřní správa musí být vykonávána vždy v jeho prospěch (v jeho zájmu).
4. Účelem vytvoření svěřenských fondů bylo vložení akcií do subjektu, který bude vykonávat práva spojená s akciemi ve společnosti AGROFERT, a.s., v zájmu A. Babiše. Účelem svěřenských fondů tedy nebyl převod vlastnického práva k akciím na jiný subjekt zcela nezávislý na A. Babišovi. A. Babiš sice není *de lege* vlastníkem akcií, ale výkon práv spojených s akciemi je možný jen ke stanoveným účelům, tj. ke správě akcií společnosti AGROFERT, a.s., k ochraně zájmů zakladatele a obmyšleného [REDAKCE]
A. Babiš byl, je a bude trvale a dlouhodobě propojen jak se společností AGROFERT, a.s., tak s celou skupinou AGROFERT, a to (pokud se týká společnosti AGROFERT, a.s.) před založením svěřenských fondů a po jejich zániku přímo a po dobu jejich existence nepřímo právě prostřednictvím svěřenských fondů.
5. Svěřenské fondy mají každý jednoho správce, který by měl jednat samostatně ([REDAKCE])

6. Prvního svěřenského správce obou svěřenských fondů určil zakladatel A. Babiš.

Ve statutech obou fondů, AB private trust I a AB private trust II, pověřil A. Babiš svěřenského správce (u každého svěřenského fondu jinou osobu) [redacted] výkonem práv spojených s akciemi společnosti AGROFERT, a.s., které byly do svěřenského fondu vloženy. Tito svěřenští správci jsou zároveň pověřeni obchodním vedením v několika společnostech skupiny AGROFERT (v případě svěřenského správce fondu AB private trust I) nebo jim v současnosti náleží obchodní vedení společnosti AGROFERT, a.s., (v případě svěřenského správce fondu AB private trust II), [redacted]

Rovněž kvůli tomuto personálnímu propojení lze důvodně pochybovat o možnosti svěřenského správce jednat při výkonu jeho jednatelského oprávnění samostatně.

7. A. Babiš jako zakladatel určil u obou svěřenských fondů po jednom náhradníkovi svěřenského správce, který se stane v pořadí druhým svěřenským správcem v případě skončení funkce prvního svěřenského správce. [redacted]

[redacted] To znamená, že již současně se založením obou svěřenských fondů A. Babiš uplatnil svůj rozhodující vliv na personální obsazení postů obou svěřenských správců i pro případ, že by jim původně jmenovaní svěřenští správci z jakéhokoliv důvodu své funkce nadále vykonávat nemohli.

8. Svěřenského správce v ostatních případech odvolává a jmenuje Rada protektorů ([redacted] [redacted]) příslušného svěřenského fondu. Obě rady protektorů mají po třech členech, z nichž jeden je [redacted] rodinným protektorem jmenovaným a odvolávaným přímo [redacted] obmyšleným A. Babišem [redacted]

Tímto způsobem – odvoláním rodinného protektora a případně jmenováním jiného – je pak A. Babiš schopen vykonávat svůj rozhodující vliv na volbu kteréhokoliv dalšího svěřenského správce.

Pokud jde o osobu **rodinného protektora**, je nutno vzít v úvahu i tu skutečnost, že [redacted]

Rada protektorů jako orgán vykonávající dohled je z výkonu dohledu odpovědná zakladateli a obmyšlenému A. Babišovi. Dohlížející orgán je oprávněn přímo či nepřímo usměrňovat svěřenského správce, nad nímž má dohled, přijímat opatření k řádné správě a vymáhat plnění povinností správce²⁴.

9. První členy Rady protektorů jmenoval zakladatel (). Protektory odvolává a jmenuje Rada protektorů, s výjimkou rodinného protektora, jehož odvolává a jmenuje obmyšlený, tj. A. Babiš ()

10.

Tímto způsobem – odvoláním rodinného protektora

je pak A. Babiš oprávněn vykonávat svůj primy vliv na volbu jakéhokoliv protektora, jehož funkce v Radě protektorů z jakéhokoliv důvodu zanikne ().

11. Svěřenského správce obou svěřenských fondů odvolává Rada protektorů

Vzhledem k tomu, že jakákoliv činnost svěřenského správce v rámci výkonu jeho funkce je podmíněna tím, že bude chránit zájmy

²⁴ Jan LASÁK, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP, Tomáš DOLEŽIL aj., Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976–1474, absolutní majetková práva. Praha: Wolters Kluwer (ČR), 2014, právní stav v ASPI k: 1. 1. 2014, § 1463, prof. JUDr. Luboš Tichý, CSc.).

zakladatele (A. Babiše), přičemž tyto zájmy jsou jednak subjektivní a jednak se mohou v čase měnit, lze dovodit, že [REDACTED]

12. Svěřenský správce každého ze svěřenských fondů je povinen přiměřeně dle § 159 odst. 1) občanského zákoníku postupovat s péčí řádného hospodáře. Je tedy povinen s potřebnými znalostmi a pečlivostí spravovat majetek fondu, a to sice podle svého uvážení, ale vždy v zájmu obmyšleného. Svěřenský správce je povinen vždy jednat s nezbytnou loajalitou vůči zakladateli a obmyšlenému. Ačkoliv tedy mají svěřenští správci postupovat samostatně a dle svého uvážení, fakticky musí (mají-li být naplněny znaky péče řádného hospodáře při výkonu jejich funkce) současně postupovat tak, aby byl naplněn jim bezpochyby známý účel svěřenských fondů. Tím je správa akcií společnosti AGROFERT, a.s., a jejich prostřednictvím celé skupiny AGROFERT (společnosti SynBiol, a.s. a skupiny SynBiol) a ochrana zájmů A. Babiše. Určením účelů obou svěřenských fondů tedy A. Babiš rozhodujícím způsobem předem limitoval a ovlivnil všechna budoucí jednání svěřenských správců při správě majetku svěřenských fondů.

13. [REDACTED]

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

S ohledem na skutečnost, že hlavním účelem obou svěřenských fondů je správa akcií společnosti AGROFERT, a.s., lze při charakteru a rozsahu rozhodnutí, jež jsou podřízena předchozímu souhlasu Rady protektorů, důvodně pochybovat o samotné možnosti obou svěřenských správců jednat při správě majetku ve svěřenských fondech samostatně, jak je teoreticky deklarováno [REDACTED].

Navíc může A. Babiš jako obmyšlený postupem popsaným v bodě 10 výše fakticky zablokovat činnost Rady protektorů, a tím i přijetí výše uvedených rozhodnutí svěřenským správcem. V této souvislosti se jeví [REDACTED]

jako obsoletní, neboť sám obmyšlený je oprávněn činnost Rady protektorů a v důsledku toho i svěřenského správce zablokovat či přímo znemožnit.

[REDACTED] Ve skutečnosti se tato nezávislá správa svěřenského správce

může uplatnit jen ve velice omezeném rozsahu, pouze při běžné rutinní správě svěrenských fondů, nikoliv při žádných důležitých rozhodnutích.

14.

[REDACTED]

- [REDACTED]
- [REDACTED]

Z tohoto vyplývá, že změna společnosti AGROFERT, a.s., je za dobu trvání svěrenských fondů nepřipustná. A. Babiš si ponechal ve své pravomoci rozhodování o změnách společnosti AGROFERT, a.s., [REDACTED] tyto je možné učinit až poté, co mu budou po skončení správy svěrenských fondů vydány zpět.

15.

[REDACTED]

Z doby a z okolností, za nichž byly oba fondy založeny, ze stanovení doby trvání obou svěrenských fondů, jakož i z takto stanovených podmínek jejich zániku nelze dovést jiný závěr než ten, že oba svěrenské fondy byly účelově založeny proto, aby jejich zakladatel a jediný akcionář společnosti AGROFERT, a.s., A. Babiš vyloučil aplikaci § 4b a § 4c zákona o střetu zájmů na společnosti ze skupiny AGROFERT (podrobnosti viz část I.4 těchto závěrů).

16. Z popsanych skutečností týkajících se obou svěrenských fondů a jejich vnitřní struktury, jak je nastavena statuty, pak lze dovést, že A. Babiš je:

[REDACTED] osobou, která rozhoduje o personálním složení svěrenských fondů: určil první svěrenské správce a jejich náhradníky ([REDACTED]), určil první členy Rady protektorů ([REDACTED]), jmenuje a odvolává rodinného protektora ([REDACTED])

b)

c)

d) osobou, která určila hlavní účel svěrenských fondů, přičemž tímto účelem je fakticky správa majetku a ochrana zájmů A. Babiše ([REDACTED]);

- e) osobou, která předem výslovně určuje, jak bude možno s majetkem svěřenských fondů nakládat, neboť s veškerým majetkem ve svěřenských fondech je nakládáno v souladu s účelem svěřenského fondu [redacted];
- f) osobou, která s ohledem na faktickou možnost [redacted], může ovlivnit výkon hlasovacích práv spojených s akcemi společnosti AGROFERT, a.s., vloženými do svěřenských fondů ([redacted]);
- g) osobou, která určila dobu trvání obou svěřenských fondů, přičemž je určena tak, aby chránila zájmy A. Babiše ([redacted]);
- h) osobou, která má právo být informována [redacted]

S přihlédnutím k faktům vyplývajícím ze statutů obou svěřenských fondů a ke skutečnosti, že svěřenské fondy jsou ovládajícími osobami společnosti AGROFERT, a.s., jak je popsáno v části I.1, dospěly útvary Komise k závěru, že jsou naplněny znaky faktického nepřímého ovládní svěřenských fondů ze strany A. Babiše a současně znaky přímého faktického i právního ovládní společnosti AGROFERT, a.s., a dalších společností skupiny AGROFERT ze strany svěřenských fondů. Z toho vyplývá, že A. Babiš ovládá společnosti skupiny AGROFERT prostřednictvím svěřenských fondů a že na tyto společnosti se vztahuje § 4c zákona o střetu zájmů.

I.3 Skutečná možnost A. Babiše ovládat svěřenské fondy

(Body 38–47 odpovědi členského státu)

České orgány argumentují, že i kdyby svěřenské fondy mohly být v obecné rovině považovány za ovládanou osobu ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů (*quod non*), bylo by potřeba ještě posoudit, zda A. Babiš tyto fondy skutečně ovládá. Podle českých orgánů zásadní ustanovení statutů obou svěřenských fondů takový druh vlivu vylučují.

Útvary Komise se touto věcí zabývaly v rámci předchozího oddílu v reakci na body 26–37 odpovědi členského státu.

Pokud jde o bod 47 odpovědi České republiky, útvary Komise dodávají, že k tomu, aby byly naplněny znaky „ovládání“, stačí pouhá „možnost“ uplatňovat rozhodující vliv. Není tedy nutné, aby byl tento rozhodující vliv skutečně vykonán.²⁵

Dále útvary Komise dodávají, že argumentace českých orgánů v bodech 46–47 jejich odpovědi je považována za zavádějící. V bodě 46 se Česká republika odvolává na rozsudek ve věci T-292/15 *Vakakis kai Synergates*²⁶. Tento rozsudek však byl vynesena ve velmi odlišném kontextu. Jednalo se o otázku existence střetu zájmů v kontextu zadávacího řízení, které řídila Komise a na něž se vztahovalo výhradně právo EU. Tuto judikaturu nelze použít ke stanovení toho, zda bylo porušeno ustanovení vnitrostátního práva, které upravuje poskytování dotací, jako je § 4c zákona o střetu zájmů.

²⁵ Viz také výše uvedené stanovisko českého Ministerstva spravedlnosti, s. 3.

²⁶ Rozsudek ze dne 28. února 2018, ECLI:EU:T:2018:103; věc se týkala údajného střetu zájmů dvou odborníků podílejících se na vypracování zadávacích podmínek.

Ustanovení § 4c pouze zakazuje poskytnout dotaci určité kategorii příjemců. Použitelnost tohoto ustanovení nezávisí na tom, zda je podle vnitrostátního nebo unijního práva skutečně zjištěno, že se dotčený příjemce nachází, či nenachází v situaci zakládající střet zájmů, nebo zda existuje dostatečné riziko, že by střet zájmů měl dopad na řízení o poskytnutí dotace, či nikoliv, atd. Použitelnost zmíněného ustanovení závisí pouze na podmínkách v něm stanovených: tj. zda je dotčená osoba veřejný funkcionář a zda vlastní nebo ovládá podíl ve společnosti ve výši stanovené zákonem.

Ačkoliv byl § 4c jistě motivován problémy souvisejícími se střety zájmů, z tohoto úhlu pohledu se samotné dotčené ustanovení ve skutečnosti zabývá pouze způsobilostí žadatelů. Je pravda, že se toto ustanovení jeví jako velmi striktní. Není však úlohou Komise, aby posuzovala, zda bylo vhodné, aby český legislativní orgán takový zákon přijal. Důvodem pro takový striktní přístup mohlo být, že se mělo za to, že v českém prostředí může veřejné financování náležitě ochránit pouze takto striktní zákaz.

I.4 Alternativní odůvodnění k částem I.1–I.3 výše vedoucí k závěru, že se § 4c na společnosti ve skupině AGROFERT vztahuje

K závěru, že se § 4c na společnosti ve skupině AGROFERT skutečně vztahuje, lze dospět také alternativní úvahou uvedenou níže, která v zásadě vychází z tvrzení, že založení svěřenských fondů (AB private trust I a AB private trust II) lze považovat za *neplatné*. V důsledku toho by byl A. Babiš stále považován za držitele akcií společnosti AGROFERT, a.s., a § 4c by se vztahoval na společnosti ve skupině AGROFERT.

Podle české právní teorie se zdá možné, aby zakladatel svěřenského fondu určil jako obmyšleného sám sebe²⁷. Pokud by však zakladatel vystupoval současně v roli zakladatele, obmyšleného a správce, bylo by zřejmé, že takový svěřenský fond je účelový, a tedy v rozporu se smyslem svěřenského fondu.

S ohledem na obsah statutů obou svěřenských fondů se zdá, že se této situaci tyto svěřenské fondy přinejmenším blíží, jelikož A. Babiš vystupuje v roli zakladatele a obmyšleného a zároveň nastavením vnitřního fungování svěřenských fondů vykonává prostřednictvím protektorů rozhodující vliv i na osobu správce (viz část 1 výše).

S ohledem na výše uvedené se zdá, že svěřenské fondy byly založeny v rozporu s § 580 českého občanského zákoníku. Podrobné odůvodnění je uvedeno níže.

Zakladatel svěřenských fondů (AB private trust I a AB private trust II) je jediným obmyšleným. Veškeré užitky ze svěřenského fondu má zakladatel, který vyčlenil akcie společnosti AGROFERT, a.s., do dvou svěřenských fondů.

Svěřenské fondy byly založeny neprodleně poté, co do zákona o střetu zájmu bylo vloženo ustanovení § 4c. Podle ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů je zakázáno poskytnout dotaci podle právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla nebo investiční pobídku podle právního předpisu upravujícího investiční pobídky obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti.

²⁷ Viz Jiří ŠVESTKA, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA, et al., *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976–1474, absolutní majetková práva*, Praha: Wolters Kluwer (ČR), 2014, *Právní postavení v ASPI ke dni: 1. ledna 2014, v souvislosti s § 1457 (Jmenování obmyšleného)*; Mgr. Miloš KOČÍ, SVEJKOVSKÝ, J., KOVÁŘ, I. et al., *Svěřenské fondy. Příležitosti a rizika. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 34.

Principem svěrenského fondu je vyčlenění majetku a přidělení tohoto majetku nějakému účelu, vznik odděleného a nezávislého vlastnictví, z něhož plnění připadá obmyšlenému. Tato právní jednání učiní zakladatel²⁸.

Jak je popsáno v části I.2 výše, svěrenské fondy byly založeny k soukromému účelu, přičemž jejich hlavním účelem je správa akcií společnosti AGROFERT, a.s., a společnosti SynBiol, a.s., a dalšími účely je pak prostřednictvím společnosti AGROFERT, a.s., *de facto* nepřímé ovládnání celé skupiny AGROFERT, [REDACTED]

[REDACTED]. Dalším účelem obou svěrenských fondů je výslovná ochrana zájmů jeho zakladatele A. Babiše, který je současně v postavení obmyšleného ([REDACTED]). Z tohoto vyplývá, že A. Babiš sám rozhodl o dalším rozhodování a vnitřní správě obou svěrenských fondů (resp. o jejich správě), a to tak, že jejich rozhodování a vnitřní správa musí být vykonávána vždy v jeho prospěch (v jeho zájmu).

Účelem vytvoření svěrenských fondů bylo vložení akcií do subjektu, který bude vykonávat práva spojená s akciemi ve společnosti AGROFERT, a.s., v zájmu A. Babiše. Účelem svěrenských fondů tedy nebyl převod vlastnického práva k akciím na jiný subjekt zcela nezávislý na A. Babišovi, tedy na subjekt, u něhož by nebylo důvodu pochybovat o možnosti jeho ovlivňování ze strany A. Babiše. A. Babiš sice není *de lege* vlastníkem akcií, ale výkon práv spojených s akciemi je možný jen ke stanoveným účelům, tj. ke správě akcií ve společnosti AGROFERT, a.s., k ochraně zájmů zakladatele a obmyšleného [REDACTED]

[REDACTED] je a bude trvale a dlouhodobě propojen jak se společností AGROFERT, a.s., tak s celou skupinou AGROFERT, a to (pokud se týká společnosti AGROFERT, a.s.) před založením svěrenských fondů a po jejich zániku přímo a po dobu jejich existence nepřímo právě prostřednictvím svěrenských fondů.

Jelikož je A. Babiš veřejným funkcionářem, vztahují se na něj také další ustanovení zákona o střetu zájmů (nikoliv jen § 4c uvedeného zákona). Zákon o střetu zájmů upravuje v § 1 písm. a) „*povinnost veřejných funkcionářů vykonávat svoji funkci tak, aby nedocházelo ke střetu mezi jejich osobními zájmy a zájmy, které jsou povinni z titulu své funkce prosazovat nebo hájit*“. Z § 3 zákona o střetu zájmů plyne, že „*[v] veřejný funkcionář je povinen zdržet se každého jednání, při kterém mohou jeho osobní zájmy ovlivnit výkon jeho funkce. Osobním zájmem se pro účely tohoto zákona rozumí takový zájem, který přináší veřejnému funkcionáři, osobě blízké veřejného funkcionáře, právnické osobě ovládané veřejným funkcionářem nebo osobou blízkou veřejného funkcionáře zvýšení majetku, majetkového nebo jiného prospěchu, zamezení vzniku případného snížení majetkového nebo jiného prospěchu nebo jinou výhodu; to neplatí, jde-li jinak o prospěch nebo zájem obecně zřejmý ve vztahu k neomezenému okruhu adresátů*.“ Smyslem těchto ustanovení je tedy chránit veřejný zájem před osobními zájmy jednotlivých veřejných funkcionářů. Útvary Komise zastávají názor, že A. Babiš jako veřejný funkcionář založil svěrenské fondy za účelem vyloučení aplikace ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů. Důvodem vyčlenění akcií do svěrenských fondů nebyla ochrana veřejného zájmu, nýbrž (jak vyplývá z účelu obou svěrenských fondů) ochrana zájmů A. Babiše jakožto zakladatele a zájmů celé skupiny AGROFERT, tj. ochrana osobních zájmů.

²⁸ Viz SVEJKOVSKÝ, J., KOVÁŘ, I. et al., Svěrenské fondy. Příležitosti a rizika. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 6.

Takové jednání, které sice formálně naplňuje zákonné podmínky, ale fakticky jedná proti smyslu a účelu zákona, by podle našeho názoru mohlo být posouzeno jako neplatné podle § 580 odst. 1 českého občanského zákoníku.

§ 580 odst. 1 českého občanského zákoníku stanoví, že: „*Neplatné je právní jednání, které se přičí dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje.*“ Důsledky porušení § 580 odst. 1 českého občanského zákoníku jsou dále upraveny v § 588 téhož zákona, který stanoví: „*Soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přičí dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek.*“ Ustanovení § 588 českého občanského zákoníku upravuje neplatnost, ke které soud přihlíží z úřední povinnosti, tj. absolutní neplatnost.

Při výkladu pojmu „*veřejný pořádek*“, který je uveden v § 588 občanského zákoníku, útvary Komise vycházejí z důvodové zprávy k českému občanskému zákoníku a z jednotlivých dosud publikovaných názorů, jež směřují k chápání veřejného pořádku jakožto pojmu, který reprezentuje pravidla a hodnoty obsažené v právním řádu, jež jsou takového významu, že jejich porušení nelze akceptovat, a tudíž právní jednání, které je s nimi v rozporu, musí být absolutně neplatné. Důvodová zpráva uvádí, že „*veřejný pořádek prostupuje celé právo a zahrnuje pravidla, na nichž leží právní základy společenského řádu zdejší společnosti*“. Podobně F. Melzer soudí, že veřejný pořádek představuje „*základní pravidla právního řádu, na kterých je třeba bezvýhradně trvat, tedy taková pravidla, jejichž dodržení nelze ponechat výlučně na iniciativě dotčených jednotlivců*“ (Melzer, 2013, s. 256). Také P. Bezouška a L. Piechowiczová uvádějí, že veřejný pořádek představuje „*právnímu řádu vlastní hodnotové a řídicí principy, bez nichž nemůže fungovat demokratická společnost. Jinými slovy – je to označení pro soubor základních právních institutů, který představuje základnu pro ústavní budování právního státu a společnost*“ (Bezouška, Piechowiczová, 2013, s. 12)²⁹.

V posuzovaném případě lze podle našeho názoru za „*právo*“ považovat zákon o střetu zájmů (zejména jeho § 4c a § 3) a za veřejný pořádek převažující veřejný zájem na důsledném dodržování zákazu střetu zájmů. Veřejný funkcionář je volen občany, aby prosazoval zájmy společnosti, a nikoli své vlastní osobní zájmy – zejména tím, že ve snaze vyhnout se použití § 4c zákona o střetu zájmů založí svěřenské fondy, do kterých vloží akcie společnosti AGROFERT, a.s., a následně se sám či prostřednictvím skupiny AGROFERT uchází o dotace (tj. prostředky ze státního rozpočtu, z fondů EU, státních finančních aktiv či Národního fondu).

Pokud jde o dobré mravy, v teorii i praxi občanského práva existuje řada pokusů tento pojem obsahově vymezit. Nejvyšší soud dobré mravy dlouhodobě vymezuje jako „*souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčují jistou neměnnost, vystihují podstatné historické tendence, jsou sdíleny rozhodující částí společnosti a mají povahu norem základních*“ (R 5/2001). Podle Ústavního soudu jsou dobré mravy „*souhrnem etických, obecně zachovávaných a uznávaných zásad, jejichž dodržování je mnohdy zajišťováno i právními normami tak, aby každé jednání bylo v souladu s obecnými morálními zásadami demokratické společnosti. Tento obecný horizont, který vývojem společnosti rozvíjí i svůj morální obsah v prostoru a času, musí být posuzován z hlediska konkrétního případu také právě v daném čase, na daném místě a ve vzájemném jednání účastníků právního vztahu*“ (II. ÚS 249/97). Podle V. Knappa dobré mravy „*netvoří společenský normativní systém, nýbrž jsou spíše měřítkem etického hodnocení konkrétních situací odpovídajícím obecně uznávaným pravidlům slušnosti, poctivého styku apod.*“

²⁹ LAVICKÝ, P. et al.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 2077–2091 (www.beck-online.cz)

(Knapp, 1995, s. 85)³⁰. Jak vyplývá z výše komentovaných vymezení dobrých mravů, je dodržování zákazu střetu zájmů veřejných funkcionářů v zájmu celé společnosti. Veřejní funkcionáři jdou příkladem tím, že řádně a čestně dodržují nejen zákaz střetu zájmů, nýbrž i požadavky celého právního řádu.

Z výše uvedených důvodů by bylo možné vyvodit, že svěřenské fondy byly založeny za účelem ochrany osobních zájmů A. Babiše a celé skupiny AGROFERT s cílem vyhnout se použití § 4c zákona o střetu zájmů na činnosti skupiny AGROFERT. Jestliže by A. Babiš fakticky ovládal společnost AGROFERT, a.s. a skupinu AGROFERT, které jsou příjemci dotací (tj. prostředků ze státního rozpočtu), pak by se takové jednání – tj. účel celého jednání a účel svěřenských fondů – pravděpodobně nejen přičilo dobrým mravům, ale mohlo by také odporovat smyslu a účelu § 4c zákona o střetu zájmů a narušovat veřejný pořádek. Proto lze dospět k závěru, že by svěřenské fondy mohly být neplatné, neboť byly sice založeny formálně správně, ale jejich účel by bylo možné shledat jako účel, který odporuje smyslu a účelu zákona o střetu zájmů.

II. Použití § 4c českého zákona o střetu zájmů

II.1 A. Babiš jako veřejný funkcionář

(Body 48–49 odpovědi ČR)

České orgány argumentují, že se zákaz uvedený v § 4c českého zákona o střetu zájmů týká výlučně veřejných funkcionářů ve smyslu § 2 odst. 1 písm. c) uvedeného zákona, a poukazují na to, že v období od 25. května 2017 do 6. prosince 2017 se na A. Babiše nevztahovala definice veřejného funkcionáře uvedená v § 2 odst. 1 písm. c).

Útvary Komise berou na vědomí, že A. Babiš nebyl v období od 25. května 2017 do 5. prosince 2017 veřejným funkcionářem ve smyslu § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů³¹. Dne 6. prosince 2017 byl A. Babiš jmenován předsedou vlády České republiky.

Útvary Komise rovněž souhlasí s tím, že musí být ke dni vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace posouzeno, zda nejsou naplněny podmínky § 4c zákona o střetu zájmů zakazující za stanovených podmínek poskytnout dotaci.

Vzhledem k tomu mají útvary Komise za to, že se § 4c českého zákona o střetu zájmů nevztahuje na žádné projekty skupiny AGROFERT, pro něž bylo vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace v období od 25. května 2017 do 5. prosince 2017.

II.2 Přejícné ustanovení českého zákona o střetu zájmů

(Body 50–56 odpovědi ČR)

České orgány argumentují, že při použití § 4c českého zákona o střetu zájmů by mělo být zohledněno přejícné ustanovení obsažené v čl. II bodě 1 zákona č. 14/2017 Sb. a že pro účely zákona o střetu zájmů je za okamžik zahájení řízení o dotaci třeba považovat den vyhlášení výzvy k podávání žádostí.

³⁰ LAVICKÝ, P. et al.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 2077–2091 (www.beck-online.cz)

³¹ Podle § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů se „veřejným funkcionářem“ pro účely uvedeného zákona rozumí člen vlády nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády.

Zprv, zákon o střetu zájmů byl novelizován zákonem č. 14/2017 Sb., kterým byl do zákona o střetu zájmů vložen § 4c v tomto znění:

„Je zakázáno poskytnout dotaci podle právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla³² nebo investiční pobídku podle právního předpisu upravujícího investiční pobídky³³ obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti.“

Podle článku VIII zákona č. 14/2017 Sb. nabyla tato novela zákona účinnosti dnem 1. září 2017, s výjimkou čl. I bodu 17, čl. II bodu 6 a článku IV, které nabyly účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení tohoto zákona, tj. dne 9. února 2017. To znamená, že citovaný § 4c zákona o střetu zájmů nabyl účinnosti 9. února 2017, jelikož byl obsažen v čl. I bodě 17.

Přechodné ustanovení v čl. II bodu 1 zákona č. 14/2017 Sb. stanovilo, že:

„Zákaz uvedený v § 4c se použije pro řízení o poskytnutí dotace nebo investiční pobídky zahájená po nabytí účinnosti tohoto zákona. Řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.“

Výše citované přechodné ustanovení nabylo v souladu s článkem VIII zákona č. 14/2017 Sb. účinnosti až 1. září 2017. Je to proto, že uvedené ustanovení (čl. II bod 1) není uvedeno mezi výjimkami, které měly nabýt účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení (tj. 9. února 2017).

Útvary Komise se nicméně domnívají, že s ohledem na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu³⁴ je třeba vyvodit, že samotné nezahrnutí přechodných ustanovení mezi výjimky upravující dřívější nabytí účinnosti je „nedůsledností zákonodárce, který nemohl zamýšlet“, aby v dotčeném období „neplatilo přechodné pravidlo mající toliko akcesorický charakter“. Tuto nedůslednost zákonodárce je nutno překonat teleologickým výkladem (v souladu s citovaným rozhodnutím Nejvyššího správního soudu) tak, že přechodné ustanovení čl. II bodu 1 zákona č. 14/2017 Sb. muselo nabýt účinnosti ke stejnému dni jako změna právního ustanovení, k němuž se vztahuje (§ 4c zákona o střetu zájmů), tedy dne 9. února 2017. S ohledem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu měl tudíž zákaz stanovený v § 4c platit pro všechna řízení o poskytnutí dotace zahájená po 9. únoru 2017.

Pokud tedy obchodní společnosti uvedené v § 4c podaly žádost o poskytnutí dotace přede dnem 9. února 2017, § 4c by se v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu na tato řízení nevztahoval, jelikož přechodné ustanovení čl. II bodu 1 stanovilo, že řízení zahájená před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se měla dokončit podle dosavadních právních předpisů (tj. podle zákona o střetu zájmů bez použití § 4c).

Zadruhé, pokud jde o datum zahájení řízení o poskytnutí dotace, samotné řízení o poskytnutí dotace je upraveno v části druhé zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech“). Problematika podávání žádostí o dotaci a jejich formální náležitosti jsou upraveny v § 14 odst. 3 zákona o rozpočtových pravidlech. Řízení o poskytnutí dotace je dále upraveno obecnými pravidly správního řízení, která jsou obsažena ve správním řádu (s výjimkami stanovenými v § 14q zákona o rozpočtových pravidlech). Podle § 44 odst. 1 správního řádu je každé správní „řízení o žádosti zahájeno dnem, kdy

³² Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

³³ Zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů (zákon o investičních pobídkách), ve znění pozdějších předpisů.

³⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 87/2018, bod 28.

žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení [...], došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu“. Ustanovení § 14 odst. 3 zákona o rozpočtových pravidlech ve znění před 31. prosincem 2017 výslovně stanovilo, že: *„O poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci rozhoduje poskytovatel na základě žádosti příjemce.“*

Podle § 14 odst. 3 zákona o rozpočtových pravidlech ve spojení s § 44 odst. 1 správního řádu či podle § 14 odst. 3 zákona o rozpočtových pravidlech ve znění platném do 31. prosince 2017 je řízení o poskytnutí dotace zahájeno vždy teprve na základě podané žádosti o poskytnutí dotace, a to dnem, kdy je tato žádost řádně doručena podle podmínek stanovených v dané výzvě.

Ustanovení § 14j odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech stanoví:

„Výzva k podání žádosti o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci se zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup. Obsah výzvy musí být přístupný po dobu nejméně 30 dnů před uplynutím lhůty pro podání žádosti. Obsahem výzvy je její věcné zaměření, okruh oprávněných žadatelů o dotaci, lhůta pro podání žádosti, popřípadě další požadavky, které žadatel o dotaci musí naplnit, a informace o podkladech [...].“

Žadatel může podat žádost o poskytnutí dotace teprve na základě výzvy, kterou zveřejnil poskytovatel dotace. Okamžik zveřejnění výzvy například na internetových stránkách poskytovatele dotace nelze považovat za zahájení řízení o poskytnutí dotace, protože takový výklad by odporoval výše citovanému ustanovení § 44 odst. 1 správního řádu (jakož i § 14 odst. 3 zákona o rozpočtových pravidlech ve znění před 31. prosincem 2017). Z téhož důvodu – rozporu s § 44 odst. 1 správního řádu – nelze za okamžik zahájení řízení o poskytnutí dotace považovat ani žádný jiný okamžik. Proto útvary Komise mají za, že řízení o poskytnutí dotace se zahajuje teprve podáním žádosti o poskytnutí dotace.

Pokud jde o řízení o poskytnutí dotace zahájená po 9. únoru 2017, všechny orgány rozhodující o udělení dotací byly povinny bez výjimky použít § 4c zákona o střetu zájmů. Bylo tedy nutné posoudit, zda se zákaz podle § 4c zákona o střetu zájmů na danou žádost vztahoval, nebo nikoli. Žadatelům, na které se výše uvedený zákaz vztahoval, nebylo možné dotaci poskytnout, tj. nebylo možné vydat rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo uzavřít dohodu o poskytnutí dotace.

Pokud rozhodnutí o poskytnutí dotace bylo vydáno po 9. únoru 2017 a pokud:

- řízení o poskytnutí dotace bylo zahájeno v období před 9. únorem 2017, byly pro něj do doby vydání rozhodnutí a v průběhu samotného rozhodování platné dosavadní právní předpisy, tj. zákaz podle § 4c zákona o střetu zájmů se nepoužil;
- řízení o poskytnutí dotace bylo zahájeno v období po 9. únoru 2017, byly všechny orgány rozhodující o udělení dotací bez výjimky povinny použít § 4c zákona o střetu zájmů. Bylo tedy nutné posoudit, zda se zákaz podle § 4c zákona o střetu zájmů na danou žádost vztahoval, nebo nikoli. Žadatelům, na které se výše uvedený zákaz vztahoval, nebylo možné poskytnout dotaci, tj. nebylo možné vydat rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo uzavřít dohodu o poskytnutí dotace.

II.3 Projekty, na které se vztahuje § 4c zákona o střetu zájmů

(Body 57–59 a 112 odpovědi členského státu)

České orgány argumentují, že na několik projektů, které byly auditory Komise ve zprávě uvedeny, by se neměl § 4c zákona o střetu zájmů vztahovat vzhledem ke skutečnosti, že a) A. Babiš nebyl veřejným funkcionářem ve smyslu § 2 odst. 1 písm. c) zmíněného zákona a b)

platila přechodná ustanovení stanovená v zákoně č. 14/2017 Sb. České orgány dále tvrdí, že tabulka v příloze II.b návrhu zprávy o auditu nezohledňuje, zda byly dotčené výdaje vykázány Komisí nebo vyjmuty z účetní závěrky.

Útvary Komise souhlasí, že na základě závěru uvedeného v části II.1 výše se § 4c zákona o střetu zájmů nevztahuje na následující projekty uvedené v příloze II.b návrhu zprávy o auditu s ohledem na skutečnost, že v době, kdy byla rozhodnutí o poskytnutí dotace přijata, nebyl A. Babiš veřejným funkcionářem:

Číslo projektu	Název projektu	Datum rozhodnutí o poskytnutí dotace
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0008384	Racionalizace spotřeby tepla pro vytápění budov	3.7.2017
CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/0001081	Ekologizace energetického zdroje, Wotan Forest, a.s. - Solnice	31.7.2017
CZ.05.3.24/0.0/0.0/16_044/0004552	Stará ekologická zátěž spol. NAVOS v Boršově u Kyjova	30.8.2017
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0010507	Energetické úspory v provozovně Klatovy spol. PRIMAGRA	13.9.2017
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0010455	Kostelecké uzeniny - Most - komplexní energetická opatření	11.11.2017

Útvary Komise mají za to, že na základě závěrů uvedených v části II.2 výše bylo poskytnutí dotací na operace, u nichž bylo rozhodnutí o poskytnutí dotace přijato po 5. prosinci 2017 (tj. poté, co se A. Babiš znovu stal veřejným funkcionářem) a u nichž byly žádosti o dotace podány po 9. únoru 2017, neoprávněné z důvodu porušení § 4c zákona o střetu zájmů (viz tabulka níže).

Číslo projektu	Název projektu	Datum rozhodnutí o poskytnutí dotace	Podání žádosti o dotaci
CZ.01.1.02/0.0/0.0/17_109/0011122	Inovace technologie výroby směsi pro přípravu sirmých hnojiv	19.7.2018	28.7.2017
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011011	Technologie na snížení energetické náročnosti výroby Ethanol Energy a.s.	13.4.2018	26.6.2017
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139	Výměna sušárny zrnin Havlíčkův Brod za energeticky úspornější technologii	26.1.2018	31.7.2017
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143	Výměna sušárny zrnin Chotěboř za energeticky úspornější technologii	26.1.2018	31.7.2017
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152	Výměna sušárny zrnin CEREAL Říkov za energeticky úspornější zařízení	15.3.2018	2.8.2017
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011875	Výměna sušárny zrnin Dobřenice - Surovátka za energeticky úspornější technologii	24.5.2018	26.10.2017
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988	Výměna sušárny zrnin Jičín za energeticky úspornější technologii	23.5.2018	31.10.2017

V důsledku toho mají útvary Komise za to, že v případě těchto sedmi výše uvedených projektů bylo rozhodnutí o poskytnutí dotace neplatné z důvodu porušení § 4c zákona o střetu zájmů.

Pokud jde o bod 112 odpovědi českých orgánů, útvary Komise berou na vědomí, že všechny výdaje dotčené porušením § 4c, které byly uvedené na seznamu v příloze II.b návrhu zprávy o auditu, byly vyjmuty z účetní závěrky za období 2017–2018 v souladu se čl. 137 odst. 2 nařízení o společných ustanoveních z důvodu probíhajícího posouzení, s výjimkou projektu společnosti Wotan Forest, a.s. Avšak v návaznosti na analýzu české odpovědi na návrh zprávy auditori tento projekt ze seznamu nezpůsobilých projektů odstranili.

II.4 Obecná úvaha o finančních opravách z důvodu střetu zájmů

(Bod 111 odpovědi členského státu)

České orgány argumentují, že uplatnění 100% finanční opravy u projektů, jimž byly poskytnuty dotace v rozporu s § 4c zákona o střetu zájmů, není zdůvodněné a proporcionální, a požadují, aby byl při kvantifikaci případné finanční opravy zohledněn skutečný dopad porušení daného ustanovení.

Čl. 85 odst. 1 stanoví, že „Komise provádí finanční opravy prostřednictvím úplného nebo částečného zrušení příspěvku Unie na daný program a získání částky zpět od členského státu s cílem vyloučit z financování Unie výdaje, které jsou v rozporu s platnými právními předpisy.“ Ustanovení čl. 85 odst. 4 uvádí, že „[k]ritéria a postupy týkající se použití finančních oprav se stanoví v pravidlech pro daný fond“.

Pokud jde o finanční prostředky poskytnuté z EFRR, ESF, Fondu soudržnosti a ENRF, jsou kritéria a postupy týkající se použití finančních oprav stanoveny v člancích 144 a 145 nařízení o společných ustanoveních.

V čl. 144 odst. 1 nařízení o společných ustanoveních se uvádí, že

„Komise provede finanční opravy [...] zrušením celého příspěvku Unie na operační program nebo jeho částí“, jestliže po provedení nezbytných šetření dojde mj. k závěru, že „výdaje uvedené v žádosti o platbu nejsou správné a nebyly členským státem opraveny před zahájením opravného řízení podle tohoto odstavce“.

V souladu s čl. 144 odst. 2 má Komise při rozhodování o provedení finanční opravy dodržovat zásadu proportionality „zohledněním povahy a závažnosti nesrovnalostí“.

Lze-li konstatovat porušení platného unijního a/nebo vnitrostátního práva a z tohoto porušení vyplývá, že dotčené financování z EU nemělo být nikdy poskytnuto, je třeba, aby finanční oprava činila 100 %. To platí, pokud jde o porušení § 4c zákona o střetu zájmů v souvislosti s dotčenými ESI fondy. Jelikož bylo zakázáno poskytnout dotace subjektům, na něž se vztahuje § 4c zákona o střetu zájmů, musí být dopad posouzen proporcionálně ve výši 100 % (tj. celá výše zakázané dotace je nezpůsobilá). Útvary Komise nemají prostor pro to, aby v takových případech dle vlastního uvážení uplatnily finanční opravu nižší než 100 %.

III. Další aspekty připomínek auditorů Komise

III.1 Možnost vlády odvolat státního zaměstnance

(Body 60–65 odpovědi členského státu)

České orgány argumentují, že vláda nemůže vyšší státní zaměstnance odvolávat přímo, neboť rozhoduje pouze o systemizaci služebních úřadů. České orgány argumentují, že systemizace pro rok 2018 byla plně v souladu se zákonem o státní službě.

Útvary Komise berou na vědomí tvrzení českých orgánů, že vláda nemůže vyšší státní zaměstnance odvolávat přímo, a nezpochybňují zákonnost systemizace schválené vládou

v závěru roku 2017. Cílem použitého příkladu bylo ilustrovat rozhodnutí přijatá vládou pod vedením předsedy vlády při správě ESI fondů.

III.2 A. Babiš jako člen Rady pro ESI fondy a jeho vliv na horizontální orgány

(Body 13, 66–69 a 75–77 odpovědi členského státu)

České orgány argumentují, že A. Babiš se vzdal pozice předsedy Rady pro ESI fondy a nadále se neúčastnil jejích jednání ani jakéhokoli rozhodování vlády týkajícího se ESI fondů. Rovněž tvrdí, že není pravda, že závěry Rady pro ESI fondy tvoří základ pro další rozhodování ministrů odpovědných za provádění finančních prostředků EU.

České orgány dále argumentují, že úloha horizontálních orgánů spočívá ve formálním projednávání, popřípadě schvalování určitých dokumentů, které jsou nicméně zpracovávány jinými orgány, na které A. Babiš žádný vliv neuplatňuje, resp. uplatňovat nemůže. České orgány navíc uvádí, že Komise jasně nezmiňuje, v čem konkrétně a jak byl vliv uplatňován.

Během období, kterého se audit týká, zastával A. Babiš pozici předsedy Rady pro ESI fondy, konkrétně do konce roku 2018.

Podle Statutu Rady pro ESI fondy³⁵ předseda Rady pro ESI fondy mimo jiné:

- a) předsedá jednání Rady a řídí její činnost;
- b) předkládá členům Rady k projednání návrhy materiálů;
- c) schvaluje program jednání Rady a
- d) určuje gestory úkolů vyplývajících z usnesení Rady.

Auditoři tudíž i nadále stojí za svým vyjádřením z návrhu zprávy o auditu, že nestranný a objektivní výkon funkcí A. Babiše v době, kdy byl předsedou Rady pro ESI fondy, byl ohrožen, protože se účastnil na rozhodnutích, která měla rovněž dopad na skupinu AGROFERT.

Ačkoli útvary Komise vítají opatření, která již byla za účelem řešení situace střetu zájmů přijata a která byla uvedena v odpovědi členského státu výše, je důležité, aby se A. Babiš i nadále vzdal účasti na jakémkoli rozhodování týkajícím se ESI fondů, aby tato skutečnost byla rovněž transparentně zdokumentována, a aby se zdržel komunikace s osobami, které tato rozhodnutí činí, nebo ovlivňování těchto osob, a to jak osobně, tak i prostřednictvím zástupců, ohledně financování z EU týkajícího se jeho hospodářských zájmů nebo hospodářských zájmů jeho rodiny ve společnosti AGROFERT, a.s., a ve skupině AGROFERT.

Útvary Komise také berou na vědomí, že se A. Babiš již neúčastní příslušných bodů jednání Rady pro ESI fondy, a uvítaly by další vysvětlení ohledně toho, kdy nabudou účinnosti související opatření, zejména vstup v platnost změny české legislativy, pokud jde o účast A. Babiše v Radě pro ESI fondy.

Přestože útvary Komise uznávají, že A. Babiš již není předsedou a neúčastní se jednání ani rozhodování, která se týkají skupiny AGROFERT, umožňuje mu jeho pozice předsedy vlády uplatňovat vliv mimo formální jednání a rozhodovací postupy.

V tomto případě by se opatření, která by omezovala odpovědnosti A. Babiše setrvávajícího ve funkci předsedy vlády, nejevila pro řešení daného problému jako dostačující.

³⁵ Unesení vlády ČR ze dne 27. dubna 2016 č. 362.

Pokud jde o připomínky předložené českými orgány v bodech 68 a 69, útvary Komise souhlasí, že závěry Rady pro ESI fondy schvaluje vláda. Útvary Komise však znovu opakují své stanovisko, že závěry Rady pro ESI fondy jsou základem pro další rozhodování vlády a ministrů odpovědných za čerpání finančních prostředků EU (ve funkci řídicího orgánu). Například závěry Rady pro ESI fondy týkající se realokace finančních prostředků, opatření, která mají být přijata, a národní priority jsou typickými oblastmi, u nichž je realizace těchto opatření dále prováděna příslušnými ministry.

A konečně, tato část neposkytuje jednoznačnou odpověď, pokud jde o to, zda byla situace střetu zájmů podle článku 61 finančního nařízení z roku 2018 adekvátně řešena, a žádným způsobem nepředjímá výsledek případných postupů provedených v budoucnosti Komisí za účelem zajištění řádného čerpání finančních prostředků EU.

III.3 § 4 odst. 1 českého zákona o střetu zájmů

(Body 70–73 odpovědi členského státu)

České orgány argumentují, že A. Babiš nevykonával podnikatelskou činnost v rozporu s § 4 odst. 1 zákona o střetu zájmů a že výklad Komise odporuje definici podnikání obsažené v § 420 občanského zákoníku. České orgány mimo to odkazují na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, na které odkazuje sama Komise.

Útvary Komise souhlasí s tím, že držení akcií samo o sobě není výkonem činností v rozporu s § 4 odst. 1 písm. a) zákona o střetu zájmů, a nespadá tudíž pod definici střetu zájmů, neboť podle § 4 odst. 2 zákona o střetu zájmů se omezení podle odstavce 1 nevztahují na správu vlastního majetku. To znamená, že držení akcií samo o sobě není výkonem podnikatelské ani jiné výdělečné činnosti³⁶.

Nejvyšší správní soud České republiky uvedený přístup potvrdil³⁷, přičemž citoval dosavadní judikaturu³⁸, v níž se skutečně uvádí, že pouhé vlastnictví akcií lze považovat za správu vlastního majetku. Nejvyšší správní soud však dále poznamenal, že za určitých okolností je na držení akcií třeba nahlížet jako na výkon podnikatelské činnosti či na výkon řídicí činnosti. V bodech 35 a 36 téhož rozhodnutí se uvádí, že:

„[35] Z dosavadní judikatury rozhodně neplyne, že snad jakákoliv účast exekutora na akciové společnosti (vlastnictví akcií akciové společnosti) je v souladu s právem, jak se snaží předestřít soudu kárně obviněná. Na jednu stranu je nutno říci, že pouhá skutečnost, že někdo je akcionářem akciové společnosti, se jistě bez dalšího nepříčí § 3 odst. 2 exekučního řádu. Ostatně v dnešní společnosti je vlastnictví akcií, podílových fondů a jiných cenných papírů zcela běžným jevem. Rozhodně pak není podnikáním. Nicméně z hlediska omezení výdělečných aktivit profesí, jako jsou exekutoři nebo soudci, záleží vždy na konkrétním případě. Obecně čím větší je majetková účast na obchodní společnosti (což s sebou přináší i status ovládající osoby nebo většinového společníka – § 73 a § 74 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech), tím větší nebezpečí hrozí, že § 3 odst. 2 [...] exekučního řádu bude porušen. Samozřejmě nelze vyloučit, že ani 96% nebo 100% účast na akciové společnosti za určitých okolností nemusí být porušením § 3 odst. 2 exekučního řádu. Typicky tomu tak bude za situace, kdy společnost reálně nepodniká, ale je zřízena za účelem

³⁶ Viz – JANTOŠ, M., TĚŽKÝ, V., POSPÍŠIL, P. Zákon o střetu zájmů. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 50 s.

³⁷ Rozhodnutí ve věci 14 Kse 1/2017, bod 34.

³⁸ Rozhodnutí ve věci 15 Kse 4/2013.

správy majetku exekutora, resp. správy vlastního majetku. (srov. usnesení NS ze dne 21. 5. 2008, sp. zn. 29 Cdo 152/2007).

[36] Pokud ale taková společnost reálně podniká [...], může dle okolností a charakteru podnikání dojít k přestoupení mezi § 3 odst. 2 exekučního řádu [...]. O to větší problém nastává, pokud je soudní exekutor majoritním akcionářem s osobními vazbami na statutární orgán společnosti (zde jí byl manžel soudní exekutorky), a to s ohledem na zřejmý smysl § 3 odst. 2 exekučního řádu, tj. zajistit nezávislost a nestrannost exekutora. [...].“

Z výše uvedeného vyplývá, že Nejvyšší správní soud České republiky zastává jasné stanovisko, že držení kontrolního podílu akcií může spadat pod pojem *výdělečná činnost*, a nikoli tedy do výjimky pod *správu vlastního majetku*. Z uvedeného rozhodnutí určitě nevyplývá, že jakákoli majetková účast na akciové společnosti spadá do výjimky pod *správu vlastního majetku*. Naopak čím větší majetková účast je, tím větší riziko hrozí, že nebude považována za pouhou správu vlastního majetku.

Ačkoli Nejvyšší správní soud dospěl k tomuto závěru při posuzování střetu zájmů exekutora, zastávají útvary Komise názor, že není důvod, aby při posuzování střetu zájmů v případě veřejného funkcionáře dospěl Nejvyšší správní soud k jinému závěru. Rozhodnutí se týkalo kárného řízení vedeného proti exekutorce, která vlastnila většinový podíl v realitní kanceláři, a zabývalo se zákazem obsaženým v § 3 odst. 2 českého exekučního řádu (zákon č. 120/2001 Sb.), který je obdobný zákazu v § 4 odst. 1 zákona o střetu zájmů a zní:

„(2) Činnost exekutora je neslučitelná s jinou výdělečnou činností s výjimkou správy vlastního majetku. Exekutor však může vykonávat i za úplatu činnost vědeckou, publikační, pedagogickou, tlumočnickou, znaleckou, uměleckou a činnost v poradních orgánech vlády, ministerstev, jiných ústředních orgánů státní správy a v orgánech samosprávy.“

Výklad výše citovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu uvedený v odpovědi členského státu je považován za zavádějící a nelze mít za to, že toto rozhodnutí podporuje tvrzení českých orgánů vyjádřené v bodě 71 jejich odpovědi.

A. Babiš jako jediný akcionář vykonával působnost valné hromady společnosti AGROFERT, a.s., která je vrcholným orgánem akciové společnosti. Podle stanov ve znění ze dne 23. ledna 2015 a 24. června 2016 spadalo do působnosti valné hromady rovněž rozhodování o jmenování a odvolání členů představenstva, dozorčí rady a výboru pro záležitosti auditu, změny stanov, zvýšení či snížení základního kapitálu, schválení strategie podnikatelské činnosti společnosti, střednědobého podnikatelského plánu společnosti a ročního podnikatelského plánu společnosti.

Jediný akcionář rozhoduje o chodu celé společnosti, jemu náleží obchodní vedení celé společnosti a společnost řídí. Útvary Komise tudíž mají za to, že A. Babiš byl v době, kdy byl jediným akcionářem společnosti AGROFERT, a.s., v postavení osoby ovládající společnost AGROFERT, a.s., (a rovněž skupinu AGROFERT), neboť v té době mohl v této společnosti (a též celé skupině AGROFERT) uplatňovat rozhodující vliv³⁹, a to podle okolností přímo

³⁹ Ustanovení § 74 odst. 1 zákona o obchodních korporacích vymezuje ovládající osobu jako „osob[u], která může v obchodní korporaci přímo či nepřímo uplatňovat rozhodující vliv. Ovládanou osobou je obchodní korporace ovládaná ovládající osobou.“

§ 75 zákona o obchodních korporacích stanoví:

(1) Má se za to, že ovládající osobou je osoba, která může jmenovat nebo odvolat většinu osob, které jsou členy statutárního orgánu obchodní korporace nebo osobami v obdobném postavení nebo členy kontrolního orgánu obchodní korporace, jejímž je společníkem, nebo může toto jmenování nebo odvolání prosadit.

i nepřímo. Na základě domněnek ovládní uvedených v § 75 zákona o obchodních korporacích byl A. Babiš ovládací osobou společnosti AGROFERT, a.s.

Útvary Komise mají za to, že před založením svěřenských fondů mohl A. Babiš vykonávat činnost v rozporu s § 4 odst. 1 písm. a) zákona o střetu zájmů, neboť jako osoba ovládací společnost AGROFERT, a.s., mohl přímo i nepřímo ovlivňovat operace a podnikání společnosti. A. Babiš tudíž nebyl pouhým akcionářem bez řídicí pravomoci.

Pokud jde o dobu po založení svěřenských fondů, v části I výše byl vyvozen závěr, že A. Babiš společnost AGROFERT, a.s., a skupinu AGROFERT stále ovládá. Výše uvedené vyjádření týkající se doby před založením svěřenských fondů by se pak vztahovalo i na období po založení těchto fondů, a to s tím rozdílem, že A. Babiš by nebyl osobou rozhodující o podnikání společnosti AGROFERT, a.s., a její řídicí osobou z titulu jediného akcionáře společnosti AGROFERT, a.s., ale z pozice osoby fakticky nepřímo ovládací tuto společnost. Proto lze učinit závěr, že A. Babiš vykonával činnost v rozporu s § 4 odst. 1 písm. a) zákona o střetu zájmů i po založení svěřenských fondů.

České orgány se rovněž odvolávají na definici v § 420 českého občanského zákoníku. Tato definice se však netýká „podnikání“, jak tvrdí české orgány, ale spíše jde o definici „podnikatele“, která zní:

„Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“⁴⁰

Není tudíž jasné, jak uvedená definice podporuje stanovisko českých orgánů. V § 4 odst. 1 zákona o střetu zájmů se navíc nezmiňuje pouze podnikání, ale i provozování jiné „výdělečné“ činnosti. V neposlední řadě je třeba poznamenat, že výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ve věci *14 Kse 1/2017* byl vydán bez ohledu na existenci uvedené definice v § 420 českého občanského zákoníku.

Konečně, útvary Komise mají za to, že pouhá skutečnost, že je výkon určitých činností vyžadován zákonem, rozhodně neznamená, že uvedené činnosti nespádají do působnosti podnikání. Útvary Komise připomínají, že A. Babiš činil rozhodnutí (viz seznam příkladů v části 5.1 bodě 2 odst. 4 „Zjištěné skutečnosti“ návrhu zprávy o auditu) týkající se rozdělení zisků a jmenování a odvolání členů statutárních orgánů nebo prodloužení členství v těchto orgánech. A. Babiš tudíž, bez ohledu na to, zda jsou uvedená rozhodnutí vyžadována zákonem, v důsledku toho, že vlastní podíl představující 100 % účasti společníka, učinil tato rozhodnutí zcela dle vlastního uvážení, a to způsobem, jakým si přál. Takové rozhodovací pravomoci, jsou-li vykonávány, zasahují do řízení společnosti. Výkon takové pravomoci se tudíž v podstatě rovná podnikání nebo provozování výdělečné činnosti ve smyslu § 4 odst. 1 českého zákona o střetu zájmů.

(2) Má se za to, že osobou ovládací je ten, kdo nakládá s podílem na hlasovacích právech představujícím alespoň 40 % všech hlasů v obchodní korporaci, ledaže stejným nebo vyšším podílem nakládá jiná osoba nebo jiné osoby jednající ve shodě.

⁴⁰ Anglický překlad českého občanského zákoníku pochází z tohoto zdroje: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/home/zakony-a-stanoviska/preklady/english>.

III.4 Příklady rozhodnutí, z nichž měla skupina AGROFERT prospěch

(Body 78–101 odpovědi členského státu)

České orgány argumentují, že hlavním rozhodovacím orgánem Integrovaného systému řízení rizik je Výbor pro řízení rizik a že tvrzení Komise, že prostředky byly přesunuty s cílem zvýhodnit chemický průmysl a tedy i skupinu AGROFERT, je nesprávné. České orgány mimoto vysvětlují důvody vedoucí k realokaci prostředků mezi operačními programy.

Zprvé, české orgány souhlasí s tím, že Rada pro ESI fondy a vláda schválily nápravná opatření, která mají ŘO přijmout. Útvary Komise nezpochybňují úlohu Výboru pro řízení rizik v Integrovaném systému řízení rizik. Úloha Rady pro ESI fondy a vlády je ale také velmi významná. Dokládá to popis Integrovaného systému řízení rizik⁴¹, podle kterého je vláda zapojena do třetí fáze procesu integrovaného systému řízení rizik (tj. práce s výsledky hodnocení rizik). A nápravná opatření se pro všechny subjekty implementační struktury stávají závaznými až poté, co je schválí vláda.

Zadruhé, útvary Komise uznávají souvislosti uvedené českými orgány ohledně převodu prostředků z OP Doprava do OP Životní prostředí. Útvary Komise berou na vědomí informaci, že do 31. května 2016 byly v rámci OP Doprava zaregistrovány pouze tři žádosti a že bylo reálně ohroženo naplnění pravidla n+3 pro uvedený OP.

Útvary Komise berou na vědomí informaci, že z prioritní osy 2 (specifický cíl 2.2) byl dosud vybrán pouze jediný projekt společnosti, která náleží do skupiny AGROFERT (příjemce Wotan Forest, a.s.).

III.5 A. Babiš jako osoba podílející se na plnění rozpočtu EU

(Body 102–106 odpovědi členského státu)

České orgány argumentují, že vymezení všech osob, jak jej učinila Komise, je naprosto neurčitě a že předseda vlády nemůže být považován za účastníka finančních operací či za osobu podílející se na plnění rozpočtu. České orgány mimoto argumentují, že podle 104. bodu odůvodnění finančního nařízení z roku 2018 by článek 61 měl být vykládán *stricto sensu*.

Funkce a pravomoci předsedy vlády, které jsou podrobněji nastíněny níže, poskytují předsedovi vlády příležitost řídit a ovlivňovat rozhodovací procesy související s čerpáním finančních prostředků pocházejících z rozpočtu EU. Ačkoli se předseda vlády účastní rozhodování na vysoké úrovni, které zahrnuje zejména stanovování priorit, jeho funkce a pravomoci mu umožňují vykonávat vliv i na nižších úrovních vlády.

Ačkoli vláda sama o sobě rozhoduje ve sboru (čl. 76 Ústavy České republiky), má premiér jakožto předseda vlády mimo jiné tyto pravomoci a funkce:

- určuje hlavní politickou orientaci vlády (podle čl. 77 Ústavy České republiky mimo jiné organizuje činnost vlády, řídí její schůze a vystupuje jejím jménem),
- podává prezidentovi návrh na jmenování ostatních členů vlády (čl. 68 odst. 2 Ústavy České republiky) a může prezidentovi podat návrh na jejich odvolání (čl. 74 Ústavy České republiky),
- spolupodepisuje zákony (čl. 51 Ústavy České republiky) a některé další prováděcí právní předpisy.

⁴¹ http://www.dotaceeu.cz/getmedia/c3d7d634-377c-4277-9959-12571741e672/Rizeni-rizik_FIN.pdf

V České republice vláda navrhuje státní rozpočet a je odpovědná za jeho plnění. V mezích stanovených zákonem proto vláda navrhuje priority veřejných výdajů a přidělování finančních prostředků na tyto priority. Částky veřejných výdajů, které jsou později propláceny z ESI fondů, tvoří část příjmů státního rozpočtu. Pokud jde o ESI fondy, vláda ČR v rámci stanoveném právem Unie ve spolupráci s příslušnými řídicími orgány stanoví výdajové priority přijetím Dohody o partnerství a následně jednotlivých operačních programů, které poté schvaluje Komise.

V případě ESI fondů vláda ČR dále konkrétně schvaluje:

- významné revize programů navržené Ministerstvem pro místní rozvoj ve spolupráci s řídicím orgánem (např. realokaci části finančních prostředků z jednoho programu do jiného nebo realokaci finančních prostředků mezi prioritními osami jednoho programu v případě pomalého čerpání),
- opatření ke zlepšení čerpání ESI fondů navržená Ministerstvem pro místní rozvoj ve spolupráci s řídicími orgány (po konzultaci s Radou pro ESI fondy),
- opatření navržená Radou pro ESI fondy.

A. Babiš, jakožto předseda vlády, do prosince 2018 rovněž předsedal Radě pro ESI fondy, která je stálým ústředním odborným a poradním orgánem vlády České republiky v oblasti koordinace pomoci poskytované EU ze všech ESI fondů. Rada pro ESI fondy poskytuje poradenství ohledně zaměření intervencí všech ESI fondů v České republice v programovém období 2014–2020.

Kromě toho jsou rozhodnutími vlády vázáni všichni členové vlády, ministerstva, jiné ústřední orgány státní správy a jiné správní úřady.

Navíc je článek 61 v odpovědi českých orgánů vykládán úzce. Útvary Komise zastávají názor, že ze znění čl. 61 odst. 1 a 3 finančního nařízení z roku 2018 vyplývá, že cílem daného ustanovení je v co největší míře zahrnout všechny případné situace střetu zájmů jakékoli osoby podílející se na plnění rozpočtu, neboť čl. 61 odst. 1 odkazuje na:

- *účastníky finančních operací a jiné osoby, včetně vnitrostátních orgánů na všech úrovních,*
- všechny způsoby řízení: *přímé, nepřímé a sdílené řízení,*
- plnění rozpočtu, ale i *přípravy na tuto činnost,*
- zdržení se *jakéhokoli* jednání, jež by mohlo vést ke střetu zájmů,
- přijímání vhodných opatření, která rovněž *zamezí* vzniku střetu zájmů a která *řeší* případný daný střet, jakož i jakékoli *situace objektivně vnímané jako střet zájmů.*

V čl. 61 odst. 3 je pak velmi široce vymezeno, že ke střetu zájmů dochází, „*je-li z rodinných důvodů, z důvodů citových vazeb, z důvodů politické nebo národní spřízněnosti, z důvodů hospodářského zájmu nebo z důvodů jiného přímého či nepřímého osobního zájmu ohrožen nestranný a objektivní výkon funkcí účastníka finančních operací nebo jiné osoby podle odstavce 1*“.

Pokud jde o tvrzení České republiky týkající se 104. bodu odůvodnění finančního nařízení z roku 2018, zdůrazňují útvary Komise, že úryvek, na který se české orgány odvolávají, je vyjmut z kontextu. Pro pochopení smyslu daného bodu odůvodnění je třeba jej číst jako celek:

„(104) Je vhodné identifikovat a rozlišovat **různé případy**, které jsou obvykle označovány jako **střet zájmů**. Pojem „**střet zájmů**“ by se měl používat pouze v případech, kdy se v této situaci

nachází osoba nebo subjekt odpovědný za plnění rozpočtu, audit nebo kontrolu nebo úředník nebo zaměstnanec orgánu Unie nebo vnitrostátního orgánu na jakékoli úrovni. Pokusy nepřípustně ovlivnit určité udělovací řízení nebo získat důvěrné informace je třeba považovat za **vážné profesní pochybení**, jež může vést k odmítnutí v udělovacím řízení nebo k vyloučení z čerpání finančních prostředků Unie. Hospodářské subjekty mohou být také v situaci, kdy by k provedení veřejné zakázky neměly být vybrány z důvodu **protichůdného profesního zájmu**. Tak by například určitá společnost neměla hodnotit projekt, jehož se sama zúčastnila, nebo by auditor neměl provádět audit účetních závěrek, které předtím ověřoval.

Z první věty 104. bodu odůvodnění a následně i ze zbývající části odůvodnění vyplývá, že skutečným cílem je rozlišit mezi **třemi případy**, které dříve mohly být všechny zahrnuty pod pojem střet zájmů, ale které by podle finančního nařízení z roku 2018 měly být rozlišovány:

1. **střet zájmů** – který je definován v článku 61 a který by se měl používat „pouze“ v případech, kdy se v této situaci nachází osoba nebo subjekt odpovědný za plnění rozpočtu, audit nebo kontrolu nebo úředník nebo zaměstnanec orgánu Unie nebo vnitrostátního orgánu na jakékoli úrovni;
2. **vážné profesní pochybení** – které se týká situace, kdy se někdo pokouší nepřípustně ovlivnit určité udělovací řízení nebo získat důvěrné informace, a
3. **protichůdné profesní zájmy** – k nimž dochází například v situaci, kdy by určitá společnost měla hodnotit projekt, jehož se sama zúčastnila, nebo kdy by auditor měl provádět audit účetních závěrek, které předtím ověřoval.

Ze znění celého bodu odůvodnění je tudíž zřejmé, že výraz „pouze“ ve spojení s pojmem *střet zájmů* je třeba vykládat jako protiklad dvou dalších pojmů, tj. *vážného profesního pochybení* a *protichůdných profesních zájmů*. Jinými slovy, výraz „pouze“ poukazuje jenom na to, že pojem *střet zájmů* by neměl být zaměňován se situacemi *vážného profesního pochybení* nebo *protichůdných profesních zájmů*. Uvedený výraz tudíž neomezuje působnost vlastního článku 61, který je, jak je vysvětleno výše, formulován tak, aby zajistil co nejširší možné použití.

Vzhledem k tomu, že se vláda České republiky podílí na řízení ESI fondů, spadá premiér, jakožto člen a předseda vlády, jako jakýkoli jiný ministr, pod pojem „jiné osoby, včetně vnitrostátních orgánů na všech úrovních, podílející se na plnění rozpočtu v [. . .] sdíleném řízení, včetně přípravy na tuto činnost“ ve smyslu čl. 61 odst. 1 finančního nařízení z roku 2018.

IV. Závěry útvarů Komise ke zjištění 1

Závěry útvarů Komise byly upraveny s ohledem na analýzu odpovědi českých orgánů. Útvary Komise mají za to, že:

- a) A. Babiš ovládá společnosti ze skupiny AGROFERT (viz části I.1 až I.4 závěrů Komise).
- b) Projekty, na něž byly skupině AGROFERT poskytnuty dotace po 9. únoru 2017, jsou v rozporu s § 4c zákona o střetu zájmů, pokud: i) projektová žádost byla podána po 9. únoru 2017 a ii) projektu byla dotace poskytnuta, v době kdy byl A. Babiš veřejným funkcionářem (viz část I a části II.1, II.2 a II.3 závěrů Komise).
- c) A. Babiš se aktivně podílel na plnění rozpočtu EU v České republice (viz části III.1, III.2, III.4 a III.5 závěrů Komise).

- d) A. Babiš jakožto veřejný funkcionář porušoval § 4 odst. 1 zákona o střetu zájmů (viz část III.3 závěrů Komise).
- e) Během období, kterého se audit týká, byl ohrožen nestranný a objektivní výkon funkcí A. Babiše (jako předsedy vlády, předsedy Rady pro ESI fondy, ministra financí a místopředsedy vlády pro ekonomiku), protože byl zapojen do rozhodnutí, která měla rovněž dopad na skupinu AGROFERT (viz část III.2 závěrů Komise).

Podle čl. 59 odst. 1 a 4 ve spojení s čl. 32 odst. 3 finančního nařízení z roku 2012 a čl. 63 odst. 1 a 4 ve spojení s čl. 36 odst. 3 finančního nařízení z roku 2018 by české řídicí a kontrolní systémy měly zamezovat střetu zájmů. Podle článku 74 nařízení o společných ustanoveních členské státy „plní povinnosti v oblasti řízení, kontroly a auditu a nesou z toho vyplývající odpovědnosti, které stanoví pravidla sdíleného řízení obsažená ve finančním nařízení a pravidla pro daný fond“. Český zákon o střetu zájmů, a zejména jeho § 4 odst. 1 a § 4c, je jedním z požadavků, jak zamezit střetu zájmů ve veřejném sektoru. Na tomto základě dospěly útvary Komise proto k následujícímu závěru:

- i) Pokud jde o operace zahrnuté do auditu, české řídicí a kontrolní systémy před založením svěřenských fondů nezajistily účinnou kontrolu včetně zabránění střetu zájmů v důsledku trvajících porušení § 4 odst. 1 českého zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, neboť A. Babiš, jakožto osoba ovládající společnost AGROFERT, a.s., měl možnost přímo a nepřímo ovlivňovat operace a podnikání společnosti, a tudíž nebyl pouhým akcionářem bez řídicí pravomoci.

Útvary Komise si však jsou vědomy, že český zákon o střetu zájmů nezakazoval, aby byly společností, v nichž veřejný funkcionář působil, poskytnuty finanční prostředky z veřejných zdrojů, včetně prostředků EU.

Vzhledem k tomu, že posuzování újmy způsobené rozpočtu EU je ze své podstaty obtížné, Komise tudíž ohledně tohoto porušení vnitrostátních pravidel nebo čl. 32 odst. 3 nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 žádné finanční opravy nenavrhuje.

- ii) Pokud jde o období po založení svěřenských fondů, dospělo se v části I výše k závěru, že A. Babiš stále ovládá společnost AGROFERT a skupinu AGROFERT, a to na základě svého postavení osoby, která společnost ve skutečnosti ovládá nepřímo, a že tudíž stále porušuje § 4 odst. 1 českého zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů.
- iii) Pokud jde o operace zahrnuté do auditu, kromě toho, že české řídicí a kontrolní systémy i nadále nejsou v souladu s čl. 59 odst. 1 a 4 ve spojení s čl. 32 odst. 3 finančního nařízení z roku 2012 a s čl. 63 odst. 1 a 4 ve spojení s čl. 36 odst. 3 finančního nařízení z roku 2018 v důsledku trvajících porušení § 4 odst. 1 zákona o střetu zájmů, dochází od 9. února 2017 také k trvajícím porušení § 4c zákona o střetu zájmů. Sedm dotací z EFRR poskytnutých společností skupiny AGROFERT po tomto datu bylo v rozporu s § 4c zákona o střetu zájmů. Auditóři Komise nezjistili žádný důkaz nepřipustného ovlivňování auditního orgánu během období, kdy byl A. Babiš ministrem financí.

Kromě toho a nezávisle na otázce střetu zájmů byly při auditu zjištěny jednotlivé chyby, které dokládají existenci závažných nedostatků ve fungování řídicích a kontrolních systémů jak v období 2007–2013, tak v období 2014–2020 (viz oddíly 5.2 a 5.3).

Požadované opatření / doporučení

Vzhledem k trvajícím porušením § 4 odst. 1 a § 4c zákona o střetu zájmů se vnitrostátní orgány žádají, aby:

- a) provedly nezbytná zlepšení řídicích a kontrolních systémů tak, aby byl zajištěn soulad s čl. 59 odst. 1 a 4 ve spojení s čl. 32 odst. 3 písm. c) finančního nařízení z roku 2012 a s čl. 63 odst. 1 a 4 ve spojení s čl. 36 odst. 3 finančního nařízení z roku 2018;
- b) ověřily všechny poskytnuté dotace z auditovaných operačních programů pro období 2014–2020 (tj. OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost a OP Životní prostředí), u nichž byla žádost o dotaci podána dne 9. února 2017 nebo po tomto datu, za účelem ujištění, že byly poskytnuty v souladu s § 4c zákona o střetu zájmů, pokud jde o situace možného střetu zájmů, kterými mohly být ovlivněny dotace poskytnuté kterémukoli příjemci. U všech neoprávněných operací zjištěných tímto ověřením by měly být uplatněny finanční opravy a zrušení souvisejícího příspěvku z veřejných zdrojů. Útvary Komise upozorňují vnitrostátní orgány, že je nezbytné konzistentně uplatňovat platné právní předpisy rovněž na ostatní operační programy v období 2014–2020 a společnosti, které jsou příjemci dotací, s ohledem na zjištěná porušení § 4 odst. 1 a § 4c ve vztahu ke skupině AGROFERT nebo v jakékoli jiné podobné situaci;
- c) oznámit veškerá opatření, která byla přijata nebo jejichž přijetí bylo navrženo v důsledku toho, že A. Babiš nejednal v souladu s těmito ustanoveními;
- d) u OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020 a OP Životní prostředí 2014–2020 zlepšit systémy tak, aby bylo zajištěno účinné fungování řídicích kontrol s cílem identifikovat a napravit porušování příslušných pravidel o střetu zájmů, a
- e) u programového období 2014–2020 se řídicí orgán OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020 žádá o zrušení příspěvků z veřejných zdrojů na 8 neoprávněných operací zjištěných při auditu (podrobnosti o těchto opravách / zrušeních příspěvků z veřejných zdrojů viz příloha II).

Významnost: kritické

Odpovědný subjekt: řídicí orgány / CO

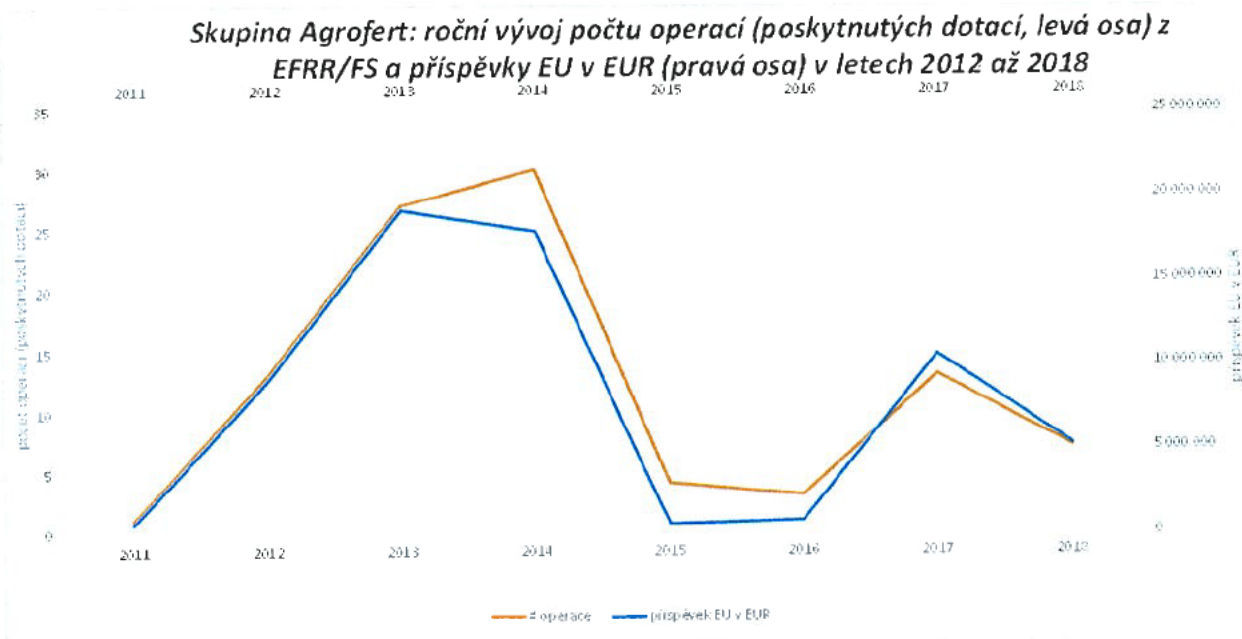
Lhůta pro provedení: 2 měsíce

5.2. Zjištění týkající se EFRR a FS a požadovaná opatření / doporučení

V období od 13. června 2011 do 3. července 2018 byly společností ze skupiny AGROFERT poskytnuty dotace z EFRR/FS na 98 operací v rámci čtyř operačních programů (OP ŽP 2007–2013 a 2014–2020, Podnikání a inovace 2007–2013 a 2014–2020).

Tabulka a graf níže ukazují vývoj počtu operací (poskytnutých dotací) se společnostmi ze skupiny AGROFERT a příspěvky EU z EFRR a FS pro tytéž společnosti v letech 2011 až 2018:

Rok	Operační programy Životní prostředí			Operační programy Podnikání a inovace		
	Počet operací	Příspěvek EU		Počet operací	Příspěvek EU	
		Kč	EUR		Kč	EUR
-	-	-	-	-	-	-
2011	0	0	0	1	13 770 000	533 721
2012	5	7 825 842	303 327	8	226 548 203	8 780 938
2013	19	373 415 551	14 473 471	8	122 143 000	4 734 224
2014	25	410 940 717	15 927 935	5	52 201 413	2 023 311
2015	3	7 657 758	296 812	1	4 005 000	255 233
2016	0	0	0	3	17 033 175	660 201
2017	2	86 865 838	3 366 893	11	186 162 970	7 215 619
2018	0	0	0	7	134 680 907	5 220 190
	54	886 705 707	34 368 438	44	756 544 668	29 323 437

Z uvedených údajů je patrné, že v případě EFRR/FS:

- bylo nejvyšší hodnoty poskytnutých dotací skupině AGROFERT dosaženo v listopadu 2013 (tj. než se A. Babiš stal ministrem financí) a v březnu 2014 (tj. poté, co se A. Babiš stal ministrem financí). U dotací poskytnutých v březnu 2014 lze

logicky přepokládat, že byly poskytnuty na základě návrhů předložených před 29. lednem 2014;

- ii) bylo nejvíce dotací na operace skupiny AGROFERT poskytnuto v červnu 2014, tj. v době, kdy A. Babiš byl ministrem financí.

5.2.1. OP Životní prostředí (2007CZ161PO006) a OP Životní prostředí (2014CZ16M1OP002)

5.2.1.1. Systémová zjištění

Zjištění 02

Klíčový požadavek: KP 2 – Vhodný výběr operací

V případě řídicího výboru pro OP Životní prostředí nebyl v programovém období 2007–2013 implementován etický kodex

Implementační dokument OP Životní prostředí 2007–2013 schválený dne 10. listopadu 2008 (dále jen „implementační dokument“) stanoví pravidla, která musí všechny zúčastněné strany zapojené do provádění operačního programu splňovat. Zejména kapitola 12 „Etický kodex“ je „základní etickou normou prezentace Operačního programu Životní prostředí (...) a vystupování interních i externích pracovníků implementační struktury tohoto programu“⁴².

Kodex stanoví a popisuje zásady chování osob zapojených do provádění OP Životní prostředí (dále jen „OPŽP“). V souvislosti s řízením a informováním o střetu zájmů stanoví následující požadavky:

„20. Člen⁴³ se zdrží takového jednání, které by vedlo ke střetu veřejného zájmu s jeho zájmem soukromým.

21. Člen nevyužívá informace související s jeho činností v rámci implementace a fungování OPŽP k osobnímu prospěchu ani k prospěchu jiných osob.

22. V případě, že má Člen soukromý zájem na projektu, jimž se má jako Člen zabývat, oznámí tuto skutečnost kolektivnímu orgánu, jehož je členem, nebo svému nadřízenému, a to před projednáváním této věci.

23. V případě střetu zájmu, kdy Člen je předkladatelem či zpracovatelem projektu nebo se na zpracování podílel, nebo ho s předkladatelem či zpracovatelem pojí blízký vztah rodinný, citový, ekonomický či politický, se tento Člen dalšího projednávání a posuzování projektu či hlasování o něm nezúčastní.“

V souladu s kapitolou 12 implementačního dokumentu se kodex vztahuje na:

- „pracovníky Ministerstva životního prostředí jako Řídicího orgánu OPŽP,
- další interní pracovníky zaměstnávané v rámci technické pomoci pro OPŽP,
- pracovníky Zprostředkujícího subjektu – Státního fondu životního prostředí ČR,
- externí spolupracovníky zabývající se OPŽP,
- členy Řídicího výboru OPŽP,
- členy Monitorovacího výboru OPŽP“.

Řídicí výbor je „poradním orgánem Řídicího orgánu, kterému předkládá návrhy a doporučení“. Řídicí výbor doporučuje výběr projektů a akcí k podpoře z EFRR a FS, při respektování kritérií pro výběr projektů schválených monitorovacím výborem. Výbor se

⁴² Implementační dokument OP Životní prostředí, kapitola 12.

⁴³ Jak je definováno v kapitole 12 implementačního dokumentu, odkazuje pojem „Člen“ na jakéhokoli „Člena implementační struktury OPŽP“, tj. jakoukoli osobu zapojenou do provádění OPŽP.

původně skládal z 29 členů a následně se jejich počet zvýšil na 31. V řídicím výboru mají své zástupce Ministerstvo životního prostředí (jako řídicí orgán) a Státní fond životního prostředí (jako zprostředkující subjekt). Ostatními členy jsou zástupci dalších ministerstev, členové vybraných sněmovních a senátních výborů, zástupci Svazu měst a obcí České republiky a nevládních organizací.

Na základě přezkumu dokumentace související s uspořádáním a činností řídicího výboru auditoři zjistili, že:

- i) pravidla obsažená v etickém kodexu nebyla zohledněna ve statutu řídicího výboru;
- ii) neexistují důkazy, že členové řídicího výboru byli o těchto pravidlech informováni;
- iii) auditorům nebyly předloženy žádné důkazy, které by potvrdzovaly, že tato pravidla byla promítnuta do jednacího řádu výboru.

Řídicí orgán informoval útvary Komise, že členové řídicího výboru systematicky podepisovali prohlášení o nestrannosti a zachování mlčenlivosti, a poskytl auditorům vzor takového prohlášení. Auditoři si vyžádali kopie prohlášení podepsaných každým členem řídicího výboru při jeho jmenování nebo při účasti na zasedání. V odpovědi na tuto žádost bylo poskytnuto šest kopií prohlášení z celkem nejméně 53 prohlášení⁴⁴, která měla být poskytnuta. Auditovaný subjekt vysvětlil, že nebylo možné dohledat složku, která by obsahovala všechny požadované dokumenty.

Pro programové období 2014–2020 byl řídicí výbor nahrazen výběrovou komisí s obdobnými funkcemi, jako byly funkce pro období 2007–2013. Členové výběrové komise jsou podle statutu výboru povinni dodržovat etický kodex, který je přílohou statutu, v němž se jasně vysvětluje, že by mělo být zamezeno střetu zájmů.

Požadované opatření / doporučení

Doporučení 02.01

Vnitrostátní orgány se žádají, aby poskytly výše uvedená chybějící prohlášení o nestrannosti a zachování mlčenlivosti podepsaná členy řídicího výboru.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán / zprostředkující subjekt, který jedná jako sekretariát výběrové komise v programovém období 2014–2020.

Lhůta pro provedení: 2 měsíce od závěrečné zprávy o auditu

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[122] Ve zjištění č. 2 je uveden nedostatek v podobě nedoložení všech Prohlášení o nestrannosti a zachování mlčenlivosti podepsaných členy Řídicího výboru OPŽP. Požadovaná prohlášení o nestrannosti a zachování mlčenlivosti podepsaná členy Řídicího výboru OPŽP jsou doložena jako příloha tohoto dokumentu.

⁴⁴ Během auditu provedli auditoři Komise kontrolu pěti zasedání řídicího výboru (z celkového počtu 45 zasedání, která proběhla v letech 2008 až 2015), která byla relevantní pro výběr projektů zařazených do vzorku. Bylo zjištěno, že se těchto pěti zasedání zúčastnilo celkem 53 členů řídicího výboru.

[123] Dále si dovoluujeme upozornit na formální nedostatky v použití termínů Řídící výbor / Výběrová komise a příslušného programového období v textu zjištění č. 2 (str. 25 české verze), kde je uvedeno:

„Pro programové období 2014–2020 byl řídicí výbor nahrazen výběrovou komisí s obdobnými funkcemi, jako byly funkce pro období 2007–2013.“ Členové řídicího výboru jsou podle statutu výboru povinni dodržovat etický kodex, (...)“

[124] Správně by mělo být:

„Pro programové období 2014–2020 byl řídicí výbor nahrazen výběrovou komisí s obdobnými funkcemi, jako byly funkce pro období 2007–2013. Členové výběrové komise jsou podle statutu výboru povinni dodržovat etický kodex, (...)“

[125] Dále:

„Odpovědný subjekt: řídicí orgán / zprostředkující subjekt, který jedná jako sekretariát řídicího výboru v programovém období 2014–2020.“

[126] Správně by mělo být:

„Odpovědný subjekt: řídicí orgán / zprostředkující subjekt, který jedná jako sekretariát řídicího výboru v programovém období 2007–2013.“

Vzhledem k tomu, že chybějící dokumenty byly doloženy, žádáme o odstranění zjištění v plném rozsahu.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **uzavřeno**.

Útvary Komise přezkoumaly všech 53 kopií prohlášení o nestrannosti a zachování mlčenlivosti poskytnutých českými orgány v reakci na doporučení 02.01 návrhu zprávy o auditu.

17 z těchto 53 poskytnutých prohlášení se týká zkontrolovaných zasedání. Spolu s šesti prohlášeními obdrženy během návštěvy na místě obdržely útvary Komise celkem 23 prohlášení týkajících se zkontrolovaných zasedání.

Přestože se u žádného projektu týkajícího se programového období 2007–2013 nezjistilo, že by byl ovlivněn otázkou střetu zájmů, auditoři přesto upozorňují programové orgány na důležitost zajištění shody s jejich vlastními pravidly týkajícími se zamezení střetu zájmů, tj. zajištění, že příslušná prohlášení o nestrannosti a zachování mlčenlivosti vyhotoví všichni členové řídicího výboru a že auditní stopa těchto záznamů bude uchována v souladu s pravidly.

Komise také bere na vědomí vysvětlení členského státu ohledně použití termínu „řídicí výbor“ a zajistila, aby byl tento termín v závěrečné zprávě o auditu opraven.

Jelikož v rámci programového období 2007–2013 nebyly identifikovány žádné projekty ovlivněné otázkou střetu zájmů, doporučení je **uzavřeno**.

Zjištění 03

Klíčový požadavek: KP 2 – Vhodný výběr operací

Neexistence minimální hranice počtu bodů pro jednotlivá hodnotící kritéria schválená monitorovacím výborem pro OP Životní prostředí 2007–2013

Článek 60 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 uvádí: „Řídící orgán odpovídá za řízení a provádění operačního programu v souladu se zásadou řádného finančního řízení, a zejména

a) zajišťuje, aby operace pro financování byly vybírány na základě kritérií pro daný operační program a po celou dobu provádění zůstávaly v souladu s platnými předpisy Společenství a vnitrostátními předpisy“ (...).

Dále článek 65 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 uvádí: „Monitorovací výbor se přesvědčí o účinnosti a kvalitě provádění operačního programu v souladu s těmito ustanoveními:

a) posoudí a schválí kritéria pro výběr financovaných operací do šesti měsíců od schválení“ (...).

Neexistence minimální celkové hranice počtu bodů

Hodnotící kritéria schválená monitorovacím výborem pro opatření 5.1 a 2.2 OPŽP 2007–2013 neobsahovala žádnou minimální hranici (tj. minimální počet nebo procento bodů), které by žádost měla dosáhnout, aby byla doporučena k financování.

V důsledku toho byly všechny žádosti o financování v rámci opatření 5.1, které splňovaly kritéria způsobilosti, doporučeny a schváleny k financování.

Neexistence minimální hranice vedla k situaci, kdy byly financovány žádosti, které získaly pouze 30 bodů ze 100, jako tomu bylo v případě výzvy 26 u některých společností, které nebyly součástí skupiny AGROFERT. V auditním vzorku operací skupiny AGROFERT byl financován projekt č. CZ.1.02/2.2.00/11.12743 – AGRO Jevišovice, který ve věcném posouzení dosáhl 46,75 bodů ze 100.

Neexistence minimální hranice podle výběrových kritérií

Pro jednotlivá kritéria nebyly systematicky stanovovány minimální hranice.

Pokud jde o opatření 2.2, mohla být žádost vyloučena pouze po věcném posouzení na základě kritéria nákladové efektivity operace. Projekt č. CZ.1.02/2.2.00/11.12743 – AGRO Jevišovice měl u kritéria finanční náročnosti na snižování emisí hodnotu 999,99. Hodnota 1 000 nebo vyšší u uvedeného kritéria by projekt z financování vyloučila.

Minimální hranice pro celkový počet bodů a pro jednotlivá kritéria by pomohly zajistit, aby operace vybrané k financování splňovaly určité minimální standardy a aby byly vybírány v souladu se zásadou řádného finančního řízení. Nejsou-li takové hranice vymezeny, může to vést k riziku, že budou finanční zdroje EU využívány k financování projektů nižší kvality.

Požadované opatření / doporučení

České orgány by měly zajistit, aby byly ve všech budoucích výzvách v rámci programového období 2014–2020 a následujícího programového období stanoveny minimální hranice, které by vyžadovaly dosažení minimálního počtu bodů u daného kritéria a/nebo minimální procentní hodnoty z celkového počtu bodů. K financování by měly být schváleny pouze žádosti, které této minimální hranice dosáhnou.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán

Lhůta pro provedení: další výzva v rámci programového období 2014–2020 a následujícího programového období

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[127] Obecně ke zjištění č. 3 uvádíme, že OPŽP 2007–2013 byl již ukončen, nicméně k citovanému příkladu projektu AGRO Jevišovice v rámci tohoto zjištění doplňujeme, že proces hodnocení projektů měl několik fází. Projekt jako takový musel nejprve kladně projít fázemi obecné a specifické přijatelnosti, kde je posuzován primární přínos k naplnění indikátorů (monitorovacích ukazatelů) dané oblasti životního prostředí, u projektu společnosti AGRO Jevišovice to byla ochrana ovzduší, snižování emisí znečišťujících látek, konkrétně potom emisí amoniaku. Následně probíhal proces „bodování“ (v prvních fázích hodnocení) podle velikosti úspory emisí, lokality, kde se projekt realizuje (oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší mají vyšší bodové hodnocení), a měrné finanční náročnosti na sníženou emisi. Na základě získaných bodů došlo pak již „pouze“ k seřazení kladně vyhodnocených projektů. Přednostně byly pak podporovány projekty s vyšším bodovým ziskem.

[128] Není pravdou, že poskytovatelem dotace nebyla stanovena žádná minimální bodová hranice, kdy projekt (ne)bude dotačně podpořen. V rámci předmětných hodnotících kritérií, konkrétně u kritéria *měřená finanční náročnost na snížení emisí*, byla jednoznačně definována tzv. „červená nula“, tj. pokud u nějakého žadatele došlo k překročení stanovené limitní hranice finanční náročnosti projektu, daný projekt byl vyřazen (nebyla mu přiznána podpora), a to i přesto, že např. v dalších kritériích získal plný počet bodů.

[129] K výše uvedenému doplňujeme, že obecné nařízení 1083/2006 pro období 2007–2013⁴⁵ stanovuje pouze základní rámec pravidel a principy pro výběr a hodnocení projektů, kterými je ŘO povinen se řídit při výběru projektů k podpoře. Přičemž konkrétní způsob naplnění těchto principů, tedy stanovení postupů a kritérií pro hodnocení a výběr projektů, je v kompetenci jednotlivých ŘO, resp. monitorovacích výborů.

[130] Dále k doporučením v rámci tohoto zjištění sdělujeme následující. V rámci OPŽP 2014–2020 je u všech kolových výzev vždy stanovena minimální bodová hranice, kterou musí předložené žádosti o podporu splnit, aby mohly být podpořeny. Minimální bodová hranice je vždy uvedena přímo v textu příslušné kolové výzvy. Text výzvy zároveň musí být v souladu se závazným MP RVHP (dostupný na <https://www.dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Metodicke-pokyny/Metodika-rizeni-programu/Metodika-rizeni-vyzev.-hodnoceni-a-vyberu-projektu>), který je zpracováván na úrovni MMR – NOK.

[131] Hodnotící kritéria OPŽP 2014–2020 byla zpracována v souladu s nastavenými pravidly s cílem vybrat co nejkvalitnější projekty. Kritéria proto byla vypracována s ohledem na plnění aspektů efektivnosti, hospodárnosti, účelnosti, proveditelnosti a potřebnosti projektů s ohledem na plnění věcných cílů programu a zaměření jednotlivých specifických cílů, resp. podporovaných aktivit. Kritéria jsou rozdělena do několika dílčích oblastí, v rámci kterých jsou projektům přidělovány konkrétní výše bodů za splnění příslušného kritéria, která jsou jednoznačně definována a zohledňují výše uvedené aspekty kvality projektů. Součástí

⁴⁵ Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999.

hodnocení je proto např. hodnocení nákladové efektivity předložených projektů – zpravidla se jedná o výši celkových způsobilých výdajů na měrnou jednotku (např. m³, t, kW apod.), míru snížení/zvýšení určité hodnoty ve vyjádření v procentech apod. Dále je využíván např. Katalog cen stavebních prací (náklady nesmí tyto ceny převyšovat) nebo tzv. náklady obvyklých opatření MŽP. V řadě případů je využíván i tzv. princip červené nuly, což znamená, že pokud projekt v příslušném dílčím kritériu získá 0 bodů, pak nesplnil věcné hodnocení a je vyřazen z další administrace, přestože by v ostatních kritériích získal i plný počet bodů. Tento princip se zpravidla využívá u hodnocení měrných finančních nákladů projektu ve vztahu k plnění např. indikátorů. Výsledkem věcného hodnocení je stanovení výsledného počtu bodů, který je dán součtem bodů za jednotlivá dílčí kritéria (pokud nedošlo k vyřazení na základě tzv. červené nuly). Následně je u projektu ověřeno, zda výsledný počet bodů splnil (resp. překročil) minimální bodovou hranici stanovenou ve výzvě. V případě, že žádost nevyhoví hodnotícím kritériím nebo nedosáhne minimálního počtu bodů, je vyřazena z další fáze administrace.

[132] V OPŽP tedy obecně není používáno dosažení minimálního počtu bodů či procenta plnění u jednotlivých dílčích hodnotících kritérií. Předmětné není ani žádoucí, protože např. v rámci dílčího kritéria v P02 „Hodnocení projektu dle lokalizace projektu“ jsou projektem získávány body v závislosti na tzv. imisní zátěži území, kdy i projekt s minimálním počtem bodů v rámci daného dílčího kritéria může být považován za velmi kvalitní. Potřebná kvalita projektů je zajištěna nejen podmínkou zisku minimálního počtu bodů z celkového možného počtu bodů (ziskem v rámci jednotlivých dílčích kritérií stanovených s ohledem na výše uvedené aspekty kvality), ale také již samotným nastavením programu a jednotlivých vyhlášených výzev (včetně navazující dokumentace).

[133] Hodnotící kritéria jsou projednávána v rámci tzv. Tematických pracovních skupin (TPS) pro dané prioritní osy, kde jsou mj. zástupci partnerů, akademická sféra apod., a po jejich řádném projednání jsou předložena ke schválení MV 2014–2020. Zasedání MV se účastní i zástupci Komise, kteří aktivně využívají svého práva vyjadřovat se k projednávaným bodům. Stejný postup platí také pro případnou změnu kritérií.

[134] Vzhledem k tomu, že kolové výzvy nejsou vhodné pro všechny podporované oblasti, jsou v souladu s MP RVHP v rámci OPŽP využívány také tzv. průběžné (nesoutěžní) výzvy, ve kterých neprobíhá věcné hodnocení (bodování), ale posuzuje se pouze splnění určitého stanoveného standardu, a to pomocí kritérií formálních náležitostí a přijatelnosti projektu, která mají vylučovací charakter. Podpora je poskytnuta příjemcům, jejichž projekty splní tyto podmínky dle pořadí, v jakém podali žádost o podporu. U průběžných výzev probíhá hodnocení projektů průběžně – není tedy nutné čekat s hodnocením žádostí na konec výzvy a hodnocení může začít hned po podání žádosti o podporu. Tyto výzvy jsou zároveň pro příjem žádostí otevřeny po delší dobu. Administrace jednotlivých žádostí je oproti kolovým výzvám výrazně rychlejší a snižuje se i celková administrativní zátěž. Pro žadatele pak odpadá jedna z bariér absorpční kapacity – očekávání, zda projekt bude podpořen či ne s ohledem na výši alokace. Z těchto důvodů jsou průběžné výzvy využívány zejména u těch aktivit, kde je potřeba zajistit průběžné čerpání, je omezený okruh oprávněných žadatelů, projekty jsou obdobného charakteru či *de facto* neprobíhá soutěž.

[135] Kritéria formálních náležitostí a přijatelnosti jsou také vždy stanovena předem před vyhlášením výzvy a jsou uvedena v PrŽaP v OPŽP.

[136] Kritéria formálních náležitostí jsou uvedena v části C.2.1.1 PrŽaP, jsou stejná pro všechny prioritní osy a podléhají schválení MV.

[137] Kritéria přijatelnosti jsou odlišná pro jednotlivé prioritní osy, resp. specifické cíle, a jsou uvedena v příslušné části kap. B PrŽaP. Také tato kritéria jsou projednávána na

příslušných TPS a podléhají schválení MV.

[138] U průběžných výzev je požadavek na nákladovou efektivitu zpravidla zapracován do kritérií přijatelnosti, příp. do výčtu způsobilých výdajů, a jsou také uvedeny v PrŽaP v části B, která podléhá schválení MV.

[139] U některých specifických případů průběžných výzev, např. Integrované územní investice (ITI) a výzvy prioritní osy 4, jsou na kritéria přijatelnosti navázána ještě hodnotící kritéria, kdy zároveň žadatel musí splnit spodní bodovou hranici stanovenou ve výzvě v rámci sady hodnotících kritérií, která jsou projednaná TPS a schválená MV.

[140] K PO2 „Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech“ a SC 3.5 „Snížit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich Řízení“ v OPŽP 2014–2020 uvádíme, že již v OPŽP nejsou žádné volné finanční prostředky na vypsaní dalších výzev na dotace.

[141] S ohledem na výše uvedené shrnujeme, že v rámci období 2007–2013 bylo u citovaných kritérií stanoveno kritérium pro vyřazení projektu (tzv. červená nula). Dále je potřeba uvést, že věcnému hodnocení ještě předcházela kontrola formálních náležitostí a přijatelnosti, která zajistila splnění stanoveného standardu. Podmínky pro výběr projektů byly nastaveny tak, aby byly podpořeny pouze kvalitní projekty. Obecné nařízení 1083/2006 pro období 2007–2013 nestanovuje poskytovateli dotace povinnost určit v rámci hodnotících kritérií spodní bodovou hranici. Rovněž v Obecném nařízení pro období 2014–2020 není tato povinnost stanovena. Výběr a hodnocení projektů se v současném programovém období řídí zejména MP RVHP, přičemž spodní bodová hranice je v OPŽP stanovena pro všechny kolové výzvy.

S ohledem na výše uvedené nesouhlasíme se zjištěním ani s doporučením č. 3 a žádáme jejich odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **uzavřeno**.

Auditoři berou na vědomí objasnění poskytnutá českými orgány.

Zejména berou na vědomí, že české orgány ve své odpovědi potvrzují, že tzv. „červená nula“ byla definována pouze u jednoho hodnotícího kritéria, konkrétně u kritéria „měřená finanční náročnost na snížení emisí“. To potvrzuje zjištění v rámci návrhu zprávy o auditu, ve které se v souvislosti s programovým obdobím 2007–2013 uvádělo, že „[p]ro jednotlivá kritéria nebyly systematicky stanovovány minimální hranice“.

Pokud jde o tvrzení českých orgánů: „Obecně ke zjištění č. 3 uvádíme, že OPŽP 2007–2013 byl již ukončen [...]“, auditoři tuto skutečnost nezpochybnili a doporučení v návrhu zprávy o auditu se týká budoucích výzev v rámci programového období 2014–2020.

Auditoři uznávají potvrzení ze strany českých orgánů, že v rámci OP ŽP 2014–2020:

- i) je u všech kolových výzev vždy stanovena minimální bodová hranice, kterou musí předložené žádosti o podporu splnit, aby mohly být podpořeny;
- ii) v řadě případů, pokud projekt v příslušném dílčím kritériu získá 0 bodů, nesplnil věcné hodnocení a je vyřazen a
- iii) žádosti, které nevyhovují hodnotícím kritériím nebo nedosáhnou minimálního počtu bodů, jsou vyřazeny z další fáze administrace.

Zjištění je proto **uzavřeno**.

Zjištění 04

Klíčový požadavek: KP 2 – Vhodný výběr operací

Nezpůsobilé projekty z důvodu střetu zájmů – programové období 2014–2020

§ 4c zákona o střetu zájmů ze dne 16. března 2006, o střetu zájmů, který nabyl účinnosti dne 9. února 2017, stanoví:

„Je zakázáno poskytnout dotaci podle právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla nebo investiční pobídku podle právního předpisu upravujícího investiční pobídky obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti.“

Od května 2016 ověřuje právní odbor ZS-SFŽP vlastnickou strukturu pomocí systému IT Arachne, od 1. ledna 2018 společně s použitím systému IT Cribis; právní odbor sleduje vlastnickou strukturu příjemců až na úroveň fyzických osob. Avšak neověřuje, zda je zjištěná fyzická osoba (např. vlastník subjektu) „veřejným funkcionářem“, který vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti (§ 4c zákona o střetu zájmů).

V tomto ohledu auditoři zjistili, že u projektu č. CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/0001081 byla dohoda o financování se společností Wotan Forest podepsána dne 31. července 2017, tj. poté, co již platila výše zmíněná novela zákona o střetu zájmů. Obdobně byla dne 30. srpna 2017 podepsána dohoda o financování u projektu č. CZ.05.3.24/0.0/0.0/16_044/0004552.

Odkazuje se na výše uvedené systémové zjištění 01, v němž se vyvozuje závěr, že pro období po 9. únoru 2017 kromě toho, že A. Babiš i nadále porušoval § 4 odst. 1, platí, že dotace poskytnuté společností ze skupiny AGROFERT po tomto datu jsou v rozporu s § 4c zákona o střetu zájmů. Jsou tedy neoprávněné a na všechny související výdaje vykázané Komisi na tyto operace by měla být uplatněna 100% finanční oprava.

V případě dvou výše uvedených projektů právní odbor ukončil své šetření na úrovni, kdy zjistil jméno konečného vlastníka. Nevyvodil však žádný závěr ohledně střetu zájmů.

Auditoři proto dospěli k závěru, že případné střety zájmů nejsou náležitě ověřovány podle § 4c zákona o střetu zájmů, a oba výše uvedené projekty nejsou způsobilé.

Požadované opatření / doporučení

- a) Řídící orgán se žádá, aby v souvislosti s touto operací opravil výdaje již vykázané Komisi a zrušil příspěvek z veřejných zdrojů (viz doporučení u zjištění 01).
- b) Řídící orgán se žádá, aby zajistil, že právní odbor bude ověřovat, zda je zjištěná fyzická osoba (např. vlastník subjektu) „veřejným funkcionářem“ vlastním podíl představující alespoň 25 % účasti v obchodní společnosti (§ 4c zákona o střetu zájmů).

Významnost: kritické

Odpovědný subjekt: řídicí orgán

Lhůta pro provedení: 1 měsíc

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[142] Zjištění č. 4 auditu Komise se týká těchto projektů:

a) reg. číslo: CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/0001081

název projektu „Ekologizace energetického zdroje Wotan Forest, a.s. – Solnice“
žadatel/příjemce: Wotan Forest, a.s.

žádost podána 15. prosince 2015, RoPD vydáno 31. července 2017

b) reg. číslo: CZ.05.3.24/0.0/0.0/16_044/0004552

název projektu „Stará ekologická zátěž spol. NAVOS v Boršově u Kyjova“ žadatel/příjemce:
NAVOS, a.s.

žádost podána čtvrtek 29. prosince 2016, RoPD vydáno středa 30. srpna 2017

[143] V argumentaci ve vazbě na aplikaci ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů odkazujeme na analýzu provedenou ke zjištění č. 1, zejména body 16–59.

[144] Audit ve zjištění č. 4 uvádí, že Odbor právní SFŽP ČR od roku 2016 ověřuje s pomocí IT systémů Arachne a CRIBIS vlastnickou strukturu žadatelů o dotace, tedy až do úrovně konečné osoby, ale již se nezabývá možným střetem zájmů takových fyzických osob.

[145] Dále uvádíme, že se vždy kontroluje, zda jsou ze strany jakéhokoli žadatele o dotaci (zde tedy společností Wotan Forest a.s. a NAVOS a.s.) plněny i podmínky stanovené právními předpisy, a to jak evropskými, tak národními.

[146] Tato kontrola plnění podmínek stanovených právními předpisy obsahuje zejména prověřování vlastnické struktury právnických osob, ale následně i posouzení, zda jakýkoli žadatel ve formě obchodní společnosti plní podmínky týkající se možného střetu zájmů, k čemuž Odbor právní SFŽP ČR používá přiměřeně ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů, v platném znění, vztahující se k době, kdy je řízení o žádosti vedeno a to až do doby, než má být vydáno RoPD, tj. je možno konstatovat, že je vždy ověřováno, zda osoba žadatele nenaplňuje znaky střetu zájmů.

[147] Obchodní společnosti v ČR jsou svojí povahou vždy podílové společnosti, neexistuje obchodní společnost, u které by nebylo možné vyjádřit velikost podílu či podílů.

[148] Zákon o střetu zájmů od 9. února 2017 stanoví v § 4c, že

„Je zakázáno poskytnout dotaci podle právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla nebo investiční pobídku podle právního předpisu upravujícího investiční pobídky obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) (čili zde člen vlády) nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti.“

[149] Veřejným funkcionářem je podle uvedeného ustanovení člen vlády nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády.

[150] V konkrétním případě žadatelů – obchodní společnosti Wotan Forest a.s. a obchodní společnosti NAVOS, a.s. bylo zkoumáno, zda je či není splněna uvedená podmínka, že v těchto společnostech vlastní nějaký člen vlády podíl alespoň 25 % nebo vlastní takový podíl nějakým členem vlády ovládaná osoba.

[151] Popisované zkoumání bylo pracovníky Odboru právního SFŽP ČR provedeno bezprostředně před tím, než bylo rozhodnuto, zda jsou plněny všechny zákonné podmínky

a zda je či není možno vydat právní akt pro poskytnutí podpory dle rozpočtových pravidel (RoPD). Vzhledem k výše uvedenému se tvrzení auditorského týmu, že se Odbor právní SFŽP ČR nezabýval zjišťováním, zda existuje možný střet zájmů, nezakládá na pravdivých skutečnostech.

[152] U projektu CZ.05.3.24/0.0/0.0/16_044/0004552 došlo k tomuto zkoumání a ověřování dne 14. srpna 2017, u projektu CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/0001081 došlo k tomuto zkoumání a ověřování dne 17. července 2017, čili je zřejmé, že k prověřování vlastnické struktury a střetu zájmů došlo těsně před vydáním příslušných RoPD (což bylo auditorům doloženo na místě v rámci auditní mise), a to s negativním výsledkem, neboť ani v systému Arachne, který dle Komise slouží jako nástroj k rozkrývání vlastnické struktury, ani v systému CRIBIS, který si pořídil ZS na své vlastní náklady, nebyly nalezeny žádné fyzické osoby, které by splnily podmínku vlastnictví dle § 4c zákona o střetu zájmů.

[153] S ohledem na tuto skutečnost dospěl Odbor právní SFŽP ČR při kontrole k závěru, že není splněna podmínka pro vyloučení žadatele dle ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů, protože žádný člen vlády (ani členem vlády ovládaná osoba) nevlastnil podíl alespoň 25 % v obchodních společnostech Wotan Forest a.s. a obchodní společnosti NAVOS, a.s.

[154] Kontrola vlastnické struktury a následného možného střetu zájmů je pracovníky Odboru právního SFŽP ČR vždy prováděna, a muselo by být při této kontrole prokázáno, že nejméně 25 % akcií Wotan Forest a.s. vlastní buď přímo konkrétní člen vlády, nebo jím ovládaná osoba (osoba právnická, a osoba nadaná tzv. právní osobností – § 15 zákona občanského zákoníku).

[155] Při kontrole společnosti Wotan Forest a.s. i společnosti NAVOS a.s. bylo zjištěno, že jsou z více než 25 % vlastněny společností AGROFERT a.s. V takovém případě bylo nutné určit, zda byla podmínka zákona o střetu zájmů, aby společnost nevlastnil člen vlády, splněna. Bylo proto nutné stejným způsobem provést i posouzení u těchto společností, zejména pak u společnosti AGROFERT a.s.

[156] Při posouzení vlastnické struktury společnosti AGROFERT a.s., bylo zjištěno, že „*všech 628 kmenových akcií společnosti AGROFERT, a.s., s nimiž je spojen 100 % podíl na hlasovacích právech a základním kapitálu společnosti, bylo vloženo do svěřenských fondů AB private trust I, svěřenský fond, a AB private trust II, svěřenský fond.*“, rovněž bylo zjištěno, které osoby byly v postavení svěřenských správců. Uváděné údaje byly při kontrole ověřovány z dostupných veřejných rejstříků.

[157] V dalším kroku kontroly bylo potřeba posoudit právní charakter entity „*svěřenský fond*“, čili jaké je právní postavení takovéto entity, co to vlastně je.

[158] Jak upravuje § 1448 odst. 1 až 3 občanského zákoníku, účinný od 1. ledna 2014, vznikem svěřenského fondu „*vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví vyčleněného majetku*“, a „*majetek ve svěřenském fondu není ani vlastnictvím správce, ani vlastnictvím zakladatele, ani vlastnictvím osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno*“.

[159] Bylo proto nutné z právního pohledu dospět k závěru, že společnosti Wotan Forest a.s. a NAVOS a.s. jsou vlastněny společností AGROFERT a.s., a tato společnost (její akcie) není vlastněna nikým (neexistuje žádný vlastník v podobě fyzické osoby), protože akcie společnosti AGROFERT a.s., představují majetek vyčleněný ve svěřenském fondu a tento majetek podle občanského zákoníku není vlastněn žádnou osobou.

[160] Tento stav je smyslem institutu svěřenského fondu – zakladatel svěřenského fondu nemá tento fond/majetek ovládat, a to zejména ve smyslu pojmu „*ovládaná osoba*“ tak, jak tento pojem používá zákon o střetu zájmů. Naopak smyslem tohoto institutu je oddělit

majetek ve svěřenském fondu od jeho zakladatele a jeho správu svěřit svěřenskému správci. Svěřenský správce pak skutečně spravuje příslušný majetek a on by mohl být považován za toho, kdo fond skutečně ovládá, a to jak po právní, tak i po faktické stránce. Zakladatel může pouze správce odvolat, a to pokud porušuje pravidla správy nebo jiné povinnosti při výkonu funkce dle statutu fondu nebo právních předpisů – vliv zakladatele na správce je tudíž velmi omezený a uplatní se teprve v případě porušení statutu nebo právních předpisů svěřenským správcem. Není proto možné dovozovat, že svěřenský správce je osobou ovládanou, jak je také uvedeno dále. Blíže viz body 16 až 25 této reakce.

[161] Proto bylo nutné dospět k závěru, že svěřenský fond jako oddělené a nezávislé vlastnictví samo o sobě osobou, fyzickou ani právnickou není a nejedná se o obchodní společnost. Svěřenský fond proto není a ani nemůže být nadán právní osobností dle ustanovení § 15 občanského zákoníku (dříve byl tento pojem znám jako „*právní subjektivita*“).

[162] Po právní stránce bylo proto provedenou kontrolou žadatelů společností Wotan Forest a.s. a NAVOS a.s. možno dospět k jedinému právnímu závěru, totiž že v obchodních společnostech Wotan Forest a.s. a NAVOS a.s. (které jsou nadány právní osobností, neboli subjektivitou) nemá žádný veřejný funkcionář podle § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů vlastnický podíl, a ani v těchto obchodních společnostech nevlastní podíl žádná veřejným funkcionářem ovládaná osoba, protože svěřenský fond, nacházející se na konci tohoto majetkového řetězce, jak bylo vysvětleno, není osobou a není nikým vlastněna. Nadto, ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů se týká pouze obchodních společností – ustanovení výslovně uvádí, že se týká „*obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl...*“. Nicméně svěřenský fond není obchodní společností (těmi jsou podle zákona o obchodních korporacích veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručeným omezením, akciové společnosti, evropské společnosti a evropská hospodářská zájmová sdružení), a tudíž na svěřenský fond nemůže ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů dopadat. Blíže viz argumentace ke zjištění č. 1, tj. body 19 až 37.

[163] Je evidentní, že povinnost ověřit vlastnickou strukturu byla pracovníky Odboru právního SFŽP ČR v OPŽP u obou projektů provedena v maximální možné míře, přičemž z důvodu neexistence fyzické osoby, jako vlastníka, nemohlo dojít k porušení povinnosti pracovníky Odboru právního SFŽP ČR, jak je uváděno auditory Komise v kontrolním zjištění č. 4.

[164] Dále Odbor právní SFŽP ČR zkoumal, zda může být společnost AGROFERT i přesto ovládána veřejným funkcionářem. Dospěl přitom k závěrům obdobným argumentaci uvedené v bodech 16 a následující, tedy že ovládnutí, které by bylo relevantní pro ustanovení § 4c není možné.

[165] Výše uvedené prokazuje, že v době provádění kontroly vlastnické struktury před vydáním RoPD byl rozsah možného střetu zájmů vůči členům vlády pracovníky Odboru právního SFŽP ČR zkoumán, a u obou výše uvedených projektů nebyl identifikován střet zájmů žádného člena vlády s těmito projekty. S ohledem na výše uvedené neexistoval žádný právní důvod, na základě kterého by bylo možné žádost zamítnout.

[166] Dále je nutno uvést, že audit Komise na straně č. 15 bod 2 odstavec 1 sám uvádí, že pan Babiš byl ministrem financí od 29. ledna 2014 do 24. května 2017 a dále pak od 6. prosince 2017 předsedou vlády. To znamená, že pan Babiš nebyl v době prověřování vlastnické struktury před vydáním RoPD a zejména pak v době vydání RoPD členem vlády, ale poslancem Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (§ 2 odst. 1 písm. a) zákona o střetu zájmů).

[167] Jak je podrobně uvedeno výše, rozkrytím vlastnické struktury společnosti AGROFERT a.s. bylo zjištěno, že akcie této společnosti nejsou vlastnictvím žádné osoby. Proto nebylo možné identifikovat žádnou fyzickou osobu, která by se mohla ocitnout ve střetu zájmů dle smyslu zákazu podle § 4c zákona o střetu zájmů. Pan Babiš jako veřejný funkcionář, který je touto zprávou označen jako fyzická osoba nacházející se ve střetu zájmů vůči uvedeným dvěma podpořeným projektům a jejich realizátorům, vůči kterým měl ŘO OPŽP uplatnit zákaz stanovený v § 4c zákona o střetu zájmů, se nadto v postavení osoby ve smyslu § 2 odst. 1 písm. c) tohoto zákona v době vydání právních aktů o poskytnutí podpory nenacházel. Řízení o poskytnutí dotace, jak je uvedené již na jiných místech této reakce, bylo zahájeno v případě obou žadatelů před nabytím účinnosti zákona č. 14/2017 Sb., tj. v době, kdy zákaz poskytnutí podpory ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů nebyl legislativně upraven. Není tedy pravdou, že Odbor právní SFŽP ČR neprovedl řádné posouzení a neučinil žádné závěry týkající se jakéhokoliv střetu zájmů v případě těchto dvou projektů a jejich žadatelů.

[168] Nad rámec výše uvedené argumentace, která jednoznačně dokládá, že Odbor právní SFŽP ČR nejenže provedl ověření vlastnické struktury obou citovaných žadatelů, ale rovněž se zabýval možným střetem zájmů fyzických osob, uvádíme, že je jednoznačně prokázáno, že nedošlo k porušení zákona o střetu zájmů.

[169] S odkazem na výše uvedenou argumentaci lze konstatovat, že SFŽP ČR postupoval v souladu s právními předpisy.

S ohledem na výše uvedené nesouhlasíme se zjištěním č. 4 a žádáme o jeho odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **vypuštěno**.

Auditoři uznávají zavedené postupy na ověření neexistence střetu zájmů u jakéhokoliv žadatele a ověření provedená českými orgány, která se specificky týkají dvou výše uvedených projektů.

Auditoři berou na vědomí, že smlouvy o poskytnutí dotace na dva dotčené projekty byly podepsány v době, kdy A. Babiš nebyl členem vlády, ale poslancem Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Auditoři Komise tedy souhlasí, že na dotace poskytnuté na tyto dvě operace se § 4c nevztahuje. Proto se dotčené dva projekty z přílohy 2.b (seznam systémových chyb v celém základním souboru) vypouštějí.

Přestože se § 4c na dotace na tyto dvě operace nevztahuje, auditoři upozorňují české orgány na potřebu zajistit, aby se rozsah řídicích kontrol zaměřených na posouzení, zda je fyzická osoba (např. vlastník subjektu) veřejným funkcionářem, který vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti (§ 4c zákona o střetu zájmů), rozšířil i na manažery svěrenských fondů a aby byly tyto kontroly řádně zdokumentovány. Pokud jde o analýzu týkající se možného střetu zájmů, auditoři Komise odkazují na závěry v rámci zjištění 01 výše.

Jelikož se zákaz poskytnutí dotace podle § 4c na dvě výše uvedené operace nevztahuje a jelikož právní odbor ZS-SFŽP provedl analýzu vlastnické struktury, zjištění je **vypuštěno**.

Zjištění 05

Klíčový požadavek: KP 2 – Vhodný výběr operací

Načasování a rozsah prohlášení o neexistenci střetu zájmů podepsaných zaměstnanci ŘO a ZS pro OP Životní prostředí / programová období 2007–2013 a 2014–2020

Když zaměstnanci ZS-SFŽP a ŘO (např. interní hodnotitelé / projektoví manažeři / finanční manažeři) nastupovali do funkce a podepisovali svou pracovní smlouvu, podepsali prohlášení o nezávislosti a kodex chování.

Avšak pro programové období 2007–2013 se po zaměstnancích nepožadovalo, aby před hodnocením konkrétní projektové žádosti potvrdili neexistenci střetu zájmů.

Pro programové období 2014–2020 byl systém IT upraven a zaměstnanci pověřeni hodnocením žádosti musí nejprve zaškrtnutím příslušného políčka v systému IT formálně potvrdit, že se nenacházejí v situaci střetu zájmů. Auditoři však nezískali jistotu, že si zaměstnanci přijetím úkolu provést hodnocení určité žádosti plně uvědomují význam střetu zájmů a důsledků, pokud přijmou úkol neoprávněně.

Požadované opatření / doporučení

ŘO/ZS by měly zajistit, aby byli zaměstnanci při zaškrtnutí políčka prohlášení o neexistenci střetu zájmů před přijetím úkolu provést hodnocení žádosti informováni o i) definici střetu zájmů a ii) důsledcích, které pro ně neoprávněné přijetí úkolu provést hodnocení může mít.

Hodnotitel by měl prohlášení podepsat až po přezkumu všech informací dostupných o žadateli a projektu. Systém IT by měl obsahovat evidenci prohlášení, která každý zaměstnanec v každé fázi podepsal.

Významnost: důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán / zprostředkující subjekt

Lhůta pro provedení: 3 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[170] V systému MS2014+ je pro interní uživatele (pro interního hodnotitele v CSSF14+) pro proces přijetí nominace k hodnocení projektu zapracován checkbox, v rámci kterého musí potvrdit svou nepodjatost, tedy vyloučit také možný střet zájmů. Checkbox je povinný pro vyplnění a bez tohoto potvrzení nelze nominaci přijmout. Na úrovni externího uživatele (externího hodnotitele v ISKP14+) následuje po vyplnění hodnoty v checkboxu el. podpis dat, kterým uživatel informaci stvrzuje.

[171] Každý hodnotitel (interní i externí) má možnost náhledu na projekt před přijetím nominace (tzn., že má dostatek informací k rozhodnutí, zda může projekt hodnotit či nikoliv, tj. že není ve střetu zájmů).

[172] Nad rámec tohoto opatření v rámci systému je nutné připomenout, že každý ŘO střet zájmů řeší v rámci pracovně právního vztahu mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, ať už v rámci služebního nebo pracovního vztahu. Zároveň má ŘO nastaveny své vlastní kontrolní mechanismy ve vazbě na případný střet zájmů.

[173] Rizika hrozícího střetu zájmů ve vazbě na žadatele / příjemce podpory, tj. především osobní, majetkové, pracovní nebo jiné organizační vazby na řídicí a kontrolní systém OPŽP,

jsou ošetřena příslušnými ustanoveními zákona o střetu zájmů a vnitřními předpisy SFŽP ČR. Tento zákon je transponován do vnitřní směrnice SM 01 Služební řád (1. verze této vnitřní směrnice je účinná od 30. listopadu 2015). Rovněž zaměstnanci, kteří nejsou zaměstnání dle výše zmíněného služebního řádu, ale na základě zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, jsou vázáni stejnými požadavky na rizika spojená se střetem zájmů, a to dle vnitřní směrnice SM 05 Pracovní řád. Služební a rovněž i Pracovní řád dle části 2.1 ukládají povinnost všem zaměstnancům se s těmito vnitřními směrnicemi seznámit a jsou jim zpřístupněny na intranetu SFŽP ČR. Každý zaměstnanec musí být s nimi seznámen již při svém nástupu, a to formou povinného vstupního školení se zdůrazněním toho, že tyto a současně i jiné vnitřní směrnice a příkazy ředitele musí při svém výkonu dodržovat. Školení zajišťuje Oddělení personalistiky a státní služby. Formu vstupního školení upravují interní předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, o vzdělávání a dopravně provozní řád Fondu. Povinnost zaměstnanců dodržovat právní předpisy vztahující se k jejich výkonu, služební předpisy a příkazy k výkonu služby včetně dodržování pravidel vyplývajících z Etického kodexu Fondu, který je přílohou těchto směrnic, vyplývá z kapitoly 14.2. Povinnosti státních zaměstnanců Služebního řádu resp. kap. 10. 2. Povinnosti zaměstnanců Pracovního řádu.

Fond má zároveň zajištěnu formu publikování vnitřních předpisů a to dle vnitřní směrnice SM 04 Předpisový řád, který jasně ustanovuje v části 6.4 bodě 6.4.1., že každý vnitřní předpis po jeho schválení je jeho příslušným právním garantem publikován prostřednictvím intranetu Fondu v sekci Legislativa. Současně je rozesláno oznámení o jeho publikaci všem zaměstnancům Fondu e-mailem, čímž je průkazným způsobem zajištěn přístup všech zaměstnanců Fondu k novým nebo aktualizovaným předpisům včetně jejich příloh. Všichni zaměstnanci Fondu mají povinnost se s novými předpisy seznámit a dodržovat je dle čl. 15.2. 1 Služebního řádu.

[174] Všichni zaměstnanci ZS SFŽP při svém nástupu do služebního nebo pracovního poměru podepisují Etický kodex, který je součástí výše zmíněných předpisů. Pozn. podepsané etické kodexy všech hodnotitelů participujících na hodnocení žádostí o dotaci byly na vyžádání auditorů Komise u všech auditovaných projektů OPŽP předány již v rámci jednání. Podepsaný etický kodex je součástí osobního spisu každého zaměstnance. V kodexu je předejití střetu zájmů věnován článek 6. Zaměstnanci rovněž podepisují Čestné prohlášení o nepodnikání, včetně toho, že nejsou členy řídicího nebo kontrolního orgánu PO provozující podnikatelskou činnost a nevykonávají bez předchozího písemného souhlasu zaměstnavatele jinou výdělečnou činnost (dle zákoníku práce § 304 odst. 1, příp. dle zákona o státní službě). Potenciální střet zájmů je dále ošetřen řídicí kontrolou (schvalování vedoucími pracovníky) a nastavením postupů dle Operačního manuálu pro Životní prostředí (kontrola 4 očí u hodnocení, apod.).

[175] Pokud tedy auditoři Komise zpochybňují účelnost, resp. ve svém návrhu zprávy zmiňují, že nebylo dostatečně zajištěno povědomí o vyplnění příslušného pole VMS2014+, a dodávají, že toto nebylo zajištěno v rámci předchozího programu, tak tuto poznámku považujeme za zcela nerelevantní. Vzhledem k výše popsanému je všem zúčastněným v hodnotících a kontrolních procesech náležitě známo, jak postupovat v případě střetu zájmů a nezaujatosti. Na uvedené políčko v informačním systému je nutno pohlížet jako na jakýsi nadstandard, který upozorňuje hodnotitele na to, aby se ujistil o neexistenci potenciálního střetu zájmů v případě konkrétního žadatele a projektu. Toto provádí na základě zpřístupněného seznamu projektů a má možnost u něj prozkoumat základní informace a dokumenty s ním související, tedy čeho se žádost týká a kdo je žadatelem, viz výše.

[176] Zároveň je nezbytné dodat, že v rámci OPŽP jsou používána technická hodnotící kritéria bez možnosti subjektivního hodnocení.

[177] Audit neprokázal žádný existující střet zájmů u zaměstnanců MŽP a SFŽP. Stejně tak neprokázal nefunkčnost nastavení.

S ohledem na výše uvedené nesouhlasíme se zjištěním č. 5 a žádáme o jeho odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **vypuštěno**.

Programové období 2007–2013

Vzhledem k tomu, že OP ŽP 2007–2013 byl uzavřen, nepožadují se žádná opatření v návaznosti na doporučení z návrhu zprávy o auditu.

Programové období 2014–2020

Odpověď členského státu objasňuje, že:

- i) zákon o střetu zájmů je transponován do vnitřní směrnice (Služební řád);
- ii) Služební i Pracovní řád ukládají povinnost všem zaměstnancům se s těmito vnitřními směrnici seznámit a jsou jim zpřístupněny na intranetu SFŽP;
- iii) každý zaměstnanec musí být s nimi seznámen již při svém nástupu, a to formou povinného vstupního školení, a
- iv) hodnotitelé postupují podle zpřístupněného seznamu projektů a mají možnost prozkoumat základní informace a dokumenty, které s projekty souvisejí, tedy to, čeho se žádost týká a kdo je žadatelem.

Auditoři uznávají, že české orgány zavedly systém, který zajišťuje, že zaškrtnutím políčka prohlášení o neexistenci střetu zájmů před přijetím úkolu provést hodnocení žádosti jsou zaměstnanci informováni o definici střetu zájmů a o důsledcích, které pro ně neoprávněné přijetí úkolu provést hodnocení může mít. Auditoři Komise také berou na vědomí, že hodnotitel podepisuje prohlášení až po přezkumu všech informací dostupných o žadateli a projektu.

Na základě výše uvedených objasnění je zjištění **vypuštěno**.

Zjištění 06**Chybějící auditní stopa u rozhodnutí přijatých v postupu výběru (opatření 5.1) – programové období 2007–2013**

Pokud jde o programové období 2007–2013, v případě všech devíti operací vybraných do vzorku pro opatření 5.1 chybí podpůrná dokumentace, na níž je založeno stanovisko MŽP týkající se technického a environmentálního hodnocení žádostí (fáze věcného hodnocení). Toto stanovisko je hlavním dokumentem dokládajícím věcné hodnocení žádostí.

Ministerstvo životního prostředí auditory informovalo, že oba zaměstnanci, kteří vypracovávali stanoviska k uvedeným devíti projektům, mezitím odešli do důchodu. V jednom z devíti případů (projekt č. CZ.1.02/5.1.00/12.16959 – PREOL) byl stávající manažer schopen vysvětlit, jak bývalý zaměstnanec provedl hodnocení, a prokázat, jak bylo dané stanovisko odůvodněno.

Auditoři Komise přezkoumali přílohy projektové žádosti za účelem opětovného věcného hodnocení zbývajících osmi projektů⁴⁶. Na základě dokumentace poskytnuté Ministerstvem životního prostředí (tj. stanoviska nezávislých odborníků, studie proveditelnosti, odhady nákladů) auditoři potvrdili, že operace splňovaly technická a environmentální výběrová kritéria a byly správně vybrány k financování. Určité drobné rozdíly v hodnoceních opětovně provedených auditory Komise by neměly na výběr operací žádný dopad, neboť pro uvedené opatření nebyl požadován minimální počet bodů a všechny žádosti, které splňovaly kritéria způsobilosti, získaly financování.

Navíc auditované subjekty neposkytly auditorům Komise žádné referenční hodnoty / pokyny pro hodnotitele k tomu, jak posuzovat výběrová kritéria v případech, kdy byly otázky k posouzení formulovány obecně, např.:

Příklad 1: otázka k posouzení úrovně rizika: byly možné tři odpovědi: i) projekt velkou měrou přispívá ke snížení rizika; ii) projekt částečně přispívá ke snížení rizika; iii) projekt nepřispívá ke snížení rizika.

Příklad 2: otázka 2 ohledně technických kritérií: nákladovost projektu v porovnání se standardy a dalšími podobnými projekty i) je přiměřená, ii) projekt je nákladnější nebo iii) projekt má příliš vysoké náklady.

Chybějící auditní stopa snižuje transparentnost postupu výběru.

Požadované opatření / doporučení

Programové období 2007–2013 je uzavřeno. Avšak pro stávající a budoucí programová období by české orgány měly zajistit, aby byla u budoucích výzev pro proces hodnocení uchováována adekvátní auditní stopa, aby byly všechny fáze procesu hodnocení adekvátně zdokumentovány a aby byly příslušné dokumenty snadno dohledatelné.

⁴⁶ CZ.1.02/5.1.00/13.19180 – Cerea, CZ.1.02/5.1.00/13.20380 – Lovochemie, CZ.1.02/5.1.00/13.19176 – Navos, CZ.1.02/5.1.00/12.17046 – Primagra, CZ.1.02/5.1.00/12.16956 – Synthesia, CZ.1.02/5.1.00/13.20367 – Synthesia, CZ.1.02/5.1.00/11.13433 – VUOS, CZ.1.02/5.1.00/13.19151 – VUOS.

Aby se zajistilo rovné zacházení se všemi žadateli, měly by být vydány jasné pokyny s cílem zajistit, že způsob hodnocení každého výběrového kritéria budou všichni hodnotitelé chápat stejně.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán

Lhůta pro provedení: další výzvy v rámci programového období 2014–2020 a následujícího programového období

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[178] K doporučením u zjištění č. 6 uvádíme následující. V rámci současného programového období v OPŽP 2014–2020 jsou opatření na snížení environmentálních rizik podporována prostřednictvím SC 3.5 *Snížit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení*.

[179] Obecně je postup hodnocení projektů, stejně jako v případě ostatních specifických cílů OPŽP, stanoven v části C, v kapitole C.2 Procesy a pravidla hodnocení a výběru projektů PrŽaP, která jsou uveřejněna na webových stránkách www.opzp.cz/dokumenty. Případná upřesnění jsou stanovena ve výzvě, která je rovněž uveřejněna na webových stránkách www.opzp.cz. Interní postupy pro hodnocení projektů jsou pak součástí kapitoly E OM OPŽP, konkrétně části E. 3 Hodnocení žádostí.

[180] Pro doložení auditní stopy při přípravě OM uvádíme, že OM je připomínkován ze strany MMR a MF. MMR i MF potvrzují ŘO ukončení připomínkového řízení při konečném souladu, tedy zasílají ŘO elektronickou komunikací souhlas s vypořádáním veškerých svých zásadních připomínek. Všechny verze OM včetně připomínek jsou uchovávány ŘO. Kritéria formálních náležitostí a přijatelnosti jsou stanovena v částech PrŽaP, které schvaluje Monitorovací výbor OPŽP (konkrétně část B a část C.2.1.1). Všechna hodnotící kritéria (včetně případných změn) jsou rovněž schvalována Monitorovacím výborem OPŽP. Záznamy z Monitorovacích výborů OPŽP jsou uchovávány rovněž ŘO, zápis z jednání včetně podkladových materiálů je dále nahráván a uchováván také v systému MS2014+. Finální zápis zjednání je rovněž zveřejňován na webu www.opzp.cz.

[181] Předložená žádost projektu včetně hodnocení a kompletní auditní stopy je nahraná a uchovávána za účelem audit trail v rámci systému MS2014+.

[182] V případě SC 3.5 je v rámci obecných kritérií přijatelnosti (viz kapitola B PrŽaP) navíc vyžadováno souhlasné stanovisko věcně příslušného odboru MŽP pro oblast environmentálních rizik a ekologických škod a omezení průmyslového znečištění. V rámci kontroly přijatelnosti si ZS, který provádí hodnocení, tj. SFŽP, písemně vyžádá ke každému projektu toto stanovisko (dopisem na ředitele odboru příslušného útvaru MŽP). Součástí tohoto písemného vyžádání (dopisu) SFŽP jsou podklady pro stanovisko, tj. zejména projektová dokumentace a studie proveditelnosti. Příslušný pracovník MŽP má zároveň přístup do systému MS2014+, kde je kompletní dokumentace projektu. Předmětná korespondence (žádost o vydání stanoviska včetně stanoviska MŽP) je uchována jak ve spisové službě SFŽP, tak ve spisové službě MŽP. Dále stanoviska MŽP vkládá příslušný hodnotitel SFŽP do MS2014+, včetně případných příloh.

[183] Stanovisko MŽP je vydáváno:

- odborem environmentálních rizik a ekologických škod MŽP – pro projekty zaměřené na

náhradu nebo rekonstrukci zařízení s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika nad rámec standardů a norem Unie,

- odborem posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence – pro projekty zaměřené na rekonstrukci nebo nákup technologií vedoucích k omezení emisí znečišťujících životní prostředí a technologií pro monitoring průmyslového znečištění jednotlivých složek životního prostředí.

[184] Co se týče samotného stanoviska věcně příslušného odboru MŽP, pro jeho zpracování je používáno slovní hodnocení. Vzor metodiky pro hodnocení projektů prevence závažných rizik a metodiky pro omezování průmyslového znečištění je uveden v příloze. Metodiky zajistí jednotný přístup pro vytvářená stanoviska příslušného odboru MŽP, které slouží jako podklad pro vyhodnocení přijatelnosti žádosti.

S ohledem na výše uvedené žádáme o zohlednění a doplnění popsaného stavu pro období 2014–2020, kdy máme za to, že v současné době je systém nastaven dostatečně a vhodně. V této souvislosti dále žádáme o odstranění doporučení.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **uzavřeno**.

Pokud jde o auditní stopu

Odpověď členského státu objasňuje, že pokud jde o programové období 2014–2020:

- i) postup hodnocení projektů je stanoven v části C kapitole C.2 (Procesy a pravidla hodnocení a výběru projektů) Pravidel pro žadatele a příjemce;
- ii) projektové žádosti včetně hodnocení a kompletní auditní stopy jsou nahrány a uchovávány za účelem auditní stopy v systému MS2014+;
- iii) veškerá korespondence (žádost o vydání stanoviska včetně stanoviska MŽP) je uchována jak ve spisové službě SFŽP, tak ve spisové službě MŽP;
- iv) stanoviska MŽP, včetně případných příloh, ukládá příslušný hodnotitel SFŽP do MS2014+ a
- v) vzor metodiky pro vypracování stanoviska příslušného odboru MŽP je poskytnut v příloze odpovědi českých orgánů na návrh zprávy o auditu.

Na základě toho auditoři uznávají, že české orgány pro stávající programové období zavedly systém, který má zajistit, aby byla u výzev pro proces hodnocení uchovávána adekvátní auditní stopa, aby byly všechny fáze procesu hodnocení adekvátně zdokumentovány a aby byly příslušné dokumenty snadno dohledatelné.

Pokud jde o pokyny pro hodnotitele

Auditoři uznávají objasnění poskytnutá členským státem a považují interní postupy pro hodnocení projektů, které jsou součástí kapitoly E operačního manuálu OPŽP, konkrétně části E. 3 (Hodnocení žádostí), za uspokojující, bude-li dodrženo, že jestliže se v budoucnu použijí subjektivní hodnocení vyžadující odborný úsudek, budou hodnotitelům poskytnuty náležité instrukce ohledně hodnocení takových kritérií.

Na základě výše uvedených objasnění jsou doporučení související s auditní stopou a pokyny pro hodnotitele **uzavřena**.

Zjištění 07

Projekt č. CZ.1.02/2.2.00/11.12743 – příjemce AGRO Jevišovice: zakázka zadaná propojené společnosti – programové období 2007–2013

Výběrová komise společnosti (příjemce projektu č. CZ.1.02/2.2.00/11.12743), působící jako veřejný zadavatel, zadala zakázku společnosti AGROTECHNIC Moravia a.s. Vlastníkem společnosti AGROTECHNIC Moravia a.s. je společnost NAVOS, a.s., která patří do skupiny AGROFERT a od 22. června 2010 je jediným akcionářem společnosti AGROTECHNIC Moravia a.s.

Společnost AGROTECHNIC Moravia a.s. byla vybrána dne 24. února 2012, tj. předtím, než A. Babiš vstoupil do české vlády. Výběrová komise společnosti AGRO Jevišovice, a.s., zadala zakázku na základě splnění jediného kritéria (tj. nejnížší ceny) uchazeči, který předložil nejlevnější způsobilou nabídku.

Hodnota zakázky (4 545 000 Kč, přibližně 176 000 EUR) byla nižší než platný finanční limit EU pro zadávání veřejných zakázek, avšak podle platných pravidel o zadávání veřejných zakázek spadala pod zakázky s vyšší hodnotou 1. kategorie („ZVH I“). Zadání zakázky muselo splňovat ustanovení předpisu Ministerstva pro místní rozvoj „Závazné postupy pro zadávání zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU, nespádajících pod aplikaci zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v programovém období 2007–2013“.

Platný postup pro zadávání zakázek s vyšší hodnotou 1. kategorie zahrnuje tyto kroky:

- i) výzva minimálně 5 zájemcům k předložení nabídky;
- ii) lhůta pro podání nabídek minimálně 15 dní ode dne odeslání výzvy pro podání nabídek;
- iii) ustanovení alespoň 3členné hodnotící komise;
- iv) zápis (protokol) z jednání podepsaný hodnotící komisí s doporučením nejvhodnější nabídky a
- v) informování všech uchazečů o výsledku výběrového řízení a uzavření smlouvy.

V souladu s tímto postupem si zadavatel (tj. příjemce) vyžádal nabídky od pěti společností, z nichž tři přímo nebo nepřímo patří do skupiny AGROFERT, tj. NAVOS, a.s., AGROTECHNIC Moravia, a.s. a KVARTO, spol. s r.o.

Z pěti vyžádaných nabídek:

- i) byla nabídka společnosti NAVOS, a.s., vyloučena z důvodu nesplnění technických kritérií, i když byla před vyloučením nejlevnější;
- ii) nabídky zaslané společnostmi ALS AGRO, a.s. (společnost, která není ve spojení se skupinou AGROFERT) a KVARTO, spol. s r.o. (jejímž vlastníkem je společnost ZZN Pelhřimov, a.s., která patří do skupiny AGROFERT) nebyly vybrány, protože byly dražší než nejlevnější způsobilá nabídka;
- iii) společnost AGROSERVIS ZÁMĚL, s.r.o. nabídku neposlala (auditoři nebyli schopni zjistit, zda tato společnost patří do skupiny AGROFERT);
- iv) společnost AGROTECHNIC Moravia a.s. byla vybrána na základě splnění jediného kritéria pro udělení zakázky (tj. nejnížší ceny).

Postup zadání zakázky byl v souladu s platným postupem. Avšak skutečnost, že společnost AGRO Jevišovice, a.s., jako zadavatel požádala společnosti NAVOS, a.s., AGROTECHNIC Moravia a.s. a KVARTO, spol. s r.o., aby předložily nabídku, může představovat střet zájmů, neboť tyto tři společnosti byly finančně propojeny se společností AGRO Jevišovice, a.s., přes

skupinu AGROFERT. Tento přístup není v souladu se zásadou řádného finančního řízení, zejména se základní zásadou transparentnosti. Nabídky od tří společností propojených ve stejné skupině jako společnost, která je zadavatelem zakázky, nelze považovat za nezávislé nabídky.

Požadované opatření / doporučení

Zjištění se týká období 2007–2013. Do budoucna mají programové orgány vyjasnit, aby se v zadávacím řízení vyžadovalo minimálně 3 až 5 nezávislých nabídek, to znamená od nezávislých, nepropojených společností, v souladu se zásadou řádného finančního řízení.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán / zprostředkující subjekt

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[185] Na úvod bychom upozornili na zcela zásadní nedostatek (rozpor) v samotném zjištění č. 7 a dále pak v části „Doporučení“. Zatímco v samotném zjištění se mluví o tom, že zadavatel pochybil, neboť vyzval k předložení nabídky finančně propojené dodavatele, v části „Doporučení“ je uvedeno, aby odpovědný subjekt zajistil, že bude vyžadováno 3 až 5 nezávislých nabídek. Je však zcela zásadní rozdíl mezi vyzváním dodavatelů k podání nabídky a mezi obdržetím nabídky od dodavatelů. Zatímco vyzvání k podání nabídky je zadavatel schopen zajistit, obdržet nabídky od dodavatelů je zcela mimo kompetence zadavatele a je na vůli dodavatele, zda nabídku podá či nikoliv. Níže uvedené vyjádření se proto vztahuje jak k myšlence vyzvání dodavatelů k podání nabídky, tak i k myšlence obdržet nabídky od dodavatelů. Žádáme však auditory Komise, aby zcela jasně a určitě definovali své zjištění a následné doporučení, neboť odpovědnému subjektu musí být bezpochyby známo, k čemu se má vyjádřit.

[186] V první řadě je nutné upozornit na skutečnost, že se v předmětném případě jednalo o zadavatele, který nebyl povinen zadávat předmětnou veřejnou zakázku ani v souladu se zákonem o veřejných zakázkách, účinným v době zahájení daného řízení, ani v souladu se směrnicemi EU, upravujícími zadávání veřejných zakázek účinnými v době zahájení daného řízení. Dotace poskytnutá na předmětnou zakázku totiž představovala pouze 26 % celkových způsobilých výdajů z plnění zakázky. Veškeré zbylé finanční prostředky byly v konečném důsledku hrazeny z vlastních zdrojů zadavatele. Pokud by tedy daná zakázka nebyla spolufinancována z evropských fondů, byl by zadavatel oprávněn zadat ji napřímo bez provedení jakéhokoliv výběrového řízení. V důsledku spolufinancování byl však zadavatel povinen postupovat v souladu s Postupy pro ZZ, resp. podle Pokynů OPŽP, které inkorporují Postupy pro ZZ a dále rozvádí ustanovení o zadávání veřejných zakázek v OPŽP.

[187] Dále je potřeba se zaměřit na samotné období, kdy proběhlo zadávací řízení a kontrola ze strany ZS. Zadávací řízení bylo zahájeno dne 6. února 2012, hodnocení bylo ukončeno dne 24. února 2012 a k uzavření smlouvy došlo dne 8. března 2012. Zadavatel byl povinen vyzvat k podání nabídky minimálně 5 dodavatelů, což učinil. Konkrétně se jednalo o následující dodavatele: ALS AGRO a.s., AGROTECHNIC MORAVIA a.s., NAVOS FARM TECHNIC s.r.o., KVARTO, spol. s r.o., AGROSERVIS ZÁMĚL, s.r.o. Auditóři Komise uvádí, že 3 z 5 dodavatelů byli finančně propojeni se zadavatelem, přičemž poukazují

na společnosti AGROTECHNIC MORAVIA a.s., NAVOS FARM TECHNIC s.r.o. a KVARTO, spol. s r.o. Ani jedna z těchto společností však nebyla napřímo vlastněna společností AGROFERT HOLDING a.s., vždy se jednalo o vlastnictví na tzv. druhé úrovni, tudíž prostřednictvím jiného subjektu.

I když byl v té době zkontrolován obchodní rejstřík, vlastníkem na první úrovni byl jiný subjekt, než AGROFERT HOLDING a.s. Nicméně ani samotný zákon nezakazuje, aby se zadávacího řízení účastnily subjekty v rámci holdingu. Účast takových subjektů je zakázána pouze v případě, že se jedná o *bid-rigging*, čili zakázané dohody. Takovou zakázanou dohodu je přitom nutné prokázat, a to k tomu kompetentním orgánem, kterým je v ČR Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Při prokazování takových skutečností je nutno vést důkladné šetření, aby byl zajištěn dostatečný průkazný materiál. ŘO ani ZS není kompetentním orgánem pro provádění takového šetření. Z průběhu zadávacího řízení ani nenastaly pochybnosti o tom, že by mezi propojenými dodavateli byla taková zakázaná dohoda uzavřena.

[188] Co se týče samotného zadavatele, auditori Komise uvádí, že tento byl součástí uvedeného holdingu. Nicméně již se vůbec nezabývají skutečností, jaké informace byly dostupné v době konání kontroly zadání zakázky, a tudíž jaké informace měl možnost ZS získat. Jediným akcionářem, a tedy 100% vlastníkem zadavatele, se dne 29. dubna 2013 (tedy více než rok po realizaci zadávacího řízení a po jeho kontrole ze strany SFŽP ČR) stala společnost NAVOS a.s., patřící do daného holdingu. Do té doby měl zadavatel vydáno celkem 249 281 ks kmenových akcií na jméno. Společnost (zadavatel), není povinen uvádět v obchodním rejstříku majitele svých akcií. Při kontrole vlastnictví daného zadavatele tak byl ZS schopen zjistit pouze skutečnost, že jeho vlastnictví je v držení akcionářů s celkem 249 281 ks akcií. Kontrola byla prováděna v roce 2012 a v této době subjekty implementační struktury OPŽP nedisponovaly systémem, na základě kterého by byly schopné zjistit konečného vlastníka, jako je tomu nyní v případě existence systému Arachne. Pro úplnost uvádíme, že plná funkcionality systému Arachne se datuje až od roku 2016. Z podkladů dostupných pro administraci žádosti tedy nebylo možné skutečného vlastníka v relevantním období efektivně zjistit.

[189] V roce 2014 zároveň poskytla Komise členskému státu kontrolní listy, jejichž obsahem byly kromě jiného i otázky související s kontrolou zadávání veřejných zakázek. Tyto kontrolní listy měly garantovat členským státům, že prováděná kontrola bude plně v souladu s evropskou legislativou. Ani jedna z kontrolních otázek, obsažených v KL poskytnutých ze strany Komise, však neobsahuje otázku na kontrolu střetu zájmů mezi zadavatelem a vyzvanými dodavateli. Tudíž ani samotná Komise v dané době zřejmě neshledávala zvýšené riziko v oblasti kontroly střetu zájmů.

[190] Současně je otázkou, zda v případě vydefinování absolutní nemožnosti účasti subjektů v propojené skupině, je v případě vlastnických struktur podnikatelských subjektů EU (právní forma Evropská společnost) reálně vůbec prakticky možné ověřit a vyhodnotit případnou propojenost. Reálně i u subjektů v podobě nadnárodních koncernů (např. VW, VEOLIA, SUEZ, ARCELOR MITTAL, ASSA ABLOY) je prakticky nemožné takový rozsah v rámci přezkoumávání zcela objektivně vyhodnotit.

[191] Lze proto presumovat, že v době, kdy byla prováděna kontrola, postupovali ŘO/ZS v souladu se všemi dostupnými prostředky a předpisy. Jak sami auditori Komise ve zprávě uvádí, zadání veřejné zakázky proběhlo v souladu s aplikovatelnými postupy, navíc průběh zadávacího řízení časově nespadá ani do působnosti finančního nařízení (č. 966/2012).

[192] Co se týče doporučení, auditori Komise požadují, aby odpovědný subjekt zajistil, že zadavatel obdrží nabídky od 3 až 5 nezávislých a finančně nepropojených subjektů. Takový

požadavek je však zcela v rozporu s národní i evropskou legislativou, neboť není v kompetenci zadavatele rozhodovat o tom, jaké nabídky obdrží. Pouze samotní dodavatelé můžou rozhodnout o tom, zda nabídku podají či nikoliv. Takové rozhodnutí je přitom závislé pouze na jejich svobodné vůli. OPŽP proto požaduje odstranění uvedeného zjištění a zejména doporučení.

Reakce gestora zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v České republice a gestora Postupů pro ZZ

[193] V rámci tohoto zjištění je jako nesprávný označený postup zadavatele AGRO Jevišovice spadajícího do skupiny AGROFERT, který k podání nabídek vyzval 3 společnosti taktéž spadající do skupiny AGROFERT a „pouze“ dvě společnosti, které do skupiny AGROFERT nespadají.

[194] Hodnotícím kritériem přitom byla nejnižší nabídková cena.

[195] Podle Komise skutečnost, že zadavatel vyzval k podání nabídek také společnosti, které s ním spadají do stejné obchodní skupiny, může založit střet zájmů a nabídky těchto společností nelze považovat za nezávislé nabídky.

[196] S ohledem na skutečnost, že v případě této smlouvy se, jak je uvedeno i výše, nejedná o veřejného zadavatele, je zjevné, že realizace jakkoliv zjednodušeného zadávacího řízení, v němž zadavatel vybere nejlevnější nabídku, nelze označit ve smyslu „není v souladu se zásadou řádného finančního řízení“.

[197] Doporučení je v rozporu s právními předpisy ČR a EU, konkrétně se ZZVZ a se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES, kterou tento zákon transponuje do právního řádu ČR. Směrnice 2014/24/EU neobsahuje žádné ustanovení, na základě kterého by bylo možné požadavek na podání minimálně 3 až 5 nabídek reálně splnit. Pokud by jej zadavatelé aplikovali, bylo by to přímým porušením předmětné směrnice.

[198] Z hlediska právní regulace zadávání veřejných zakázek platí, že evropské právo počítá primárně s neadresným oslovením dodavatelů (a jejich vyzývání k účasti v soutěži). Požadavek Komise, aby zadavatelé vyzývali k podání nabídek určitý počet nepropojených subjektů, s tímto přístupem nekonvenuje.

[199] Doporučení Komise je navíc ve zřetelném rozporu s rozhodovací praxí SDEU, kterou lze s ohledem na podobný účel v šetřeném případě obdobně použít i ve spojitosti s regulací poskytování dotací.

[200] V rozsudku C-21/03 *Fabricom* SDEU vyslovil, že vnitrostátní právní regulace zavádějící automatické vyloučení subjektu práva ze zadávacího řízení, „aniž by této osobě bylo za okolností daného případu umožněno prokázat, že jí nabyté zkušenosti nemohly narušit soutěž,“ je v rozporu s evropskou regulací zadávání veřejných zakázek.

[201] V kauze C-213/07 *Michaniki AE* SDEU dovedl, že výčet důvodů pro vyloučení ze zadávacího řízení je taxativní. SDEU nepřipustil, aby status „vlastníka, společníka, významného akcionáře nebo vrcholového řídicího pracovníka podniku působícího v odvětví sdělovacích prostředků“ byl nevyvratitelnou domněnkou neslučitelnosti s postavením dodavatele veřejné zakázky. Podnik má mít podle SDEU možnost prokázat, že nedošlo k narušení hospodářské soutěže a transparentnosti.

[202] Podle SDEU je tedy v rozporu s evropskou právní úpravou zadávání veřejných zakázek taková vnitrostátní úprava, podle které mají být určití dodavatelé automaticky vyloučeni (bez možností prokázání, že nedošlo k porušení pravidel zadávání veřejných

zakázek). Doporučení Komise, aby k podání nabídek mohly být vyzývány pouze nepropojené subjekty práva (a propojené subjekty práva tím pádem byly automaticky vyloučeny), je s touto výkladovou praxí SDEU v rozporu.

[203] To platí tím spíš s ohledem na rozhodovací praxi SDEU v oblasti tzv. in-house zadávání. SDEU zavedl premisu, že veřejný zadavatel při výkonu jemu svěřených úkolů může využít vlastních administrativních a technických kapacit, a to i v případě, že jsou formálně vyčleněny do zvláštní právnické osoby. Viz např. rozsudek C-107/98 *Teckal*.

[204] Navíc v situaci, kdy jediným hodnotícím kritériem je nejnižší nabídková cena, lze jen stěží uvažovat o tom, že vyzváním mimo jiné propojených subjektů k podání nabídek může jakkoliv zkruslit výsledek hodnocení nabídek a tím výsledek zadávacího řízení.

S ohledem na výše uvedené nesouhlasíme se zjištěním č. 7 ani doporučením a žádáme jejich odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **zachováno**.

Auditoři znovu opakují, že v tomto případě se nevyžaduje finanční oprava, neboť postup zadání zakázky byl v souladu s platným postupem, a že v době, kdy byla kontrola provedena (tj. v roce 2012), postupoval řídicí orgán / zprostředkující subjekt v souladu se všemi dostupnými prostředky a předpisy.

Auditoři Komise rovněž uznávají, že toto konkrétní zadávací řízení nebylo otevřeným řízením, a berou na vědomí, že byla vybrána nejlevnější nabídka.

Z důvodu řádného finančního řízení a transparentnosti by však zadavatelé pro budoucí zadávání zakázek soukromými společnostmi jednajícími jako zadavatel měli zvážit výzvu minimálně třem až pěti zájemcům k předložení nabídky (v závislosti na národních pravidlech), kteří by měli být nezávislí a finančně nepropojení se zadavatelem.

Doporučení je tedy **otevřené**.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán / zprostředkující subjekt

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

5.2.2. OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (CCI 2014CZ16RFOP001) – programové období 2014–2020

Vezměte prosím na vědomí, že KP 2 – Vhodný výběr operací byl přezkoumán také v rámci včasného preventivního auditu systému č. REGC414CZ0018, který GR REGION Komise provedlo od 20. do 24. února 2017.

Systémová zjištění, k nimž útvary GR REGION během včasného preventivního auditu systému č. REGC414CZ0018 dospěly, jsou relevantní rovněž pro tento audit. Účelem tohoto auditu není opakovat zjištění, která již útvary Komise českým orgánům sdělily prostřednictvím závěrečné zprávy o auditu (č. j. Ares(2017)4403176 ze dne 8. září 2017). Tato předchozí zjištění jsou tedy obsažena v uvedené zprávě o auditu. Je však možné, že v případech nově zjištěných prvků bude docházet k částečnému překrývání.

Útvary Komise zjistily systémové nedostatky, které jsou uvedeny v následujících zjištěních.

5.2.2.1. KP 2 – Systémová zjištění

Zjištění 08

Klíčový požadavek: KP 2 – Vhodný výběr operací

Nedostatečně vymezená výběrová kritéria

Podle článku 110 nařízení o společných ustanoveních monitorovací výbor prověřuje a schvaluje uplatňovanou metodiku a výběrová kritéria.

Výběrová kritéria pro výzvu k předkládání projektů č. 01_15_014 Inovace schválil monitorovací výbor dne 28. května 2015. Metodika a výběrová kritéria však nebyly dostatečně vymezeny. Nebyly vydány pokyny, jaké aspekty měli hodnotitelé při hodnocení operací vzít v úvahu, ani jak se měly posuzovat informace uvedené v jednotlivých žádostech a jak se měly přidělovat body. Viz také zjištění 15.

V řadě případů proto musel ŘO PIK využít třetího odborníka (u 32 % všech operací posuzovaných při věcném hodnocení), jelikož jeden odborník operaci k financování doporučil a druhý nedoporučil. V některých případech byl rozdíl v přidělených bodech více než 40 z celkově možných 100 bodů (např. projekt č. CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/0000245 „*Inovace medových výrobků*“ – první hodnotitel přidělil 29, druhý 73 a třetí 43 bodů).

Požadované opatření / doporučení

Doporučení

ŘO PIK by měl zajistit, aby všechny budoucí výzvy k předkládání operací v rámci OP PIK 2014–2020 měly jasně určenou metodiku a jasně vymezená výběrová kritéria a aby hodnotitelé obdrželi adekvátní pokyny a byli proškoleni.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt:

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[205] Se zjištěním nesouhlasíme a navrhuje jeho vypuštění. Zjištění č. 8 se vztahuje k žádostem o podporu / projektům z programu INOVACE – Inovační projekt a týká se hodnocení a výběru projektů. Před samotným vyjádřením ke zjištění je tak nutné zmínit několik základních informací o programu, především pak o hodnotících kritériích.

[206] Při tvorbě programových dokumentů, a to jak textu programu INOVACE – Inovační projekt, tak jeho Výzev a jejich příloh, se především vycházelo z programových dokumentů předchozího programovacího období 2007–2013, tj. z OPPI, a ze zkušeností získaných z administrace žádostí o podporu a taktéž samotných projektů z tohoto programovacího období.

[207] Definice podporovaných aktivit vycházela z pokynů „Oslo Manual 2005“ (OECD), v němž je kromě rozdělení typů inovací uvedena jednoznačná definice inovace, ve které se uvádí, že minimálním požadavkem na inovace je, že produkt, proces, marketingová či organizační metoda je nová (nebo podstatně zlepšená) pro podnik.

[208] Stejně jako při přípravě programu a jeho Výzev, tak i při přípravě hodnotících kritérií programu, byly využity především dokumenty z OPPI, kdy hodnotící kritéria vycházela ze studie zpracované Technologickým centrem Akademie věd ČR. Hlavní odlišnost oproti předchozímu programovacímu období se týkala kritéria, které hodnotí míru inovace z pohledu technických parametrů. Důvodem této změny bylo především zobektivnění způsobu hodnocení a snížení míry subjektivity, kterou však u výzkumných, vývojových a inovačních projektů nelze nikdy zcela eliminovat. Kritérium týkající se míry inovace z pohledu technických parametrů tak bylo nově hodnoceno dle publikace prof. Františka Valenty INOVACE v manažerské praxi⁴⁷, který inovace rozdělil do inovačních řádů.

[209] Způsob hodnocení (procesní postup, párování posudků apod.), který je nastaven v MS2014+ vychází z JMP. Postupy výběrových komisí vychází ze Statutu výběrové komise ŘO OPPIK, který je přílohou Operačního manuálu OPPIK (OM OPPIK).

[210] Dále ke konkrétnímu zjištění. Dle auditního zjištění nejsou kritéria pro hodnocení dostatečně definována a neexistují pokyny k tomu, jaké aspekty měl hodnotitel během hodnocení projektu zohlednit, ani jak by měly být informace obsažené v žádosti o podporu posuzovány a bodovány. Oporou tohoto tvrzení má být skutečnost, že u 32 % hodnocených projektů v rámci Výzvy I bylo nutné přizvat třetího nezávislého hodnotitele, tzv. arbitra hodnocení. Jako argument pro nedostatečně určitá kritéria pro hodnocení je použit extrémní rozdíl u projektu CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/0000245 (0000245), kdy první hodnotitel přidělil 29 bodů, druhý hodnotitel 73 bodů a třetí hodnotitel (arbitr) pak 43 bodů.

[211] S tímto tvrzením o nedostatečně určitých kritériích pro hodnocení však nelze souhlasit. Kritéria pro hodnocení byla definována dle platné metodiky OPPIK (Operačního manuálu OPPIK), zároveň vycházela z JMP. Způsob hodnocení projektů podléhal postupům nastaveným v systému MS2014+ a zcela odpovídal předepsané metodě párování posudků a stanoveným metodikám pro využití arbitrážního hodnocení. Přílohou Výzvy I byla Výběrová kritéria, která jsou rozdělena na kritéria binární (vylučovací) a bodová. V případě binárních kritérií, pokud to přímo nevyplývá z názvu kritéria, je vždy uveden i komentář upřesňující dané kritérium a zdroj informací pro hodnocení. U bodových kritérií je pak vždy přímo uvedeno, v jakých případech se přidělí konkrétní počet bodů, upřesňující komentář,

⁴⁷ Valenta, František. Inovace v manažerské praxi. Praha: Velryba, 2001.

pokud to přímo nevyplývá z názvu kritéria, a rovněž i zdroj informací. Výběrová kritéria pro výzvu k předkládání projektů č. 01_15_014 Inovace schválil monitorovací výbor dne 28. května 2015. Jednání monitorovacího výboru se účastnili i zástupci Komise.

[212] Podpůrným argumentem pro naše tvrzení o dostatečně vymezených Výběrových kritériích mohou být kritéria pro hodnocení projektů v rámci programu Horizont 2020, přímo řízeného Komisi, která jsou výrazně obecnější než v programu INOVACE – Inovační projekt a neobsahují kvantifikátory. Hodnocení v rámci programu Horizont 2020 je založeno na převládajícím expertním hodnocení, přičemž dochází k velkému rozptylu odborných názorů. I přes takto koncipovaný model hodnocení nelze charakterizovat tento model hodnocení jako nedostatečně určitý a přímo řízený program Horizont 2020 není považován za rizikový. Naopak, větší obecnost kritérií v oblasti aplikace výsledků vědy a výzkumu je obecně považována za vhodnější.

[213] Obecnost hodnotících kritérií v programu Horizont 2020 lze ukázat na příkladu znění jednoho z kritérií: „Extent that proposed work is ambitious, has innovation potential, and is beyond the state of the art (e.g. ground-breaking objectives, novel concepts and approaches).“ a na návodce k udělování počtu bodů k tomuto kritériu, kde rozdíl mezi hodnocením „Good“ a „Very Good“ spočívá v předem nespecifikovaných „malých nedostacích“.

Scoring

Scores must be in the range 0-5. Half marks may be given. Evaluators will be asked to score proposals as they were submitted, rather than on their potential if certain changes were to be made. When an evaluator identifies significant shortcomings, he or she must reflect this by awarding a lower score for the criterion concerned.

Interpretation of the scores

0 – The proposal fails to address the criterion or cannot be assessed due to missing or incomplete information.

1 – Poor. The criterion is inadequately addressed, or there are serious inherent weaknesses.

2 – Fair. The proposal broadly addresses the criterion, but there are significant weaknesses.

3 – Good. The proposal addresses the criterion well, but a number of shortcomings are present.

4 – Very Good. The proposal addresses the criterion very well, but a small number of shortcomings are present.

5 – Excellent. The proposal successfully addresses all relevant aspects of the criterion.

Any shortcomings are minor.

Thresholds

The threshold for individual criteria is 3. The overall threshold, applying to the sum of the three individual scores, is 10.

[214] V programu OPPIK je kritérium na posouzení inovativnosti vymezeno přesněji. Nejdříve v rámci Vylučovacích kritérií a následně v rámci kritérií C, které se zaměřují na Potřebnost a relevanci projektu:

A Vylučovací kritéria				
2	Projekt dosahuje v oblasti inovace produktu nebo inovace procesu nejméně 5. inovačního řádu dle Valenty ⁴⁸ u MSP, resp. nejméně 6. inovačního řádu dle Valenty u velkých podniků.			ANO – NE
Komentář: <i>Schéma klasifikace řádů inovace dle Valenty:</i>				
Řád	Označení	Co se zachovává	Co se změní	Příklad
-n	Degenerace	Nic	Úbytek vlastností	Opotřebení
0	Regenerace	Objekt	Obnova vlastností	Údržba, opravy
RACIONALIZACE				
1	Změna kvanta	Všechny vlastnosti	Četnost faktorů	Další pracovní síly
2	Intenzita	Kvality a propojení	Rychlost operací	Zrychlený posun pásu
3	Reorganizace	Kvalitativní vlastnosti	Dělba činností	Přesuny operací
4	Kvalitativní adaptace	Kvalita pro uživatele	Vazba na jiné faktory	Technologie konstrukce
KVALITATIVNÍ KONTINUÁLNÍ INOVACE				
5	Varianta	Konstrukční řešení	Dílčí kvalita	Rychlejší stroj
6	Generace	Konstrukční koncepce	Konstrukční řešení	Stroj s elektronikou
KVALITATIVNÍ DISKONTINUÁLNÍ INOVACE				
7	Druh	Princip technologie	Konstrukční koncepce	Tryskový stav
8	Rod	Příslušnost ke kmeni	Princip technologie	Vznášedlo
TECHNOLOGICKÝ PŘEVRAŤ – MIKROTECHNOLOGIE				
9	Kmen	Nic	Přístup k přírodě	Genová manipulace
Informace potřebné k hodnocení: • Podnikatelský záměr				

C Potřebnost a relevance projektu	Počet bodů	Zdroj informací
Jaký je typ novosti výsledného produktu z hlediska inovačních řádů dle Valenty? (bude hodnoceno pouze v případě realizace aktivity inovace produktu)		Ž, PZ
• Projekt přináší inovaci 9. řádu	15	
• Projekt přináší inovaci 8. řádu	13	
• Projekt přináší inovaci 7. řádu	11	

⁴⁸ Valenta, František. Inovace v manažerské praxi. Praha: Velryba, 2001.

• Projekt přináší inovaci 6. řádu	9	
• Projekt přináší inovaci 5. řádu	7	
• Projekt přináší inovaci 4. řádu a nižšího řádu	0	
Informace potřebné k hodnocení:		
• Podnikatelský záměr		
• Další relevantní dokumenty		

[215] Není proto důvod, aby hodnocení v programu INOVACE bylo považováno za rizikové, když hodnotící kritéria v programu INOVACE jsou nastavena přesněji a přísněji než v programu Horizont 2020, přímo řízeném Komisí. V případě projektu 0000245 se jednalo o extrémní bodový rozdíl, který nicméně není zcela neobvyklý. Není jasné, v jaké souvislosti je v rámci tohoto auditu, který je zjevně zaměřen na střet zájmů společnosti AGROFERT a. s., zmíněn právě projekt 0000245 společnosti MARLENKA International, s. r. o., jež není součástí koncernu AGROFERT. Pokud je správný předpoklad souvislosti s auditem z roku 2017 (zmínka uvedena na začátku auditní zprávy k OPPIK), mělo by být zjištění 08 doplněno o ověření, zda doporučení z auditu z roku 2017 byla splněna či nikoliv. Toto ověření nicméně není součástí auditní zprávy a je tedy k úvaze, proč je tento konkrétní projekt, potažmo celý hodnotící proces, v auditní zprávě zmíněn.

[216] Nicméně, na základě výsledků zmiňovaného auditu z roku 2017, došlo napříč programy podpory OPPIK prioritní osy 1 k podstatné úpravě přílohy Výzvy Výběrová kritéria, která byla nově nazvána Model hodnocení a kritéria pro hodnocení a výběr projektů a projednána na 7. MV 28. února 2017 a 8. MV 6.–7. června 2017. Zásadní změnou bylo jednoznačné uvedení procesních postupů při hodnocení projektů (kontrola přijatelnosti a formálních náležitostí, věcné hodnocení, výběr projektů a vydání RoPD), dále u většiny binárních, ale i bodových kritérií došlo k rozšíření komentářů a konkretizaci zdrojových informací pro hodnocení. Na základě dokumentu Modelu hodnocení a kritérií pro hodnocení a výběr projektů, který je vždy veřejně přístupný na webových stránkách poskytovatele dotace, i zprostředkujícího subjektu, došlo k vytvoření Příručky hodnotitele k hodnocení žádosti o podporu (pro věcné hodnocení) a byla aktualizována Metodika hodnocení finanční proveditelnosti projektů (ekonomické hodnocení). Interní i externí hodnotitelé byli proškoleni zkušenými zaměstnanci zprostředkujícího subjektu, kteří se podíleli jak na tvorbě Modelu hodnocení a kritéria pro hodnocení a výběr projektu, ale i na zmiňované příručce a metodice. Oba tyto dokumenty včetně prezentace programu/Výzvy byly vždy proškoleným hodnotitelům předány. Cílem školení bylo hodnotitele seznámit jak s postupy hodnocení, tak s hodnotícími kritérii v daných programech. Součástí školení byly i přednášky na Implementaci RIS3 strategie. Strukturu jednoho ze školení zobrazuje následující tabulka:

8:35–8:45	Registrace/Zahájení
8:45–9:30	Program Inovace (prezentace + dotazy)
9:30–10:15	Program Potenciál (prezentace + dotazy)
10:15–10:45	Hospodárnost rozpočtu, stavební část rozpočtu
10:45–11:30	Program Aplikace (prezentace + dotazy)
11:30–12:00	Program Služby infrastruktury

[217] Stejně tak je Ministerstvo průmyslu a obchodu jednoznačně schopno prokázat prováděná školení hodnotitelů.

[218] Prioritní osa 1 OPPIK je zaměřena na výzkum a vývoj (VaV) a předkládané žádosti o podporu se se svým zaměřením pohybují mnohdy v neprobádaném prostředí a lze tedy dovodit, že odborník může mít na výzkumný směr jiný názor. Nutnou podmínkou VaV je prvek nejistoty a novosti. V současnosti preferovaný směr vývoje nemusí být akceptovatelný již po několika měsících. V názorech odborníků se mohou objevovat významné rozdíly, díky čemuž se oblast VaV rozšiřuje a větví mnoha směry a vznikají tak unikátní nová řešení, která se v prvopočátku mohla v rámci skepse pro někoho jevit jako nereálná. I z tohoto důvodu se často stává, že se dva hodnotitelé neshodnou a poté nastane situace popsaná v auditorské zprávě. Z tohoto důvodu je využíván arbitr, který se se svým třetím nezávislým názorem vyjádří k dané věci a tím se přikloní na jednu, či na druhou stranu.

ŘO z výše uvedených důvodů odmítá doporučení ke zjištění č. 8, neboť doporučená opatření již jsou v rámci OPPIK zavedena.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **zachováno** a dále vysvětleno.

Útvary Komise berou na vědomí vysvětlení českých orgánů, že výběrová kritéria byla vymezena a použita v souladu s platnou metodikou pro výběr operací v rámci OP PIK. Útvary Komise však zjistily nedostatky v souvislosti se samotnou metodikou a výběrovými kritérii a se způsobem, jakým byly uplatněny.

Auditoři i nadále zastávají názor, že metodika a výběrová kritéria týkající se inovace jsou nedostatečně podrobné a v některých částech zastaralé.

Výběrová kritéria pro výzvy k předkládání projektů č. 01_15_014 a č. 01_17_109 jsou založena na inovačních rádech podle Valentý⁴⁹ (tj. pro posouzení novosti inovace / novosti výsledného produktu).

Používání Valentovy stupnice, která byla vytvořena téměř před dvaceti lety a kterou české orgány používají ve zjednodušené podobě, není v současnosti považováno za „nejlepší postup“ pro posuzování podniků a úrovně inovací, které dosáhly. Aby se zajistilo, že pokyny pro posuzování žádostí budou jasné a objektivní, doporučuje se používat stupnici, která umožní posouzení inovace na základě konzistentních kritérií, a zároveň vycházet ze současných poznatků a aktuálních řešení. V případě výběrového řízení pro OP PIK by bylo vhodnější používat místo Valentovy stupnice inovací pravidelně aktualizovaný Oslo manuál a definice poskytnuté Komisí.

V této souvislosti byly zaznamenány následující příklady:

- Tabulka v příloze č. 4 (Výběrová kritéria) výzvy k předkládání projektů č. 01_15_014 a výzvy k předkládání projektů č. 01_17_109, která je také uvedena v odpovědi českých orgánů na návrh zprávy o auditu a která nadměrně zjednodušuje Valentovu stupnici.
- U výzvy k předkládání projektů č. 01_15_014 a výzvy k předkládání projektů č. 01_17_109 bylo zaznamenáno, že používání strojů s elektronikou byla přiřazena inovace 6. řádu Valentovy stupnice. Tato úroveň se nezdá být vhodná, neboť v současné době si lze jen těžko představit moderní stroj, který by neměl žádné digitální či elektronické zařízení.

⁴⁹ Valenta, František, *Inovace v manažerské praxi*. Velryba, Praha 2001.

- Řada použitých pojmů, jako je např. „zrychlený posun pásu“, „rychlejší stroj“, „stroj s elektronikou“ nebo „tryskový stav“, je spíše zastaralá v tom smyslu, že nejde o velmi diferenciované nebo přesné pojmy.
- Definice inovace uvedená v Oslo manuálu byla rovněž zjednodušena, pokud jde o konkrétní požadavky. Inovace by se například měla významně lišit od předchozích podnikových procesů firmy⁵⁰.
- Hodnotitelé často nezaevidovali odůvodnění svých hodnocení. Pro mnoho výběrových kritérií posouzených jako splněná nebyla zaevidována písemná vysvětlení. Během auditu Komise si hodnotitelé nemohli vzpomenout nebo vysvětlit, z jakých důvodů udělili konkrétní počet bodů.

Proces hodnocení žádostí je tedy nedostatečně transparentní a hodnotitelé mají při provádění hodnocení velmi vysokou úroveň volnosti rozhodování. Tak se zvyšuje riziko výběru nezpůsobilých projektů, včetně těch, které nemají minimální inovační úroveň. Tento audit identifikoval několik takových případů (viz zjištění 15 a 19).

Řídící orgán by tedy měl hodnotitelům poskytnout jasné pokyny a školení o řádném uplatňování metodiky, aby již k takovým případům v budoucnosti nedocházelo.

Pokud jde o školení interních/externích hodnotitelů, členský stát ve své odpovědi vysvětlil, že „cílem školení bylo hodnotitele seznámit jak s postupy hodnocení, tak s hodnotícími kritérii v daných programech“. Součástí školení byly i přednášky „na Implementaci RIS3 strategie“. V tomto ohledu útvary Komise berou na vědomí, že určitá školení byla poskytnuta. Počet uskutečněných školení se však vzhledem k široké škále témat, která by si zasloužila školení, považuje za nedostatečný.

Závěr zní, že doporučení, aby ŘO PIK zajistil, že všechny budoucí výzvy k předkládání operací v rámci OP PIK 2014–2020 budou mít jasně určenou metodiku a jasně vymezená výběrová kritéria a že hodnotitelé obdrží adekvátní pokyny a budou proškoleni, zůstává **otevřené**.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

⁵⁰ V Oslo manuálu se uvádí, že „produktová inovace je nové nebo zdokonalené zboží nebo služba, které se významně liší od předchozího zboží nebo služeb firmy a které byly uvedeny na trh. Inovace podnikových procesů jsou nové nebo zdokonalené podnikové procesy u jedné nebo více podnikových funkcí, které se významně liší od předchozích podnikových procesů firmy a které dotčená firma zavedla do užívání.“

Zjištění 09

Klíčový požadavek: KP 2 – Vhodný výběr operací

Neověřování vlastnické struktury velkých podniků

Auditoři Komise zaznamenali, že při ověřování vlastnické struktury žadajících společností se řídicí orgán omezil pouze na malé a střední podniky, a u velkých podniků tento aspekt neověřil. Důvodem bylo, že se řídicí orgán zaměřil spíše na to, zda malé a střední podniky dodržují pravidla státní podpory, než na střet zájmů.

Při posuzování vlastnické struktury žadatele se české orgány opíraly o informace předložené v jeho čestném prohlášení („T2A_2_F_Prohlášení k žádosti o podporu“). U žadatelů, kteří se označili za velký podnik, ŘO PIK / ZS API nezkontroloval vlastnickou strukturu ani skutečného majitele. Tato kontrola totiž nebyla relevantní pro případnou zvýšenou míru spolufinancování, kterou mohly využít pouze malé a střední podniky (tj. v případě výzvy II Úspory energie činila míra spolufinancování EU 50 % u malých, 40 % u středních a 30 % u velkých podniků).

Z korespondence mezi zprostředkujícím subjektem a žadatelem („Interní depeše“) vyplývá, že zprostředkující subjekt považoval předložení čestného prohlášení za formalitu a neověřil je⁵¹.

Komise bere na vědomí, že příslušná metodika hloubkového ověřování vlastnické struktury malých a středních podniků je v platnosti od 1. ledna 2018. Od téhož data se používá také nástroj ARACHNE. Tato nová metodika však nezahrnuje ověření vlastnické struktury velkých podniků.

V kapitole 2.5 dohody o partnerství je uvedeno:

„Pro programové období 2014–2020 je cílem minimalizovat riziko výskytu podvodů a korupčního jednání, a to prostřednictvím nastavení vhodných preventivních opatření, mechanismů odhalování podvodů a zabránění jejich opakovanému výskytu. [...] Jako hlavní problémové oblasti byly identifikovány výběr a hodnocení projektů, zadávání veřejných zakázek, provádění kontrolní činnosti a nastavení řídicích procesů na úrovni jednotlivých subjektů implementace.“

„S ohledem na princip transparentnosti a zamezení potenciálního střetu zájmů budou žadatelé povinni odhalit jejich vlastnickou strukturu na základě principu proporcionality dle metodického pokynu upravujícího oblast finančních toků při předložení projektové žádosti nebo během procesu výběru projektu. Projekty, resp. jejich předkladatelé, u nichž by došlo ke střetu zájmu, nebo nebudou moci vlastnickou strukturu prokázat, nebudou moci získat podporu.“

Aby tedy bylo možné identifikovat případný střet zájmů, měla by být vlastnická struktura ověřena.

Útvary Komise v tomto ohledu konstatovaly, že skutečný majitel uvedený v žádostech o dotaci na operace (viz poznámka pod čarou č. 13) podaných v rámci výzvy č. 01_16_061 (Úspory energie) neodpovídá skutečnému majiteli uvedenému ve statutech svěřenských fondů AB private trust I a AB private trust II. Skutečným majitelem specifikovaným v čestném prohlášení žadatele („T2A_2_F_Prohlášení k žádosti o podporu“) byl svěřenský správce těchto fondů. Jak je uvedeno ve zjištění 01, útvary Komise se domnívají, že skutečným

⁵¹ Projekty č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011875 a CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988.

majitelem svěřenských fondů AB private trust I a AB private trust II je A. Babiš. Tato záležitost nebyla při řídicích kontrolách zjištěna.

Požadované opatření / doporučení

Doporučení 09.01

Programové orgány se žádají, aby přezkoumávaly vlastnickou strukturu u všech typů příjemců (včetně velkých podniků), minimálně na určitém vzorku, a aby ve své metodice specifikovaly postup pro výběr žadatelů, kteří budou vyzváni k předložení dokladů prokazujících jejich vlastnickou strukturu včetně skutečných majitelů. Doporučuje se provádět tento výběr na základě posouzení rizika. Nicméně by měl být také zvážen prvek náhodného výběru.

V této souvislosti se programovým orgánům rovněž doporučuje, aby zvážily možnost žadatelům/příjemcům uložit povinnost sdělit v okamžiku podání žádosti nebo před podpisem smlouvy o poskytnutí dotace podrobnosti o své vlastnické struktuře. Tím by se zajistil dostatek informací pro následnou analýzu rizik.

Metodika OP by dále měla rovněž zahrnovat dostatečné pokyny, jak provádět ověření vlastnické struktury, jež zohlední rizika související s touto oblastí (např. několik vrstev společností, společnosti ze zahraničí), jakož i specifika různých typů společností a požadavky stanovené v příslušných unijních a vnitrostátních právních předpisech.

Programové orgány se žádají, aby od nynějška prováděly přezkum vlastnické struktury až po úroveň konečného skutečného majitele, a to zvláště v případě svěřenských fondů, ale také u dceřiných společností velkých skupin.

Doporučení 09.02

Vzhledem k tomu, že již byl vybrán značný počet operací, se české orgány žádají, aby ověřily vlastnickou strukturu všech dosud vybraných velkých podniků, aby byly identifikovány veškeré případné problémy se střetem zájmů.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[219] Ve zjištění dochází ke směřování oblastí, které se sice obě zabývají problematikou vlastnické struktury, ale každá na zcela jiném právním základě a za jiným účelem.

[220] Nastavená metodika pro kontrolu statusu MSP skutečně obsahuje ustanovení o tom, že status MSP u subjektů, které se hlásí ke statusu velkého podniku, není třeba ověřovat. Dané ustanovení je zcela korektní, protože velké podniky nečerpají na základě svého statusu žádné bonifikace ani výhody.

[221] Případná kontrola oblasti střetu zájmů je zcela jiná problematika s odlišným právním základem. Velké podniky nejsou nijak vyňaty z povinnosti deklarovat v Prohlášení k žádosti o podporu údaje dle § 14 (3) e) zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla.

[222] Nadto ŘO zavedl do výzev vyhlašovaných od poloviny roku 2018 tzv. transparentní

balíček, obsahující opatření směřující ke zvýšení transparentnosti a prevence střetu zájmů, viz například Výzva IV. programu Úspory energie https://www.agentura-api.oro/wp-content/uploads/2018/07/Uspory-energie_IV-vvzva.pdf bod 4.2. písmena g), h) a i).

[223] Jedním z těchto opatření je, v návaznosti na spuštění Evidence skutečných majitelů, povinnost žadatelů mít své skutečné majitele v této evidenci zapsány. Dokládáme příslušnou část z analýzy zpracované interně v rámci ŘO OPPIK k tomuto opatření, kde jsou uvedeny podrobné informace a odkazy na příslušnou legislativu.

[224] Podotýkáme, že ŘO OPPIK z vlastní iniciativy řídící a kontrolní systém programu průběžně upravuje a zlepšuje, a to často nad rámec legislativních povinností. V současné době je povinnost zápisu do Evidence skutečných majitelů v legislativním procesu jako návrh změny zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtových pravidel. ŘO OPPIK má nicméně toto opatření již zavedené, a je tak oproti legislativnímu procesu v předstihu více než o jeden rok. V této souvislosti též upozorňujeme, že v legislativním procesu se již nachází návrh nové, přísnější právní úpravy evidence skutečných majitelů.

[225] ŘO OPPIK postupuje v souladu s citovaným ustanovením kapitoly 2.5 Dohody o partnerství a dle MPFT, kapitoly 5.1.1. Povinné náležitosti RoPD (body 22 a 23). Tato ustanovení uvedená v MPFT pak ŘO OPPIK promítl do textace RoPD.

[226] Mimo uvedené podotýkáme, že všechny operace zmíněné v auditní zprávě v poznámce pod čarou č. 15 byly zaregistrovány před účinností novely zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

[227] Doporučení zmíněná v bodě 09.01 ŘO OPPIK splňuje díky zavedení tzv. transparentního balíčku. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem pokládá ŘO současně nastavení řídicího a kontrolního systému za dostatečné a se zjištěním a doporučením 09.01 nesouhlasí. Ze stejného důvodu nesouhlasí ŘO ani s doporučením č. 09.02.

Se zjištěním nesouhlasíme a žádáme o jeho odstranění včetně odstranění obou doporučení.

Závěr útvarů Komise:

Doporučení je **zachováno** a dále vysvětleno.

Útvary Komise vyjasňují, že zjištění se týká ověřování vlastnické struktury pouze v souvislosti s povinností členského státu zavést kontrolní systémy, které budou schopny zamezit střetu zájmů⁵² (tj. nikoliv ověřování v souvislosti se statusem MSP). Postup pro ověřování statusu MSP již útvary Komise členskému státu sdělily. Tento postoj zůstává nezměněn.

Útvary Komise berou na vědomí odpověď, kterou členský stát poskytl v bodě 220, a souhlasí, že samozřejmě není třeba ověřovat status MSP u žadatelů, kteří se sami hlásí ke statusu velkého podniku.

Útvary Komise poznamenávají, že povinnost rozkrývat a evidovat vlastnickou strukturu až po úroveň skutečného majitele byla zahrnuta do Metodického pokynu finančních toků s platností již od 1. září 2016. Podle uvedeného pokynu jsou řídicí orgány povinny zajistit, aby k projektové žádosti žadatelé předkládali seznam skutečných majitelů. Uvedené informace jsou předkládány formou čestného prohlášení. V případě vyzvání ze strany ŘO, CO, AO nebo EÚD musí být žadatel, resp. příjemce, schopen informace uvedené v čestném prohlášení doložit průkaznými dokumenty.

⁵² Ustanovení čl. 32 odst. 3 finančního nařízení z roku 2012 a čl. 36 odst. 3 finančního nařízení z roku 2018.

Útvary Komise vítají přijetí tzv. transparentního balíčku, což znamená, že:

- od června 2018 ŘO PIK vyžaduje, aby všichni žadatelé v rámci OP PIK evidovali údaje o svých skutečných majitelích v *Evidenci skutečných majitelů*, kterou v souladu se zákonem č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů vede rejstříkový soud,
- od června 2018 není možné poskytnout dotaci žadateli, jehož skuteční majitelé nejsou zapsáni v *Evidenci skutečných majitelů*.

Útvary Komise však z odpovědi členského státu vyrozuměly, že české orgány nepovažují za nezbytné, aby ŘO PIK vedle kontroly v *Evidenci skutečných majitelů* prováděl nějaká doplňující ověření vlastnické struktury. Útvary Komise s tímto přístupem nesouhlasí a trvají na svém postoji, že ŘO PIK by měl ověřovat vlastnickou strukturu u všech typů příjemců, a to i u velkých podniků, na základě rizik, nejpozději před schválením dotace, z těchto důvodů:

- v souladu s § 118c zákona č. 304/2013 Sb., není *Evidence skutečných majitelů* veřejným rejstříkem, správnost údajů v evidenci mohou tedy ověřit pouze osoby a veřejné orgány uvedené v § 118g zákona č. 304/2013 Sb.,
- v souladu s § 118h zákona č. 304/2013 Sb.⁵³ rejstříkový soud zapíše do evidence údaje o skutečném majiteli pouze na základě návrhu na zápis údajů o skutečném majiteli. Nemá povinnost ověřit již zapsané údaje „*ex officio*“.

Aby se tedy zajistilo, že poskytnuté údaje jsou správné, zvláště pak v případech, kdy mezi datem zápisu skutečného majitele do evidence a datem poskytnutí výpisu údajů z rejstříku uplynula dlouhá doba, měl by ŘO PIK ověřit, na základě rizik, pokud má jakékoliv pochybnosti a s využitím dalších nástrojů, jako je ARACHNE, že ve vlastnické struktuře nedošlo v dotčeném období k žádné změně.

České orgány ve své odpovědi předložily výpisy z *Evidence skutečných majitelů* pro oba svěřenské fondy. Údaje, které české orgány získaly z *Evidence skutečných majitelů*, identifikovaly jako skutečného majitele pouze svěřenské správce. Z toho jasně vyplývá, že údaje týkající se projektů uvedených v poznámce pod čarou jsou neúplné.⁵⁴

Útvary Komise nesouhlasí s tím, že projekty uvedené ve zjištění v poznámce pod čarou byly předloženy před změnou zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, která stanoví, kdo je skutečný majitel svěřenských fondů. Tato změna (tj. zákon č. 368/2016 Sb.) nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2017. Žádosti o dotaci však byly předloženy mezi červencem a říjnem 2017 a projekty byly schváleny mezi lednem 2018 a květnem 2018.

⁵³ Dne 1. ledna 2017 byl zákon č. 304/2013 Sb., změněn zákonem č. 368/2016 Sb., který začleňuje povinnosti vyplývající ze směrnice o boji proti praní peněz v souvislosti se skutečnými majiteli do českého práva. V souvislosti s touto změnou byla *Evidence skutečných majitelů* zřízena ode dne 1. ledna 2018.

⁵⁴ Projekty č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011875 a CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988.

Následující doporučení jsou zachována a dále vysvětlena.

Doporučení 09.01

Programové orgány se žádají,

- aby prováděly přezkum vlastnické struktury v souvislosti se střetem zájmů u všech typů příjemců s pomocí výpisu z *Evidence skutečných majitelů*, a to i u velkých podniků.
- Pokud mají na základě informací z jiných dostupných zdrojů pochybnosti ohledně úplnosti údajů v *Evidenci skutečných majitelů*, měly by zvážit, zda požádat žadatele o dodatečné podklady, které prokáží jeho vlastnickou strukturu včetně skutečných majitelů.

Programové orgány se žádají, aby za účelem identifikace jakékoliv záležitosti související se střetem zájmů prováděly přezkum vlastnické struktury až po úroveň konečného skutečného majitele také v případě svěrenských fondů a u dceřiných společností velkých skupin.

Doporučení 09.02

Vzhledem k tomu, že již byl vybrán značný počet operací, který nebyl podroben detailnímu ověření ohledně střetu zájmů, se české orgány žádají, aby na základě informací nyní obsažených v *Evidenci skutečných majitelů* ověřily vlastnickou strukturu všech dosud vybraných velkých podniků, aby bylo možné identifikovat případné střety zájmů.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Zjištění 10

Klíčový požadavek: KP 2 – Vhodný výběr operací a KP 4 – Adekvátní řídicí kontroly

Posouzení rizik na úrovni operace – chybějící postupy pro identifikaci rizikových operací ve fázi výběru a pro jejich pozdější ověřování při řídicích kontrolách

Útvary Komise konstatovaly, že během výběru operací uváděli interní nebo externí hodnotitelé určité obavy nebo rizika, jež by mohly mít dopad na realizaci těchto operací. Tyto informace však ŘO PIK nezaevidoval a nevyužil je ani k analýze rizik dané operace pro účely plánování kontrol na místě.

Například během hodnocení projektu č. CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/0000516 jeden interní a jeden externí hodnotitel vyjmenovali určitá rizika a uvedli, že by tyto prvky měly být zahrnuty do smlouvy o poskytnutí dotace jakožto podmínka spolufinancování z prostředků EU a dále že by měly být v průběhu realizace tohoto projektu kontrolovány. Tato informace však do smlouvy o poskytnutí dotace zahrnuta nebyla a ŘO PIK / ZS API ji nevyužil ani později pro účely řídicích kontrol.

Požadované opatření / doporučení

Doporučení 10.01

Řídicí orgán by měl zavést systém pro evidenci informací o rizicích identifikovaných během výběru operací, jejich uchovávání a následné sledování v pozdější fázi během řídicích kontrol na všech úrovních (tj. ŘO PIK / ZS API).

Doporučení 10.02

ŘO PIK se žádá, aby ověřil všechny případy, kdy hodnotitelé identifikovali rizika či podmínky pro financování, a aby v souvislosti s těmito případy provedl adekvátní řídicí kontroly.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[228] V rámci reakce na zjištění č. 10 je nutné uvést, že v případě, kdy interní nebo externí hodnotitel má jisté výhrady případně pochybnosti, tak je identifikuje v rámci závěrečného komentáře daného hodnocení projektu. Pokud takto učiní, tak se těmito výhradami dále zabývá výběrová komise, která je tvořena minimálně třemi nezávislými členy. Výběrová komise na svém jednání uvedené výhrady v závěrečném komentáři hodnotitelů projedná a zohlední je v rámci svého rozhodnutí, jehož varianty jsou: doporučení / doporučení s výhradou / nedoporučení projektu k financování. Výběrová komise má možnost v rámci svých kompetencí vyžádat si / vrátit hodnocení hodnotiteli k dalšímu vyjádření / vysvětlení jeho argumentace. Současně má výběrová komise možnost s ohledem na uvedenou výhradu krátkit předložený rozpočet projektu nebo požadovat předložení dokladu o financování daného projektu, popřípadě požadovat doložení dalších relevantních dokumentů.

[229] K projektu CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/0000516 uvádíme, že byl hodnocen dvěma

hodnotiteli, kdy pouze jeden z nich vznesl jisté nespecifikované obavy, pro přesnost uvádíme celý text:

„Hodnocení IH vychází z podkladů a doporučení externího odborníka specialisty, s kterým se ve většině případů lze ztotožnit. Tyto rozdíly nemají dopad na celkový výsledek hodnocení.

Předmětem návrhu projektu je zvýšení technické hodnoty a efektivnosti technologie na výrobu toastového chleba a užitných hodnot nových výrobků (odstranění konzervantů, redukce soli, prodloužení trvanlivosti, zlepšení chuťových vlastností). Podstatou návrhu projektu je pořízení linky s inovačními prvky umožňující realizaci nových produktů, a to originální vlastní pšeničný kvas, 3 nové druhy toastového bezpatkového chleba. Všechna binární vylučovací kritéria byla splněna. Technická vybavenost žadatele je vcelku dobrá s jistými výhradami, které vycházejí z barvitého popisu nedostatků, jak je uvedeno v žádosti. Žadatel prokázal dobrou znalost srovnatelných řešení. Existují jisté pochybnosti, zda budou ve finálním výrobku dodrženy některé důležité užitné vlastnosti, především obsah soli.

Inovace

Výsledný produkt, toustový chléb s menší potravinovou zátěží soli a konzervantů, s delší dobou trvanlivosti, dosahuje parametrů světové špičky a přináší inovaci 6. řádu jako nová generace dle Valenty.

Hodnocení stupně inovace procesu dle Valenty je založeno na tom, že technologický postup, jak je popsán v Podnikatelském záměru, lze charakterizovat jako nové konstrukční řešení, a také stroj s elektronikou. Oproti externímu posudku je tedy uznána inovace 6. řádu.

Hospodárnost

Lze souhlasit s názorem externího odborníka, že projekt nepatří mezi nejlevnější, ale po kontrole nebyly shledány žádné zásadní odchylky od běžných cen. Stejně tak je uvedeno zřetelné rozlišení výdajů projektu včetně podrobného rozepsání způsobitých a nezpůsobitých výdajů. Navrhované výdaje jsou nutné k realizaci projektu a jsou provázány s aktivitami projektu.

Nebyly shledány žádné zásadní odchylky od běžných cen. Stejně tak je uvedeno zřetelné rozlišení výdajů projektu včetně podrobného rozepsání způsobitých a nezpůsobitých výdajů. Navrhované výdaje jsou nutné k realizaci projektu a jsou provázány s aktivitami projektu.

Závěr: přes jisté dílčí nedostatky a výhrady jde o projekt s dobrým ekonomickým potenciálem a návratností a je možno ho tedy doporučit k financování v případě dostatku prostředků.

Žádost CZ.01.1.020.00.015_0140000516 doporučuji ke schválení.“

[230] V tomto ohledu dle názoru ŘO OPPIK hodnotitelem nebyl vznesen žádný jasný nedostatek případně výhrada, která by byla jednoznačně identifikována a specifikována. Navíc druhý posudek vůbec žádné výhrady neuváděl. Současně je v hodnocení k ekonomické a finanční proveditelnosti projektu konstatováno, že „*Ekonomické ukazatele projektu jsou v mezích doporučení, čistá současná hodnota investic a finanční míra výnosnosti vychází velmi dobře.... U projektu je jednoznačně stanoveno, z jakých zdrojů bude přesně projekt financován. Jaká bude výše financování z vlastních zdrojů a v jaké výši bude čerpán investiční úvěr.*“ [sic].

[231] Dle výše uvedeného není v příloze č. 23 a 24 nikde uvedeno vyjádření hodnotitelů, že by určité rizikové prvky měly být zahrnuty do právního aktu, tj. RoPD. V tomto ohledu žádáme v případě zachování zjištění o přesnou identifikaci takového prohlášení/tvrzení v hodnocení hodnotitelů.

[232] Jak je uvedeno výše, výběrová komise během svého jednání identifikuje primárně na základě předložených hodnocení hodnotitelů případná rizika a požaduje předložení dalších dokumentů po žadateli, případně v případě hospodárnosti přikročí ke krácení rozpočtu nebo projekt jako takový nedoporučí k financování. V tomto ohledu se domníváme, že postupy ŘO OPPIK a tedy i *de facto* dvojí kontrola hodnocení hodnotitelů (a to prostřednictvím schvalovatele a poté výběrovou komisí) zajišťuje dostatečnou kontrolu a předchází/odhaluje případná rizika projektů. Nastavený postup ŘO OPPIK je dostatečný a považujeme za nadbytečné zahrnovat vyjádření hodnotitelů/doporučení do RoPD, neboť jak je uvedeno výše s těmito argumenty/doporučeními se zabývá výběrová komise a jsou řešeny ještě ve fázi před vydáním RoPD.

[233] V rámci uvedeného doporučení ŘO OPPIK požaduje identifikaci, kde ve vyjádření hodnotitelů v rámci projektu CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/0000516 bylo uvedeno, že „by tyto prvky měly být zahrnuty do smlouvy o poskytnutí dotace jakožto podmínka spolufinancování z prostředků EU...“.⁵⁵ Současně ŘO OPPIK k Doporučení 10.01 a 10.02 uvádí, že případná rizika projektů jsou řešena v rámci jednání výběrových komisí, a to jak požadavkem na doložení další dokumentace, tak krácením rozpočtu projektu nebo nedoporučením projektu k financování. Současně je projekt po celou dobu realizace a i poté monitorován, a v případě potenciálního problému / jiného zjištění je možné v rámci kontroly provést kontrolu na místě, kde bude zjištěn faktický stav projektu. Domníváme se, že navrhovaná evidence informací o rizicích není nutná. Současně se s ohledem na výše uvedené ani nedomníváme, že navrhované ověření všech případů, kdy byla identifikována rizika apod., jsou potřebná v důsledku kvalitně nastaveného procesu dotačního řízení.

Se zjištěním nesouhlasíme a žádáme o jeho odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Doporučení je **částečně zachováno** a dále vysvětleno.

Útvary Komise berou na vědomí, že české orgány považují stávající systém týkající se posouzení rizik operací ve fázi výběru pro účely řídicích kontrol za dostačující.

Útvary Komise však s tímto postojem nesouhlasí.

České orgány ve své odpovědi (viz též body 229–230) uvádějí, že hodnotící listy vypracované interními hodnotiteli neobsahují vyjádření, že by určité rizikové prvky měly být zahrnuty do právního aktu. Útvary Komise objasňují, že ve svém komentáři k projektu č. CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/0000516 neodkazovaly na hodnotící list hodnotitele 2207, nýbrž na e-mail hodnotitele 2207 ze dne 15. prosince 2016. Tento e-mail byl zaslán v odpovědi na žádost výběrové komise ze dne 26. října 2016 o vysvětlení určitých závěrů, jež byly učiněny v hodnocení. Tento e-mail byl adresován jednomu ze členů výběrové komise. Interní hodnotitel 2207 poskytl tyto informace:

„Charakteristika je dle IH dostatečně popsána a indikátory pro zajištění kontroly plnění produktové inovace ve formě:

⁵⁵ Návrh zprávy o auditu č. REGC414CZ0133 str. 34 CZ překladu.

- *Zavedení výroby minimálně 3 druhů nových výrobků s inovativními vlastnostmi.*
- *Odstranění konzervačních přísad (0 % konzervantů).*
- *Redukce obsahu soli – ochrana zdraví náhradou kuchyňské soli (NaCl) jiným chloridem (hodnoty: snížení o 10 %).*
- *Prodloužení trvanlivosti (doba minimální trvanlivosti 13 dní a více).*
- *Zlepšení chuťových vlastností – zvýšení chuťové pestrosti výrobků na základě subjektivního senzoričského měření.*
- *Změna/zlepšení poréznosti výrobku.*
- *Různé gramáže výrobků.*

kdy jsou zejména z hlediska kontroly plnění důležité prvky:

- *Odstranění konzervačních přísad (0 % konzervantů) a*
- *Prodloužení trvanlivosti (doba minimální trvanlivosti 13 dní a více),*

kteřé může VK uplatnit jako podmínku schválené dotace pro stupeň inovace produktu. “

Je sice pravda, že tato informace nebyla uvedena v hodnotícím listu interního hodnotitele, byla však předána nejméně jednomu členu výběrové komise. Kromě toho zdůraznil riziko týkající se obsahu soli ve výsledném produktu také externí hodnotitel. Útvary Komise se tedy domnívají, že uvedená rizika byla výběrové komisi oznámena, a měla být tedy při analýze rizik daného projektu zohledněna.

Útvary Komise berou na vědomí, že obecně platí, že výběrová komise diskutuje o rizicích týkajících se konkrétních projektů a následně činí příslušné kroky (např. žádá se o objasnění nebo dodatečné podklady, rozpočet se sníží nebo projekt zamítne). Tento postup však nemusí být možný ve všech případech, závisí totiž na typu problematiky.

Útvary Komise proto znovu opakují, že takové informace o rizicích týkající se provádění projektů by měly být řádně evidovány, uchovávány a během řídicích kontrol následně sledovány.

Doporučení je tedy zachováno a dále vysvětleno:

ŘO by měl zajistit, že informace o rizicích identifikovaných během výběru operací a dosud nevyřešených v okamžiku poskytnutí dotace budou evidovány, uchovávány a následně sledovány v pozdější fázi během řídicích kontrol na všech úrovních (tj. ŘO PIK / ZS API).

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Zjištění 11

Klíčový požadavek: KP 2 – Vhodný výběr operací

1. Nedostatečné hodnocení kritéria „hospodárnost rozpočtu“ – nerovné zacházení s operacemi

Útvary Komise zjistily slabinu v hodnocení kritéria „hospodárnost rozpočtu“ u pěti projektů realizovaných příjemcem *Cerea, a.s.* Účelem tohoto kritéria je posoudit, zda rozpočet projektu odpovídá tržním cenám (tj. jestli rozpočet odpovídá běžným a obvyklým cenám).

ŘO PIK na základě metodiky ověřování tržních cen porovnává úřední rejstříky obvyklých cen (ty jsou k dispozici zejména u položek v oblasti stavebních prací) nebo orientační nabídky od potenciálních dodavatelů, které žadatel předložil.

Podle dané metodiky by měl žadatel v případě, že součástí operace je dodávka technologie, předložit v žádosti o dotaci orientační nabídky od potenciálních dodavatelů, jsou-li takové nabídky k dispozici. Současně musí operace zahrnovat podrobný popis technologie, která má být zakoupena, včetně technických specifikací a rozepsání ceny.

V příloze 3 („*Model hodnocení a kritéria pro hodnocení a výběr projektů*“) k výzvě k předkládání žádostí č. 01_16_061 je stanoveno:

„Hodnotitel v této kategorii hodnocení posoudí záměr žadatele a porovná ho s konkrétními akcemi [...], posoudí, zda navrhované náklady [...] odpovídají rozsahu akce a zároveň, zda jsou přiměřené v místě a čase cenám obvyklým. [...] Rozpočet projektu musí obsahovat [...] podrobné rozepsání způsobilých a nezpůsobilých výdajů. Navrhované výdaje musí být nutné k realizaci projektu a musí být provázány s aktivitami projektu. Náklady musí odpovídat principům účelnosti a efektivnosti.“

Domnívá-li se hodnotitel, že rozpočet projektu není přiměřený, mělo by být navrženo jeho snížení. Ani metodika ověřování tržních cen, ani hodnotící kritéria, ani jiná dostupná dokumentace však neobsahují pokyny pro žadatele a hodnotitele týkající se:

- počtu orientačních nabídek, jež by měly být předloženy,
- způsobu, jak u „hospodárnosti rozpočtu“ přihlížet k cenám obsaženým v orientačních nabídkách (nejnižší cena, nebo průměrná cena), a
- způsobu, jak v případě orientačních nabídek přistupovat ke střetu zájmů.

Útvary Komise byly informovány, že u „hospodárnosti rozpočtu“ se přihlíží k nejnižší ceně uvedené v předložených orientačních nabídkách. ŘO PIK však může v určitých případech (příklady ŘO PIK nedodal) zohlednit cenu průměrnou. Na základě přezkumu auditovaných projektů zjistily útvary Komise následující skutečnosti:

- U tří auditovaných projektů (CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152 a CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011875) byla použita průměrná cena (tj. vypočítaná jako průměr předložených orientačních nabídek pro technologickou část).
- U projektu č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988 byla použita vyšší než průměrná cena.
- U projektu č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139 byla zohledněna nejvyšší orientační nabídka.

U tohoto projektu byla navíc zjištěna a odečtena nezpůsobilá částka (154 964,40 Kč, tj. přibližně 6 006 EUR). Tento odpočet však nebyl při posuzování kritéria „*hospodárnost rozpočtu*“ zohledněn.

Výše uvedená zjištění jasně ukazují absenci jednotného přístupu k hodnocení kritéria „*hospodárnost rozpočtu*“. To v důsledku vedlo k nerovnému zacházení s žadateli, neboť orientační nabídky byly u každé žádosti hodnoceny jinak.

Osoba odpovědná za ověření kritéria „*hospodárnost rozpočtu*“ je navíc jiná než osoba, která je hodnotitelem pro zbývající část žádosti, což není v souladu s metodikou ŘO PIK.

V neposlední řadě by měl hodnotitel u dotyčného kritéria rovněž posoudit, „*zda navrhované náklady [...] odpovídají rozsahu akce*“. Útvary Komise však zjistily, že ŘO PIK toto posouzení vůbec neprovádí.

2. Nedostatečné hodnocení kritéria „*hospodárnost rozpočtu*“ – absence pravidel pro orientační nabídky

Útvary Komise zjistily, že u všech žádostí, které předložil v rámci výzvy II Úspory energie žadatel *Cerea, a.s.*, předložily orientační nabídky pouze dvě společnosti (*Commercial společnost s r.o.* a *Farmtec a.s.*) a u projektu č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988 rovněž společnost *AGROING BRNO s.r.o.*

Společnost *Farmtec a.s.* je dceřinou společností společnosti *AGROFERT, a.s.* Žadatel *Cerea, a.s.*, je rovněž dceřinou společností společnosti *AGROFERT, a.s.* Jak je uvedeno v bodě 1 tohoto zjištění, pravidla k výzvě týkající se těchto operací neobsahují postupy, jak v případě orientačních nabídek přistupovat ke střetu zájmů. ŘO PIK vysvětlil, že orientační nabídky pro rozpočet EU nepředstavují riziko, neboť skutečná cena je výsledkem zadávacích řízení.

Útvary Komise se s postojem ŘO PIK neztotožňují z těchto důvodů:

- Orientační nabídky předložené společností *Farmtec a.s.* byly ve fázi výběru u všech projektů společnosti *Cerea, a.s.*, vždy vyšší než nabídky předložené společnostmi *Commercial společnost s r.o.* a *AGROING BRNO s.r.o.* (tj. dvěma společnostmi, které nepatří do skupiny *AGROFERT*). Například u projektu č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988 činil rozdíl mezi nabídkou společnosti *Farmtec a.s.* a nabídkou společnosti *Commercial společnost s r.o.* 69 %. Rozdíl mezi nabídkou společnosti *Farmtec a.s.* a nabídkou společnosti *AGROING BRNO s.r.o.* činil 32 %. Tento systém tedy umožňuje rozpočet projektů uměle navyšovat.
- V pozdější fázi výběru dodavatele nebyla ani *Commercial společnost s r.o.*, ani *AGROING BRNO s.r.o.* požádána, aby předložila nabídku v zadávacím řízení popsaném ve zjištění 12. Tento přístup není v souladu se zásadou řádného finančního řízení.

Útvary Komise dále zjistily, že žadatele *Cerea, a.s.*, zastupoval během procesu výběru a při realizaci projektu zástupce společnosti *Farmtec a.s.*, [REDAKCE] V projektové žádosti se však uvádí, že pro účely této operace byl zástupcem společnosti *Cerea, a.s.*, [REDAKCE] To svědčí o netransparentnosti celého procesu, neboť společnost *Farmtec a.s.* (včetně jejího zaměstnance [REDAKCE]) se podílela na tvorbě cen pro danou operaci.

Orientační nabídky předložené společností *Farmtec a.s.* proto ŘO PIK / ZS API neměl považovat za nabídky od nezávislého dodavatele. Je zřejmé, že společnost *Farmtec a.s.* na přípravě a realizaci daných projektů úzce spolupracovala.

Požadované opatření / doporučení

Doporučení

ŘO PIK by měl zajistit, aby orientační nabídky předkládaly nezávislé společnosti a aby byly přiměřené k tržním cenám. Dále by měl ŘO PIK posoudit, zda navrhovaný typ nákladů odpovídá dané operaci.

ŘO PIK se žádá, aby zajistil, že v souladu se zásadou řádného finančního řízení bude předložen určitý minimální počet nabídek (např. 3 až 5 nabídek) od dodavatelů, kteří jsou nezávislí na zadavateli.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[234] Je třeba zdůraznit, že v auditovaném případě bylo postupováno v souladu s platnou legislativou na národní úrovni i úrovni EU a v mezích vymezených metodickým prostředím. V rámci hodnocení hospodárnosti rozpočtu není legislativně stanoveno, že musí být akceptována nejnižší doložená nabídka. Pokud by něco takového bylo vyžadováno ze strany operačního programu, jednalo by se o tzv. „goldplating“. V návrhu auditní zprávy není uvedeno, kdo a ve vztahu k jaké konkrétní výzvě měl danou informaci v rámci auditu předat.

[235] Hodnotitelé z příslušného věcného útvaru za cenu obvyklou považovali cenu v rozptylu předložených nabídek, a tomu odpovídá i hodnocení uváděných projektů.

[236] V rámci jednotlivých programů nelze při různorodosti projektů a zaměření projektů, na v některých případech diametrálně odlišné oblasti, nastavit jednotné průměrování indikativních nabídek pro stanovení rozpočtu/hospodárnosti projektu. Existují programy, v nichž jsou pořizované technologie či jiná naprosto unikátní a specifická plnění, anebo se daná zařízení neustále modifikují, zdokonalují či vyvíjejí. V rámci delší doby administrace daných projektů je poté nutné zajistit, aby se příjemci dotace při pořizování daných zařízení nebo technologií tomuto trendu mohli pružněji přizpůsobit. Současně platí, že předkládané indikativní nabídky nejsou v rámci technické specifikace ani vždy v takovém detailu rozepsány, případně nemusí být v přesném souladu s požadovaným plněním, a tudíž se případná cena poptávaného plnění soutěžená v rámci výběrového řízení může lišit (být vyšší než průměr indikativních nabídek), pokud se jedná např. o novější model apod. Pokud by se výše rozpočtu projektu jednotně nastavila a počítala na základě průměru předložených indikativních nabídek, tak žadatelé by mohli teoreticky v rámci určitých jednoduchých a běžně dostupných zařízení (např. CNC stroje, frézy) sehnat i více různých cenových nabídek a předložit ŘO OPPIK jen ty indikativní nabídky v nejvyšší cenové hladině, čímž by mohlo opět docházet ke zkreslení rozpočtu. V případě nastavení rozpočtu projektu na základě průměru předložených indikativních nabídek, by mohlo díky i déle než rok trvající administraci projektu docházet k tomu, že by cena plnění, se kterou pracovaly předložené indikativní nabídky, v mezidobí vyrostla a příjemce dotace by se tak mohl dostat do situace, kdy by ve výběrovém řízení nebyl schopen v rámci schváleného rozpočtu ŘO OPPIK ani za soutěžních a tržních podmínek nakoupit poptávané plnění v cenové hladině odpovídající výši poskytnuté dotace.

[237] Při hodnocení hospodárnosti stavebních prací se prioritně vychází z položkových

rozpočtů naceněných v cenových soustavách společností RTS a ÚRS⁵⁶. Tyto databáze obsahují ceníky stavebních prací a materiálů, vyjadřující cenu obvyklou na trhu v místě a čase. Tyto databáze jsou běžně využívány stavebními firmami při naceňování zakázek. V databázích lze nalézt jak aktuální ceníky, tak ceníky předchozích období. Aktualizace probíhá vždy 2krát ročně. Při kontrole rozpočtů se využívá programů BuildPower resp. Kros+. Porovnáním cen z rozpočtů a cen z datové základny se rozezná případné předražení nebo úspora v rozpočtu, oproti cenám obvyklým na trhu.

[238] V případě technologií, u nichž nelze předložit podrobný položkový rozpočet, vychází interní hodnotitel z nabídek předložených žadatelem. Tyto položky žadatel získal na základě předběžného průzkumu trhu, nebo jimi disponoval z předchozích projektů stejného charakteru. Tyto nabídky byly ověřovány z veřejných zdrojů, případně porovnávány s parametrově obdobnými technologiemi. V případě doložení více nabídek byl vypočten průměr srovnatelných nabídek, tedy položek z nabídek, které byly srovnatelné, a s touto cenou byla porovnávána nabídková cena požadovaná v projektu. V případě, že v nabídkách nebylo jednoznačně možné rozepsat podrobné položky, byla akceptována cena v rozptylu nabídek.

[239] K projektu CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988 dále uvádíme následující:

Doložení kumulativního rozpočtu v žádosti o podporu

A	ČÁST A Realizační dokumentace – ZV		
	A.I	ZV – Realizační Dokumentace, Inženýring	50 000
souhrn část A	Celkem – ČÁST A Realizační dokumentace		50 000
B	ČÁST B Technologie – dodávka, montáž, demontáž – ZV		
	B.I.	ZV – DEMONTÁŽ	280 000
	B.II	ZV – TECHNOLOGIE	4 795 000
	B.III.	ZV – ELEKTRO	862 364
	B.IV	ZV – PLYNOVÁ PŘÍPOJKA	79 970
	B.V.	ZV – DOPRAVA A MANIPULACE	65 000
	B.VI.	ZV – MONTÁŽ A UVEDENÍ DO PROVOZU VČETNĚ SW	128 000
souhrn část B	Celkem – ČÁST B Technologie – dodávka, montáž, demontáž		6 210 334
C	ČÁST C STAVEBNÍ PRÁCE K INSTALACI TECHNOLOGIE – ZV		
	C.I.	ZV – STAVEBNÍ ÚPRAVY	497 619
	C.II	ZV – GEODETICKÉ PRÁCE	5 000
souhrn část C	Celkem – ČÁST C Stavební výdaje na instalaci technologie		502 619

[240] V rámci projektu byly předloženy 3 nabídky. Bylo možné jednoznačně identifikovat a porovnat nosnou položku, tedy položku nejvyšší finanční hodnoty tj. „Sušičku s prachovou komorou“.

cena za „Sušičku s prachovou komorou“	nabídka č. 1	4 843 000,00 Kč
cena za „Sušičku	nabídka č. 2	6 416 000,00 Kč

56 Jde o společnosti 21 [sic] a RTS.a.s. a ÚRS CZ a.s.

s prachovou komorou“		
cena za „Sušičku s prachovou komorou“	nabídka č. 3	3 792 000,00 Kč

[241] Průměrná cena za „Sušičku s prachovou komorou“ je tak 5 017 000,00 Kč.

[242] Požadovaná cena na „Sušičku s prachovou komorou“ v žádosti o podporu je 4 795 000,00 Kč. V tomto ohledu se tedy jedná o cenu pod cenou průměrnou z předložených nabídek.

[243] Součástí ceny za výše uvedenou technologii bylo dále doložení rozpočtů za elektro a plynovou přípojku, které byly naceněny v databázi RTS/ÚRS (862 364,00; 79 970,00 Kč).

[244] Z těchto porovnání bylo zjištěno, že položkový rozpočet předložený k žádosti o podporu nebyl předražen a koresponduje s cenou obvyklou na trhu.

[245] Stavební práce (502 619,00 Kč) byly naceněny taktéž v databázi ÚRS a byly porovnány prostřednictvím programu Kros+. Ani v tomto případě nebylo nalezeno předražení rozpočtu.

[246] Ostatní položky v rozpočtu jako demontáž, montáž, doprava atd. tvoří cca 10 % z ceny technologie „Sušičky s prachovou komorou“, což je z hlediska běžné praxe akceptovatelné.

[247] Projekt tedy při hodnocení hospodárnosti nevykázal žádné známky předražení a v rámci hodnocení hospodárnosti bylo postupováno jednotně jako u ostatních žadatelů. ŘO OPPIK se neztotožňuje s názorem, že v žádosti o podporu byla použita cena z nejvyšší cenové nabídky.

[248] K projektu CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139 dále uvádíme následující:

[249] V rámci tohoto projektu v kontextu argumentace uvedené v úvodu vypořádání tohoto zjištění byla v žádosti o podporu akceptována v rozpočtu cena vyšší nabídky. Bylo přihlédnuto k zápisům z výběrových řízení podobných zařízení z roku 2014 a 2015 dodaných žadatelem. Každého výběrového řízení se zúčastnilo 5 dodavatelů (soubory Průzkum trhu_ceny sušáren_2014.xls, Průzkum trhu_ceny sušáren_2015.xls). Z těchto výběrových řízení je patrné, že rozdíly mezi nejvyšší a nejnižší cenou pro jedno konkrétní zařízení jsou pro rok 2014 (potažmo 2015) od cca 700 tis do cca 5 mil, pro rok 2015 (potažmo 2016) od cca 400 tis do 2 mil. Jak je vidět, cena těchto zařízení je velmi proměnlivá, ale v čase se jednotlivé nabídky k sobě více blíží. Rozdíl nabídek předloženého projektu je cca 340 tis. (nedosahuje ani zdaleka rozdílů částek z uskutečněných výběrových řízení). Z tohoto důvodu byla akceptovaná vyšší cena. Ta je nepřekročitelná a předpokládá se, že ve výběrovém řízení dojde k jejímu snížení.

[250] V případech, kdy byly v rozpočtu projektu nalezeny nezpůsobilé výdaje, byly tyto výdaje kráceny z celkových způsobilých výdajů. Jejich porovnání s cenou obvyklou se neprovádělo. Krácení nezpůsobilých výdajů nemělo vliv na bodové hodnocení.

[251] V případě osob zodpovědných za hodnocení kritéria hospodárnost rozpočtu byla provedena změna operačního programu a v rámci operačního manuálu byla Příloha D_1_M a D_03_M aktualizována a vydána splatností ke dni 12. června 2019, kdy jsou identifikovány jak osoby externích, tak i interních odborníků.

[252] V případě projektu CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988 společnosti Cerea, a.s. uvádíme následující: Příjemce dotace má možnost dle Pravidel pro žadatele a příjemce z OPPIK – obecná část (str. 17 podkapitola Přístup k projektu) přidělit dalším uživatelům příslušné role (oprávnění) k projektu. V tomto případě příjemce dotace této možnosti využil

a kromě zmocněnce (dále role správce projektu, editora a signatáře) ■■■, určil jako dalšího signatáře projektu ■■■ a jako editora ■■■. Právě vytýkaný editor má dle své funkce možnost zápisu změn. V tomto ohledu nespátřujeme žádný nestandardní/netransparentní postup. V případě dodání indikativních nabídek uvádíme, že celkem byly dodány 3 indikativní nabídky od různých společností. Indikativní nabídka předložená společností Farmtec, a.s. byla zpracována ■■■. Jelikož vítězným dodavatelem byla společnost TIS – CR, s. r. o. nikoliv společnost Farmtec, a.s., tak nespátřujeme žádné zvýhodnění společnosti Farmtec, a.s.

[253] K indikativním nabídkám uvádíme, že postupy pro střet zájmů ohledně zadávání/předkládání indikativních nabídek nejsou stanoveny v rámci Dohody o partnerství (na rozdíl od střetu zájmů u velkých podniků), nejsou ani součástí žádného předpisu, který by byl pro ŘO závazný a ani předložený Návrh auditní zprávy na žádný dokument, kde by byly takové postupy upraveny, neodkazuje.

Reakce gestora zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v České republice

[254] Zjištění (obě jeho části) se týká nakládání s indikativními nabídkami a pravidel pro jejich zohlednění při podávání projektové žádosti, nikoliv nabídek v zadávacím/výběrovém řízení.

[255] OPVZ se ze své gesce může vyjádřit toliko k výtce Komise na straně 39 návrhu auditní zprávy, že „*V pozdější fázi výběru dodavatele nebyla ani Commercial společnost s r.o., ani AGROING BRNO s.r.o. požádána, aby předložila nabídku v zadávacím řízení popsaném ve zjištění 12. Tento přístup není v souladu se zásadou řádného finančního řízení.*“

[256] K tomu upozorňujeme, že z metodických dokumentů regulujících výběr dodavatelů zakázek zadávaných v rámci spolufinancovaných projektů neplyne, že by zadavatel měl povinnost vyzývat k podání nabídky ty dodavatele, jejichž indikativní nabídky využil při zpracování projektu.

[257] To by platilo i podle ZZVZ. V žádném druhu zadávacího řízení (např. analogickém zjednodušeném podlimitním řízení) nemusí zadavatel k podání nabídky vyzývat ty dodavatele, se kterými vedl předběžnou tržní konzultaci. Takový postup by naopak byl pravděpodobně shledán jako protizákonný a diskriminující vůči dodavatelům, se kterými zadavatel doposud nebyl v kontaktu.

[258] Z doporučení, aby ŘO OPPIK zajistil podání minimálního počtu nabídek (např. 3–5) společnostmi nezávislými na zadavateli, není jasné, zda má Komise na mysli indikativní nabídky nebo nabídky ve výběrovém řízení. Pokud Komise doporučuje regulaci minimálního počtu nabídek ve výběrovém řízení, z pohledu gestora zadávání veřejných zakázek je nezbytné se proti tomu ohradit, neboť takový požadavek absolutně nemá oporu v platném evropském ani českém právu. Jelikož obdobná regulace neplatí u zakázek, na které se vztahují zadávací směrnice a český ZZVZ, nemůže tím spíš platit u zakázek, na které ani směrnice ani ZZVZ nedopadá. Zdůrazňujeme navíc, že zadavatelé nebo ŘO OPPIK mohou jen stěží ovlivnit, kolik hospodářských subjektů má zájem ucházet se o získání konkrétních zakázek.

[259] K doporučení auditorů požadovat po žadatelích větší množství indikativních nabídek uvádíme, že se jedná o nereálný požadavek, neboť v průměru jsou v rámci realizovaných výběrových řízeních podávány 2 až 3 nabídky. Není tedy praktické požadovat 3–5 indikativních nabídek. Současně se v mnoha případech jedná o pořízení technologií tak unikátních a naprosto jedinečných, že je velmi obtížné najít dodavatele, kteří by byli schopni nabídky týkající se takových technologií podat. Žadatelé proto často nejsou vůbec schopni požadované indikativní nabídky získat.

Se zjištěním nesouhlasíme a žádáme o jeho odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **částečně zachováno** a dále vysvětleno.

Útvary Komise berou na vědomí vysvětlení uvedená v odpovědi českých orgánů (234–238), že za obvyklou cenu hodnotitelé považovali cenu v rozptylu předložených orientačních nabídek.

České orgány považují systém související s orientačními nabídkami za dostačující. Útvary Komise však zdůrazňují, že výběr operací OP PIK musí v souladu s čl. 125 odst. 1 a čl. 3 písm. a) bodem ii) nařízení o společných ustanoveních dodržovat zásadu řádného finančního řízení a zásady nediskriminace a transparentnosti. Postup výběru operací musí být nastaven transparentně, včetně následného způsobu zacházení s orientačními nabídkami z hlediska hodnocení kritéria „hospodárnost rozpočtu“.

Pokud jde o projekt č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988 (239–247), útvary Komise objasňují, že tento projekt byl v návrhu zprávy o auditu uveden nesprávně. Správně měl být uveden projekt č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152. Útvary Komise uznávají vysvětlení poskytnutá k projektu č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988.

Jak potvrdily české orgány ve své odpovědi, u projektu č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139 byla pro kritérium „hospodárnost rozpočtu“ zohledněna nejvyšší orientační nabídka. To dokazuje absenci jednotného přístupu k hodnocení kritéria „hospodárnost rozpočtu“.

Jedna z orientačních nabídek předložená společností Cerea, a.s., na podporu navrhovaného rozpočtu projektu byla od společnosti Farmtec, a.s., (252–253), která patří do skupiny AGROFERT. Útvary Komise se proto v souvislosti se zajištěním řádného finančního řízení domnívají, že existuje riziko, že orientační nabídka mohla být nadhodnocena. Toto obecné riziko zmínil také ŘO PIK v bodě 236 odpovědi členského státu.

Jak je uvedeno ve zjištění 12 této auditní zprávy, v každém z pěti zadávacích řízení, která vyhlásil příjemce *Cerea, a.s.*,⁵⁷ byla předložena pouze jedna nabídka. Je tedy odůvodněné žádat po příjemci, aby vysvětlil, proč dodavatelé, kteří předložili orientační nabídky, nebyli také kontaktováni pro zadávací řízení.

Skutečnost, že pravidla OP PIK ani české právní předpisy neukládají povinnost vyzvat dodavatele, kteří předložili orientační nabídky v rámci přípravy žádosti, neznamená, že všechny požadavky nařízení o společných ustanoveních (tj. čl. 4 odst. 8 a čl. 125 odst. 1) jsou správně provedeny. Kontaktování všech dodavatelů, kteří předložili orientační nabídky, by navíc mělo být v zájmu samotného příjemce (zadavatele), který tak zajistí, že v zadávacím řízení (tj. řízení vyhlášeném mimo právní rámec pro zadávání veřejných zakázek) obdrží dostatečný počet nabídek.

Proto je část doporučení v souvislosti s orientačními nabídkami zachována a dále vysvětlena.

Útvary Komise berou na vědomí vysvětlení, která české orgány uvedly v bodech 258–259 své odpovědi v souvislosti s minimálním počtem nabídek předložených v žádosti o dotaci.

⁵⁷ V rámci projektů č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011875 a CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988.

Útvary Komise také uznávají, že není možné ovlivnit, kolik uchazečů podá nabídky, a proto je doporučení, aby ŘO PIK zajistil, že bude předložen určitý minimální počet nabídek (např. 3 až 5 nabídek) od dodavatelů, kteří jsou nezávislí na zadavateli, **vypuštěno**.

Útvary Komise také uznávají, že nezpůsobilé výdaje jsou odečteny z rozpočtu projektu. Proto je část doporučení, která se týká posouzení, zda navrhovaný typ nákladů odpovídá dané operaci, **uzavřena**.

Doporučení, že ŘO PIK by měl zajistit, aby orientační nabídky v co největší míře předkládaly nezávislé společnosti a aby byly přiměřené k tržním cenám, je **otevřené**.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Zjištění 12

Klíčový požadavek: KP 4 – Adekvátní řídicí kontroly

Střet zájmů mezi zadavatelem a dodavatelem:

Při ověřování zadávacích řízení v rámci projektů č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152 a CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988, která vyhlásil příjemce *Cerea, a.s.*, zjistil ZS API možný střet zájmů mezi společností *Cerea, a.s.*, (jednající jako zadavatel) a vítěznou společností *TIS – CR s.r.o.* (která není členem skupiny AGROFERT).

Příjemce *Cerea, a.s.* je soukromá společnost. I na takovéto společnosti se však vztahují základní zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace, jež jsou v České republice provedeny v podrobných a závazných „Pravidlech pro výběr dodavatelů“.

Místopředseda představenstva společnosti *Cerea, a.s.*, je bratrem vedoucího pracovníka společnosti *TIS – CR s.r.o.*, která v rámci těchto tří operací vyhrála tři zadávací řízení. Společnost *TIS – CR s.r.o.* byla v těchto řízeních jediným uchazečem.

Všechny tři smlouvy se společností *TIS – CR s.r.o.* byly podepsány dne 18. dubna 2018. ZS API dospěl dne 2. července 2018 k závěru, že příjemce porušil bod 55 „Pravidel pro výběr dodavatelů“, platných od 2. května 2017.

V bodě 55 těchto pravidel se uvádí:

„Zadavatel je povinen se zdržet jakéhokoliv jednání, jež by mohlo vést ke střetu zájmu při zadávání a realizaci zakázek, a to zejména v okamžiku tvorby zadávací dokumentace, při hodnocení nabídek, při podpisu smlouvy.

Ke střetu zájmu dochází, je-li z rodinných důvodů, z důvodů citových vazeb (jedná se o osobou blízkou dle § 22 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník), z důvodů hospodářského zájmu [...] nebo z důvodu jiného společného zájmu ohrožen neustranný a objektivní výkon činnosti zadavatele při zadávání zakázek. Pokud toto riziko existuje, upustí zadavatel, příjemce od takového jednání a věc neprodleně oznámí poskytovateli dotace. Poskytovatel dotace rozhodne, zda se jedná o střet zájmu či nikoliv.“

ZS API dospěl k závěru, že se o střet zájmu jedná, a navrhl finanční opravu ve výši 100 %.

Dne 20. července 2018 zadavatel všechny tři smlouvy s vítězným uchazečem ukončil a dne 25. července 2018 vyhlásil tři nová zadávací řízení. Zadavatel zadávací řízení znovu uveřejnil na svém internetovém profilu zadavatele a oslovil také pět potenciálních uchazečů prostřednictvím e-mailu. Jedním z kontaktovaných uchazečů byla opět společnost *TIS – CR s.r.o.* Podobně jako v původním zadávacím řízení byla v těchto třech zadávacích řízeních vždy předložena pouze jedna nabídka, a to společnosti *TIS – CR s.r.o.*

Příjemce později požádal ZS API o vyjádření, zda může být smlouva s vítězným uchazečem (společností *TIS – CR s.r.o.*) podepsána. Příjemce – zastoupený týměm zaměstnancem společnosti *Farmtec a.s.* jako ve zjištění 11 – obdržel dne 21. září 2018 odpověď od pana [REDAKCE], ředitele odboru ZS API, v níž se uvádí, že byl požádán o vyjádření ŘO OP PIK. Dne 11. října 2018 podpis smlouvy odsouhlasila tatáž osoba z ŘO, pan [REDAKCE] (tentokrát v pozici vedoucího oddělení ŘO). Pan [REDAKCE] ve svém e-mailu ze dne 11. října 2018 adresovaném ZS API vysvětlil, že příjemce tím, že zadávací řízení zopakoval a vyvinul dodatečné úsilí k získání více nabídek, učinil pro transparentnost zadávacího řízení maximum. K podpisu smlouvy však došlo již dne 21. září 2018, tj. před tím, než ŘO PIK učinil formální rozhodnutí.

U zbývajících dvou projektů realizovaných společnostmi *Cerea, a.s.*, – č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139 a CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011875 – pracovníci ZS API možný střet zájmů vlivem výše uvedených rodinných vazeb nezjistili. Smlouva mezi společnostmi *Cerea, a.s.*, a *TIS – CR s.r.o.* proto nebyla ukončena a otázka možného střetu zájmů nebyla u těchto dvou operací nikdy nadnesena. To rovněž prokazuje nerovnoměrnou kvalitu postupů v rámci ZS API (předchozí pracovníci ZS API tento problém nezjistili).

Auditoři Komise nesouhlasí se závěrem ŘO PIK z října 2018, že smlouva se společností *TIS – CR s.r.o.* může být podepsána, a to z těchto důvodů:

- při opětovném vyhlášení řízení příjemce opět přímo kontaktoval společnost *TIS – CR s.r.o.*, která byla ve střetu zájmů,
- další čtyři společnosti (*BEDNAR FMT s.r.o.*, *JK Machinery, s.r.o.*, *PAWLICA s.r.o.* a *Kovodružstvo, výrobní družstvo Strážov*), které příjemce kontaktoval, nabídku nepředložily,
- příjemce nekontaktoval společnosti, které předložily orientační nabídky v rámci žádosti týkající se této operace (*Commercial společnost s r. o.* nebo *AGROING BRNO s.r.o.*), ani společnosti, které příjemci již dříve dodávaly stejný typ výrobku (*SIAGRA s.r.o.*),
- na základě analýzy orientačních nabídek lze konstatovat, že cena nabídnutá společností *TIS – CR s.r.o.* byla podstatně vyšší než orientační nabídky. Orientační nabídka předložená pro projekt č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988 společností *Commercial společnost s r. o.* činila 4 012 000 Kč pro technologickou část, zatímco cena, kterou předložila společnost *TIS – CR s.r.o.*, činila 5 360 000 Kč, tj. byla o 34 % vyšší, a
- úloha pana [redacted], zástupce společnosti *Cerea, a.s.*, který byl současně zaměstnancem jiné společnosti patřící do skupiny AGROFERT – společnosti *Farmtec a.s.* –, je nejasná a netransparentní.

Auditoři Komise se proto domnívají, že i během druhého zadávacího řízení existoval střet zájmů mezi příjemcem a společností *TIS – CR s.r.o.* Příjemce tento střet zájmů dostatečně nezmírnil, načež společnost *TIS – CR s.r.o.* zakázku získala.

Požadované opatření / doporučení

Doporučení

V souladu s bodem č. 21 *Pokynů ke stanovení finančních oprav, jež mají být provedeny u výdajů financovaných Unii v rámci sdíleného řízení v případě nedodržení pravidel pro zadávání veřejných zakázek*, by měl ŘO PIK v souvislosti se zjištěnými případy střetu zájmů uplatnit u výše uvedených zakázek finanční opravu ve výši 100 % a zrušit související příspěvek z veřejných zdrojů.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[260] Předkládané indikativní nabídky k žádosti o podporu jsou orientační a zachycují aktuální stav na trhu v místě a čase. Stejně tak nemusí obsahovat podrobné položky, neboť projekt nebývá naceněn do úplné míry detailu, ale pouze se základními neměnnými parametry. Podrobný a téměř přesný rozpočet vzniká před realizací – v něm jsou již zachyceny podrobné požadavky. Vzhledem k tomu, že se na stavbě často řeší nepředvídané okolnosti, bývá rozpočet upravován v průběhu výstavby. Stejně tak i samotné pořizované technologie jsou často upravovány a jsou využívány modernější varianty vzhledem k tomu, že od počátku a vzniku projektu až po realizaci mohou uplynout roky. V posledních letech je v České republice ve stavebnictví nedostatek pracovních sil a nejvíce se nedostává právě těch odborných pracovníků, což vede k velkému nárůstu cen. Může se tak stát, že v průběhu jednoho roku stoupne cena z původně předložených indikativních cenových nabídek až o několik procent. Stejně tak může v průběhu let, kdy je projekt realizován, dojít u dané technologie k inovaci a žadatel se při pořizování stroje rozhodne právě pro novější inovovanou technologii, což může vést právě také k navýšení rozpočtu. Nicméně rozpočty, resp. částky způsobilých výdajů, jsou po procesu hodnocení žádosti o podporu zastropovány, což znamená, že i v případě, že si žadatel/příjemce dotace vybere dražší řešení dané např. inovativní technologií, nebo pokud je výběrové řízení vysoutěženo za cenu vyšší než byla původní cena v rozpočtu u předložené žádosti o podporu, musí tyto náklady přesahující strop způsobilých výdajů příjemce dotace uhradit ze svého rozpočtu. Z hlediska projektu jsou tyto výdaje nezpůsobilé.

[261] V případě projektu [CZ.01.3.10/0.0/0.0/16 061/0011988](#) byl vydán souhlas ŘO OPPIK prostřednictvím mailové komunikace z důvodu nutnosti rychlého vyřízení dané věci, aby nebyla ohrožena realizace projektu. Vzhledem ke zrušení prvního zadávacího řízení zbývalo na realizaci druhého zadávacího řízení málo času, proto byl poskytnut výše uvedený souhlas ze dne 20. září 2018. Dle našeho názoru ŘO OPPIK vynaložil dostatečné úsilí na zajištění transparentnosti druhého zadávacího řízení. ŘO OPPIK však nemůže nutit ekonomické subjekty k účasti v zadávacím řízení. Pokud se oslovené společnosti rozhodnou z nejrůznějších důvodů (např. z důvodů vyšší administrativní náročnosti prací realizovaných na základě veřejné zakázky, nedostatku volných výrobních kapacit, nehodícího se termínu plnění atd.) zadávacího řízení neúčastnit, neměla by tato skutečnost být důvodem pro zmaření realizace projektu. Dle pravidel ŘO OPPIK byl příjemce dotace povinen před podpisem smlouvy s dodavatelem upozornit ŘO OPPIK na možný střet zájmů, pokud se o něm příjemce dotace dozvěděl. V posuzovaném případě ŘO OPPIK bylo zjištěno v rámci kontroly výběrového řízení, že je zde potenciální střet zájmů a příjemce dotace danou skutečnost poskytovateli dle Pravidel pro výběr dodavatele neoznámil a uzavřel smlouvu. V tomto ohledu bylo ŘO OPPIK za této situace navrhováno krácení za neoznámění potenciálního střetu zájmů před uzavřením smlouvy. Avšak příjemce dotace dále postupoval dle dalších doporučení ŘO OPPIK a první zadávací řízení zrušil, přehodnotil a znovu zrevidoval předmět plnění, technickou specifikaci poptávaného plnění a taktéž zkontroloval hodnotící kritéria s cílem odhalit a případně samozřejmě i odstranit potenciální diskriminující prvky vyhlášeného výběrového řízení. Tato doporučení ŘO OPPIK směřovala k odstranění všech důvodů, které by mohly mít za následek předložení pouze jedné nabídky. Co se týče prevence střetu zájmů, zdůrazňujeme, že samotná existence osobní vazby ještě nemusí znamenat existenci podvodu, korupce nebo jiného nekalého jednání.⁵⁸ Pokud bylo vynaloženo dostatečné úsilí na zajištění transparentnosti zadávacího řízení (férové zadávací podmínky, kvalifikační předpoklady

⁵⁸ Viz bod 46 reakce.

a hodnotící kritéria, oslovení několika potenciálních dodavatelů, tržní cena vítězné nabídky atd.), a potenciální střet zájmů tak nemá dopad na veřejnou zakázku, pak by existence osobní vazby mezi představiteli zadavatele a vítězného uchazeče neměla být překážkou realizace projektu. Toto stanovisko platí analogicky i pro projekty CZ.01.3.10/0.0/0.0/16 061/0011143 a CZ.01.3.10/0.0/0.0/16 061/0011152.

[262] Dle ŘO OPPIK v případě projektů č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139 a CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011875 došlo k pochybení na straně příjemce dotace. Dle Pravidel pro výběr dodavatele bylo povinností příjemce dotace okamžitě informovat o potenciálním střetu zájmů poskytovatele dotace. Jak je vidět v příloze printscreenů Arachne 1–4, tak projektový manažer ZS API ani přes použití Arachne nemohl být schopen potenciální střet zájmů zjistit. Jelikož ŘO OPPIK disponuje tisíci žádostmi o podporu a následně vydává tisíce RoPD, tak i jednotlivé projekty v rámci jednoho programu potažmo jedné výzvy jsou administrovány několika různými PM API, kteří dané projekty administrují v rámci různého časového horizontu. V rámci kontroly projektů je prověřováno, aby nebyly podávány stejné, případně obdobné projekty stejnými žadateli. Vzhledem k velmi vysokému počtu administrovaných projektů a vydaných RoPD však není možné detailně kontrolovat, zda stejný žadatel dotace v dalších až desítkách možných výběrových řízení nemá potenciální střet zájmů mezi dodavatelem a zadavatelem. Případný střet zájmů navíc není ani odhalitelný na základě prováděného ověření z obchodního rejstříku, živnostenského rejstříku a Arachne. Současně je povinností příjemce dotace, jak je uvedeno výše, dle Pravidel pro výběr dodavatele o možném střetu zájmů ŘO OPPIK neprodleně informovat před podpisem smlouvy.

[263] Auditori nesouhlasí s postupem ŘO mj. z toho důvodu, že zadavatel neoslovil s výzvou k podání nabídek též ty společnosti, které mu zaslaly indikativní nabídku. K tomu uvádíme, že příjemce dotace není povinen tyto potenciální dodavatele kontaktovat, případně je vyzývat k účasti v rámci zadávacího řízení. Domníváme se, že i tento postup by mohl být shledán jako diskriminující, neboť by dané společnosti mohly mít potenciálně výhodu oproti ostatním uchazečům, neboť by dopředu znaly technické požadavky požadovaného předmětu plnění, mohly by mít přehled i o nabízené ceně apod. (viz stanovisko ke zjištění bodu 11⁵⁹). V této souvislosti se domníváme, že úloha p. [redacted] je v této chvíli naprosto nepodstatná, a to i proto, že ani v jednom případě nebyla vítězným dodavatelem společnost Farmtec, a.s. Úloha pana [redacted] jako editora projektu byla již osvětlena v rámci vyjádření ke zjištění č. 11.

[264] V rámci daného zjištění je konstatován potenciální konflikt zájmů mezi zadavatelem zakázky a dodavatelem (vítězným uchazečem o zakázku) s tím, že je požadována 100% finanční oprava za příslušné zakázky v souladu s bodem 21 Pokynu ke stanovení finančních oprav, jež mají být provedeny u výdajů financovaných EU v rámci sdíleného řízení v případě nedodržení pravidel pro veřejné zakázky. V rámci daného zjištění avšak v rozporu s rozhodnutím Komise C(2019) 3452 ze dne 14. května 2019 není uveden skutečný projev tohoto střetu zájmů s dopadem na výsledek zadávacího řízení. Ve zjištění je konstatován jen potenciální střet zájmů bez uvedení jakéhokoliv dopadu na tuto zakázku. Na základě toho ani nelze uložit požadovanou 100% finanční opravu ze strany Komise.

⁵⁹ ŘO OPPIK dále konstatuje, že z metodických dokumentů regulujících výběr dodavatelů zakázek zadávaných v rámci spolufinancovaných projektů neplyne, že by zadavatel měl povinnost vyzývat k podání nabídky ty dodavatele, jejichž indikativní nabídky využil při zpracování projektu. Tuto povinnost zadavatel nemá ani podle ZZVZ. V žádném druhu zadávacího řízení (např. analogickém zjednodušeném podlimitním řízení) nemusí zadavatel k podání nabídky vyzývat ty dodavatele, se kterými vedl předběžnou tržní konzultaci. Takový postup by naopak byl pravděpodobně shledán jako protizákonný a diskriminující vůči dodavatelům, se kterými zadavatel doposud nebyl v kontaktu.

[265] Současně i z judikatury SDEU k problematice střetu zájmů v oblasti veřejných zakázek přitom jasně vyplývá, že střet zájmů nemůže být pouze hypotetický (viz bod 46 této reakce).

[266] V rámci projektů CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139 a CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/00118755 je možné konstatovat, že došlo k porušení Pravidel pro výběr dodavatele, když příjemce dotace neoznámil potenciální střet zájmů poskytovateli dotace, a v tomto ohledu ŘO OPPIK bude dané projekty s ohledem na zjištěný potenciální střet zájmů prověřovat. Na základě výše uvedené argumentace (a judikatury) však dle našeho názoru není možné bez prokázání skutečného dopadu udělit 100% sankci bez dalšího prověření. V souladu s výše uvedeným v této chvíli proto odmítáme požadavek na provedení doporučení, tj. opravu ve výši 100 %, z důvodu neprokázání skutečného dopadu na výsledek zadávacího řízení.

ŘO OPPIK se zjištěním v rámci projektů CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143 a CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152 nesouhlasí a žádá jejich odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je zachováno.

Auditoři GR REGIO chápou, že české orgány potvrdily riziko možného střetu zájmů v případě pěti projektů realizovaných příjemcem *Cerea, a.s.* (261 a 266) z důvodů rodinných vazeb. Toto riziko nebylo vyloučeno ani zmíněno, přestože příjemce vyhlásil pro tři z pěti projektů druhé kolo zadávacího řízení.

Je třeba uvést, že úkolem Komise je ověřovat, zda členské státy financují z ESI fondů pouze operace prováděné v plném souladu s unijním právem, včetně základních zásad transparentnosti, rovného zacházení a nediskriminace. Zamezení střetu zájmů je součástí požadavků vyplývajících z finančního nařízení z roku 2018. Porušení práva EU představuje nesrovnalost ve smyslu ustanovení čl. 36 odst. 3 písm. c) a článku 61 uvedeného nařízení pouze tehdy, jestliže v jeho důsledku je nebo by mohl být poškozen souhrnný rozpočet EU tím, že by byl z rozpočtu Unie uhrazen neoprávněný výdaj. Takové porušení je tedy nutno považovat za nesrovnalost, pokud může mít jako takové dopad na rozpočet. Naproti tomu se nevyžaduje, aby byla prokázána existence konkrétního finančního dopadu. Je potřebné zvážit, zda nedodržení vnitrostátních „Pravidel pro výběr dodavatelů“ ve spojení s požadavky finančního nařízení ohledně střetu zájmů představuje nesrovnalost ve smyslu čl. 2 bodu 36 nařízení č. 1303/2013, jestliže nelze vyloučit možnost, že takové nedodržení bude mít dopad na rozpočet ESI fondů.

Auditoři GR REGIO zdůrazňují, že možný střet zájmů z důvodů rodinných vazeb zjistil ZS API u třech projektů č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152 a CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988 mezi společností *Cerea, a.s.*, (jednající jako zadavatel) a vítěznou společností TIS – CR s.r.o. Jednalo se tedy o skutečnou, nikoli hypotetickou situaci, neboť ZS a v pozdější fázi ŘO smlouvy podepsané mezi příjemcem a vítěznou společností kvůli zjištěnému střetu zájmů zrušily.

Protože takové riziko existovalo a bylo potvrzeno, měl ŘO přezkoumat všechny ostatní podobné smlouvy a řízení a měl je podle vnitrostátních „Pravidel pro výběr dodavatelů“ z téhož důvodu zjištěného rizika střetu zájmů zrušit. Navíc by se společnost, u které byl dříve zjištěn střet zájmů, neměla dále účastnit výzev k podávání nabídek, jelikož střet zájmů jako takový nebyl zmíněn. Zadavatel (společnost *Cerea, a.s.*) umožnil uchazeči (společnosti *TIS-CR, a.s.*), aby prokázal, že riziko střetu zájmů neexistuje. Společnost *TIS-CR, a.s.*, tak během

prvního zadávacího řízení nečinila, neboť neposkytla informace o rodinných vazbách mezi vedením obou společností. Jestliže byl střet zájmů z důvodu rodinných vazeb potvrzen, neměla by být poskytnuta žádná další možnost na nápravu situace. Je zřejmé, že by to mohlo mít dopad na nestrannost a objektivitu zadavatele a ohrozit každé příští zadávací řízení, jestliže riziko není zcela omezeno. Útvary Komise nemohou souhlasit se závěrem českých orgánů, že úsilí příjemce (zadavatele) o zajištění transparentnosti zadávacího řízení bylo dostatečné. Jak je uvedeno v návrhu zprávy o auditu, za účelem obdržení nabídek během druhého zadávacího řízení nebyli kontaktováni všichni možní uchazeči (*Commercial společnost s r. o. nebo AGROING BRNO s.r.o. nebo SIAGRA s.r.o.*), a proto i během druhého zadávacího řízení rovněž existoval možný střet zájmů. Rodinné vazby mezi uchazečem a zadavatelem nebyly odstraněny a stále mohly mít dopad na výběr úspěšného uchazeče během druhého zadávacího řízení, čímž by se ohrozila jeho nestrannost a objektivita. Riziko možného střetu zájmů tedy během druhého zadávacího řízení stále existovalo, pokud jde o smlouvy č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152, a existovalo i u dvou podobných smluv, CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139 a CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011875, které nebyly zrušeny.

Útvary Komise nerozumí ani nepřijímají argumentaci, že „na realizaci druhého zadávacího řízení zbývalo málo času“ (261), aby nebyla „ohrožena realizace projektu“. Toto nejsou platné důvody pro nedodržení příslušných pravidel pro výběr dodavatelů. Kromě toho, pokud jde o pět výše uvedených projektů, mohl řídicí orgán vzhledem k tomu, že žadatel neposkytl informace o střetu zájmů v původním zadávacím řízení, které v důsledku toho muselo být zrušeno, trvat na rozšíření soutěže a požadovat, aby příjemce vyzval k účasti na řízení všechny společnosti, které původně předložily orientační nabídky. K tomu ale nedošlo.

Útvary Komise opakují své závěry, že v souladu s bodem 21 dokumentu Komise „*Pokyny ke stanovení finančních oprav, jež mají být provedeny u výdajů financovaných Unií v rámci sdíleného řízení v případě nedodržení pravidel pro zadávání veřejných zakázek*“ by měl ŘO PIK v souvislosti se zjištěnými případy střetu zájmů uplatnit u výše uvedených zakázek finanční opravu ve výši 100 % a zrušit související příspěvek z veřejných zdrojů.

Doporučení zůstává **otevřené**.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Zjištění 13

Klíčový požadavek: KP 4 – Adekvátní řídicí kontroly

Netransparentní uveřejnění zadávacího řízení:

Uznává se, že většina zakázek v OP PIK nespadá do působnosti unijního nebo vnitrostátního práva v oblasti zadávání veřejných zakázek (soukromé společnosti se spolufinancováním z veřejných prostředků nižším než 50 %). V České republice jsou však základní zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace provedeny v podrobných a závazných „Pravidlech pro výběr dodavatelů“.

V souladu s „Pravidly pro výběr dodavatelů“, platnými od 2. května 2017, se zadávací řízení zahajuje uveřejněním oznámení **na profilu zadavatele**. Profilem zadavatele se rozumí individuální profil na internetových stránkách (internetová adresa), kde jednotliví příjemci uveřejňují svá zadávací řízení. Internetová adresa zadavatele musí být uveřejněna ve Věstníku veřejných zakázek.

Vyhledávání zadávacích řízení, na něž se nevztahuje zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve Věstníku veřejných zakázek je založeno pouze na názvu zadavatele nebo jeho identifikačním čísle (IČO). Vyhledávání pomocí dalších kritérií – jako je kód CPV nebo předmět zadávacího řízení – není možné.

Znamená to, že oznámení o zahájení zadávacích řízení, na něž se nevztahuje zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, nejsou ve Věstníku veřejných zakázek a/nebo na internetových stránkách OP PIK centrálně zveřejňována. V důsledku toho musí potenciální dodavatelé pravidelně sledovat profily jednotlivých zadavatelů. Dochází tak k omezení soutěže u zadávacích řízení uveřejněných v rámci OP PIK, k netransparentnosti postupů a k nárůstu případů, kdy je podána jediná nabídka, jak ukazuje následující tabulka:

Projekt č.	Zadávací řízení	Odhadová ná hodnota (Kč)	Počet podaných nabídek	Vítězný uchazeč
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139	Cerealia – Sušárna zrnin Havlíčkův Brod	9 000 000	1	TIS – CR s.r.o.
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143	Cerealia - Sušárna zrnin Chotěboř	10 000 000	1	TIS – CR s.r.o.
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152	Cerealia – Sušárna zrnin Říkov	10 000 000	1	TIS – CR s.r.o.
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011875	Cerealia – Sušárna zrnin Dobřenice	10 000 000	1	TIS – CR s.r.o.
CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988	Cerealia – Sušárna zrnin Jičín	7 000 000	1	TIS – CR s.r.o.

Podle názoru auditorů Komise to není v souladu se zásadami transparentnosti, zákazu diskriminace a rovného zacházení s dodavateli.

Požadované opatření / doporučení

Doporučení

Aby se zvýšila soutěž v zadávacích řízeních v rámci OP PIK a nedocházelo k předkládání jediné nabídky, se ŘO PIK vyzývá, aby zajistil uveřejňování všech oznámení o zahájení zadávacího řízení na internetových stránkách ŘO PIK nebo na jiných vhodných internetových stránkách přístupných všem potenciálním uchazečům. Všichni potenciální uchazeči tak budou moci tato zadávací řízení snadno vyhledávat a účastnit se jich. Dále je třeba stanovit povinnost získat určitý minimální počet nabídek (např. tři) od dodavatelů, kteří nejsou ve spojení se zadavatelem.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK, Národní orgán pro koordinaci

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[267] ŘO OPPIK postupoval v souladu s nastavenými pravidly a dle pokynů závazného Metodického pokynu pro oblast zadávání zakázek v programovém období 2014–2020, verze 4, který byl vydán Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, jakožto NOK dne 20. března 2017 s účinností od 1. května 2017 (MPZ). Na základě této verze MPZ ŘO OPPIK, který do té doby v rámci Pravidel pro výběr dodavatelů požadoval při zahájení výběrového řízení zveřejnění oznámení ve Věstníku veřejných zakázek, postupoval dle pokynu a současně i dle ZZVZ. **Dle MPZ (str. 9) je profil zadavatele elektronický nástroj definovaný dle § 214 ZZVZ.** ŘO OPPIK v rámci Pravidel pro výběr dodavatelů postupuje dle závazného MPZ, ve kterém je v kapitole 7.1.1 a dále stanoveno, že:

„Zadavatel může zadat zakázku: a) v otevřené výzvě, nebo b) v případě zakázek malého rozsahu v uzavřené výzvě.

Příjemce, který není zadavatelem podle § 4 odst. 1 až 3 ZZVZ a zároveň dotace poskytovaná na takovou zakázku není vyšší než 50 %, může zadat v uzavřené výzvě také zakázku na stavební práce, jejíž přepokládaná hodnota je rovna nebo nižší než 20 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty.

*7.1.2 V otevřené výzvě oznamuje zadavatel oznámením výběrového řízení neomezenému počtu dodavatelů svůj úmysl zadat zakázku v tomto výběrovém řízení; oznámení otevřené výzvy je výzvou k podání nabídek dodavatelů. **Oznámení výběrového řízení uveřejní zadavatel po celou dobu trvání lhůty pro podání nabídek: a) na profilu zadavatele, nebo b) v národním elektronickém nástroji nebo c) na webových stránkách příslušného Programu.***

Zadavatel může výzvu po jejím uveřejnění odeslat některým dodavatelům, v takovém případě musí být výzva odeslána alespoň 3 dodavatelům.

7.1.3 V uzavřené výzvě vyzývá zadavatel písemnou výzvou nejméně 3 dodavatele k podání nabídky. Zadavatel vyzve pouze takové dodavatele, o kterých má informace, že jsou způsobilí požadované plnění poskytnout. Zadavatel nesmí vyzývat opakovaně stejný okruh dodavatelů, není-li to odůvodněno předmětem plnění zakázky či jinými zvláštními okolnostmi, případně zrušením předcházejícího výběrového řízení.

7.1.4 Umožňuje-li to předmět zakázky, může zadavatel zadat zakázku na elektronickém tržišti. Při zadání zakázky na elektronickém tržišti postupuje zadavatel podle pravidel elektronického tržiště, v takovém případě se ustanovení tohoto MP upravující zadávání zakázek nepoužijí. Současně však musí být dodrženy zásady dle odst. 6.1.1 tohoto MP.“

[268] Co se týká požadavku na nastavení minimálního počtu obdržených nabídek, tak se toto doporučení jeví jako velmi nereálné, viz stanoviska ŘO OPPIK ke zjištění č. 11 a 12. Celý proces výběrového řízení je poměrně dost složitý a stanovuje další nároky na případné uchazeče a hlavně vítěze dané zakázky, které mohou být pro dodavatele velmi limitující. V náročnosti celého procesu výběrového řízení vidíme jeden z hlavních důvodů, proč se o vyhlášená výběrová řízení uchází tak nízký počet uchazečů, a tím pádem je tedy podáno velmi malé množství nabídek. Samozřejmě to souvisí i s časovou náročností, kdy v případě chyb je nutné výběrové řízení prodlužovat, posouvat, případně rušit a znovu vyhlášovat a potenciálním zájemcům následně nevyhovují termíny plnění, případně nejistota, kdy bude výběrové řízení uzavřeno, jak dlouho si budou muset držet své např. pracovní kapacity apod. S tímto požadavkem by samozřejmě nekorespondovalo ani pořizování např. „unikátních technologií“, které v některých případech je opravdu schopen dodat pouze jeden či dva dodavatelé.

[269] Zároveň chceme upozornit na to, že u vyjmenovaných projektů, kde byla podána pouze jedna nabídka, nebylo žádným způsobem detekováno, že se např. jednalo o předražení nebo, že vysoutěžená cena nebyla tržní apod. ŘO OPPIK se domnívá, že na základě obdržení jen jedné nabídky v rámci vyhlášeného výběrového řízení nelze usuzovat, že je výběrové řízení chybné popřípadě, že nebyla vysoutěžená adekvátní/tržní cena předmětu plnění.

Reakce MMR OPVZ, gestora zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v České republice

[270] Komise u tohoto zjištění doporučuje s označením „velmi důležité“, aby ŘO OPPIK za účelem zvýšení soutěže a prevence jednonabídkových zadávacích řízení „zajistil uveřejňování všech oznámení o zahájení zadávacího řízení na internetových stránkách ŘO PIK nebo na jiných vhodných internetových stránkách přístupných všem potenciálním uchazečům. Všichni potenciální uchazeči tak budou moci tato zadávací řízení snadno vyhledávat a účastnit se jich. Dále je třeba stanovit povinnost získat určitý minimální počet nabídek (např. tři) od dodavatelů, kteří nejsou ve spojení se zadavatelem“

[271] K výtce, že uveřejnění na profilu zadavatele je nedostatečné, uvádíme:

[272] Komise vychází z toho, že oznámení o zahájení výběrového řízení má být uveřejněno na profilu zadavatele, ten je separátní webovou stránkou (internetovou adresou), kde příjemce uveřejňuje své zakázky, zakázky nespádající pod aplikaci ZZVZ, tudíž podle Komise nejsou zakázky centrálně uveřejněné.

[273] K tomu uvádíme, že profil zadavatele je podle § 28 odst. 1 písm. j) ZZVZ elektronický nástroj, který musí splňovat přísné požadavky podle ZZVZ a jeho prováděcích právních předpisů, jejichž naplnění je kontrolováno při certifikaci elektronického nástroje (viz tzv. vyhláška o elektronických nástrojích č. 260/2016 Sb.). Musí tak například platit, že profil zadavatele umožňuje neomezený dálkový přístup pro všechny dodavatele (a kterékoliv jiné subjekty). Využívání profilu zadavatele jako jakéhokoliv elektronického nástroje je pro dodavatele zcela bezplatné a musí být obecně dostupné a slučitelné s běžně používanými IC technologiemi, viz § 213 ZZVZ. Nelze tedy pochybovat o tom, že oznámení uveřejnění na profilu zadavatele je dodavatelům dostupné bez jakýchkoliv překážek.

[274] K argumentu, že oznámení uveřejněná na profilu zadavatele nejsou uveřejněna

centrálně, zdůrazňujeme, že takový argument nemá ani náznakem oporu v zadávacích směrnících. Ty totiž povinnost uveřejňovat oznámení o zahájení zadávacího řízení v TED (Tenders Electronic Daily) předepisují pro nadlimitní veřejné zakázky zadavatelů veřejných zakázek. Argument Komise nemá oporu ani v českém ZZVZ, který požadavek na uveřejnění oznámení ve Věstníku veřejných zakázek má až u podlimitních veřejných zakázek zadavatelů. Požadavek, aby oznámení o zakázkách příjemců dotací nespádajících pod aplikaci zadávacích směrnic nebo ZZVZ byla uveřejněna centrálně, je tedy neopodstatněný.

[275] Skutečnost, že pravidla pro výběr dodavatelů ŘO OPPIK zavádí povinnost uveřejnit oznámení výběrového řízení s detailním popisem zakázky na profilu zadavatele, zcela dostatečně zajišťuje přístup potenciálních zájemců o zakázku k informacím o ní.

[276] Doplnujeme, že profily zadavatelů podle § 28 odst. 1 písm. j) ZZVZ jsou standardně provozovány (poměrně úzkou) skupinou provozovatelů profilů zadavatelů, na jejichž webových stránkách je možné vyhledávat mezi všemi zakázkami zadávanými registrovanými zadavateli.

[277] K doporučení na stanovení minimálního počtu podaných nabídek uvádíme:

[278] Opakujeme a zdůrazňujeme, že takový požadavek absolutně postrádá oporu v platném evropském a českém právu. Jelikož obdobná regulace neplatí u veřejných zakázek, na které se vztahují zadávací směrnice a český ZZVZ, nemůže tím spíš platit u zakázek, na které ani směrnice ani ZZVZ nedopadají. Zdůrazňujeme navíc, že zadavatelé nebo ŘO OPPIK mohou jen stěží ovlivnit, kolik hospodářských subjektů má zájem ucházet se o získání konkrétních zakázek.

[279] ŘO OPPIK k doporučení v tomto zjištění konstatuje, že zakázky jsou zveřejňovány v souladu s českou legislativou a dostatečně transparentně. Doporučení ohledně zveřejňování zakázek na internetových stránkách ŘO OPPIK je v danou chvíli nemožné z důvodu délky času nezbytného pro zapracování takových modulů do webové stránky ŘO OPPIK, zajištění chodu této stránky, její správy, adaptace vzhledem k vysoké návštěvnosti apod. Současně by na sebe ŘO OPPIK musel převzít vysokou odpovědnost v případě nefunkčnosti stránek a časové prodlevě ve zveřejňování. Z těchto a dalších důvodů by ŘO OPPIK mohl čelit možným právním sporům. V případě doporučení zveřejňovat na jiné jednotné internetové stránce se ŘO OPPIK domnívá, že by tato povinnost mohla vést k dalšímu nárůstu administrativy spojené s vyhlášením výběrového řízení pro ŘO i pro žadatele a příjemce dotace, neboť by museli postupovat v souladu s JMP, kde je stanovena povinnost vyhlášovat výběrová řízení na profilu zadavatele s podmínkou uveřejnění profilu zadavatele ve Věstníku veřejných zakázek, a navíc by museli zajišťovat zveřejňování na určených webových stránkách. Současně by se jednalo o nárůst administrativy i při kontrolách výběrového řízení, u nichž by bylo nutné kontrolovat další webovou stránku, kdy, jakým způsobem a co bylo zveřejněno na dalším portále a jestli zveřejnění probíhala stejný den, se stejným obsahem apod. ŘO OPPIK s ohledem na výše uvedené odmítá i stanovení minimálního počtu nabídek v rámci výběrového řízení.

S ohledem na výše uvedené argumenty nesouhlasíme se zjištěním č. 13 a žádáme o jeho odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Doporučení je **částečně zachováno** a dále vysvětleno.

Útvary Komise berou na vědomí vysvětlení, která české orgány poskytly ve své odpovědi (267–279), že u zakázek, které nespádají pod aplikaci českého zákona č. 134/2016 Sb., se podle vnitrostátních pokynů může výzva uveřejnit jedním z těchto tří způsobů:

1. v národním elektronickém nástroji (NEN) nebo
2. na webových stránkách ŘO nebo
3. na profilu zadavatele.

V této souvislosti útvary Komise berou na vědomí, že potenciální uchazeči mohou v národním elektronickém nástroji (NEN) nebo na webových stránkách ŘO (pokud jsou tyto používány příslušným OP) snadno vyhledat zadávací řízení, která by je mohla zajímat.

V souvislosti s bodem 276 však auditoři Komise nesouhlasí, že vyhledávání je transparentní a snadné. Pokud jde o zadávací řízení uveřejňovaná pouze na profilu zadavatele (příjemce), je pro potenciální uchazeče velmi obtížné vyhledat tyto profily a identifikovat zakázky, které by je mohly zajímat.

Pokud chce například některý hospodářský subjekt vyhledat všechna stávající řízení v rámci OP PIK, která jsou uveřejněna pouze na profilu zadavatele, musí:

1. ve Věstníku veřejných zakázek vyhledat profily jednotlivých zadavatelů pro každého příjemce zadáním názvu nebo identifikačního čísla příjemce. Pro to je ale třeba vědět, že konkrétnímu příjemci byl projekt v rámci programu udělen a že tento příjemce hodlá vyhlásit výběrová řízení;
2. pak musí potenciální uchazeč na každém profilu jednotlivě vyhledat všechna vyhlášená výběrová řízení, aby mohl identifikovat ta, která by ho mohla zajímat.

Jde o extrémně náročný postup, který potenciálním zájemcům z řad dodavatelů identifikaci výběrových řízení nijak neusnadňuje, a navíc je v rozporu se zamýšleným cílem dosáhnout adekvátní úrovně soutěže, a tedy vybrat hospodářsky nejvýhodnější nabídku.

České orgány tvrdí (bod 276), že hospodářské subjekty mohou sledovat internetové stránky komerčních poskytovatelů, na nichž profil zadavatele (příjemce) hostuje, neboť těch je omezený počet. Ačkoliv takto postupovat jistě lze, auditoři Komise se domnívají, že jde o zbytečný a časově náročný požadavek na potenciální uchazeče.

Proto některé řídicí orgány pro zjednodušení postupu uveřejňují všechna oznámení o zahájení zadávacího řízení na svých internetových stránkách (např. OP Zaměstnanost⁶⁰). Tyto internetové stránky si mohou potenciální uchazeči snadno vyhledat. Útvary Komise berou v této souvislosti na vědomí vysvětlení, které české orgány uvedly v bodě 279, že uveřejňování zakázek na internetových stránkách ŘO PIK je v danou chvíli nemožné, neboť zapracování takových modulů do internetových stránek ŘO PIK je časově náročné, stejně jako zajištění jejich chodu, správy a adaptace stránek na vysokou návštěvnost.

Útvary Komise rovněž berou na vědomí, že jednou z možností oznámení výběrového řízení je prostřednictvím národního elektronického nástroje (NEN). Tento nástroj byl spolufinancován z Integrovaného regionálního OP a je používán pro administrativní účely, veřejné zakázky a koncese a pokrývá všechny kategorie veřejných zakázek a zadavatelů. Prostřednictvím tohoto nástroje mohou potenciální uchazeči snadno vyhledávat a identifikovat zakázky, které by je mohly zajímat.

⁶⁰ <https://www.esfcr.cz/zadavaci-rizeni-opz>

Doporučení, aby ŘO PIK zajistil uveřejňování všech oznámení o zahájení zadávacího řízení na svých internetových stránkách nebo na jiných vhodných internetových stránkách přístupných všem potenciálním uchazečům, proto zůstává **otevřené**.

Pokud jde o doporučení v návrhu zprávy o auditu ohledně získání alespoň tří nabídek, uznává se vysvětlení členského státu, že není možné zaručit, že nabídky předloží alespoň minimální počet uchazečů, a proto je tato část doporučení **vypuštěna**.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK, Národní orgán pro koordinaci

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Zjištění 14

Klíčový požadavek: KP 4 – Adekvátní řídicí kontroly

Nedostatečné řídicí kontroly střetu zájmů při zadávání zakázek

Útvary Komise zaznamenaly, že zjištění 5 písm. b) auditu systému č. OPPIK/2018/S/001, který provedl auditní orgán, se zabývá nedostatečnými řídicími kontrolami zadávání zakázek. Jak auditní orgán vysvětlil ve zprávě o auditu, ŘO PIK neověřuje spojení mezi příjemci (zadavatelem), uchazeči/dodavatelem a subjekty, které vypracovaly zadávací dokumentaci pro všechny zakázky.

Útvary Komise vzaly na vědomí, že ŘO PIK ve své odpovědi uvádí:

„[...] Navíc MP pro výkon kontrol a ani žádný MP nestanoví zcela jednoznačný výčet toho, co střetem zájmů je a není. I kdybychom pomocí ARACHNE či jiného obdobného nástroje identifikovali např. rodinné vazby, žádný MP nestanoví, jak má v takovém případě ŘO dále postupovat a samotná rodinná vazba s ohledem na definici střetu zájmů pro konstatování existence střetu zájmu nestačí. [...]

[...] žádáme AO, aby nám pomohl iniciovat změnu dotčeného MP. [...]“

V souladu s článkem 125 nařízení o společných ustanoveních odpovídá za řízení operačního programu ŘO PIK, který má dále podle uvedeného článku zavést pro daný operační program účinná a přiměřená opatření proti podvodům. ŘO PIK je tudíž povinen přijmout vhodná opatření k zamezení střetům zájmů a k jejich odhalení při zadávání veřejných zakázek spojených s OP PIK.

Je-li odhalen střet zájmů, musí ŘO PIK přijmout vhodná opatření k nápravě a ke zpětnému získání nezpůsobitelných výdajů, jež jsou tímto střetem zájmů dotčeny. Zjištění 12 ukazuje, že ŘO PIK nebyl u takovýchto případů střetu zájmů schopen provést finanční opravy.

Programovým orgánům se připomíná, že musí zavést odpovídající systémy řízení a kontroly v souladu s článkem 122 nařízení o společných ustanoveních. Tato povinnost v souladu s čl. 63 odst. 1 a 4 ve spojení s čl. 36 odst. 3 písm. c) nového finančního nařízení zahrnuje požadavek, že tyto systémy musí být schopny zamezit střetu zájmů. Tato povinnost zahrnuje rovněž nutnost zavést kontrolní systémy, které zajistí jejich účinné a efektivní používání.

Požadované opatření / doporučení

Doporučení 14.01

ŘO PIK se žádá, aby přijal příslušná opatření související s doporučením auditního orgánu, které je obsaženo v národní zprávě o auditu systému č. OPPIK/2018/S/001. Útvary Komise berou na vědomí, že akční plán týkající se tohoto zjištění stále probíhá, zdůrazňují však, že je důležité, aby byl proveden do 30. června 2019 a aby ŘO PIK ověřoval střet zájmů pomocí nástroje ARACHNE nebo jiného podobného nástroje, a to přinejmenším na základě vzorku.

Doporučení 14.02

Auditnímu orgánu se doporučuje, aby pečlivě sledoval následné kroky související s jeho doporučením a aby ověřil, zda se identifikace střetů zájmů v rámci OP PIK zlepšila.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[280] ŘO OPPIK má v rámci kontrolních listů výběrového řízení zařazenou otázku č. 14, viz níže tabulka.

14	Lze na základě doložených skutečností konstatovat, že ve fázi hodnocení nedochází ke střetu zájmů?	Ve fázi hodnocení podmínku nestrannosti nesplňuje ten, kdo se podílel na zpracování nabídky uchazeče nebo jej s uchazečem spojuje osobní, pracovní či jiný obdobný poměr nebo má z jiných důvodů osobní zájem na zadání VZ některému z uchazečů.
----	--	--

[281] ŘO OPPIK ověřuje střet zájmů v rámci kontroly výběrového řízení, a to konkrétně v rámci hodnocení nabídek, kdy jsou mimo jiné dokládána, dle postupu Pravidel pro výběr dodavatele, i čestná prohlášení. V rámci kontroly střetu zájmů jsou rovněž využívány primárně další dostupné rejstříky, jako je obchodní rejstřík a živnostenský rejstřík. Co se týká Arachne, tak vazby v rámci tohoto nástroje nejsou aktuální a úplné, tudíž jsou de facto v současném stavu spíše nevyužitelné, viz komentáře ke zjištění č. 12 a 13. ČR proto nesouhlasí s uloženým doporučením, protože ŘO OPPIK již činí kroky v doporučení obsažené.

[282] K doporučení 14.01 lze konstatovat, že v rámci doporučení již ŘO OPPIK učinil potřebné kroky, tj. zahrnul do kontrolního listu k výběrovým řízením otázku č. 14 (uvedena výše). Současně doplňujeme, že v rámci kontroly střetu zájmů jsou pro svou aktuálnost primárně používány obchodní a živnostenské rejstříky, případně i Arachne, ačkoliv, jak bylo uvedeno u zjištění č. 12, v Arachne daná provazba zjištěna nebyla.

S ohledem na výše uvedené nesouhlasíme se zjištěním č. 14 a žádáme o jeho odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **zachováno**.

Útvary Komise berou na vědomí odpověď členského státu (280–282), avšak s argumentací českých orgánů nesouhlasí.

Zjištění se týká auditu systému, který v roce 2018 provedl auditní orgán. Ve své odpovědi české orgány odkazují na otázku č. 14 („Lze na základě doložených skutečností konstatovat, že ve fázi hodnocení nedochází ke střetu zájmů?“). Vzhledem k tomu, že otázka č. 14 byla již zahrnuta do kontrolního listu ŘO PIK v době auditu, který provedl auditní orgán (tj. v roce 2018 – zjištění 5 písm. b) zprávy o auditu systému), nepovažoval ji auditní orgán za dostačující pro řešení identifikovaných záležitostí.

Jelikož se odpověď členského státu zjištěnými záležitostmi nezabývá, doporučení zůstávají **otevřená**.

Doporučení 14.01

ŘO PIK se žádá, aby přijal příslušná opatření související s doporučením auditního orgánu, které je obsaženo v národní zprávě o auditu systému č. OPPIK/2018/S/001. Útvary Komise berou na vědomí, že akční plán týkající se tohoto zjištění stále probíhá.

Doporučení 14.02

Auditnímu orgánu se doporučuje, aby sledoval následné kroky související s jeho doporučením a aby ověřil, zda se identifikace střetů zájmů v rámci OP PIK zlepšila. Následné kroky související s auditem systému provedeným auditním orgánem by měly být ihned po jejich dokončení oznámeny Komisi.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Zjištění 15**Projekt č. CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/0000516 (příjemce Pekárna Zelená louka, a.s.) – nezpůsobilá operace**

Projekt č. CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/0000516 (*Inovační linka na výrobu toastového chleba*) v rámci cíle 1.1, jehož předmětem je zvýšení technické hodnoty a efektivity technologie na výrobu toastového chleba a užitných hodnot nových výrobků (odstranění konzervantů, redukce soli, prodloužení trvanlivosti, zlepšení chuťových vlastností). Výsledkem projektu prezentovaným v žádosti o dotaci je **procesní inovace**, tj. pořízení technologické linky s výraznými inovačními prvky (skladování a dávkování ingrediencí, vakuové hnětení, clean-room, inovovaný systém řízení výroby) umožňující realizaci nových produktů, tj. výrobu **tří inovativních produktů** (tj. tří nových druhů toastového chleba s obsahem pšeničných kvasnic). Příjemce operace, *Pekárna Zelená louka, a.s.*, je dceřinou společností společnosti AGROFERT, a.s., mateřské společnosti skupiny AGROFERT.

Podle výzvy č. 01_15_014 Inovace lze podpořit pouze projekty:

- které mají přímou vazbu na aktivity výzkumu a vývoje, tj. využívají výsledky vlastního výzkumu a vývoje, výsledky výzkumu a vývoje vzniklé ve spolupráci či v podobě transferu technologie, a
- u nichž musí být tyto aktivity výzkumu a vývoje ukončeny a prokazatelně doloženy.

Žadatel/příjemce měl v žádosti o dotaci předložit prototyp nebo vzorek těchto aktivit výzkumu a vývoje.

V části A (Binární (vylučovací) kritéria) výběrových kritérií pro výzvu č. 01_15_014 Inovace se v bodě 3 „*Vazba projektu na aktivity VaV*“ stanoví, že:

- „*Vývoj je již ukončen.*“
- *Projekt využívá výsledků vlastního VaV, výsledků VaV vzniklých ve spolupráci, či v podobě transferu technologie [...].*
- *V případě využití výsledků VaV vzniklých vlastní činností či ve spolupráci musí žadatel doložit existenci funkčního prototypu/vzorku.*
- *Při transferu technologie musí žadatel doložit existenci funkčního prototypu/vzorku a tento transfer musí být smluvně doložen.“*

Žadatel však v žádosti o dotaci žádné skutečné výsledky vlastního výzkumu a vývoje, výsledky výzkumu a vývoje vzniklé ve spolupráci nebo v podobě transferu technologie nepředložil.

Pro doložení výsledků výzkumu a vývoje vzniklých ve spolupráci žadatel předložil:

- rámcovou smlouvu o partnerství a vzájemné spolupráci při výzkumu v oblasti pekárenských výrobků (podepsanou v únoru 2015),
- smlouvu o právech k duševnímu vlastnictví s Vysokou školou chemicko-technologickou (VŠCHT) v Praze (podepsanou v březnu 2015) a
- seznam budoucích aktivit VŠCHT plánovaných v souvislosti s toastovými chleby ve formě prohlášení ze dne 24. dubna 2015, které podepsala pouze VŠCHT.

Žádný z těchto dokumentů neprokazuje, že v době podání žádosti o dotaci probíhala spolupráce mezi žadatelem a VŠCHT a že tato spolupráce byla dovršena. Žadatel nepředložil žádné prototypy ani vzorky vzniklé z této spolupráce, jak požadují pravidla výzvy.

Žadatel v žádosti dále popsal a prezentoval jakožto prototyp technologii clean-room jako výsledek vlastního výzkumu a vývoje. Coby prototyp žadatel prezentoval pilotní linku v pekárně v Olomouci. Nejsou zde však uvedeny důkazy, že došlo ke skutečnému výzkumu a vývoji, je uvedeno pouze výběrové řízení na nákup technologie chlazení chleba a vek – chladičí spirály na chléb a večky –, a dále zápisy z testování funkčnosti nainstalované technologie. Tato technologie chlazení je na trhu k dispozici a používají ji moderní pekárny po celém světě. Podle názoru útvary Komise proto byla dodávka „pilotní linky“ standardním nákupem nové technologie, která nemá žádné vazby na aktivity vlastního výzkumu a vývoje. Tuto otázku vznesla rovněž výběrová komise, jak je uvedeno v bodě 2 tohoto zjištění.

Kromě toho útvary Komise zjistily následující skutečnosti, které narušují transparentnost, rovné zacházení a spravedlivost procesu výběru u dané operace:

1. Nedostatečná auditní stopa a nedodržování interních postupů v souvislosti s interními hodnotiteli a externími odborníky

- Interní hodnotitelé projektu nebyli vybráni náhodně, přestože tato podmínka je uvedena v operačním manuálu. Namísto toho byli podle volného uvážení vybráni z omezeného počtu pracovníků oddělení, které je odpovědné za hodnocení příslušné výzvy. Chybí auditní stopa, která by vysvětlovala, jak bylo toto přidělení provedeno.
- Jeden interní hodnotitel byl vyměněn – chybí však auditní stopa důvodů, které k jeho výměně vedly.
- Zkušenosti a vzdělání obou interních hodnotitelů neodpovídají předmětu operace. Z rozhovorů s pracovníky ŘO PIK vyplynulo, že oba hodnotitelé vycházeli ve svých stanoviscích z externích hodnocení. To je v souladu s metodikou tohoto OP. V případě, že požadovaná úroveň odborných znalostí přesahuje rámec odborné způsobilosti interního hodnotitele, může hodnotitel na podporu svého hodnocení požádat o externí odborný posudek. Neexistuje však žádný záznam o tom, že by interní hodnotitelé o takovou odbornou expertizu žádali.
- Při auditu na místě nebylo jasné, kolik externích odborníků se do hodnocení operace zapojilo: různé osoby, se kterými byl veden rozhovor, uváděly různé počty. Otázku počtu externích hodnotitelů se podařilo objasnit až na základě dodatečných informací, které ŘO PIK dodal e-mailovou cestou po auditu na místě.
- Jeden z externích hodnotitelů (č. 1) byl pro nespolehlivost nahrazen jiným externím hodnotitelem (č. 2). Z e-mailové korespondence auditoři zjistili, že externí hodnotitel č. 1 pouze požádal o prodloužení lhůty do 24. června 2016, jelikož neobdržel orientační nabídky pro hodnocení rozpočtu. ŘO PIK jeho žádosti nevyhověl s tím, že takovéto prodloužení není možné. Vzhledem k tomu, že externí hodnotitel č. 2 odevzdal své hodnocení až 2. srpna 2016, důvod pro výměnu hodnotitele č. 1 není opodstatněný.

2. Hodnocení a bodování nebylo hodnotiteli řádně provedeno a odůvodněno

Podle přílohy D_01_M operačního manuálu by hodnocení mělo obsahovat vysvětlení a počet přidělených bodů. Operační manuál v části D3 stanoví:

„Interní hodnotitel pro každou přijatelnou žádost o podporu, která úspěšně prošla formálním hodnocením přijatelnosti, vyplňuje v MS2014+ hodnotící formulář Posudek

interního hodnotitele (D3_01_F_Posudek interního hodnotitele), hodnotitel ke každému kritériu uvádí jasné a srozumitelné odůvodnění výsledku hodnocení.

[...]

Externí posudek bude slovní a bude v něm uvedeno doporučující bodové hodnocení, kterým se interní hodnotitel při konsolidaci interního posudku řídí. V případě, že interní hodnotitel nepřevzme bodové hodnocení externího odborníka nebo některé argumenty, musí zdůvodnit proč a k nepřijatým argumentům externího odborníka se výslovně vyjádřit.

U projektu č. CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/0000516 však hodnotitelé počet přidělených bodů dostatečně nezdůvodnili a ve svých připomínkách se buď omezili na opakování/přeformulování textu obsaženého v projektové žádosti, nebo jen zopakovali znění výběrových kritérií a neuvedli žádné zdůvodnění.

Externí hodnotitel č. 2 neuvedl ve svém hodnocení nezbytná vysvětlení týkající se části C výběrového kritéria „*potřebnost a relevance projektu*“. Interní hodnotitel č. 2823, který ve svém posudku vycházel z hodnocení externího hodnotitele č. 2, ve své odpovědi pouze zkopíroval znění tohoto výběrového kritéria. Výběrová komise obě hodnocení interních hodnotitelů vrátila (viz bod 3 níže) a požádala o další vysvětlení. Interní hodnotitel č. 2823 však žádné vysvětlení nedodal. Výběrová komise toto hodnocení přesto nezamítla. Takovýto přístup hodnotitelů (např. zkopírování znění výběrových kritérií) je v rozporu s operačním manuálem.

V některých případech se hodnotitelé odvolávají na konkrétní dokument, to však neodůvodňuje počet bodů, který přidělili. Za kritérium B.2 „*Spolupráce s veřejnými výzkumnými institucemi či vysokými školami v oblasti VaV aktivit za posledních 5 let*“ přidělili všichni hodnotitelé maximální počet 5 bodů. Předpokladem takového bodového ohodnocení je existence dlouhodobé smlouvy o společném výzkumu. Spolu s žádostí o dotaci byla předložena rámcová smlouva mezi žadatelem a VŠCHT o partnerství a vzájemné spolupráci při výzkumu v oblasti pekárenských výrobků, jak je uvedeno výše v popisu tohoto zjištění. Externí hodnotitel č. 3 ve svém hodnocení tohoto kritéria uvedl: „*Spolupráce s VŠCHT je doložena smlouvami a dokumenty z r. 2015 – nelze ji tedy definovat jako ‚dlouhodobou‘.*“ V hodnocení části C tentýž hodnotitel napsal: „*Rozvoj spolupráce s výzkumnými organizacemi je na průměrné úrovni a je více v rovině deklaratorní než v rovině reálného výzkumu.*“ Externí hodnotitel č. 3 však nehledě na to, co v této své připomínce uvedl, přidělil za toto kritérium maximální počet bodů.

U kritéria C.3 „*Typ novosti výsledného produktu z hlediska inovačních řádů dle Valenty*“ se dva hodnotitelé domnívali, že produkt (tj. toastový chléb) přináší inovaci 5. řádu Valentovy stupnice⁶¹, a podle dvou hodnotitelů přináší inovaci 6. řádu:

„Inovační řád 6: nová generace – znamená změnu všech důležitých funkcí inovovaného prvku při zachování původní koncepce jeho řešení.

Inovační řád 5: nová varianta – představuje změnu jedné nebo několika funkcí inovovaného prvku.“

Útvary Komise nesouhlasí s tím, že produktová inovace popsaná žadatelem přináší inovaci 5. nebo 6. řádu Valentovy stupnice. Výsledek produktové inovace popsany žadatelem nevede k nové variantě ani k nové generaci produktu, která by představovala změnu jedné nebo

⁶¹ Valenta, František (2001). Inovace v manažerské praxi. Velryba, Praha.

několika jeho funkcí. Jedná se pouze o kvalitativní úpravu produktu, který již žadatel a jeho konkurenti vyrábějí, a odpovídá tudíž pouze inovaci 4. řádu Valentovy stupnice.

V této souvislosti útvary Komise rovněž poznamenávají, že žadatel v první verzi podnikatelského plánu, který je k žádosti o dotaci přiložen, uvádí, že produktová inovace dosahuje 5. nebo 6. inovačního řádu. Ve zprávě zprostředkujícího subjektu zasláné dne 15. ledna 2016 prostřednictvím MS2014+ („Interní depeše“) byl žadatel vyzván, aby inovační řád změnil na úroveň 6, s poznámkou: „projekt lze podpořit, pokud dosáhne 6. inovačního řádu“. V nové verzi podnikatelského plánu žadatel změnil úroveň inovace na 6. inovační řád. Formulace, kterou použil, však změněna nebyla a odpovídá 5. inovačnímu řádu. To mělo mít na hodnocení projektu dopad.

3. Nedostatečná auditní stopa ze zasedání výběrové komise

Výběrová komise dne 26. října 2016 vrátila projekt interním hodnotitelům s těmito otázkami:

- Jaké je využití výsledků výzkumu a vývoje v rámci projektu?
- Jak jsou doloženy výsledky výzkumu a vývoje, pokud jde o funkční prototyp nebo vzorek?

Jeden z interních hodnotitelů vysvětlení poskytl, otázku funkčního prototypu však ve své odpovědi nezmínil. Druhý hodnotitel (č. 2823) ve své odpovědi pouze uvedl, že na svém předchozím hodnocení trvá, což je velmi stručné a nezodpovídá tyto dvě vznesené otázky.

Dne 21. prosince 2016 výběrová komise projekt schválila. Z tohoto zasedání chybí auditní stopa a vysvětlení, proč komise hodnocení interního hodnotitele č. 2823 akceptovala; existuje pouze seznam schválených projektů (včetně dotčeného projektu).

4. Výsledné výrobky nemají inovativní charakter

Útvary Komise si povšimly, že od roku 2013 je členem skupiny AGROFERT také německá společnost *Lieken AG*. Útvary Komise zjistily, že tato společnost vyráběla již v roce 2013 pod značkou Golden Toast toastový chléb s obsahem pšeničných kvasnic bez konzervantů. Proto když byla v roce 2015 předložena řídicímu orgánu PIK žádost týkající se tohoto projektu, neměl být inovativní výrobek oznámený společností *Pekárna Zelená louka, a.s.*, považován za inovativní, jelikož skupina AGROFERT (konkrétně *Lieken AG*) tento produkt již vyráběla.

V OP PIK by typová inovační operace v rámci specifického cíle 1.1 měla zahrnovat:

„zavedení nových výrobků do výroby a jejich uvedení na trh a dále související zvýšení efektivnosti výrobních procesů a dalších procesních inovací (zavedení nových metod organizace firemních procesů, inovace procesu vývoje a zavádění nových výrobků, procesy produktové certifikace, zavedení nových prodejních kanálů, apod.)“.

V souladu s judikaturou Evropského soudního dvora je podnik definován jako jediný hospodářský subjekt, který má společný zdroj kontroly. Pokud tedy skupina jedná jako jedna hospodářská jednotka, považuje se za jeden podnik. U této operace očividně nebyl splněn hlavní předpoklad daného OP – zavedení nového výrobku –, neboť skupina AGROFERT již tento výrobek vyráběla. Podle názoru útvarů Komise by tudíž tato operace neměla být z OP PIK podpořena.

Na základě výše uvedených skutečností se proto auditoři Komise domnívají, že tato operace nebyla vybrána v souladu s ustanoveními čl. 125 odst. 3 nařízení o společných ustanoveních a že není způsobilá.

Požadované opatření / doporučení

- a) Řídicí orgán se žádá, aby provedl opravu nezpůsobilých výdajů, které již byly v souvislosti s touto operací vykázány, a aby příslušný příspěvek z veřejných zdrojů zrušil.
- b) Řídicí orgán se žádá, aby zajistil, že výsledkem procesu hodnocení budou spolehlivé důkazy umožňující prokázat, zda žádosti o dotaci zcela splňují výběrová kritéria. Hodnocení operací, u nichž není v žádosti uveden dostatek důkazů o splnění kritérií, by mělo být pozastaveno a žadatel by měl být vyzván k poskytnutí dalších informací. Pokud je definitivně zjištěno, že operace výběrová kritéria nespĺňují, měly by být zamítnuty.
- c) Řídicí orgán se žádá, aby potvrdil, že u všech zbývajících operací spojených se skupinou AGROFERT byla výběrová kritéria náležitě uplatněna, a aby v případě potřeby provedl nezbytné další opravy.

Významnost: kritické

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[283] Auditóři správně uvádějí, že žádosti o podporu / projekty předkládané a realizované v programu INOVACE – Inovační projekt musí mít přímou vazbu na VaV aktivity, které využívají výsledky vlastního VaV, vzniklého ve spolupráci či v podobě transferu technologie, přičemž tyto aktivity musí být ukončené a řádně doložené. **Povinnou přílohou žádosti o podporu je tak dokumentace k VaV.** Těto základní podmínce pak ve věcném hodnocení odpovídá binární kritérium „č. 3 *Vazba projektu na aktivity VaV. Projekt musí splňovat následující podmínky:*

Vývoj je již ukončen. (ANO – NE)

Projekt využívá výsledků vlastního VaV, výsledků VaV vzniklých ve spolupráci, či v podobě transferu technologie při realizaci projektu. (ANO – NE)

a) V případě využití výsledků VaV vzniklých vlastní činností či ve spolupráci musí žadatel doložit existenci funkčního prototypu/vzorku.

b) Při transferu technologie musí žadatel doložit existenci funkčního prototypu/vzorku a tento transfer musí být smluvně doložen. (ANO – NE, buď a) nebo b))“

[284] U zmiňovaného kritéria jsou dále uvedeny 4 doplňující komentáře:

1. „V případě ekonomicky propojených osob se považují aktivity VaV vzniklé ve společném VaV centru za vlastní VaV za předpokladu, že bude žadatelem doloženo, např. ve formě interní směrnice či smlouvy, že mají právo využívat výsledky VaV aktivit tohoto centra.“
2. „Transferem technologie se pro účely programu rozumí přenos technologie (např. prototypy, technologické součásti, apod.) či technologického postupu (např. technologická řešení, výrobní postupy, apod.) včetně intelektuálního vlastnictví (např. patenty, licence, apod.) a know-how vyvinutých výzkumnou institucí či vysokou školou pro účely průmyslově aplikace u jiného subjektu. V případě dalších subjektů se

transferem technologie rozumí pouze přenos takových řešení, která jsou chráněna právy průmyslového vlastnictví (patenty/vynálezy, průmyslové nebo užité vzory), a to buď formou přímého nákupu práva průmyslového vlastnictví či nákupu licence k jeho využití. “

3. „Dokumentace prokazující výsledky VaV, transfer technologie a existence funkčního prototypu/vzorku je povinnou přílohou studie proveditelnosti. Je požadováno jednoznačné doložení existence funkčního prototypu produktu/procesu (dle hlavního zaměření projektu), a to formou např. protokol ze zkoušek a testování.“

4. „Informace potřebné k hodnocení jsou uvedeny v podnikatelském záměru.“

[285] Projekt, který je předmětem zjištění 15, je projekt žadatele o podporu Pekařna Zelená louka, a.s., s registračním číslem CZ.01.1.02/0.0/0./15_014/0000516 a názvem „Inovační linka na výrobu toastového chleba PENAM a.s.“.

[286] Aktivitami projektu dle definice Výzvy je produktová a procesní inovace. Produktová inovace se týká uvedení tří nových produktů na trh při specifickém použití pšeničných kvasů, bez použití konzervačních přísad a s nižším obsahem kuchyňské soli. Procesní inovace se týká úpravy koncové části technologie clean-room, která povede ke zvýšení trvanlivosti výrobků.

[287] Výzkumné aktivity týkající se produktové inovace před podáním žádosti o podporu probíhaly ve 4 fázích:

1. literární rešerše o soli a praktické rozborů pšeničné mouky s různými přísadami soli (návrhy, výpočty a teoretické vyhodnocování nové receptury, laboratorní ověření vlastností mouky s různými přísadami soli, pokusné pečení a senzorické hodnocení);
2. testování kvality pšeničné mouky určené pro výrobu toastových chlebů (laboratorní ověřování vlastností mouky);
3. návrh zjednodušené receptury a postup reologického měření těst na přípravu toastových chlebů s možností využití i pro skupinu běžného pečiva s normální dávkou soli a s nižší dávkou soli (laboratorní ověření vlastností mouky, pokusné pečení a laboratorní hodnocení);
4. praktické zkoušky a senzorické hodnocení pečiva s nízkým přídatkem soli (senzorické hodnocení kvality pečiva).

[288] Výše uvedené aktivity byly prováděny především ve spolupráci s Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze, fakultou potravinářské a biochemické technologie, což je podloženo Rámcovou smlouvou o partnerství a vzájemné spolupráci při výzkumu v oblasti pekárenských výrobků, dále pak smlouvou o právech k duševnímu vlastnictví a hlavními cíli společného vývoje. Existence „funkčních vzorků“ inovovaných produktů je pak podložena specifiky výrobků, které obsahují fyzikální, chemické a smyslové požadavky, laboratorní a senzorická hodnocení.

[289] Výzkumné aktivity týkající se procesní inovace před podáním žádosti o podporu se týkaly návrhu technického řešení a v průzkumu různých materiálů, různých typů chlazení, optimalizaci časů a teplotních spádů, způsobu sterilizace prostředí v chladicí spirále, měření hmotových množství a tepla, průtoků, teplot výrobků apod. Tyto aktivity prováděla mateřská společnost, společnost PENAM, a.s., která ve formě čestného prohlášení dle požadavků programu INOVACE – Inovační projekt i dle komentáře u výše uvedeného binárního kritéria uvedla, že výzkumné a vývojové aktivity mateřské společnosti může využívat žadatel o podporu, tj. dceřiná společnost. Ověření výsledků výzkumných a vývojových aktivit pak

bylo podloženo zápisy ze zkoušek z opakovaných pokusů chlazení z linky v pekařství v Olomouci.

[290] V rámci projektu tak dochází ke kombinaci produktové a procesní inovace a ke kombinaci vlastních výzkumných a vývojových aktivit (procesní inovace, viz 1. doplnění kritéria č. 3 výše uvedené) a výzkumných a vývojových aktivit vzniklých ve spolupráci (produktová inovace).

Vzhledem k výše uvedenému se tak nelze ztotožnit se závěry auditorů u zjištění 15, které uvádí, že skutečné výsledky vlastního vývoje a výzkumu, výsledky vývoje a výzkumu vzniklé ve spolupráci či transferu technologie žadatelem v grantové žádosti předloženy nebyly. Nelze se rovněž ztotožnit se závěry, že žádný z dokumentů nedokazuje, že mezi žadatelem a univerzitou probíhala v době podání žádosti spolupráce, ani že taková spolupráce byla dokončena, nebo doložení existence, prototypů/funkčních vzorků.

Zjištění 15.1 – Nedostatečná auditní stopa a nedodržování interních postupů v souvislosti s interními hodnotiteli a externími odborníky

[291] K tomuto zjištění uvádíme, že nominace interních hodnotitelů probíhala náhodně, na základě dostupných personálních kapacit. Vzhledem k významné personální nouzi musely být projekty přidělovány ad hoc.

[292] Nelze se ztotožnit se závěry auditorů, že jeden interní hodnotitel byl nahrazen a neexistuje žádná auditní stopa důvodů této změny. V informačním systému MS2014+, na záložce „DaHOS“ (Databáze hodnotitelů a dalších osob podílejících se na hodnocení a výběru projektů) pod Kompetencemi hodnotitelů k projektům/IS je uveden seznam všech hodnotitelů, kteří se podíleli na věcném hodnocení projektu. Z daného seznamu vyplývá nejen jméno, příjmení a uživatelské jméno hodnotitele, ale rovněž kromě celé řady dalších informací je zde uvedeno datum nominace a odeslání žádosti, lhůta pro vyjádření, informace, zda nominace byla přijata či nikoliv, apod. Žádost nominace u zmiňovaného hodnotitele s uživatelským jménem [redacted] byla odeslána 25. ledna 2016 s lhůtou pro vyjádření do 25. února 2016. Hodnotitel z důvodu omezených časových kapacit zaslanou nominaci ve stanovené lhůtě vůbec nepřijal a nemohl tak ani vůbec zmiňovaný projekt hodnotit. Tato skutečnost je rovněž informačním systémem zaznamenána ve sloupcích Potvrzeno a Status posudku. Více následující PrtScr z informačního systému MS2014+ z výše uvedené záložky.

Auditní stopa i vzhledem k výše uvedeným informacím jednoznačně existuje, odpovídá možnostem informačního systému MS2014+. Jsme toho názoru, že potřebné informace zaznamenávající auditní stopu nominace interních hodnotitelů je v informačním systému dostatečná.

[293] Ve třetí odrážce audit konstatuje, že praxe a vzdělání obou IH nekorespondují s věcným obsahem projektu. Taková formulace bez dalšího komentáře je do jisté míry zavádějící. Především je třeba uvést, že věcně rozdílných oborů, ze kterých lze podávat projektové žádosti (nejen) do programu Inovace – Inovační projekt, jsou stovky. Proces posuzování EH (vyhotovení expertních posouzení) je veden mimo MS2014+, mimo záznamy programu Inovace – Inovační projekt. To je objektivně dáno tím, že dohody s externími odborníky byly vedeny v režimu najímání expertů (na jednoróční bázi), jejichž výstup mohl, ale nemusel být interním hodnotitelem využit. Odpovědnost byla vždy na uvážení konkrétního interního hodnotitele. V tomto konkrétním případě bylo externích odborných posudků využito. Bez požadavku interního hodnotitele by externí odborník vůbec nebyl losován a následně osloven. Souhlasíme s názorem auditorů, že v některých případech, a to i u zmiňovaného projektu, mohou být zkušenosti a vzdělání interních hodnotitelů vzhledem k velkému množství oborů zpracovatelského průmyslu u posuzovaných projektů

nedostatečné. Nicméně i na tuto skutečnost bylo pamatováno, a to již zmiňovaným institutem tzv. odborníka/externího hodnotitele, což potvrzují samotní auditoři Komise. **Veškeré taktó administrované žádosti o externí posudky byly průběžně evidovány v souhrnné tabulce na interním disku MPO.**

[294] Obdobná situace, jako u interních hodnotitelů nastala i v případě losování odborníků/externích hodnotitelů. Ti jsou losováni dle příslušných CZ-NACE projektů, které reflektují hlavní zaměření projektu, a to na základě spárování jejich odbornosti s CZ-NACE projektu. Vždy je losován odborník včetně náhradníka, který nastupuje v případech, kdy 1. odborník nominaci odmítne např. z důvodu střetu zájmů nebo nedostatečné kvalifikace pro daný typ projektu nebo nekomunikuje či neplní zadané lhůty. Tato skutečnost nastala i v tomto případě, kdy 1. odborník nereagoval více než 1 měsíc (termín byl ze strany ŘO OPPIK již prodlužován, po poslední urgenci ze strany ŘO si odborník vyžádal doložení nových podkladů, což by znamenalo doplňující informace nad rámec dokumentů v podané žádosti o podporu, dodatečné oslovování žadatelů v procesu hodnocení nebylo možné, jelikož musí být hodnoceny podklady poskytnuté v den podání žádosti, jinak by byl narušen rovný přístup k žadatelům). Vzhledem k tomu, že ŘO OPPIK neměl garance, že se situace nebude opakovat, rozhodl se využít náhradníka, který ho zastoupil.

[295] ŘO OPPIK s daným odborníkem již v minulosti řešil problémy s plněním termínu, a proto se rozhodl využít náhradníka, a to i přesto, že využitím náhradníka se proces hodnocení prodloužil (hodnotící posudek byl odevzdán až 2. srpna 2016). Výměnu považujeme za opodstatněnou, protože, jak již bylo uvedeno, ŘO OPPIK neměl garance, že se situace týkající se dodržení termínu nebude opakovat. S externím odborníkem byla ukončena spolupráce a dále již nehodnotil projekty v rámci Prioritní osy 1.

Na základě uvedených skutečností nelze souhlasit s předběžnými auditními zjištěními, žádáme proto jejich úpravu nebo odstranění.

Zjištění 15.2 - Hodnocení a bodování nebylo hodnotiteli řádně provedeno a odůvodněno

[296] S tvrzením, že IH neodůvodňovali přidělené body a pouze přebírali slovní definici kritéria, nelze v tomto pojetí souhlasit. Největší podíl času při hodnocení projektu stráví hodnotitel při jeho věcném prozkoumání, nicméně samotné sepsání hodnocení je rovněž časově náročné. Proto se stává, že se v maximální míře využije definice kritéria. Pokud IH s hodnocením EH souhlasí, pak fakt, že IH převezme celé odůvodnění od externího odborníka, není nesprávným řešením.

[297] Interní hodnotitel 2207 se opíral o posudek odborníka, který dosáhl titulu Prof., Ing., DrSc. a od roku 1981 působí v oborech mikrobiologie, chemie, lékařské chemie a biochemie. Daný hodnotitel má za sebou více než 290 publikací v mezinárodních impaktovaných časopisech a 23 udělených patentů. Kromě jiného prováděl i expertní činnost při posuzování grantových přihlášek 5., 6. a 7. rámcového programu EU při Komisi, DGXIII v Bruselu.

[298] Interní hodnotitel č. 2823 se pak opíral o posudek odborníka, který dosáhl titulu Ing., CSc. a od roku 1961 působil v celé řadě výzkumných organizací. Má za sebou více než 39 publikací v mezinárodních vědeckých časopisech a 14 patentů. Rovněž má zkušenosti jako soukromý konzultant s 6. rámcovým programem EU.

[299] Informace o kvalifikaci a praxi v oboru potravinářském či obdobném oboru auditorů není uvedena. Dovolujeme si proto vyjádřit pochybnosti o tom, zda a do jaké míry jim přísluší provádět věcné hodnocení. Rovněž podotýkáme, že oba odborníci mají nepopíratelně značné zkušenosti s rámcovými programy EU, jeden z nich dokonce jako hodnotitel. Oprávněnost kritiky hodnocení externích hodnotitelů ze strany auditorů je tedy více než diskutabilní. Jsme rovněž názoru, že velmi stručné komentáře u bodových kritérií vzhledem k nastaveným

Výběrovým kritériím, která byla přílohou Výzvy, nemají dopad na celkové věcné hodnocení projektu. Důležité je celkové závěrečné stanovisko odborníka/hodnotitele.

[300] I přes výše uvedenou pochybnost o kompetentnosti auditorů provádět věcné hodnocení projektů nesouhlasíme se závěrem, že projekt dosahuje pouze inovačního řádu 4. stupně, protože inovované produkty jsou vyráběny konkurenty žadatele o podporu. V úvodu textu ke zjištění č. 08 (a dále relevantní pro zjištění 15,16,18 a 19) uvádíme definici inovace, která je převzata z Oslo manual OECD 2005, a ve které se uvádí, že minimálním požadavkem na inovace je, že produkt, proces, marketingová či organizační metoda je nová (nebo podstatně zlepšená) pro podnik. Co se týče používané definice inovace, jedná se o definici významné mezinárodní organizace, jejíž dokumenty mají všeobecně uznávanou vysokou odbornou kvalitu a jsou celosvětově známy a používány. Za nepřilíš vysoké technické a technologické úrovně českého průmyslu je i progres na úrovni podniku potřebný, zvláště když je spojen s vlastním výzkumem a vývojem nebo transferem technologií. Srovnání s konkurencí se používá v případech, kdy zaváděný produkt, výrobní proces je pro žadatele zcela nový a nemá žádnou návaznost na produkty, výrobní procesy vyráběny/používány u žadatele o podporu (nelze jinak hodnotit), což není případ posuzovaného projektu. V souladu se zmiňovanou definicí se inovace porovnávají se stávající výrobou žadatele o podporu, nikoli jeho konkurentů či dalších podniků působících ve stejném oboru. Rovněž uvádíme, že oba odborníci ohodnotili míru inovace takovým způsobem, který rovněž poukazuje na splnění binárního kritéria.

[301] K výše uvedenému je vhodné podotknout, že posuzování inovačních řádů podle Valentovy stupnice je výrazným českým specifikem, které navíc od dob, kdy ho prof. Valenta v šedesátých letech poprvé publikoval, prošlo řadou postupně se měnících interpretací. Hranice mezi jednotlivými řády mají měkkou povahu a nemusí být ve všech případech jednoznačné. Právě u nich na významu nabývá nezávislé posouzení dvěma odbornými hodnotiteli.

[302] K inovačním řádům auditori Komise dále uvádějí, že dne 15. ledna 2016 byl žadatel vyzván, aby změnil inovační řád na úroveň 6, s tímto sdělením „operace může být podpořena, pokud bude dosahovat 6. inovačního řádu“. V uvedené depeši je uvedeno následující:

„Vážený žadateli,

plná žádost Vám byla vrácena k opravě s níže uvedenými požadavky, a to nejpozději do 22. 1. 2016.

1. V rámci studie proveditelnosti, klíčových aktivit a indikátorů sjednotte informace, počet ZU/indikátorů. 2. U klíčových aktivit máte uveden 1 produkt, 1 proces. Ve studii v kapitole 3.3 jsou uvedeny 3 produktové inovace a 4 procesní a ve formuláři indikátory 22501 je uvedena hodnota 4. Datum výchozí hodnoty u indikátorů musí odpovídat datu zahájení projektu, tj. 1. 7. 2015.

3) U finančního plánu opravte datum předložení na datum po ukončení realizace projektu.

4) Harmonogram projektu v podnikatelském záměru kapitola 7 opravte dle harmonogramu v systému. Popište.

4) Doložte prototypy a ukončený VaV. Dále prokažte VaV. V případě ekonomicky propojených osob se považují aktivity VaV vzniklé ve společném VaV centru za vlastní VaV za předpokladu, že bude žadatelem doloženo, např. ve formě interní směrnice či smlouvy, že mají právo využívat výsledky VaV aktivit tohoto centra. Upřesněte, zda zde dojde k doložení prototypu na proces, nebo produkt.

5) Ve podnikatelském záměru uveďte parametry nakupované technologie.

6) *Projekt je možné podpořit při splnění minimálně 6. inovačního řádu. Nyní uvádíte 5.–6. řád.*

Současně Vás upozorňujeme, že v případě nesplnění výše uvedeného termínu, bude Vaše žádost o podporu vyřazena z dalšího hodnocení.

Děkuji a s pozdravem“

[303] Projektový manažer pouze upozornil na podmínky, které jsou uvedeny v základních programových dokumentech, tj. ve Výzvě a ve Výběrových kritériích, a které musí projekt splňovat, aby mohl být podpořen. Z výše uvedeného textu v žádném případě vůbec nevyplývá, jak auditori Komise uvádějí, že je žadatel o podporu vyzván ke změně inovačního řádu. Projektový manažer, bez ohledu, zda se jedná o žadatele o podporu ze skupiny AGROFERT, vždy žadatele o podporu upozorňuje na odlišnosti předkládaných žádostí o podporu oproti programovým dokumentům (jedná se o zcela běžnou praxi).

Na základě uvedených skutečností nelze souhlasit s předběžnými auditními zjištěními a žádáme o jejich úpravu nebo odstranění.

Zjištění 15.3 – Nedostatečná auditní stopa ze zasedání výběrové komise

[304] V úvodu argumentace ke zjištění 15.3 je nutné uvést, že členové výběrové komise se musí řídit Statutem výběrové komise ŘO OPPIK (viz vyjádření ke zjištění č. 10), ve kterém jsou kromě jiného uvedeny pravomoci a působnost výběrové komise, které konkretizují důvody, za kterých je možné projednávaný projekt vrátit k vyjádření se k výhradám výběrové komise (body 8 a), b) a c)), nebo za kterých je možné projednávaný projekt nedoporučit (body 7 a) až f)). Při prvním projednání výběrová komise postupovala podle bodu 8 b) „VK má pravomoc projednávaný projekt vrátit k vyjádření se k jejím výhradám, pokud bude mít vážné pochybnosti o relevantnosti posudku interního hodnotitele/arbitra nebo jeho určité části a potvrzení této pochybnosti by zjevně mělo vyústit v nedoporučení projektu k financování.“ Výběrová komise tedy projekt vrátila s požadavkem vyjádření, v čem spočívá využívání výsledků VaV v projektu, jak jsou doloženy výsledky VaV ve vztahu k funkčnímu prototypu/vzorku. I přesto, že výběrová komise nedostala uspokojivou odpověď, jeden hodnotitel žádost o vyjádření nerespektoval, druhý trval na svém původním vyjádření, neměla výběrová komise při svém druhém zasedání v souladu s výše uvedeným dokumentem možnost projekt nedoporučit, protože nedošlo k naplnění ani jedné podmínky dle bodu 7 a) až f). Výběrová komise schválila projekt na svém zasedání 21. prosince 2016 na základě vyjádření obou IH, kteří na svých hodnoceních trvali. Posudky byly schváleny schvalovatelem, který potvrdil formální správnost posudků.

[305] Výběrová komise dle svého statutu nemá v kompetenci přehodnocovat projekty, či ovlivňovat názor odborníků/hodnotitelů. Byť se její členové mohou domnívat, že by např. inovační řád mohl být posouzen jinak nebo je dokumentace k VaV neuspokojivá, není v jejich kompetencích toto změnit, pokud neshledají závažné pochybení ve vypracovaných posudcích a nemají k tomu k dispozici jasné podklady potvrzující jejich tvrzení. Závažné pochybení nastavených procesů nebylo členy Výběrové komise shledáno, a proto tento projekt výběrová komise schválila.

Na základě uvedených skutečností nelze souhlasit s auditními zjištěními a žádáme o jejich úpravu nebo odstranění.

Zjištění 15.4 – Výsledné výrobky nemají inovativní charakter

[306] Tvrzení auditorů je principiálně nesprávné a chybné. Je nutné podotknout, že žadatel vyhověl všem požadavkům, které na něj Výzva kladla. V žádné z výzev programu Inovace - Inovační projekt není stanoveno, že nelze do českých podmínek transformovat analogické

a fungující řešení, které jinde existuje. Dokonce se to v programu Inovace připouští jako jedna z možností inovace v českých podmínkách.

[307] Toto tvrzení vychází z textu Výběrových kritérií, kdy u binárního kritéria č. 3 se poukazuje na výzkumné a vývojové aktivity v rámci skupiny, konkrétně je zde uvedeno: „V případě ekonomicky propojených osob se považují aktivity VaV vzniklé ve společném VaV centru za vlastní VaV za předpokladu, že bude žadatelem doloženo, např. ve formě interní směrnice či smlouvy, že mají právo využívat výsledky VaV aktivit tohoto centra.“ Toto binární kritérium, ale i bodová kritéria, např. C4 Stupeň novosti výsledného produktu ve vztahu k trhu, kde jsou přidělovány body i za „nový pro firmu“.

[308] Auditoři Komise ve svém zjištění argumentují judikaturou SDEU, který podnikem (firmou) rozumí hospodářský subjekt, který má společný zdroj kontroly. Obecně lze souhlasit s tím, že soudy, a tedy i SDEU jsou příslušné k tomu, aby vykládaly právní předpisy. Pokud se tedy pojem „podnik“ či „firma“ objeví v právních předpisech, ať už vnitrostátních nebo předpisech EU, jsou soudy oprávněné přijmout výklad tohoto pojmu. Účelem výkladu právního předpisu je dospět v první řadě k „objektivnímu“ smyslu interpretované pasáže takového právního předpisu. Tento výklad se obvykle časem judikaturou ustálí a ke změnám obvykle dochází jen, když dojde k podstatné změně okolností.

[309] Nicméně jak je uvedeno shora, tato příslušnost se týká výkladu právních předpisů. Výzva programu podpory Inovace v žádném případě není právním předpisem, a může tedy jednoznačně používat pojmy v odlišném významu, než který mu přikládá SDEU. Výzva (a její přílohy, tedy i model hodnocení) je dokument připravovaný pro širokou veřejnost, u které nelze objektivně očekávat, že bude seznámena s výkladem SDEU u všech možných pojmů. V rámci přípravy Výzvy tak byly použity pojmy v jejich obecném významu, který je používám širokou veřejností v ČR s výjimkou případů, kdy bylo nutné odkázat na zákon nebo jiný právní předpis (tedy s výjimkou situací, kdy znění výzvy musí odpovídat závazným podmínkám právních předpisů ČR či EU). Tam ovšem, jako např. u problematiky posuzování MSP, nechybí ve výzvě odkazy na příslušná ustanovení právních předpisů tak, aby bylo jasné, co případní žadatelé musí naplnit.

[310] Žádný právní předpis (na úrovni ČR nebo EU) nestanoví, že nelze pojem, který je v právních předpisech chápán jedním způsobem, použít v neprávním textu v jiném významu. Zároveň žádný právní předpis, kterým by byl ŘO vázán, nestanoví, že pro účely výběrového kritéria stanoveného ŘO musí být pojem „firma“ míněn a vykládán ve smyslu výkladu tohoto pojmu SDEU.

[311] Žadatel v Podnikatelském záměru uvedl dokonce několik transferů technologie v rámci ČR. Rovněž v rámci popisu (odstavec 3.5 Využití výsledků VaV v projektu) uvádí bod II „Spolupráce s německými partnery“. Zkušenosti, které do vývoje v českých podmínkách z německé strany vstoupily, samy o sobě nezakládají oprávněnost tvrzení, že lze záměr transferovat bez technických úprav, které zakládají přidanou hodnotu. Aktivity popisované v projektové žádosti plně odpovídají vymezení pojmu inovace, jak je v OPPIK používán. Pro retrospektivní posouzení stavu technologií u Žadatele a jeho případně propojených společností nemá ŘO OPPIK k dispozici odborné podklady či odborný posudek, který by tuto skutečnost potvrzoval. Pro hodnocení jsou základním podkladem informace předložené žadatelem o podporu v daném čase. Jelikož žadatel sám deklaruje spolupráci s německým partnerem, nemusí být na něj pohlíženo jako na utajovanou/zastíranou informaci. Je předpoklad, že díky této přiznané skutečnosti žadatel rozeznával hranici mezi technologickými postupy napříč skupinou AGROFERT.

[312] Dále je třeba konstatovat, že hodnocení projektů podaných v rámci jedné konkrétní Výzvy probíhá v určitém čase a místě na základě v té době dostupných poznatků. Je nesporné,

že po určitém časovém období a po ukončení příslušných projektů, a tudíž se znalostí dosažených výsledků, by hodnotitelé mohli dojít k jiným závěrům. Tento postup by však znamenal hrubé porušení jednotného přístupu k žadatelům, a proto je zcela nepřijatelný.

S navrženými opatřeními a doporučeními proto z výše uvedených důvodů nesouhlasíme a požadujeme je vypustit.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **zachováno** a dále vysvětleno.

Útvary Komise analyzovaly odpověď členského státu a trvají na své pozici, že výběrová komise neměla doporučit projekt k financování, protože tento projekt není způsobilý ke spolufinancování. Analýza odpovědi členského státu a další argumentace na podporu tohoto závěru jsou uvedeny níže.

Útvary Komise se v této souvislosti – čímž hodlají také vyvrátit pochybnosti českých orgánů ohledně kompetentnosti auditorů v dotčené oblasti – obrátily na tři vysoce zkušené externí odborníky, kteří jsou také hodnotiteli programu Horizont 2020, aby znovu provedli hodnocení pro výběr tohoto projektu, aniž by došlo k narušení nezávislosti procesu hodnocení. Jednalo se o jednoho odborníka v technických oborech (DSc., Ph.D., vysokoškolský profesor technických oborů s více než dvacetiletou praxí v oboru a s vysokým počtem publikací), jednoho odborníka na zemědělství a potravinářství (14 let praxe v oboru a vysoký počet publikací) a odborníka v oboru chemie (vysokoškolský profesor v oblasti chemie, odborník na procesy pečení chleba, přes 40 let praxe v dotčené oblasti a vysoký počet publikací). Každý odborník projekt nezávisle zhodnotil a potvrdil závěry uvedené v návrhu zprávy o auditu. Útvary Komise proto trvají na své pozici, že tento projekt nebyl vybrán v souladu s ustanoveními čl. 125 odst. 3 nařízení o společných ustanoveních a není způsobilý. Závěry odborníků potvrzují postoj útvarů Komise, že projekt neměl být vybrán, a jsou zahrnuty do analýzy uvedené níže.

Aby byla reakce na odpověď členského státu přehledná, útvary Komise přečíslovaly původní body 1–4 návrhu zprávy o auditu.

15.1 Úvodní komentář a analýza odpovědi členského státu

15.1.1 Výzkum a vývoj ve vztahu k inovaci produktu

Odpověď členského státu poukazuje (viz bod 287) na činnosti výzkumu a vývoje týkající se produktové inovace, jako jsou literární rešerše, laboratorní ověřování, testování kvality a praktické zkoušky.

České orgány tvrdí (bod 288), že provedení uvedených aktivit je podloženo:

- i. rámcovou smlouvu o partnerství a vzájemné spolupráci při výzkumu v oblasti pekárenských výrobků (podepsanou v únoru 2015) a
- ii. smlouvou o právech k duševnímu vlastnictví (podepsanou v březnu 2015),

které byly obě podepsány s Vysokou školou chemicko-technologickou (VŠCHT) v Praze.

Dále české orgány tvrdí (bod 288), že funkční vzorky byly prokázány specifiky výrobků, které obsahují fyzikální, chemické a smyslové požadavky a laboratorní a senzorická hodnocení.

Útvary Komise zaprvé poukazují na to, že ve Frascati manuálu (OECD) kapitole 2.3.1 se uvádí⁶²:

„Základním kritériem pro odlišení VaV od příbuzných činností je přítomnost znatelného prvku novosti ve VaV a vyjasnění vědecké a/nebo technické nejistoty, tj. když řešení problému není hned zřejmé někomu, kdo je obeznámen se základními běžnými znalostmi a technikami ve zmíněné oblasti.“

Dále:

„Jedním z aspektů těchto kritérií je to, že konkrétní projekt může být VaV, pokud se provádí z určitého důvodu, ale není jím, pokud se provádí z důvodu jiného, jak vyplývá z následujících příkladů:

[...]

- *Vedení denních záznamů o teplotě nebo o atmosférickém tlaku není VaV, ale provozováním služby předpovídání počasí nebo obecným sběrem údajů. Zkoumání nových metod měření teploty je VaV, stejně jako studium a vývoj nových systémů a technik interpretace získaných údajů.*
- *Činnosti VaV ve strojírenství mají často úzkou spojitost s projekčními pracemi. U malých a středních podniků (MSP) v tomto odvětví nejsou obvykle žádná speciální oddělení VaV a problematika VaV je často zahrnuta pod obecným názvem „projekce a konstrukce“. Jsou-li výpočty, návrhy, pracovní výkresy a provozní instrukce vypracovány pro účely zřízení a provozu pilotních zařízení a prototypů, měly by být zahrnuty do VaV. Pokud jsou vypracovány kvůli přípravě, realizaci a udržování výrobní standardizace (např. upínací přípravky, obráběcí stroje), nebo na podporu prodeje výrobků (např. nabídky, letáky, katalogy náhradních dílů), měly by být z VaV vyňaty.“*

Jelikož se tyto aspekty často zaměňují, vysvětlení, které ŘO PIK uvedl v závorkách u kritéria B.2 „Spolupráce s veřejnými výzkumnými institucemi či vysokými školami v oblasti VaV aktivit za posledních 5 let“:

- *„Alespoň jeden kontrakt (např. měření, testování)“,*

může být pro hodnotitele matoucí, neboť mohou považovat činnosti „měření, testování“ za dostatečnou podmínku ke splnění kritéria VaV, což by ovšem znamenalo závažné nepochopení.

Vzhledem k výše uvedenému se útvary Komise mají za to, že následující činnosti, které byly uvedeny jako činnosti VaV:

1) *Literární rešerše o soli a praktické rozborý pšeničné mouky s různými přísadami soli*

Tuto činnost nelze považovat za skutečnou výzkumnou činnost, neboť se týká rutinního testování kvality, které se provádí za účelem kontroly kvality produktu u veškeré produkce potravin.

2) *Testování kvality pšeničné mouky určené pro výrobu toastových chlebů*

Tyto zkoušky představují rutinní měřicí a zkušební činnosti a zcela postrádají prvek novosti a vyjasnění vědecké a/nebo technické nejistoty.

⁶² Frascati Manual 2002 – ISBN 92-64-19903-9 – © OECD 2002.

3) *Návrh zjednodušené receptury a postup reologického měření těst na přípravu toastových chlebů s možností využití i pro skupinu běžného pečiva s normální dávkou soli a s nižší dávkou soli*

4) *Praktické zkoušky a senzorické hodnocení pečiva s nízkým přídatkem soli*

Obě činnosti zmíněné v bodě 3) a 4) jsou typickou činností testování služeb a kvality, které se používají ve všech průmyslových pekárnách, a OECD ani Komise je nepovažují za výzkumné činnosti.

Souhrnně řečeno, žádnou z výše zmíněných činností nelze považovat za činnosti výzkumu a vývoje.

Za druhé, informace, které žadatel uvedl ve své žádosti o dotaci, dostatečně neodůvodňují uváděnou spolupráci při výzkumu a vývoji. V souladu s uváděnou rámcovou smlouvou o partnerství a vzájemné spolupráci při výzkumu v oblasti pekárenských výrobků s VŠCHT by spolupráce ve smyslu této smlouvy měla být prováděna na základě jednotlivých smluv, ve kterých by měla být stanovena práva a povinnosti. Je třeba uvést, že útvarům Komise nebyly předloženy žádné smlouvy, které by prokazovaly jakékoliv činnosti výzkumu a vývoje, a žádné smlouvy nepředložil ani žadatel ve své žádosti o dotaci.

Ani smlouva o právech k duševnímu vlastnictví s VŠCHT neprokazuje žádné činnosti výzkumu a vývoje. Dotčená smlouva pouze stanoví práva a povinnosti obou stran pro případ, že by v průběhu spolupráce vznikla práva k duševnímu vlastnictví.

Kromě toho je zřejmé, že výše zmíněné smlouvy (rámcová smlouva a smlouva o právech k duševnímu vlastnictví) byly uzavřeny mezi příjemcem (*Pekárna Zelná louka, a.s.*) a VŠCHT. V žádosti však nebyla prokázána existence funkčního vzorku z této spolupráce. Specifikace výrobků předložená společností *Penam, a.s.*, která podle českých orgánů poskytuje důkaz funkčních vzorků, nejsou pro útvary Komise přijatelná, neboť neexistuje žádný důkaz, že jsou tyto specifikace výrobků výsledkem činností výzkumu a vývoje společnosti *Penam, a.s.*

Výše zmíněná rámcová smlouva byla uzavřena dne 16. února 2015 a smlouva o právech k duševnímu vlastnictví byla podepsána dne 1. března 2015. Příjemce předložil žádost dne 16. června 2015. Předložené dokumenty v žádosti o dotaci tedy neprokazují, že mezi 16. únorem 2015 a 16. červnem 2015 došlo ke spolupráci v rámci výzkumu a vývoje.

15.1.2 Výzkum a vývoj ve vztahu k procesní inovaci

V žádosti o dotaci se uvádí, že procesní inovace spočívá v zavedení technologie clean-room. Činnosti výzkumu a vývoje, které české orgány uvádějí ve své odpovědi [tj. činnosti zmíněné v bodě 289], jsou opsány z první stránky dokumentu „*Dokumentace prokazující ukončený výzkum*“.

V této souvislosti projektová žádost neprokazuje, že technologie clean-room byla předmětem činností výzkumu a vývoje prováděných společností *Penam, a.s.*. Z předložených dokumentů kromě toho není ani jasné, zda byla se společností *I.A.N. TECHNIC spol. s r.o.* uzavřena smlouva a co bylo jejím předmětem. Neexistuje dokonce ani důkaz o tom, že údajná technologie byla společností *Penam, a.s.* dodána. A dále: existují pouze záznamy ze zkoušek, avšak nikde není uvedeno, na jaké technologii tyto zkoušky probíhaly. Kromě toho není údajný transfer technologie doložen převodem práv k duševnímu vlastnictví, jak vyžadují výběrová kritéria.

Navíc Frascati manuál (OECD) v kapitole 2.3.4⁶³ uvádí:

„Prototyp je původní model zkonstruovaný tak, aby zahrnoval všechny technické a výkonové charakteristiky nového produktu. Pokud se například vyvíjí čerpadlo pro korozivní kapaliny, je pro urychlené testování životnosti v souvislosti s různými chemickými látkami zapotřebí několika prototypů. Díky zpětné vazbě mohou být výsledky použity pro další vývoj čerpadla i v případě, že testování prototypu nebylo úspěšné.“

Žádnou z činností, které české orgány vyjmenovaly ve své odpovědi, však nelze považovat za důkaz ukončeného výzkumu, jenž vedl ke vzniku funkčního prototypu technologie clean-room, a to z těchto důvodů:

- a) prezentovaná technologie clean-room nebyla výsledkem vlastního VaV, výsledkem VaV vzniklým ve spolupráci či transferem technologie, nýbrž šlo o pouhou koupi této technologie od výrobce;
- b) pro výběrové řízení na nákup technologie chlazení mateřskou společností příjemce (*Penam, a.s.*) byla stanovena přesná cena (12 905 718,43 Kč), výstupní specifikace (1 000 kusů chleba za hodinu, 2 000 kusů vek za hodinu), záruční doba (12 měsíců) a životní cyklus technologie clean-room (20 let). Tyto parametry demonstrují, že zakoupená technologie nebyla prototypem (tj. prvním vzorkem, modelem nebo spuštěním produktu vytvořeného k testování konceptů nebo procesů), ale spíše technologií hromadné výroby pro společnost *Penam, a.s.*, a
- c) popis části technologie clean-room jako prototypu je silně zavádějící. Prototyp se ze své definice používá pouze jako zkušební zařízení k získávání údajů o výkonnostních parametrech finální verze, jež bude vyrobena později a bude se používat k rutinní hromadné výrobě chleba. Prototypy jako takové se nepoužívají pro pozdější rutinní výrobní proces.

Útvary Komise trvají na tom, že výběrové řízení na nákup pilotní linky pro olomouckou pekárnu, její dodávka a standardní zkoušky a doladování instalované technologie nemohou být považovány za výzkumnou činnost.

15.1.3 Dopad na binární kritéria A.3

Binární kritéria A.3 vyžadovala vazbu projektu na činnosti výzkumu a vývoje, přičemž musely být splněny následující podmínky:

- „Vývoj je již ukončen.“
- *Projekt využívá výsledků vlastního VaV, výsledků VaV vzniklých ve spolupráci, či v podobě transferu technologie [...].*
- *V případě využití výsledků VaV vzniklých vlastní činností či ve spolupráci musí žadatel doložit existenci funkčního prototypu/vzorku.*
- *Při transferu technologie musí žadatel doložit existenci funkčního prototypu/vzorku a tento transfer musí být smluvně doložen.“*

Na základě odpovědi členského státu [viz body 283–290] není možné identifikovat vazbu projektu na činnosti výzkumu a vývoje. České orgány ve své odpovědi nepředložily adekvátní dokumentaci, jež by potvrdzovala, že výzkum a vývoj byl ukončen. Členský stát neprokázal, že

⁶³ Frascati Manual 2002 – ISBN 92-64-19903-9 – © OECD 2002.

příjemce ve své žádosti o dotaci předložil důkazy o činnostech výzkumu a vývoje, ať už v souvislosti produktem nebo procesem. Důkaz, že projekt využívá výsledků vlastního VaV, výsledků VaV vzniklých ve spolupráci či transferu technologie při realizaci projektu, nebyl poskytnut. Příjemce ve své žádosti o dotaci neprokázal existenci funkčního prototypu/vzorku. České orgány neposkytly žádný důkaz o přenosu technologie.

Z těchto důvodů útvary Komise trvají na tom, že projekt nesplnil binární kritéria A.3 (všechna čtyři dílčí kritéria), a proto neměl být vybrán.

15.2 Nedostatečná auditní stopa a nedodržování interních postupů v souvislosti s interními hodnotiteli a externími odborníky

Zprvé, útvary Komise se domnívají, že si členský stát ve své odpovědi (bod 291) protiřečí. Na jedné straně české orgány tvrdí, že výběr interních hodnotitelů probíhal náhodně. Na druhé straně přiznávají, že kvůli nedostatku hodnotitelů byly projekty interním hodnotitelům přidělovány *ad hoc*. To tedy potvrzuje připomínku útvarů Komise, že výběr interních hodnotitelů neprobíhal náhodně.

Zadruhé, útvary Komise přijímají, že pokud jde o komunikaci s interními hodnotiteli, určitá míra auditní stopy v systému MS2014+ skutečně existuje. České orgány uvádějí, že žádost o hodnocení byla internímu hodnotiteli č. 2208 zaslána dne 25. ledna 2016 se lhůtou pro odpověď do 25. února 2016 a že tento hodnotitel nemohl z časových důvodů žádost o hodnocení přijmout. České orgány však v této souvislosti neposkytly odůvodnění, které dotčený hodnotitel č. 2208 uvedl. Kromě toho ŘO vybral nového interního hodnotitele č. 2823 až 22. června 2016 (tj. téměř čtyři měsíce po vypršení uvedené lhůty), aniž by vysvětlil proč.

Zatřetí, útvary Komise zaznamenávají odpověď členského státu v souvislosti se jmenováním externích odborníků. Útvary Komise berou na vědomí vysvětlení členského státu v souvislosti se zkušenostmi interních hodnotitelů a jejich právem požádat o externí posudek, jak je uvedeno v manuálu OP. Členský stát však ve své odpovědi uvádí:

„V tomto konkrétním případě bylo externích odborných posudků využito. Bez požadavku interního hodnotitele by externí odborník vůbec nebyl losován a následně osloven. Souhlasíme s názorem auditorů, že v některých případech, a to i u zmiňovaného projektu, mohou být zkušenosti a vzdělání interních hodnotitelů vzhledem k velkému množství oborů zpracovatelského průmyslu u posuzovaných projektů nedostatečné. Nicméně i na tuto skutečnost bylo pamatováno, a to již zmiňovaným institutem tzv. odborníka/externího hodnotitele, což potvrzují samotní auditoři Komise.“

Neexistuje však žádná auditní stopa o tom, že některý z interních hodnotitelů požádal o externího odborníka. Dále pak, jak je uvedeno výše, interní hodnotitel č. 2208 jmenování nepřijal a nový interní hodnotitel č. 2823 byl vybrán až 22. června 2016. Mezitím ŘO vybral dva externí odborníky (tj. externího odborníka č. 1 a č. 3), ačkoli v dané době nebylo jmenování druhého interního hodnotitele ještě potvrzeno. To je v jasném rozporu s tvrzením členského státu: *„Bez požadavku interního hodnotitele by externí odborník vůbec nebyl losován a následně osloven“* (bod 293 odpovědi členského státu). Útvary Komise proto opakují svůj závěr, že neexistuje auditní stopa, která by prokazovala, jak, kdy a kým byli externí odborníci vyžádáni.

Útvary Komise berou také na vědomí tvrzení ŘO PIK, že externí odborník č. 1 měl problémy s dodržáním lhůt již v minulosti, a proto se ŘO PIK rozhodl tohoto odborníka nahradit.

15.3 Hodnocení a bodování nebylo hodnotiteli řádně provedeno a odůvodněno

České orgány vysvětlují, že „*samotné sepsání hodnocení je rovněž časově náročné. Proto se stává, že se v maximální míře využije definice kritéria. Pokud IH s hodnocením EH souhlasí, pak fakt, že IH převezme celé odůvodnění od externího odborníka, není nesprávným řešením.*“

Útvary Komise souhlasí s tím, že je vhodné a užitečné citovat odůvodnění externích odborníků, avšak poznamenávají, že pokud jde o hodnocení od externího odborníka č. 2, nebylo pro část C výběrových kritérií („*Potřebnost a relevance projektu*“) poskytnuto žádné vysvětlení a hodnotící list připravený interním hodnotitelem č. 2823 obsahoval pouze opis definic výběrových kritérií. Tento přístup není v souladu s manuálem OP PIK, jak je vysvětleno v původním zjištění. Členský stát však tuto skutečnost ve své odpovědi nevysvětlil.

V bodě 15.5 této zprávy (původně v bodě 4 návrhu zprávy o auditu „*Výsledné výrobky nemají inovativní charakter*“) sdělují útvary Komise svůj postoj k bodu 300 odpovědi členského státu.

Pokud se jedná o reakci na bod 301 odpovědi členského státu týkající se Valentovy stupnice inovací, odkazujeme na naši analýzu v rámci zjištění 08. Navíc se ale útvary Komise domnívají, že tabulka v příloze č. 4 (Výběrová kritéria) výzvy k předkládání projektů č. 01_15_014 Valentovu stupnici nadměrně zjednodušuje. Také řada v tabulce použitých pojmů je spíše zastaralá v tom smyslu, že nejde o velmi diferenciované nebo přesné pojmy (např. „*zrychlený posun pásu*“, „*rychlejší stroj*“, „*stroj s elektronikou*“ nebo „*tryskový stav*“). Tato tabulka by tak mohla být pro hodnotitele potenciálně zavádějící a její použití by mohlo vést k nekonzistentním hodnocením.

Aby se zajistilo, že pokyny pro posuzování žádostí budou jasné a objektivní, důrazně se doporučuje používat stupnici, která umožní posouzení inovace na základě konzistentních kritérií, a zároveň umožní vycházet ze současných poznatků a aktuálních řešení, zejména pak využívat pravidelně aktualizovaný Oslo manuál⁶⁴ a definice poskytnuté Komisí.

Pokud jde o odpověď na body 302–303 odpovědi členského státu, útvary Komise akceptují, že projektový manažer vyjádřením: „*Projekt je možné podpořit při splnění minimálně 6. inovačního řádu. Nyní uvádíte 5–6. řád.*“ pouze upozornil na podmínky, které jsou uvedeny v základních programových dokumentech.

Dále je třeba uvést, že odborníci najatí útvary Komise ve svých třech nezávislých odborných hodnoceních, která provedli ještě dříve, než jim bylo dáno k dispozici původní hodnocení a odpovědi členského státu, udělili žádosti 30 bodů ze 100 (zatímco hodnotitelé členského státu 65 a 63 bodů), přičemž požadované minimum bylo 60 bodů.

15.4 Nedostatečná auditní stopa ze zasedání výběrové komise

Komise bere na vědomí odpověď českých orgánů, a zejména vyjádření, že se ŘO PIK a výběrová komise rozhodly vybrat tento projekt i přesto, že výběrová komise nedostala od interních hodnotitelů uspokojující odpovědi na své otázky, přičemž jeden z nich na žádost o vyjádření dokonce ani nereagoval.

⁶⁴ OECD/Eurostat (2018), Oslo Manual 2018: Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation, 4th Edition, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, OECD Publishing, Paris/Eurostat, Luxembourg, <https://doi.org/10.1787/9789264304604-en>

V souladu s čl. 2 odst. 8 písm. a) přílohy manuálu OP PIK („D4_01_M_Jednací řád a statut VK“) výběrová komise dne 26. října 2016 vrátila projekt interním hodnotitelům. Podle zmíněného článku má výběrová komise pravomoc projednávaný projekt vrátit interním hodnotitelům k vyjádření se k jejím výhradám výhradně z následujících důvodů:

- a) „pokud bude mít vážné pochybnosti o relevantnosti posudku interního hodnotitele/interního arbitra nebo jeho určité části a **potvrzení této pochybnosti by zjevně mělo vyústit v nedoporučení projektu k financování**“.

České orgány ve své odpovědi (bod 287) potvrdily, že z tohoto důvodu výběrová komise požádala oba interní hodnotitele o další vysvětlení.

Potřebná vysvětlení se týkala binárního (vylučovacího) kritéria A.3 („Vazba projektu na aktivity VaV“). Výběrová komise zejména žádala hodnotitele, aby vysvětlili, „[j]ak jsou doloženy výsledky výzkumu a vývoje, pokud jde o funkční prototyp nebo vzorek“. Nesplnění tohoto kritéria by automaticky vedlo k zamítnutí projektu. Ačkoliv výběrová komise neobdržela od interních hodnotitelů žádné ujištění o tom, že by toto binární (vylučovací) kritérium bylo splněno, projekt přesto schválila.

České orgány ve své odpovědi uvádějí, že výběrová komise neměla jinou možnost, než dotčený projekt schválit. Útvary Komise však s tímto tvrzením nesouhlasí. V ustanovení čl. 2 odst. 7 přílohy manuálu OP PIK („D4_01_M_Jednací řád a statut VK“) se uvádí:

„VK má pravomoc projednávané projekty nedoporučit, resp. neschválit k podpoře z OP PIK, pouze však z následujících důvodů:

[...]

- f) v případě prokázaného pochybení/excesu při hodnocení projektu některým z hodnotitelů [...].“

Jak je uvedeno ve zjištění, na dotaz výběrové komise ohledně binárního (vylučovacího) kritéria A.3 neodpověděl ani jeden hodnotitel. Vzhledem k tomu, že komise měla vážné pochybnosti o relevantnosti posudku interních hodnotitelů a potvrzení této pochybnosti by zjevně mělo vyústit v nedoporučení projektu k financování, útvary Komise se domnívají, že výběrová komise neměla tento projekt vybrat, vzhledem k tomu, že hodnotitelé neposkytli uspokojivé odpovědi, respektive nové hodnocení.

V této souvislosti a navzdory tvrzení řídicího orgánu, že „komise dle svého statutu nemá v kompetenci přehodnocovat projekty“ (bod 305), útvary Komise poznamenávají, že v oddílu 6 přílohy manuálu OP PIK („D_01_M_Pravidla pro výběr a hodnocení projektů“) se uvádí:

„Řídicí orgán OP PIK vyřadí hodnotitele, člena hodnotící a výběrové komise ze systému, a to zejména

pokud:

[...]

- prokázal neodbornost při hodnocení (nekvalitní hodnocení) či účasti na výběrové komisi, [...].“

Jak je vysvětleno výše, příjemce ve své žádosti o dotaci neprokázal výsledky vlastního VaV, výsledky VaV vzniklé ve spolupráci či transfer technologie. Tento projekt tedy neměl být vybrán.

15.5 Inovativnost výsledného produktu / procesu

Útvary Komise berou na vědomí odpověď členského státu (body 300 a 306–312) a vysvětlení, že má-li být produkt, proces, marketingová či organizační metoda považována za „inovativní“, musí být výsledek projektu nový (nebo podstatně zlepšený) pro podnik.

Pokud jde o odpověď na bod 300 odpovědi členského státu, útvary Komise mají za to, že v souladu s výzvou k předkládání projektů č. 01_15_014 Inovace je cíl výzvy následující:

„Cílem programu INOVACE – Inovační projekt je posílení inovační výkonnosti domácích firem a zvýšení jejich konkurenceschopnosti prostřednictvím zvýšení využívání unikátních know-how z větší či menší části vzniklých ve spolupráci s akademickým a výzkumným sektorem, rozšíření know-how firem pro vlastní inovace, zvýšení efektivnosti interních procesů v oblasti řízení inovací, tak aby došlo k nárůstu počtu firem především místního původu v pozici technologických lídrů, k tvorbě a zavádění nových konkurenceschopných produktů na globální trh a posílení schopností firem v oblasti high-tech výroby. Podporovány budou inovace vyšších řádů, konkrétně pak inovace V. řádu a vyšší.“

Žadatel definoval účel projektu takto:

„Předmětem projektu je zvýšení technické hodnoty a efektivnosti technologie na výrobu toastového chleba a užitečných hodnot nových výrobků (odstranění konzervantů, redukce soli, prodloužení trvanlivosti, zlepšení chuťových vlastností). Jde o pořízení linky s výraznými inovačními prvky (skladování a dávkování ingrediencí, vakuové hnětení, clean-room, inovovaný systém řízení výroby) umožňující realizaci nových produktů (originální vlastní pšeničný kvas, 3 nové druhy toastového chleba).“

Z výše uvedeného popisu je zřejmé, že příjemce nebude sám vyvíjet novou technologii, ale že pouze plánuje zakoupit novou, komerčně dostupnou výrobní linku. Nelze to tedy chápat jako „zvýšení využívání unikátních know-how z větší či menší části vzniklých ve spolupráci s akademickým a výzkumným sektorem, rozšíření know-how firem pro vlastní inovace, zvýšení efektivnosti interních procesů v oblasti řízení inovací“. Navíc zavedení nového produktu s mírně pozměněnými parametry neznamena naplnění cíle programu, že dojde k „tvorbě a zavádění nových konkurenceschopných produktů na globální trh a posílení schopností firem v oblasti high-tech výroby“.

Pokud jde o definici inovace v Oslo manuálu, v bodě 130 a 131 se uvádí:

130. Technické produktové a procesní inovace zahrnují zavedení technologicky nových výrobků a procesů a významné technologické zdokonalení výrobků a procesů. Technická produktová a procesní inovace byla zavedena, pokud byla zavedena na trh (produktová inovace) nebo použita v rámci výrobního procesu (procesní inovace). Technická produktová a procesní inovace zahrnuje řadu vědeckých, technologických, organizačních, finančních a komerčních činností. Za inovační/inovující podnik se považuje podnik, který v přezkoumávaném období zavedl technologicky nový nebo významně technologicky zdokonalený výrobek nebo proces.

131. Minimální podmínkou je, že výrobek nebo proces by měly být nové (nebo významně zdokonalené) pro podnik (nemusí být nové ve světě).

To je reflektováno v hodnotícím systému, a žádost by tedy měla obdržet minimálně 1 bod za kritérium B.4 (tj. „nový pro firmu“).

O konkrétních záležitostech v souvislosti s produktovou a procesní inovací u projektu č. CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/0000516 se pojednává níže:

Pokud jde o **produktovou inovaci**, tzv. inovativní výrobek popsany v návrhu se vyznačuje použitím fermentované pšenice, absencí konzervantů a snížením obsahu soli za účelem výroby zdravějších výrobků. Tato tvrzení nejsou v žádosti o dotaci plně doložena. Tři drobné variace, pokud jde o druh toustového chleba, se podle přístupu OECD nepovažují za inovaci (např. různé oděvy také nejsou považovány za inovaci v oblasti odívání).

Podle útvarů Komise a z důvodů uvedených níže představují dotčené nové výrobky pouze 4. inovační řád Valentovy stupnice (tj.: „*Kvalitativní adaptace, znamenající kvalitativní přizpůsobení prvku, jenž je předmětem inovace, kvalitativním, ale i kvantitativním parametrům jiných prvků podnikatelské jednotky. Jde například o přizpůsobení tvaru součástí budoucího výrobku technickým parametrům stroje, na kterém jsou vyráběny. To znamená zvýšení výrobní kapacity konstrukce.*“).

Externí odborníci Komise nepovažovali snížení obsahu soli za důležité nebo významné zdokonalení zavedeného výrobku, což je právě podmínkou pro označení za produktovou inovaci. V projektové žádosti chybí jakákoliv dokumentace k výzkumu a vývoji (nebo předložený laboratorní protokol), která by prokazovala činnosti v oblasti zachování chuťových vlastností a dobré chuti (která se v případě absence soli vytrácí). Ani na etiketě toustového chleba příjemce neuvádí žádná tvrzení o sníženém obsahu soli. Inovace v podobě snížení obsahu soli ze zdravotních důvodů rovněž není inovativní. Toto rozhodnutí jednoduše sleduje požadavky ze strany Komise a nároky spotřebitelů.

Také nepřidávání konzervantů do chleba dosahuje nižšího řádu inovace, neboť odráží obecný trend a rostoucí regulaci. Tradiční chemické konzervanty se nahrazují přírodními složkami. Přidávání pšeničného kvasu má podobný pozitivní dopad na trvanlivost a tato metoda se používá po staletí.

Podle údajů na etiketě navíc toustový chléb údajně bez konzervačních látek vyráběný příjemcem stále obsahuje octan sodný ($C_2H_3NaO_2$ nebo E262), který se v produkci potravin běžně používá jako konzervant a stabilizátor. To znamená, že jedna z proklamovaných inovací, konkrétně výrobek bez konzervačních látek, nebyla v praxi realizována.

Pokud jde o **procesní inovaci**, podle útvarů Komise představuje nový proces také 4. inovační řád Valentovy stupnice, tedy „*kvalitativní adaptaci, znamenající kvalitativní přizpůsobení prvku, jenž je předmětem inovace, kvalitativním, ale i kvantitativním parametrům jiných prvků podnikatelské jednotky. Jde například o přizpůsobení tvaru součástí budoucího výrobku technickým parametrům stroje, na kterém jsou vyráběny. To znamená zvýšení výrobní kapacity konstrukce*“. Nový proces je založen na komerčně dostupné výrobní lince, včetně všech parametrů. V této souvislosti lze v procesu vysledovat pouze určitou kvalitativní adaptaci, což odpovídá 4. inovačnímu řádu Valentovy stupnice.

Popis projektu vysvětluje inovativní prvky procesu jako „*skladování a dávkování ingrediencí, vakuové hnětení, clean-room, inovovaný systém řízení výroby*“, stejně jako postup chlazení zaměřený na zvýšení trvanlivosti výrobků.

Pokud jde o skladování a dávkování ingrediencí, inovativnost systému řízení výroby nebyla dostatečně prokázána. Chlazení chleba je známo a používáno již mnoho let. Určitou úroveň inovativnosti lze přisoudit vakuovému hnětení a používání technologie clean-room. Metody vakuového hnětení jsou však na druhé straně potravinářskému průmyslu, včetně pekáren, nyní doporučovány. Žadatel by tedy měl schopen obhájit inovativnost nové výrobní linky pouze přítomností technologie clean-room („čistý prostor“). Avšak čisté prostory jsou nyní nezbytnou součástí technologie výroby potravin. V potravinářském průmyslu se čisté prostory běžně používají k zamezení kontaminace výrobků. Tento typ kontroly musí být prováděn

pečlivě a v každé fázi výroby. Čisté prostory musí být navrženy tak, aby minimalizovaly vznik a zadržování vzduchem přenášených částic.

Aby se zajistila nejvyšší úroveň kontroly, musí čisté prostory pro potravinářský průmysl vyhovovat specifickým fyzikálním požadavkům na vlhkost, teplotu a tlak. Jedině tak lze zaručit čistotu výrobků. Čisté prostory jsou v potravinářském průmyslu běžně používány po chemickém, tepelném a fyzikálním ošetření potravin za účelem ochrany specifických zpracovatelských postupů, jako je řezání, porcování, plátkování, strouhání, krájení na kostky a balení pevných potravin. Tekuté výrobky musí být chráněny během plnění, zahýbání okrajů a uzavírání plněných nádob a stáčení do lahví.

Čisté prostory v potravinářském průmyslu jsou nezbytné pro ochranu pekařských výrobků a výrobků studené kuchyně.⁶⁵

Termín „čistý prostor“ znamená, že tento prostor vyžaduje speciální čistotu vzduchu stanovenou přípustným množstvím mikročástic, bakterií nebo virů ve vzduchu. Přípustné množství nečistot se stanoví na kubickou stopu vzduchu, tj. 0,283 m. Obecně se rozlišují tři třídy čistoty 10, 100 a 1000. Nejvyšší třída čistoty je 10 a lze jí dosáhnout pouze na malé ploše ve speciálně oddělených částech (tedy v rukávcových boxech). Přípustné množství nečistot ve vzduchu může být jeden mikron (nebo menší částice) na kubickou stopu vzduchu. Třída čistoty 100 znamená přijatelné množství nečistot ve vzduchu ve formě několika jednotlivých mikročástic nečistot na kubickou stopu vzduchu. Prostory této kvality jsou rovněž omezeny na jednotlivé části samostatného pracovního vybavení, tedy na rukávcové boxy. Třída čistoty 1000 znamená čistotu, která je téměř bezchybná, aby splňovala požadavky na čistotu na operačních sálech chirurgických oddělení.

Žadatelé nepřeložili žádnou analýzu čistoty vzduchu, aby prokázali, že technologie cleanroom nainstalovaná v pekárně, o níž v projektu jde, má nějaký dopad na čistotu vzduchu, jež by umožňovala závěr, že bylo skutečně dosaženo určité úrovně inovativnosti.

Tvrzení, že výrobní proces získaný žadatelem je inovace řádu uvedeného ve výzvě, se tedy nepřijímá.

Útvary Komise znovu opakují, že hodnocení a bodování tohoto projektu bylo neadekvátní a že úroveň inovace uvedená žadatelem měla být klasifikována nejvýše jako 4. inovační řád Valentovy stupnice. Proto tento projekt neměl být vybrán.

Kromě toho, z důvodů uvedených výše, externí odborníci Komise dospěli k závěru, že dotčený projekt nesplňuje ani následující binární kritérium A.2:

- „Projekt dosahuje v oblasti inovace produktu nebo inovace procesu nejméně 5. inovačního řádu dle Valenty u MSP, resp. nejméně 6. inovačního řádu dle Valenty u velkých podniků“.

Dále pak, jak je vysvětleno výše, na základě odpovědi členského státu a žádosti o dotaci není možné určit vazbu projektu na aktivity VaV. Adekvátní dokumentaci potvrzující, že výzkum a vývoj byl ukončen, české orgány nepředložily, ani neprokázaly, že příjemce ve své žádosti o dotaci předložil důkazy o činnostech výzkumu a vývoje, ať už v souvislosti s produktem nebo procesem. Důkaz, že projekt využívá výsledků vlastního VaV, výsledků VaV vzniklých ve spolupráci či transfer technologie při realizaci projektu, nebyl poskytnut. Příjemce ve své žádosti o dotaci neprokázal existenci funkčního prototypu/vzorku. České orgány neposkytly žádný důkaz o transferu technologie.

⁶⁵ <http://www.delta-2000.com/en/cleanroom-for-industrial-sector/cleanroom-for-food-industry/>

Útvary Komise také zaznamenaly, že inovativní výrobek specifikovaný v projektové žádosti („Toustový chléb světlý“ (500g)) dostupný na českém trhu je vyráběn v České republice a v Německu pod značkou Penam. Popis na etiketě výrobku „Super sandwich“ pšeničný (750g) vysvětluje, že tento výrobek může být vyroben v České republice (pak je na klipu obalu označen CZ) nebo v Německu (písmeno D na klipu obalu) opět pod značkou Penam.

Celkový závěr

S ohledem na výše uvedené argumenty útvary Komise trvají na své pozici, že tento projekt neměl být českými orgány vybrán a že je nezpůsobilý pro spolufinancování z EFRR.

Následující doporučení proto zůstávají **otevřená**:

Doporučení 15.01

Řídicí orgán se žádá, aby provedl opravu nezpůsobilých výdajů, které již byly v souvislosti s touto operací vykázány, a aby příslušný příspěvek z veřejných zdrojů zrušil.

Doporučení 15.02

Řídicí orgán se žádá, aby zajistil, že výsledkem procesu hodnocení budou spolehlivé důkazy umožňující prokázat, zda žádosti o dotaci zcela splňují výběrová kritéria. Hodnocení operací, u nichž není v žádosti uveden dostatek důkazů o splnění kritérií, by mělo být pozastaveno a žadatel by měl být vyzván k poskytnutí dalších informací. Pokud je definitivně zjištěno, že operace výběrová kritéria nesplňují, měly by být zamítnuty.

Doporučení 15.03

Řídicí orgán se žádá, aby potvrdil, že u všech zbývajících inovativních operací spojených se skupinou AGROFERT byla výběrová kritéria náležitě uplatněna, a aby v případě potřeby provedl nezbytné další opravy.

Významnost: kritické

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Zjištění 16

Projekt č. CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/0000516 (příjemce *Pekárna Zelená louka, a.s.*) – chyba ve výpočtu analýzy nákladů a přínosů

U analýzy nákladů a přínosů operace „*Inovační linka na výrobu toastového chleba*“ analytik rizik přezkoumal pouze to, zda se výsledky vykázané žadatelem jeví přiměřené. Nepřezkoumal však reálnost vstupů, které žadatel v analýze nákladů a přínosů uvedl.

Auditoři zjistili, že celková výše investic zahrnutých do analýzy nákladů a přínosů zahrnovala pouze způsobitelné výdaje ve výši 400 milionů Kč (přibližně 15,5 milionu EUR), a nikoli celkovou hodnotu projektu ve výši 650 milionů Kč (přibližně 25,2 milionu EUR), jak je uvedena v žádosti o dotaci. Po přepočtu analýzy nákladů a přínosů by byly výsledky tyto:

Investice celkem	Vnitřní míra návratnosti bez financování	Vnitřní míra návratnosti s financováním
400 000 000 Kč	12,76 %	18,56 %
650 000 000 Kč	4,79 %	7,25 %

Analýzu nákladů a přínosů vyplňují žadatelé přímo v MS2014+. Systém automaticky zobrazuje výsledky této analýzy. U vnitřní míry návratnosti nižší než 8 % systém ukáže, že závěr by měl být: „*podmínky splněny s námitkou*“. Útvary Komise konstatují, že tento závěr by na věcné hodnocení operace neměl dopad, neboť výsledky analýzy nákladů a přínosů nejsou ve výběrových kritériích dále zohledňovány. Útvary Komise již během včasného preventivního auditu systému č. REGC414CZ0018 dospěly k závěru, že ověření analýzy nákladů a přínosů má pouze formální povahu a správnost údajů se nepřezkoumává. (*Doporučení 04.01. Orgány České republiky (ŘO, ZS) by měly zlepšit ověřování ekonomické kapacity žadatele/příjemce. Ověřování analýzy nákladů a přínosů by mělo být prováděno v souladu s požadavky stanovenými v metodice a výsledky by se měly zaznamenávat. Připomínky vznesené v průběhu ekonomického hodnocení by měly být jasně zaznamenány v MS2014+ a použity v dalších fázích procesu výběru projektů. Projekty, u nichž byla v průběhu ekonomického hodnocení zjištěna určitá finanční rizika, by měly být v tomto ohledu během období implementace a udržitelnosti projektu bedlivě sledovány. Kromě toho v případech, kdy je ekonomická/finanční historie a způsobitelnost prokázána prostřednictvím jiného subjektu, než je sám žadatel, by orgány České republiky měly od těchto subjektů nebo jiných zdrojů požadovat dostatečné záruky za účelem pokrytí odpovídajících rizik během období implementace a udržitelnosti projektu.*)

Požadované opatření / doporučení

Významnost: důležité

Vnitrostátní orgány by měly zavést systém pro přezkoumání věcné podstaty analýzy nákladů a přínosů a rizika zjištěná při tomto přezkoumání by měla být zohledněna ve fázi věcného hodnocení operací. Dále, pokud závěry analýzy rizik obsahují prvek ukazující na splnění s námitkou, mělo by se ve vnitřních postupech a/nebo ve výběrových kritériích jednoznačně stanovit, že tato námitka vede v této fázi procesu hodnocení k zamítnutí žádosti nebo k jejímu vrácení k opravě.

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[313] Ztotožňujeme se s vyjádřením auditu, že v případě zahrnutí celkových výdajů, namísto celkových způsobilých výdajů, by poklesla hodnota vnitřního výnosového procenta a systém by vyhodnotil projekt „doporučuji s výhradou“ (počáteční investice by byla vyšší). Tato okolnost ovšem nemá vliv na výsledné hodnocení přijatelnosti žadatele. Analýza nákladů a přínosů (CBA – Cost-Benefit Analysis) pracuje s výhledovými údaji, s ekonomickými plány, které jsou mnohdy vyváženy dalšími neekonomickými přínosy projektu. Vzhledem k tomu, že se jedná o výhled do budoucnosti, který se v průběhu času může měnit, je CBA indikativním podpůrným nástrojem pro hodnocení projektu. Jedná se tedy o hodnotu, na základě které nemůže být projekt vyloučen z dalšího hodnocení.

[314] S doporučením auditorů požadovat záruky se nelze ztotožnit v případě, kdy ekonomická situace podniku žadatele splňuje předpoklady pro úspěšnou realizaci projektu a velikost projektu je dle formuláře finanční analýzy přiměřená dosahovaným ekonomickým výsledkům. Pokud se jedná o prosperující a ekonomicky zdravou společnost s dostatečným kapitálem, není důvod pochybovat o tom, že společnost zajistí financování projektu a že projekt bude naplněn.

[315] Tento projekt byl posouzen i ekonomickým hodnotitelem (podmínka byla uvedena ve Výběrových kritériích v tomto znění: „V případě 1 subjektu, který žádá v rámci 1 výzvy o dotaci 25 mil. Kč a více, bude ekonomická a finanční proveditelnost projektu posuzována i ekonomickým hodnotitelem.“). Z tohoto posouzení vyplývá, že rozpočet projektu splňuje podmínky ekonomické a finanční proveditelnosti.

Na základě uvedených skutečností nelze souhlasit s auditními zjištěními a žádáme o jejich úpravu nebo odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **uzavřeno**.

Útvary Komise berou na vědomí, že české orgány souhlasí s tím, že výpočet analýzy nákladů a přínosů projektu CZ.01.1.02/0.0/15_014/000516 byl chybný, jakož i jejich vyjádření, že tato skutečnost neměla vliv na přijatelnost žadatele.

Pokud jde o prohlášení v odpovědi orgánů členského státu (viz bod 314), že

„s doporučením auditorů požadovat záruky se nelze ztotožnit v případě, kdy ekonomická situace podniku žadatele splňuje předpoklady pro úspěšnou realizaci projektu a velikost projektu je dle formuláře finanční analýzy přiměřená dosahovaným ekonomickým výsledkům“,

podotýkáme, že návrh auditní zprávy žádné takové doporučení neobsahuje.

Předložené doporučení znělo: přezkoumat věcnou podstatu analýzy nákladů a přínosů a zohlednit rizika zjištěná během této analýzy ve fázi věcného hodnocení operací.

Útvary Komise shledaly, že v případě této konkrétní výzvy měla být analýza nákladů a přínosů použita pouze jako indikativní podpůrný nástroj pro hodnocení projektů a že nebylo možné projekty z dalšího posuzování vyloučit pouze na základě výsledků této analýzy.

V budoucnu by měl ŘO PIK zajistit, aby byla ve fázi věcného hodnocení operací zohledněna veškerá rizika zjištěná při analýze nákladů a přínosů.

Doporučení je **uzavřeno**.

Zjištění 17

Projekt č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011011 (příjemce: Ethanol Energy a.s.) – chyby ve výpočtu analýzy nákladů a přínosů

Kategorie: KP 2

Podkategorie: nezpůsobilá částka

Při výběru operací provádí ZS (API – Agentura pro podnikání a inovace Ministerstva průmyslu a obchodu) kontroly formálních aspektů a způsobilosti projektu. Pro tento úkol jsou jmenováni dva interní hodnotitelé. Jeden hodnotitel provádí hodnocení a druhý je přezkoumává. Kromě toho provádí analytik rizik ze ZS hodnocení podle kritéria, které se týká ekonomické kapacity (oddíl T5A a příloha D_01_M operačního manuálu). Hodnocení vychází z údajů, které žadatel poskytl ve formuláři týkajícím se ekonomické kapacity a předložil v tabulce jako přílohu žádosti. Počet přidělených bodů se neposuzuje, protože se v tabulce vypočítává automaticky. Minimální počet bodů, které lze přidělit, je 5 z 9. ZS ověřuje pouze údaje zadané v tabulce; jedná se o čistě formální kontrolu. Po provedení formálního a věcného hodnocení se žádost předává hodnotící komisi ke konečnému schválení.

Analytik rizik ze ZS vydal pro projekt CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011011 (Ethanol Energy a.s.) hodnocení „s námitkou“ a hodnotící komise ve svém rozhodnutí v pozdější fázi hodnocení tuto námitku zachovala. Přesto ŘO námitku nevzal v úvahu a smlouvy o poskytnutí dotace na spolufinancování projektu podepsal, aniž by se touto námitkou zabýval. Podle analytika i podle hodnotící komise měla být celková výše rozpočtu snížena kvůli námitce vůči velkému počtu nezpůsobilých položek v rozpočtu a kvůli překročení 5% limitu hodnoty projektu, stanoveného pro náklady na projektovou dokumentaci. ŘO však snížil pouze celkové způsobilé náklady související s nezpůsobilými položkami, a výši rozpočtu vyčleněného na projektovou dokumentaci (24 189 242 Kč) nesnížil. Jelikož částka na projektovou dokumentaci představuje 5,82 % celkových způsobilých výdajů, považuje se rozdíl ve výši 0,82 % (1 968 333,71 Kč, tj. přibližně 76 292 EUR) za nezpůsobilý.

Požadované opatření / doporučení

Doporučení

ŘO se žádá o opravu nezpůsobilé částky ve výši 1 968 333,71 Kč (přibližně 76 292 EUR) a o zrušení příslušného příspěvku z veřejných zdrojů na tuto operaci.

Významnost: velmi důležité

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 1 měsíc

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[316] Ve zjištění dochází ke směšování oblastí. Také název zjištění, tj. chyby ve výpočtu CBA analýzy, neodpovídá samotnému vytýkanému pochybení (viz druhý odstavec textu zjištění). V první části (první odstavec) auditoři Komise obecně popisují proces probíhající na Agentuře pro podnikání a inovace, kdy se v rámci formálního hodnocení/hodnocení přijatelnosti provádí i ekonomické hodnocení a, pokud je to relevantní, i hodnocení CBA. Na závěr prvního odstavce je uvedeno: „Po provedení formálního a věcného hodnocení se žádost

předává hodnotící komisi ke konečnému schválení.“. Toto konstatování není pravdivé. Celý proces hodnocení se skládá z 3 částí:

1. Formální hodnocení a hodnocení přijatelnosti
2. Věcné hodnocení (včetně hodnocení hospodárnosti)
3. Výběrová komise

[317] Tzn. v případě, že projekt splní kritéria formální a přijatelnosti, postupuje do tzv. věcného hodnocení, a až posledním krokem je projednávání projektu na výběrové komisi.

[318] V rámci reakce na zjištění č. 17 se ŘO OPPIK vyjadřuje pouze k té části, ve které se poukazuje na možné pochybení (tj. 2. odstavec):

„Analytik rizik ze ZS vydal pro projekt CZ.OI .3.10/0.0/0.0/16 061/0011011 (Ethanol Energy a.s.) hodnocení „s námitkou“ a hodnotící komise ve svém rozhodnutí v pozdější fázi hodnocení tuto námitku zachovala. Přesto ŘO námitku nevezal v úvahu a smlouvy o poskytnutí dotace na spolufinancování projektu podepsal, aniž by se touto námitkou zabýval. Podle analytika i podle hodnotící komise měla být celková výše rozpočtu snížena kvůli námitce vůči velkému počtu nezpůsobilých položek v rozpočtu a kvůli překročení 5% limitu hodnoty projektu, stanoveného pro náklady na projektovou dokumentaci. ŘO však snížil pouze celkové způsobilé náklady související s nezpůsobilými položkami, a výši rozpočtu vyloučeného na projektovou dokumentaci (24 189 242 Kč) nesnížil. Jelikož částka na projektovou dokumentaci představuje 5,82 % celkových způsobilých výdajů, považuje se rozdíl ve výši 0,82 % (1 968 333,71 Kč, tj. přibližně 76 292 EUR) za nezpůsobilý.“

[319] Přesný název rozpočtové položky č. 1.2.1.3. obsahující projektovou dokumentaci je: „Projektová a inženýrská činnost“. To znamená, že v této položce mohou být obsaženy výdaje jak na projektovou činnost, tak na inženýrskou činnost. Příloha č. 2 programu Úspory energie, Výzva II – VYMEZENÍ ZPŮSOBILÝCH VÝDAJŮ, uvádí ve výpisu způsobilých výdajů na str. 3 následující: „Náklady na projektovou dokumentaci jsou stanoveny maximálně na 5 % nákladů položkového rozpočtu.“ Na straně 4 je uvedeno: „Náklady na inženýrskou činnost ve výstavbě jsou stanoveny maximálně na 5 % nákladů položkového rozpočtu.“

[320] Z toho vyplývá, že maximální částku na projektovou dokumentaci není možné získat jednoduchým výpočtem z celkových investic. Nejdříve je potřeba identifikovat, jaká část částky uvedené v kapitole rozpočtu 1.2.1.3. Projektová a inženýrská činnost je určena na projektovou dokumentaci, a jaká část rozpočtu je určena na inženýrskou činnost.

[321] V případě auditovaného projektu je nutné vycházet z přílohy projektu 1_Souhrnný rozpočet Ethanol Energy a s _Úspory energií II FINAL O.xlsx.

[322] Zde jsou v části A a B uvedeny následující položky:

ČÁST A Projekt a projektové služby po podání žádosti o dotaci a vysoutěžení			Poznámka
1.I	Realizační Dokumentace	8 833 536	výdaje na dokumentaci
1.II	Dokumentace skutečného stavu	1 944 000	výdaje na dokumentaci
1.III	Ostatní dokumentace dle SoD	3 000 000	výdaje na dokumentaci
Celkem – ČÁST A výdaje na dokumentaci po podání žádosti o dotaci a vysoutěžení		13 777 536	ZV – dokumentace po podání žádosti

Část B Vedlejší rozpočtové výdaje – realizace po vysoutěžení			
2.I	Dozor výstavby a montáže	3 673 706	vedlejší výdaje na realizaci
2.II	Zařízení staveniště	4 200 000	vedlejší výdaje na realizaci
2.III	Pojištění	197 100	vedlejší výdaje na realizaci
2.IV	Nakládání a označování a balení, Doprava na místo	2 268 000	vedlejší výdaje na realizaci
2.V	Clo a Celní poplatky	72 900	vedlejší výdaje na realizaci
Celkem – ČÁST B Vedlejší rozpočtové výdaje – realizace po vysoutěžení		10 411 706	ZV – vedlejší výdaje po podání žádosti

[323] Sečteme-li součty za část A za část B, dostaneme částku 24 189 242 Kč. Ovšem položky v části B nespádají pod projektovou dokumentaci. Proto je potřeba pro správný výpočet určit „typ“ výdaje dle způsobilosti položek (viz Příloha č. 2 programu Úspory energie, Výzva II – VYMEZENÍ ZPŮSOBILÝCH VÝDAJŮ str. 2, 3).

[324] Rozřazení těchto položek je následující:

Část B Vedlejší rozpočtové výdaje – realizace po vysoutěžení			
2.I	Dozor výstavby a montáže	3 673 706	Inženýrská činnost
2.II	Zařízení staveniště	4 200 000	VRN (součást Ostatní stroje a zařízení včetně řídicího SW, dle dokumentu I_Souhrnný rozpočet Ethanol Energy a s_Úspory energií II FINAL O.xlsx. dodaného 17. srpna 2017 jako odpověď na depeši (zařazení položky nebylo z původního dokumentu jednoznačné)
2.III	Pojištění	197 100	Nezpůsobilý výdaj
2.IV	Nakládání a označování a balení, Doprava na místo	2 268 000	Nezpůsobilý výdaj
2.V	Clo a Celní poplatky	72 900	Nezpůsobilý výdaj
Celkem – ČÁST B Vedlejší rozpočtové výdaje – realizace po vysoutěžení		10 411 706	

[325] Provedeme-li rekapitulaci položek uvedených v částech rozpočtu A a B, dostaneme následující výsledek:

Projektová dokumentace: 13 777 536 Kč

Inženýrská činnost: 3 673 706 Kč

Vedlejší rozpočtové náklady: 4 200 000 Kč

Nezpůsobilé výdaje: 2 538 000 Kč

[326] Následně je potřeba ověřit, zda nedošlo k překročení 5% limitu na projektovou dokumentaci a 5% limitu na inženýrskou činnost (dle Přílohy č. 2 programu Úspory energie, Výzva II – VYMEZENÍ ZPŮSOBILÝCH VÝDAJŮ).

[327] Protože se limity počítají ze způsobilých investičních výdajů položkového rozpočtu (viz Příloha č. 2 Výzvy), musí se nejdříve odečíst nezpůsobilé položky. Nezpůsobilé položky jsou vyčísleny v příloze 34: „11011_položky.pdf“, jež je přílohou hodnocení uložen v systému MS2014+.

[328] V částech položkového rozpočtu C, D, E byly identifikovány nezpůsobilé položky ve výši 944 377,65 Kč. Rozpočet dle 1_Souhrnný rozpočet Ethanol Energy a s_Úspory energií II FINAL O.xlsx.

Část C: 210 008 728 Kč

Část D: 4 648 983 Kč

Část E: 3 310 030 Kč

[329] Celkem za rozpočtovou položku 1.2.1.2. Stroje a zařízení včetně řídicího softwaru 217 967 697 Kč. K této částce je potřeba přičíst výdaje na zařízení staveniště ve výši 4 200 000 Kč, které žadatel/příjemce nesprávně uvedl v kapitole projektová dokumentace, kdy zařízení staveniště patří do vedlejších rozpočtových nákladů, potažmo do investic, tzn. do kap. 1.2.1.2. Stroje a zařízení včetně řídicího softwaru.

[330] Investice na stroje a zařízení pro výpočet limitu na PD: 221 223 319,35 Kč.

[331] V části F Stavba byly identifikovány nezpůsobilé výdaje ve výši: 19 575 083,3 Kč (příloha č. 34: „11011_položky.pdf“, jež je přílohou hodnocení uložen v systému MS2014+, příloha č. 17.3.).

[332] Investice Stavební práce / Rekonstrukce a modernizace staveb pro výpočet limitu na PD: 3 973 756 Kč.

[333] Celkem investiční výdaje dle položkového rozpočtu 225 197 075,35 Kč (221 223 319,35+3 973 756).

[334] 5 % z 225 197 075,35 Kč je 11 259 853,77 Kč. To znamená, že max. výše výdajů na projektovou dokumentaci je 11 259 853,77 Kč. Jak je výše uvedeno, výdaje na projektovou dokumentaci jsou 13 777 536 Kč. Rozdíl (výše krácení) je potom: 13 777 536 – 11 259 853,77 = **2 517 682,23 Kč** (toto číslo odpovídá krácení výdajů na projektovou dokumentaci, které je uvedeno v příloze č. 34 „11011_položky.pdf“, jež je součástí hodnocení v MS2014+).

[335] Sečteme-li všechny položky krácení (viz příloha č. 34 „11011_položky.pdf“, jež je součástí hodnocení v MS2014+), získáme částku: **25 575 142,92 Kč**. Tuto částku odečteme od celkových způsobilých výdajů 265 705 822 – 25 575 143 = **240 130 679 Kč**.

[336] V systému MS2014+ je v hodnocení uveden následující komentář: „*Interní hodnotitel při hodnocení rozpočtu projektu vycházel z externího posudku, který konstatuje, že bylo v rozpočtu projektu nalezeno množství nezpůsobilých položek, které nemají vliv na úsporu energie. Také dochází k překročení 5% hranice z výdajů (VRN a ZRN) u projektové dokumentace. Navrhují tedy krácení celkových způsobilých výdajů o 25 575 142,95 Kč. Celkové způsobilé výdaje se krátí na 240 130 679,05 Kč. Podrobný přehled krácených položek je samostatnou přílohou hodnocení.*“

[337] Nové celkové způsobilé výdaje jsou 240 130 679 Kč, což odpovídá částkám uvedeným v hodnocení projektu. Z toho výpočtu je evidentní, že byly odečteny všechny částky, které odečteny být měly. Hodnocení projektu, výpočet krácení a následné krácení byly provedeny správně.

[338] Pravděpodobně vzhledem ke složitosti výpočtu žadatel správně neprovedl úpravu rozpočtu po jednotlivých kapitolách (kapitola Projektová a inženýrská činnost byla ponížena méně, než měla být, na úkor kapitoly Stroje a zařízení včetně řídicího softwaru). Celkové krácení bylo provedeno správně. Finální úprava rozložení položek bude s žadatelem doladěna před proplacením žádosti o platbu. Je potřeba přesunout i položku Zařízení staveniště ve výši 4 200 000 Kč z kapitoly Projektová a inženýrská činnost do kapitoly Stroje a zařízení včetně řídicího softwaru, jelikož se jedná o část investic, jak bylo uvedeno výše.

[339] Výsledné rozdělení rozpočtu musí vypadat následovně:

	žádost Kč	krácení Kč	nové Kč
Stavební práce	23 548 839	19 575 083	3 973 756
Stroje a zařízení včetně říd. software	217 967 741	944 378	221 223 363
projektová i inž. činnost	24 189 242	5 055 683	14 933 559
celkem	265 705 822	25 575 144	240 130 678

[340] V rámci kontroly žádosti o platbu je v rámci kritéria kontrolního listu 005583 „Každý ze způsobilých výdajů přiřazen správné rozpočtové položce“ ověřován soulad předkládaného výdaje na dokladu se zařazením do rozpočtové položky. V případě nesouladu je žadatel vyzván k opravě přes systémovou žádost o změnu. Jelikož byla administrace žádosti o platbu pozastavena do vyřešení tohoto auditu, k opravě bude žadatel vyzván následně. Konstatujeme však, že krácení výdajů bylo provedeno dle požadavků výběrové komise a API provedlo kontrolu dle textu výhrady komise. Celkové způsobilé výdaje projektu jsou na správné úrovni a nedošlo k přiznání ani proplacení neoprávněné výše dotace.

V návaznosti na výše uvedené se zjištěním ani doporučením č. 17 nesouhlasíme a žádáme o jejich úpravu nebo odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Komise bere na vědomí vysvětlení poskytnutá českými orgány a považuje předložené výpočty za správné.

Doporučení je **uzavřeno**.

Zjištění 18

Dvojití financování – nedodržení čl. 3 písm. b) nařízení (EU) č. 1301/2013 – příjemci podpory z EU ETS (projekt č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011011 (příjemce: *Ethanol Energy a.s.*) a projekt č. CZ.01.1.02/0.0/0.0/17_109/0011122 (příjemce: *Lovochemie, a.s.*))

Kategorie: KP 2

Podkategorie: nezpůsobilý projekt. Článek 3 nařízení (EU) č. 1301/2013 (Rozsah podpory z EFRR) stanoví:

3. EFRR nepodporuje:

[...] b) investice, jejichž cílem je snižování emisí skleníkových plynů pocházejících z činností, které jsou uvedené v příloze I směrnice 2003/87/ES [...].

GŘ REGIO poskytl (formou dopisu z 29. 6. 2016 (Ares(2016)3071251) a e-mailů z 3. 10. 2016 (EU) a 27. 11. 2016 (AVB)) pokyny, které obsahují podrobný výklad Komise a požadují, aby se žádosti, které předložili příjemci, kteří jsou součástí systému EU ETS, posuzovaly individuálně.

Pravidla pro výběr operací v rámci výzvy č. II (Úspory energie) zahrnují ustanovení, která požadují, aby se projektové žádosti v případě, že je žadatel součástí systému EU pro obchodování s emisemi (EU ETS), posuzovaly individuálně. Žadatel byl požádán, aby stručně popsal, proč se na projektové činnosti nevztahují činnosti zahrnuté do přílohy I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES (směrnice o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii a o změně směrnice Rady 96/61/ES, dále jen „příloha I“). V popisu měl uvést:

- opatření ke zlepšení energetické účinnosti podpořená v rámci projektu a vztah projektu k hlavním výrobním zařízením uvedeným na seznamu činností v příloze I,
- množství povolenek v rámci EU ETS, které se mají ročně vykazovat,
- množství vykazovaných emisí a dopad provádění projektu na jejich úroveň.

Auditoři GŘ REGIO nenalezli v případech, kdy se žadatel účastnil EU ETS, v projektové žádosti žádné písemné individuální posouzení (národní rejstřík společností využívajících EU ETS je k dispozici na https://www.mzp.cz/cz/seznam_zarizeni_euets). Rozsah působnosti projektu nebyl posouzen v porovnání s rozsahem působnosti osvědčení o emisích skleníkových plynů vydaného na vnitrostátní úrovni a řídicí orgán nevypracoval žádné závěry. V rámci výzvy č. II se jedná o jednu operaci – Ethanol Energy a.s. (CZ.01.3.1.0/0.0/0.0/16_061/0011011). Týká se obměny, doplnění a modifikace technologických procesů a technologie ve výrobě pro účely hydrolýzy a destilace, jež je součástí zařízení používaného příjemcem k výrobě různých chemických složek. Toto zařízení je plně závislé na zdroji tepla – kotlech na uhlí (3 x 15,9 = celkem 47,85 MW). Prezentovaným cílem investice je snížení emisí CO₂ o 23 293 tun za rok. Žádosti byl při hodnocení z hlediska specifického věcného výběrového kritéria, které požaduje snížení emisí CO₂, přidělen maximální počet bodů (32). Auditoři GŘ REGIO proto dospěli k závěru, že příjemce získal podporu jak z EFRR, tak ze systému EU ETS, a proto se operace považuje za nezpůsobilou, neboť není dodrženo ustanovení čl. 3 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) č. 1301/2013.

Projektová žádost, studie proveditelnosti, energetický posudek ani podnikatelský plán neobsahovaly žádné informace o tom, že žadatel/příjemce se účastní systému EU ETS. Při posuzování žádosti navíc hodnotitelé nezohlednili požadavky, které jsou stanoveny v bodě 9.3 odst. 1 písm. k) a 9.3 odst. 2 písm. a) a b) výzvy č. II – „Žadatel ve studii proveditelnosti musí

potvrdit soulad navrhovaného projektu s těmito specifickými podmínkami přijatelnosti projektu: [...] článku 3 odst. 3. b) nařízení [...] (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost“. Hodnotitelé rovněž při hodnocení dokumentace žádosti neučinili žádné písemné prohlášení.

V rámci výzvy č. IV, která se zaměřuje na zvýšení inovační výkonnosti podniků, se nepodporují projekty spojené se zvyšováním efektivnosti využívání energie či snižováním energetické spotřeby žadatele. Projekt zároveň nesmí porušovat zásadu udržitelného rozvoje vymezenou v článku 8 nařízení o společných ustanoveních a musí být v souladu s právními předpisy EU a České republiky v oblasti životního prostředí (páté vylučovací kritérium uvedené výzvy).

U žádosti společnosti Lovochemie, a.s., (CZ.01.1.02/0.0/0.0/17_109/0011122) neprovedl řídicí orgán / zprostředkující subjekt individuální posouzení rozsahu projektu v porovnání s rozsahem osvědčení o emisích skleníkových plynů vydaného na vnitrostátní úrovni.

Tato žádost o spolufinancování souvisí se zavedením inovativního řešení pro výrobu směsného roztoku síranu amonného, který je základní surovinou pro výrobu sirných hnojiv. Žadatel však očekává, že výsledkem projektu bude i významné snížení emisí z výroby DASA – NOx, tuhých znečišťujících látek a NH3 – a dosažení úspor nákladů na elektrickou energii. Řídicí orgán / zprostředkující subjekt neposoudil povolení k vypouštění emisí skleníkových plynů vydané na vnitrostátní úrovni, aby mohl vyloučit případné dvojí financování, jak to požaduje čl. 3 odst. 3 písm. b) nařízení č. 1301/2013 o EFRR.

Na žádost auditorů GR REGIO řídicí orgán vysvětlil, že soulad projektové žádosti s podmínkami byl přezkoumán a že vydaný závěr potvrdil, že žádost čl. 3 odst. 3 písm. b) nařízení o EFRR splňuje. Auditori GR REGIO však nenalezli žádný samostatný dokument na podporu tohoto závěru, který by byl vyhotoven během hodnocení žádosti. Kromě toho žádosti předložené v těchto dvou případech nepoukázaly na skutečnost, že oba příjemci se účastní systému EU ETS, který je monitorován vnitrostátními orgány, a nebyla provedena analýza relevantnosti obsahu vydaných zelených osvědčení ani projektové žádosti.

Pokud ŘO hodlá poskytovat podporu příjemcům ze systému EU ETS, pouze aktivity, které **nejsou uvedeny v příloze I směrnice 2003/87/ES, lze považovat za způsobilé**. Pokud o podporu z ESI fondů žádá provozovatel zahrnutý do systému EU ETS, nesmí být přímým výsledkem podpory operace snížení emisí skleníkových plynů a nesmí se zvyšovat výstupní kapacita podporovaného zařízení.

Obě operace se proto považují za nezpůsobilé v celém rozsahu.

Požadované opatření / doporučení

Doporučení

- a. Řídicí orgán se žádá, aby provedl opravu nezpůsobilých výdajů a zrušil příspěvek z veřejných zdrojů na projekty Ethanol Energy a.s. (CZ.01.3.1.0/0.0/0.0/16_061/0011011) a Lovochemie, a.s., (CZ.01.1.02/0.0/0.0/17_109/0011122) a aby Komisi poskytl podrobné informace.
- b. Řídicí orgán se žádá, aby ověřil všechny ostatní operace v rámci systému EU ETS, aby se zajistilo, že nedochází k dvojímu financování.

Významnost: kritické

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[341] V případě projektu Ethanol Energy, a.s. je zařízení v seznamu EU ETS kvůli následující činnosti, která je uvedena v seznamu činností podle Zákona o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů č. 257/2014 Sb.:

Spalování paliv v zařízeních s celkovým jmenovitým tepelným příkonem vyšším než 20 MW jiných než zařízeních pro spalování nebezpečného nebo komunálního odpadu.

https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zakon_o_emesnim_obchodovani/SFILE/oeok-zakon_383_2012_20150101.pdf

[342] Opatření v žádosti o podporu se netýká žádného spalovacího zařízení, tedy hodnotitel nevyžadoval žádné objasnění či upřesnění, neboť v těchto případech se jedná o jednoznačné vymezení činnosti a jeho hranice včetně dílčích výrobních procesů, resp. v daném případě se jedná pouze o kotelnu a spalování paliv příslušnými kotly (na rozdíl např. od výroby cementového slínku, výroby surového železa apod., kde je činnost a emisní povolenky odvislá od složitějších výrobních procesů a stanovení i produktových benchmarků atd.).

[343] V daném případě se tedy investice netýká činností podle seznamu EU ETS a jedná se o jednoznačné vymezení této hranice.

[344] Navíc ŘO OPPIK obdrželo od Komise (DG Regio) pomocné pokyny nad rámec Nařízení č. 1301/2013, které umožňují mnohem užší výklad vymezení hranic zařízení, než je uvedeno v pokynech k výkladu Přílohy I směrnice o systému EU pro obchodování s emisemi (směrnice o EU ETS z 18. března 2010, s účinností od roku 2013, kde je širší vymezení hranice zařízení („*tak široký, jak to jen lze*“)), a to s důrazem např. na to, jak opatření vedoucí ke zvyšování energetické účinnosti ovlivňují hlavní výrobní systémy (tedy zařízení) uvedené mezi činnostmi podle Přílohy I, tj. zda vedou/nevedou ke zlepšení jejich výrobních procesů nebo zvýšení jejich kapacity nebo k přímému snížení jejich skleníkových plynů (těchto zařízení).

[345] Jelikož se opatření v žádosti o podporu vůbec netýkají spalovacích zařízení, tak vůbec nemohou ani ovlivňovat hlavní výrobní systémy, tedy zařízení uvedené mezi činnostmi podle Přílohy I, resp. dle seznamu k EU ETS výše uvedenému. Nepochází tak ani k přímému snížení emisí skleníkových těchto zařízení, a to jak ve smyslu pomocných pokynů od DR Regio viz výše, tak i samotného nařízení č. 1301/2013⁶⁶, kde je mj. uvedeno:

„Zároveň je třeba vymezit a objasnit činnosti spadající mimo oblast působnosti EFRR, a to včetně investic, jejichž cílem je dosáhnout snížení emisí skleníkových plynů z činností, jejichž seznam je uveden v příloze I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES (4). Aby se předešlo nadměrnému financování, neměly by takové investice být způsobilé pro podporu z EFRR, neboť již mají finanční prospěch z uplatňování směrnice 2003/87/ES. Toto vyloučení by nemělo omezit možnost využití EFRR na podporu činností, jež nejsou uvedeny v příloze I směrnice 2003/87/ES, i kdyby tyto činnosti byly prováděny týmiž hospodářskými subjekty a zahrnovaly činnosti, jako jsou investice do energetické

⁶⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006.

účinnosti sítí dálkového vytápění, inteligentních distribučních soustav, systémů skladování a přepravy nebo opatření zaměřených na snížení znečištění ovzduší, i kdyby jedním z nepřímých účinků takových činností bylo snížení emisí skleníkových plynů nebo kdyby byly uvedeny v národním plánu směrnice 2003/87/ES. “

[346] Činnost spalování paliv není předmětem podpory. Podpořena je činnost výroby ethanolu, resp. zlepšení energetické účinnosti této výroby, která není v seznamu EU ETS. Jedná se o jinou činnost než spalování paliv, resp. tato činnost spotřebovává pouze energii vyrobenou v rámci jiné činnosti, a ta se vlivem opatření sníží.

[347] Tím je naplněno výše uvedené, tj. nevylučuje se podpora z EFRR mimo činnost uvedenou v EU ETS, která je prováděna týž hospodářským subjektem, který je kvůli jiné činnosti v EU ETS, a jedním z nepřímých účinků v rámci jiné činnosti je snížení emisí skleníkových plynů v činnosti, který je pod EU ETS. Pro zjednodušení to je úplně to samé, jako jakékoliv opatření v rámci investic do energetické účinnosti rozvodů tepelné energie, neboť ty také probíhají mimo hranice spalovacího procesu/kotelny a snížením ztrát, např. při distribuci tepla rozvodů dochází k nepřímému snížení emisí skleníkových plynů.

[348] Pokud se jedná o nějakou pochybnost nedostatečného hodnocení dané problematiky interním hodnotitelem, tak bychom mj. chtěli připomenout, že touto problematikou se ŘO OPPIK, oddělení implementace P03 (gesční útvar) zabývalo cca 1,5 roku, než obdrželo stanovisko DG Regio, s časovým fondem přes 500 hodin. Navíc součástí útvaru je interní hodnotitel, který přes 7 let pracoval na Ministerstvu životního prostředí, v odboru energetiky a ochrany klimatu, v oddělení obchodování s emisemi a problematikou emisního obchodování.

[349] Vzhledem k zaměření projektu CZ.01.0.02/0.0/0.0/17_109/0011122, příjemce Lovochemie a.s., je důležité upozornit na fakt, že **výroba směsi pro přípravu sirných hnojiv nepatří mezi činnosti, které jsou předmětem EU ETS**. Podpořený projekt nemá žádný přímý vliv na zařízení a činnosti, které jsou předmětem EU ETS, resp. je mimo jeho systémové hranice. Projekt je na tomto systému nezávislý z pohledu EU ETS, dochází pouze k přesunu výroby z jednoho místa do jiného. Jediné k čemu může dojít je, že vlivem výroby tohoto hnojiva přímo ve společnosti Lovochemie, a. s. bude vyšší spotřeba páry a jiných vstupů do této výroby, ale to nezakládá žádnou podstatnou fyzickou změnu, která má vliv na alokaci bezplatných povolenek. Nelze tedy souhlasit se závěry auditorů, že výdaje projektu 11122 jsou nezpůsobivé.

[350] Nad rámec výše uvedeného si dovoluujeme poznamenat následující. Článek 3 nařízení 1301/2013 v bodě 3 stanoví, že EFRR nepodporuje *b) investice, jejichž cílem je snižování emisí skleníkových plynů pocházejících z činností, které jsou uvedené v příloze I směrnice 2003/87/ES*. Toto nařízení je v českém právním řádu konkretizováno zákonem č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Ve zjištění 18 je uvedeno, že přestože projektový záměr jako cíle projektu uvádí (významné) omezení emisí kyslíčnicku dusíku, čpavku a prachu, nikdo se v rámci (SCOPE) hodnocení specificky nezabýval rámcem projektu v porovnání s rámcem (SCOPE) emisí skleníkových plynů, jak jsou na národní úrovni evidovány a hodnoceny. Zde je na místě konstatovat, že na národní úrovni v rámci zákona č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, se evidence podle Přílohy 1 týká produkce a výroby dotčených látek. V případě tohoto projektu jsou položkami z Přílohy č. 1 tématu projektu slovně blízké položky Spalování paliv o celkovém jmenovitém tepelném příkonu větším než 20 MW (společnost Lovochemie, a. s. má podle tohoto zákona zaregistrovanou uhelnou a plynovou kotelnu), Výroba kyseliny dusičné (společnost nemá výrobu kyseliny dusičnou

zaregistrovanou) a Výroba čpavku (společnost nemá výrobu čpavku zaregistrovanou). Dotčený projekt avizuje určitá snížená spotřeby na jednotku výroby. Takové úspory ve spotřebě se s politikou obchodování s emisními povolenkami zcela míjí. Jakákoliv souvislost mezi projektem a zákonem je naprosto irelevantní.

[351] Výše uvedené tvrzení lze podpořit i informací uvedenou na straně 22 Podnikatelského záměru, ve kterém je konstatováno následující: „*Cílem připravovaného záměru je nahrazení hůře dostupné a ekonomicky méně efektivní vstupní suroviny (síran amonný) za dostupnější vstupní suroviny (kyselinu sírovou a čpavek) doplněním technologie UGL o výrobu tzv. břečky dusíkato-sírných hnojiv (jednotka SA), tzv. mokrou část technologie výroby. Tato břečka bude vstupní surovinou výroby UGL pro výrobu dvou typů granulovaných hnojiv, a to DASA 26+13S a DASA 25+12S. Předkládaný projekt tak má za cíl doplnit tuto výrobu tak, aby byla schopna vyrábět sírná hnojiva pouze z kyseliny sírové a čpavku jako náhradu za síran amonný.*“

[352] V případě Doporučení b) k danému zjištění ŘO OPPIK zpracoval analýzu.

Na základě uvedených skutečností nesouhlasíme s auditními zjištěními k uvedeným projektům a požadujeme jejich odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění 18a je zachováno.

Auditoři GŘ REGIO berou na vědomí vysvětlení řídicího orgánu ohledně projektu č. CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/001/1011 (příjemce: Ethanol Energy a.s.), totiž že rozsah projektu spolufinancovaného z ESI fondů se netýká činnosti, která je v seznamu EU ETS (body 341, 342 a 343). Podle názoru útvarů Komise však české orgány toto tvrzení neprokázaly, jelikož nevěnovaly zvýšenou pozornost obsahu osvědčení o emisích skleníkových plynů vydaného na vnitrostátní úrovni a neanalyzovaly jeho hranice.

Žadatel nedodržel formální náležitosti výzvy č. II (předložit

„[...] popis opatření vedoucích ke zvyšování energetické účinnosti a jak ovlivňují hlavní výrobní systémy (tedy zařízení) uvedené mezi činnostmi podle Přílohy I [...], množství povolenek nebo jejich odhad [...], které odpovídá množství emisí v předchozím roce vykázanému a ověřenému způsobem stanoveným v § 15 zákona č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů („Zjišťování, vykazování a ověřování množství emisí“) a vliv realizace projektu na jejich výši“)

a řídicí orgán ve fázi podávání žádostí nezkontroloval, jestli byly tyto formální náležitosti dodrženy, a neanalyzoval jejich dopad na hodnocení. Viz kritérium č. 13 v příloze č. 3 – Model hodnocení a kritéria pro hodnocení a výběr projektů, s. 3.

Žadatel navíc tyto informace neuvedl v žádosti o spolufinancování, která má podle pravidel výzvy zahrnovat popis toho, zda se na projektové činnosti nevztahují činnosti uvedené v příloze I směrnice 2003/87/ES. Útvary Komise se proto domnívají, že nebylo provedeno posouzení způsobilosti projektové žádosti podle požadavků stanovených ve výzvě k podávání návrhů. Auditoři Komise dále opakují, že nebyl posouzen rozsah projektu v porovnání s rozsahem osvědčení o emisích skleníkových plynů vydaného na vnitrostátní úrovni a že řídicí orgán nevypracoval v tomto směru žádné závěry.

V odpovědi na návrh auditní zprávy je uvedeno, že se v žádosti jedná pouze o kotelnu a spalování paliv příslušnými kotly. Auditoři GR REGIO berou na vědomí, že v žádosti (na straně 4) se uvádí: „*investice jsou plánovány do výrobní technologie hydrolýzy, odparky a destilace. Nicméně toto zefektivnění technologických procesů umožní snížení využití současných zdrojů tepla a v budoucnu též potenciálně i ekonomicky udržitelnou změnu zdroje tepla na ekologičtější variantu.*“ To znamená, že výsledky projektu mají dopad na činnost zahrnutou v příloze I směrnice 2003/87/ES, která je předmětem systému EU ETS, a podle posouzení útvarů Komise se týkají spalovacího zařízení a jeho hranic (bod 345). Projekt by proto měl být financován pouze z povolenek dostupných v rámci systému EU ETS pro Ethanol Energy a.s., a nikoli z EFRR.

Komise nesouhlasí ani s tvrzením v bodě 345, že „*nedochází (...) ani k přímému snížení emisí skleníkových těchto zařízení, a to jak ve smyslu pomocných pokynů od DR Regio viz výše, tak i samotného nařízení č. 1301/2013*“. Tento aspekt by měl příjemce uvést v žádosti (jak je zdůrazněno výše) a řídicí orgán by jej měl zkontrolovat v porovnání s osvědčením o emisích skleníkových plynů vydaným na vnitrostátní úrovni. Toto nebylo provedeno.

Vyjádření českých orgánů navíc odporuje obsahu projektové žádosti a hlavnímu cíli výzvy č. II, kterým je prokázat klimaticko-energetické přínosy (viz kritérium č. 2 v části C přílohy 3 výzvy Úspory energie) díky významnému snížení emisí CO₂. Žádost společnosti Ethanol Energy a.s. získala při hodnocení 32 bodů (z maximálního počtu 100 bodů). Nelze tedy dojít k závěru, že v důsledku opatření podpořených v rámci této operace nedošlo k přímému snížení emisí skleníkových plynů, jelikož toto snížení bylo hlavním účelem dané výzvy i projektu samotného. Žadatel uvedl, že: „*Předmětem projektu je snížení energetické náročnosti výrobních procesů ethanolu ve výrobě společnosti Ethanol Energy a.s. Vrdy. Energetických úspor bude dosaženo pomocí obměny, doplnění a modifikace technologických procesů a technologie ve výrobě, která se týká hydrolýzy, destilace a odparky fugátu. Díky těmto technologickým obměnám a doplnění bude zefektivněn výrobní proces, čímž bude možné snížit energetickou náročnost výroby až o 37 % a dosáhnout úspor až 283 222 GJ a 23 293 t/CO₂ ročně*“ (Žádost o podporu, anotace projektu – s. 1). Na tomto základě řídicí orgán nemohl dojít k závěru (body 345, 346 a 347), že dochází ke snížení emisí skleníkových plynů nepřímo, protože příklad uvedený v odpovědi není v případě tohoto příjemce relevantní. Není možné v zájmu způsobilosti výdajů a dodržení čl. 3 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) č. 1301/2013 oddělit od kotle (zdroje tepla) vlastní síť příjemce pro rozvod tepla zásobující jeho hlavní výrobu.

Pokyny od GR REGIO nelze použít jako základ pro oddělení činností téhož provozovatele zahrnutých v EU ETS, protože tento provozovatel je uveden v registru ETS právě z důvodu, že jeho zdroje tepla jsou přímo napojeny na jeho výrobní zařízení, včetně systému rozvodu tepla. Jakákoli změna tohoto zařízení může mít dopad na obsah osvědčení o emisích skleníkových plynů, a proto by měla být řádně nahlášena a měla by se do tohoto osvědčení promítnout. Vzhledem k zásadnímu právnímu požadavku, který vyplývá z čl. 3 odst. 3 písm. b) nařízení č. 1301/2013, by tudíž takovéto změny měl řídicí orgán vždy v rámci žádosti o spolufinancování analyzovat.

Stojí za zmínku, že vyjádření řídicího orgánu, že „*činnost spalování paliv není předmětem podpory*“ (bod 346), odporuje jeho vlastnímu vyjádření v předchozí části odpovědi, totiž že „*v žádosti [...] se jedná pouze o kotelnu a spalování paliv příslušnými kotly*“ (bod 342). Auditoři GR REGIO se domnívají, že investice v rámci projektu se týká vlastního zdroje energie příjemce, který nelze oddělit od jeho zařízení, jelikož Ethanol Energy a.s. je jeho jediným provozovatelem. Týká se tedy téže činnosti. Dále je třeba uvést, že právě z toho důvodu bylo toto zařízení jako celek zaregistrováno do EU ETS a že projekt nemůže být právě proto způsobilý k financování z EFRR.

Pokud jde o informace poskytnuté řídicím orgánem, že hodnocením dané problematiky interním hodnotitelem se příslušné oddělení ŘO zabývalo již zhruba 1,5 roku, útvary Komise zdůrazňují, že se v pokynech GŘ REGIO (příloha 35 k odpovědi členského státu na návrh zprávy o auditu) požadovalo, aby „*řídící orgán provedl posouzení pro každou jednotlivou projektovou žádost. Neexistuje žádná univerzálně použitelná metoda, kterou by bylo možné použít na všechny projekty, které mají podobný ráz*“. Tento aspekt byl náležitě zohledněn při přípravě dokumentace k výzvě č. II, nikoli však během podávání samotné žádosti společností Ethanol Energy a.s., a řídicí orgán jej ani s náležitou pečlivostí nezohlednil během procesu hodnocení.

Auditoři GŘ REGIO berou na vědomí vysvětlení řídicího orgánu týkající se projektu č. CZ.01.1.02/0.0/0.0/17_109/0011122 (příjemce: Lovochemie, a.s.), že výroba směsi pro přípravu sírných hnojiv nepatří mezi činnosti, které jsou předmětem EU ETS, a že nemá žádný přímý vliv na zařízení a činnosti, které jsou předmětem EU ETS. Auditoři GŘ REGIO však s tímto tvrzením nesouhlasí.

V žádosti podané příjemcem se uvádí, že mezi očekávané výsledky provádění projektu patří: „*úspory nákladů na elektrickou energii*“ a „*významné snížení emisí z výroby DASA – Nox, tuhé znečišťující látky, NH₃*“ (viz s. 3 žádosti o finanční podporu). Žádost příjemce by proto měla být hodnocena na základě rozsahu osvědčení o emisích skleníkových plynů vydaného pro jeho zařízení, tak aby tato společnost mohla současně využívat povolenky v rámci EU ETS i prostředky z EFRR v případě, že se nezjistí dvojí financování.

Řídicí orgán se sice vyjádřil, že „*projekt je na tomto systému nezávislý (...), dochází pouze k přesunu výroby z jednoho místa do jiného*“, avšak nebylo provedeno příslušné individuální posouzení žádosti v porovnání s rozsahem osvědčení o emisích skleníkových plynů a případným dopadem výsledků projektu na tento rozsah. Na podporu svých tvrzení řídicí orgán neposkytl útvarům Komise žádné důkazy. Auditoři GŘ REGIO jsou však toho názoru, že sám příjemce ve své žádosti zdůraznil dopad na snížení emisí skleníkových plynů a označil jej za významný (viz s. 3 žádosti o finanční podporu).

Navíc české orgány ve své odpovědi zdůraznily, že výsledkem projektu bude „*vyšší spotřeba páry a jiných vstupů do této výroby*“. Auditoři GŘ REGIO vyrozuměli, že to zvýší spotřebu energie a bude mít přímý dopad na celkový objem emisí produkovaných společností Lovochemie, a.s. – ani tento aspekt však řídicí orgán neposoudil.

Auditoři GŘ REGIO znovu opakují, že pokud o podporu z EFRR žádá provozovatel zahrnutý do EU ETS, přímým výsledkem podpory operace nesmí být snížení emisí skleníkových plynů a nesmí dojít ke zvýšení výstupní kapacity podpořeného zařízení.

Na základě výše uvedených skutečností se oba projekty považují za nezpůsobilé.

Doporučení 18a je proto zachováno a zůstává **otevřené**.

Řídicí orgán se žádá, aby provedl opravu nezpůsobilých výdajů a zrušil příspěvek z veřejných zdrojů na projekty Ethanol Energy a.s. (CZ.01.3.1.0/0.0/0.0/16_061/0011011) a Lovochemie, a.s., (CZ.01.1.02/0.0/0.0/17_109/0011122) a aby Komisi odpovídajícím způsobem informoval.

Zjištění 18b je **zachováno**.

Řídicí orgán předložil tabulku s výsledky ověřování všech ostatních projektů v rámci EU ETS, aby se zajistilo, že nedochází k dvojímu financování. Při této analýze však nebyl zohledněn obsah příslušných osvědčení o emisích skleníkových plynů vydaných jednotlivým

příjemcům na vnitrostátní úrovni. Nebyl předložen žádný důkaz, že by takovéto posouzení proběhlo. Na základě toho nelze potvrdit, do jaké míry je aktuální investice plánovaná v projektové žádosti oddělitelná od zařízení zahrnutého do EU ETS.

Auditoři GR REGIO by rádi zdůraznili, že zajištění rovných podmínek při ověřování operací řídicím orgánem má zásadní význam. Vzhledem k tomu, že rozdílné charakteristiky zařízení, která produkují tentýž výrobek, mohou vést ke značným rozdílům ve způsobilosti k financování:

- pokud zařízení odebírá teplo, nespadá do EU ETS. Například výroba ethanolu není činnost podle přílohy I, a je tudíž způsobilá k financování z EFRR,
- pokud má zařízení vlastní výrobu tepla, avšak jeho jmenovitý tepelný příkon je nižší než 20 MW, nespadá do EU ETS, a je tedy způsobilé k financování z EFRR,
- pokud má zařízení vlastní kotel se jmenovitým tepelným příkonem vyšším než 20 MW, je zahrnuto do EU ETS, a není tedy způsobilé k financování z EFRR.

Doporučení 18b proto zůstává **otevřené**.

Řídicí orgán se žádá, aby:

- znovu posoudil žádosti, které předložili provozovatelé zaregistrovaní v EU ETS, v porovnání s obsahem souvisejících osvědčení o emisích skleníkových plynů,
- zajistil, aby nedocházelo k dvojímu financování u příjemců prostředků z EFRR, kteří využívají také povolenky v rámci EU ETS.

Významnost: kritické

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Zjištění 19

Nezpůsobilá operace 2014–2020 – projekt č. CZ.01.1.02/0.0/0.0/17_109/0011122
(příjemce *Lovochemie, a.s.*)

Kategorie: KP 2

V rozporu s povinností stanovenou v modelu hodnocení výzvy č. IV „Inovace“ hodnotitelé „*vlastními slovy*“ (sic) dostatečně nezdůvodňují výši bodového hodnocení, nýbrž své komentáře omezují na opakování nebo přeformulování textu obsaženého v projektové žádosti. V některých případech hodnotitelé odkazují na konkrétní dokument, který však není relevantní pro zdůvodnění výše bodového hodnocení, nebo uvádějí obecný údaj o „*dokumentech poskytnutých žadatelem*“, což ztěžuje provedení opakovaného hodnocení.

Auditoři GR REGIO identifikovali v procesu hodnocení následující chyby, které měly vliv na výši bodového hodnocení žadatele:

- Hodnotitel č. 2826 přidělil za kritérium B.1 („*Uskutečněné transfery technologií za poslední 3 roky ve formě využití práv průmyslového vlastnictví (vynálezu/patentu, průmyslového nebo užitého vzoru)*“) 2 body z maximálního počtu 2 bodů. Toto ohodnocení zdůvodnil obecným vyjádřením, že „*žadatel dokládá potřebnými dokumenty provedení transferu technologií (patent, know-how)*“, přitom však neuvedl konkrétní dokument, na jehož základě k tomuto závěru dospěl. Hodnotitel č. 4252 přidělil za toto kritérium 1 ze 2 bodů; odůvodnil to tím, že „*žadatel uskutečnil 1 relevantní transfer technologií. Konkrétně se jednalo o převod patentu ‚Dusíkaté sirné granulové hnojivo a jeho příprava‘ od společnosti VUCHT, a.s.*“.

Tato dohoda se však nedá označit za dohodu, která by prokazovala převod práv duševního vlastnictví týkajících se patentu, protože předmět dohody nebyl patentem chráněn, a nemůže tudíž sloužit jako zdůvodnění tohoto bodového ohodnocení.

Kromě toho, i kdyby k převodu práv duševního vlastnictví mezi VUCHT, a.s., a žadatelem došlo, měl by být tento převod považován za vnitřní převod v rámci jedné skupiny, jelikož obě společnosti jsou součástí skupiny AGROFERT.

- Za kritérium B.2 „*Spolupráce s veřejnými výzkumnými institucemi či vysokými školami v oblasti VaV aktivit za posledních 5 let*“ přidělili oba hodnotitelé (č. 4252 a č. 2826) 4 body z maximálního počtu 4 bodů. Předpokladem takového bodového ohodnocení je existence dlouhodobé smlouvy o společném výzkumu. Hodnotitel č. 4252 odůvodnil přidělení 4 bodů odkazem na dlouhodobou spolupráci žadatele s ÚJV Řež, a.s. (obchodní společnost, která není součástí skupiny AGROFERT). Vzhledem k tomu, že ÚJV Řež, a.s., není veřejná výzkumná instituce ani vysoká škola, nemůže tato spolupráce odůvodňovat přidělení 4 bodů hodnotitelem č. 4252. Druhý hodnotitel odůvodnil přidělený počet bodů pouze konstatováním, že „*žadatel dokládá relevantními dokumenty spolupráci s VŠ a VVI*“, ale neodkázal na konkrétní dohodu, která podle jeho názoru splňuje stanovené požadavky.
- Za kritérium B.6 „*Vlastní oddělení VaV ve firmě nebo inovační strategie firmy*“ přidělili oba hodnotitelé 2 z maximálního počtu 2 bodů a odůvodnili to tím, že žadatel disponuje „*vlastním VaV oddělením, které vytváří firemní VaV strategii*“. Hodnotitel č. 4252 dále uvádí, že existence tohoto oddělení je prokázána organizační strukturou žadatele. Auditoři GR REGIO v této souvislosti zjistili, že žadatel oddělení pro výzkum a vývoj nemá. Ve výročních zprávách žadatele se naopak výslovně uvádí: „*V roce 2012 bylo pracoviště technického rozvoje organizačně zrušeno. Výzkumnou činnost řeší centrálně Agrofert Holding, a.s.*“ Vzhledem k tomu, že žadatel nemá

oddělení pro výzkum a vývoj a ani nepopisuje svou inovační strategii, nelze toto bodové ohodnocení považovat za opodstatněné.

- U kritéria C.3, za něž oba hodnotitelé přidělili 4 body – jež odpovídají produktové inovaci na úrovni 5. inovačního řádu Valentovy stupnice –, hodnotitelé pouze opakují/přeformulovávají prohlášení žadatele uvedená v jeho podnikatelském záměru a nepředkládají vlastní nezávislé posouzení, proč tento konkrétní počet bodů přidělili. Auditoři GŘ REGIO v této souvislosti posoudili produktovou inovaci, kterou žadatel popsal, a dospěli k závěru, že 5. inovačního řádu Valentovy stupnice nedosahuje. Výsledek produktové inovace popsaný žadatelem nevede k nové variantě produktu, která by představovala změnu jedné nebo několika jeho funkcí. Jedná se pouze o kvalitativní úpravu produktu, který již žadatel a jeho konkurent vyrábějí, a tudíž se jedná pouze o 4. inovační řád Valentovy stupnice. Za toto kritérium tedy neměl být přidělen žádný bod.

Výběrová komise – navzdory výše popsaným chybám v hodnocení a nedostatečnému odůvodnění ze strany hodnotitelů – projekt k financování doporučila, aniž by hodnotitele požádala, aby splnili svou povinnost stanovenou v modelu hodnocení. Vzhledem k tomu, že projekt nebyl hodnocen v souladu s modelem hodnocení, neměla jej výběrová komise doporučit k financování, a proto není považován za způsobilý k financování.

Požadované opatření / doporučení

- a) Řídicí orgán se žádá, aby provedl opravu nezpůsobilých výdajů, které již byly v souvislosti s touto operací vykázané, a aby příslušný příspěvek z veřejných zdrojů zrušil.
- b) Řídicí orgán se žádá, aby zajistil, že výsledkem procesu hodnocení budou spolehlivé důkazy umožňující prokázat, zda žádosti o dotaci zcela splňují výběrová kritéria. Hodnocení operací, u nichž není v žádosti uveden dostatek důkazů o splnění kritérií, by mělo být pozastaveno a žadatel by měl být vyzván k poskytnutí dalších informací. Pokud je nakonec zjištěno, že operace výběrová kritéria nesplňují, měly by být zamítnuty.
- c) Řídicí orgán se žádá, aby potvrdil, že u všech zbývajících operací spojených se skupinou AGROFERT byla výběrová kritéria náležitě uplatněna, a aby v případě potřeby provedl nezbytné další opravy.

Významnost: kritické

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

Kritérium B.1: Transfer technologie

[353] Audit zpochybňuje přidělené body a jejich odůvodnění u obou IH. IH 2826 uznal dva transfery – patent (od VÚCHT) a know-how (od Ústavu anorganické chemie Akademie věd České republiky) a přidělil 2 body. IH 4252 uznal jeden transfer (patent od VÚCHT) a přidělil 1 bod. Odkazy na dokumenty prostřednictvím obecných označení jsou zcela dostačující, neboť v přílohách projektové žádosti bude každý jednoznačně veden k příslušným dokumentům. V případě převodu práva na patent od jeho spolupodílníků, pracovníků VÚCHT, je jeho uznání jako transferu plně oprávněné. Pokud by šlo o interní

transfer v rámci skupiny, pak by smlouva uvedená v příloze projektové žádosti musela obsahovat odkaz na nějaký ve skupině horizontálně platný interní předpis.

Kritérium B.2: Spolupráce s veřejnými výzkumnými institucemi či vysokými školami v oblasti VaV aktivit za posledních 5 let

[354] Audit konstatuje, že oba IH přidělili maximální počet 4 body odpovídající hodnocení „*dlouhodobý kontrakt na společném výzkumu*“, přičemž IH 4252 to odůvodnil spoluprací s ÚJV Řež (smlouva s nimi je uvedena v příloze) a IH 2826 pouze konstatoval, že žadatel doložil relevantní dokumenty. V prvním případě je pravdou, že ÚJV Řež, i když jsou jeho VaV aktivity nejen ve Středoevropském regionu obecně známy, není zařazen mezi veřejné výzkumné organizace, jejichž seznam vedou příslušné orgány. Ve druhém případě IH 2826 je možné prostý odkaz na existenci dokumentů prokazujících spolupráci za dostatečný. Stejně jako v případě kritéria B.1 platí, že každý, kdo bude otázku naplnění tohoto kritéria zkoumat, bude v přílohách projektové žádosti jednoznačně veden k příslušným dokumentům. Kritérium je naplněno doloženou spoluprací s VŠCHT.

Kritérium B.6: Vlastní oddělení VaV ve firmě nebo inovační strategie firmy

[355] Pokud auditoři Komise tvrdí, že žadatel nemá oddělení VaV, tak to je pravdou pouze v tom, že v organizační struktuře nemá útvar, který by se tak jmenoval. Žadatel v Podnikatelském záměru uvádí, že výzkumně-vývojovou činnost v Lovochemie a.s. provádí Oddělení řízení jakosti, v rámci něhož fungují centrální laboratoře. Při rozhodování, jestli skutečný stav VaV ve společnosti lze označit za zařazení VaV do gesce jednoho organizačního útvaru nebo přiřazení aktivit VaV, jako část pracovní náplně jednotlivých pracovníků nebo dokonce pouze existence útvaru zabývajícího se konstrukcí, v případě tohoto žadatele jednoznačně převažují argumenty svědčící pro existenci samostatného útvaru. I když to není součástí projektové žádosti, takové hodnocení podporuje i řídicí struktura společnosti, jak je prezentována na jejich webových stránkách.

Kritérium C.3: Jaký je typ novosti výsledného produktu z hlediska inovačních řádů dle Valenty? (bude hodnoceno pouze v případě realizace aktivity inovace produktu)

[356] Auditoři v hodnocení korektnosti vyjádření obou IH tvrdí, že oba IH pouze přepsali to, co žadatel sděluje ve své projektové žádosti, a mají pochybnosti, jestli se v tomto případě nejedná pouze o kvalitativní adaptaci a řád inovace 4.

[357] Co se týká odůvodnění, které IH v posudku použili, je třeba upozornit, že není pouze v tabulce kritérií, ale je i v souhrnném hodnocení projektu. V této podobě plně odpovídá standardům hodnocení. To, že byly použity informace, které v projektové žádosti uvedl žadatel, znamená pouze to, že jeho informace nejsou zpochybňovány a jsou brány jako relevantní podklad pro hodnocení. Projekty jsou hodnoceny nezávislými hodnotiteli, kteří mohou mít odlišný názor na danou problematiku. Použití citace textu z Podnikatelského záměru žadatele nelze označit za pochybení. Pokud hodnotitel shledá hodnotící kritérium za splněné a využije ke komentáři text žadatele, může se z pohledu hodnotitele souhlasícího s údaji uvedenými žadatelem jednat o časovou úsporu ve vlastní jazykové stylistice spíše než o nedostatečné posouzení podkladů.

[358] K připomínce, zda se náhodou nejedná o inovaci 4. řádu, lze uvést pouze to, že IH akceptovali návrh žadatele jako nezpochybnitelný, i když by v tomto případě nebylo od věci, kdyby se zabývali otázkou, zda uvedené změny v produktu se spíše neblíží 6. řádu inovace.

[359] Po vysvětleních a nesouhlasích k předběžným stanoviskům auditu k tomuto projektu lze učinit následující závěr. Oba IH se v rámci svých posouzení pohybovali v rámci, které se v OM OPPIK od věcného hodnocení očekávají. Vzhledem k tomu nelze souhlasit

s uvedenými auditorskými nálezy a doporučeními. Projekt by i po případném krácení bodového hodnocení (šlo by vcelku o jeden bod) splnil Výběrová kritéria a byl by doporučen k podpoře. Na následných krocích v životním cyklu projektu by se nic neměnilo.

Na základě uvedených skutečností nesouhlasíme s auditními zjištěními a žádáme o jejich úpravu nebo odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **zachováno** a dále vysvětleno níže.

Útvary Komise analyzovaly odpověď členského státu a trvají na své pozici, že projekt nebyl hodnocen v souladu s modelem hodnocení, výběrová komise jej neměla doporučit k financování, a proto není považován za způsobilý k financování. Analýza odpovědi členského státu a další argumentace na podporu tohoto závěru jsou uvedeny níže.

Útvary Komise v této souvislosti – a aby reagovaly na obavy vznesené v odpovědi členského státu, pokud jde o kompetentnost auditorů v této technické oblasti – najaly dva velice zkušené externí odborníky, aby znovu provedli hodnocení, včetně hodnocení přístupem Horizont 2020, který zmiňuje členský stát ve své odpovědi. Jeden z těchto odborníků má doktorát v technických oborech, je docent na vysoké škole, má zkušenosti jako vedoucí odborník pro Komisi a Evropský parlament, více než 20 let zkušeností včetně 6 let při posuzování návrhů rámcových programů Komise a je odborníkem v oblasti energetiky, životního prostředí a metodiky, výzkumu a vývoje, inovací a posuzování dopadů. Druhý odborník má titul MA z aplikovaných společenských věd, je nezávislým konzultantem v oblastech hodnocení, zemědělství, potravin a životního prostředí s více než 15letými zkušenostmi (v rozsahu celé EU a vybraných zemí mimo EU), pracoval ve veřejném, akademickém a soukromém sektoru (malé a střední podniky i korporátní sektor), má rozsáhlé znalosti metodiky hodnocení a posuzování inovací a technologií a je zkušeným hodnotitelem a předkladatelem návrhů pro různé fondy (např. Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Horizont 2020, EU Aid, Mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj, Zelený klimatický fond, Globální fond pro životní prostředí, USAID).

Jejich závěry potvrzují postoj útvarů Komise, že projekt neměl být vybrán. Jejich hodnocení jsou zapracována do níže uvedené analýzy.

Kritérium B.1: Transfer technologie

Příjemce předložil spolu se žádostí dva dokumenty týkající se plnění kritéria B.1 („Uskutečněné transfery technologií za poslední 3 roky ve formě využití práv průmyslového vlastnictví“).

První se týká licenční smlouvy s Ústavem anorganické chemie podepsané v březnu 2005. Jelikož tato smlouva pochází z roku 2005, nevyhovuje podmínce uzavření „za poslední 3 roky“, a proto nesplňuje kritérium B.1.

Druhý dokument je smlouva mezi společností Lovochemie, a.s., a VUCHT a.s. z března 2017, která podle názoru hodnotitele č. 4252 vedla k transferu patentu na dusíkaté granulované hnojivo. Jak je uvedeno v návrhu zprávy o auditu, smlouva s VUCHT a.s. nesplňuje kritérium B.1, protože ve skutečnosti v době podpisu této smlouvy nebyl patent udělen.

V této souvislosti odkazujeme na přílohu D výzvy k předkládání žádostí (Model hodnocení a kritéria pro hodnocení a výběr projektů), kde se uvádí, že v případě subjektů jiných než vysokých škol a výzkumných institucí

„se transferem technologie rozumí pouze přenos takových řešení, která jsou chráněna právy průmyslového vlastnictví (patenty/vynálezy, průmyslové nebo užité vzory), a to buď formou přímého nákupu práva průmyslového vlastnictví či nákupu licence k jeho využití“.

Jelikož tedy kritérium B.1 nebylo splněno, neměl být za toto kritérium přidělen žádný bod (místo 2 bodů přidělených hodnotitelem č. 2826 a 1 bodu přiděleného hodnotitelem č. 4252). Oba nezávislí externí odborníci, které útvary Komise najaly, toto kritérium ohodnotili 0 body.

Kritérium B.2: Spolupráce s veřejnými výzkumnými institucemi či vysokými školami v oblasti VaV aktivit za posledních 5 let

Kritérium B.2 se týká spolupráce s veřejnými výzkumnými institucemi a/nebo vysokými školami v oblasti VaV aktivit za posledních 5 let. V tomto ohledu byly požadovány důkazy.

V odpovědi členského státu se uvádí, že je možné „*prostý odkaz na existenci dokumentů prokazujících spolupráci*“ považovat „*za dostatečný*“.

Útvary Komise s tímto tvrzením nesouhlasí. Žadatel ve svém podnikatelském záměru ani v příložené dokumentaci neodkazuje na konkrétní smlouvy s veřejnými výzkumnými institucemi a/nebo vysokými školami. Smlouvy vyjmenované v příloze ve skutečnosti zahrnují rovněž smlouvy, které jednoznačně nejsou v souladu s kritériem B.2. Prostý odkaz na existenci dokumentů prokazujících spolupráci se tedy nepovažuje za dostatečný.

Jak členský stát ve své odpovědi uznává, ÚJV Řež není veřejná výzkumná organizace. Spolupráce s tímto subjektem proto nesplňuje kritérium B.2.

Smlouva s VŠCHT je smlouvou o dílo, a nikoli o spolupráci v oblasti VaV aktivit. Smlouva o dílo s tímto subjektem tedy nesplňuje kritérium B.2.

Jelikož nebyly poskytnuty důkazy o splnění kritéria B.2, neměl být za toto kritérium přidělen žádný bod (místo 4 bodů přidělených hodnotitelem č. 2826 i hodnotitelem č. 4252). Protože však dva externí odborníci, které útvary Komise najaly, přidělili za toto kritérium 4 a 2 body, auditoři GŘ REGIO dále původní bodové hodnocení nezpochybňují.

Kritérium B.6: Vlastní oddělení VaV ve firmě nebo inovační strategie firmy

Ve výročních zprávách Lovochemie, a.s., se jasně uvádí, že pracoviště výzkumu a vývoje bylo v únoru 2012 (tj. před podáním projektové žádosti) zrušeno.

Navíc úkoly a povinnosti Oddělení řízení jakosti, na něž se odkazuje v odpovědi členského státu, se ze své podstaty liší od úkolů a povinností oddělení pro výzkum a vývoj. Žadatel nepředložil žádný relevantní dokument prokazující, že by Oddělení řízení jakosti provádělo nějaké VaV aktivity.

Tudíž vzhledem k tomu, že o splnění kritéria B.6 nejsou důkazy, není udělení 2 bodů oběma hodnotiteli nijak odůvodněno. Protože však dva externí odborníci, které útvary Komise najaly, ohodnotili toto kritérium 2 a 0 body, auditoři GŘ REGIO dále původní bodové hodnocení nezpochybňují.

Kritérium C.3: Jaký je typ novosti výsledného produktu z hlediska inovačních řádů dle Valenty?

Útvary Komise by rády objasnily, že skutečnost, že hodnotitelé nedodrželi povinnost stanovenou v modelu hodnocení, tzn. „*vlastními slovy*“ (sic) zdůvodnit výši bodového hodnocení, není jediným faktorem při posuzování nezpůsobilosti této operace.

Pokud jde o aspekt „produktové inovace“ podle Valentovy stupnice, útvary Komise zastávají názor, že nový produkt představuje pouze 4. inovační řád (tj. „kvalitativní adaptace, znamenající kvalitativní přizpůsobení se kvalitativním, ale i kvantitativním parametrům jiných prvků podnikatelské jednotky“).

V případě dotčeného projektu tato „kvalitativní adaptace“ zahrnuje přizpůsobení tvaru komponentů budoucího produktu technickým parametrům stroje, na němž se vyrábí, aby se zvýšila vyrobiteľnost daného designu. Důvodem toho je hlavní změna, která souvisí s nižší viskozitou a kompaktnějšími a homogennějšími granulami, díky čemuž se zlepšuje skladovatelnost nového produktu.

V této souvislosti žadatel neprokázal, že nový produkt má jako hnojivo podstatně zlepšený účinek na rostliny. Nebyla tudíž prokázána zásadní produktová inovace. Výsledek produktové inovace popsany žadatelem nevede k nové variantě produktu, která by představovala změnu jedné nebo několika jeho funkcí. Jedná se pouze o kvalitativní úpravu produktu, který již žadatel a jeho konkurent vyrábějí.

Projekt tudíž přináší pouze inovaci 4. řádu Valentovy stupnice a za toto kritérium neměl obdržet žádný bod (místo 4 bodů, které mu byly přiděleny). Oba nezávislí externí odborníci, které útvary Komise najaly, toto kritérium ohodnotili 0 body.

Další prvky relevantní pro hodnocení, které prokazují, že projekt neměl být vybrán

Při dvou přehodnoceních, která provedli nezávislí odborníci jménem útvarů Komise, obdržel projekt toto bodové hodnocení (uvádíme i původní hodnocení):

Tabulka: Přehodnocení provedená jménem Komise

Kritérium	Maximální počet bodů	Vnitrostátní hodnocení		Nezávislý odborný hodnotitel Komise 1	Nezávislý odborný hodnotitel Komise 2	Vyšší z hodnocení 1 a 2
		č. 2862	č. 4252			
B. Připravenost žadatele						
B.1	2	2	1	0	0	0
B.2	4	4	4	4	2	4
B.3	3	3	3	1	1	1
B.4	2	1	1	1	1	1
B.5	2	0	0	0	0	0
B.6	2	2	2	2	0	2
B celkem	15	12	11	8	4	8
C. Potřebnost a relevance projektu						
C.1	7	3	3	1	1	1
C.2	12	6	6	4	4	4
C.3	12	4	4	0	0	0
C.4	9	5	3	1	5	5
C.5	10	6	5	3	5	5
C.6	8	8	8	8	0	8
C.7	2	2	2	0	1	1
C.8	2	2	2	0	0	0

C.9	6	6	6	6	3	6
C celkem	68	42	39	23	19	30
D. Specifická kritéria	5	5	5	5	5	5
E. Hospodárnost rozpočtu	12	12	12	12	12	12
Celkem (požadované minimum = 60)	100	71	67	48	40	55

V případech, kdy se bodová hodnocení udělená oběma externími hodnotiteli lišila, byl u jednotlivých dotčených kritérií započítán vyšší počet bodů, takže po této revizi je výsledný maximální počet bodů 55, což je stále pod minimální hranicí pro výběr, která činí 60 bodů.

V případech, kdy se přehodnocení provedená nezávislými odborníky lišila od hodnocení původních hodnotitelů (tj. mimo výše uvedená kritéria B.1, B.2, B.6 a C.3), jsou hlavními dílčími kritérii:

- B.3 Spolupráce s ostatními firmami při výzkumu a vývoji za posledních 5 let

Předložené dokumenty nepotvrzují žádnou dlouhodobou (více než 5letou) spolupráci s VaV firmami při výzkumu. V jedné smlouvě – se společností Královopolská RIA z roku 2013 – se odkazuje na konečné testování. Ostatní předložené smlouvy jsou pouze smlouvy o dílo a netýkají se VaV. Za toto kritérium tedy lze přidělit 1 bod, jelikož je splněno na úrovni „alespoň jeden kontrakt“ (místo 3 bodů přidělených oběma původními hodnotiteli).

- C.1 Tržní potenciál a zajištění odbytu

Vzhledem k tomu, že u tohoto výrobku a procesu existuje konkurence (žadatel uvedl, že se podobné reaktory již používají), výstup projektu nelze označit za „nový/inovovaný produkt nebo proces, který vede k otevření nových trhů“.

Navíc tento nový produkt/proces nelze označit za „produkt nebo proces šetrný k životnímu prostředí“ (viz níže uvedené vysvětlení k vlivu na životní prostředí podle kritéria C.7). Návrh projektu proto splňuje pouze kategorii „pasivní reakce na situaci na trhu“, a měl tudíž obdržet jen 1 bod (místo 3 bodů přidělených oběma původními hodnotiteli). Oba nezávislí externí odborníci, které útvary Komise najaly, toto kritérium ohodnotili 1 bodem (místo 3 bodů přidělených oběma původními hodnotiteli).

- C.2 Jaký je typ novosti procesu z hlediska inovačních řádů dle Valentý?

Pokud jde o „procesní inovaci“ podle Valentovy stupnice, nový proces představuje inovaci 5. řádu (tj. „nová varianta – představuje změnu jedné nebo několika funkcí inovovaného prvku“). Nový proces je založen na novém reaktoru. Tento reaktor je však podobného typu jako reaktory používané pro výrobu dusičnanu amonného, jak je uvedeno v podnikatelském záměru (oddíl 3.1 „Specifikace předmětu projektu (základní popis projektu)“), který je součástí návrhu. Podle žadatelů zůstává konstrukční koncepce zachována, ale mění se konstrukční řešení a dochází k přechodu z podtlakového systému na přetlakový. To v praxi znamená „změnu jedné nebo několika funkcí“, zejména proto, že se podobné reaktory již používají. Projekt tudíž přináší inovaci 5.

řádu, která se rovná 4 bodům, jak uvedli oba externí odborníci Komise (místo 6 bodů přidělených oběma původními hodnotiteli).

- C.4 Stupeň novosti výsledného procesu ve vztahu k trhu

Podle žadatele je nový proces založen na novém reaktoru. Ten je však podobného typu jako reaktory používané pro výrobu dusičnanu amonného, jak se uvádí v předloženém podnikatelském záměru (oddíl 3.1 „Specifikace předmětu projektu (základní popis projektu)“). Použití nového reaktoru je inovativní pouze na úrovni podniku. Stupeň novosti lze tedy posoudit pouze jako „nový pro firmu“ a návrh měl obdržet 1 bod (místo 5 a 4 bodů přidělených dvěma původními hodnotiteli). Nicméně vzhledem k tomu, že nezávislý externí hodnotitel 2, kterého útvary Komise najaly, přidělil za toto kritérium 5 bodů, bereme v úvahu toto příznivější posouzení.

- C.5 Stupeň novosti výsledného produktu

Žadatelé uvedli, že „výstupní produkt, tedy inovované hnojivo typu DASA, bude mít podobné vlastnosti jako produkty konkurence“, včetně konkurentů na českém trhu. Stupeň novosti výsledného produktu by tedy měl být posouzen jako „nový pro firmu“ a návrh měl obdržet 3 body (místo 6 a 5 bodů přidělených dvěma původními hodnotiteli). Nicméně vzhledem k tomu, že nezávislý externí hodnotitel 2, kterého útvary Komise najaly, přidělil za toto kritérium 5 bodů, auditoři GR REGIO berou v úvahu toto příznivější posouzení.

- C.7 Pozitivní či neutrální vliv na životní prostředí

Z žádosti nelze dovodit, že projekt bude mít pozitivní nebo neutrální vliv na životní prostředí, a to z těchto důvodů:

- i. Žadatel sice tvrdí, že projekt má „významný dopad na zvýšení čistoty životního prostředí“, a uvádí údaje na podporu tohoto tvrzení (tabulka 22 podnikatelského záměru – „Porovnání zákonných limitů s hodnotami emisí technologie“), ale ve skutečnosti se může celkové množství emisí zvýšit, přestože emise z procesu samotného zůstávají v mezích zákonných limitů. To souvisí s výrazně větším použitím NH_3 (z 8,5 kg na 143,6 kg u DASA 26+13S a z 60 kg na 114 kg u DASA 25+12S – viz tabulka 11).
- ii. I když dojde ke snížení emisí z procesu, který probíhá v novém reaktoru, celkové množství emisí musí zahrnovat posouzení celého životního cyklu – od surovin, výroby čpavku, kyseliny sírové a všech dalších složek a jejich dopravy do výroby až po výrobní proces hnojiva, dopravu konečného produktu konečnému uživateli a použití produktu v zemědělství (nebo jiných relevantních odvětvích), jakož i všechny další fáze životního cyklu produktu až do konce jeho životnosti. Protože zpráva o posouzení životního cyklu nebyla předložena, nejsou důkazy o tom, že vlivy produktu a procesů na životní prostředí byly plně posouzeny. Pozitivní nebo neutrální vliv na životní prostředí tedy nelze potvrdit. Toto kritérium by proto mělo být posouzeno jako „projekt neuvazuje ochranu životního prostředí jako jeden z hlavních (integrálních) cílů projektu“ a návrh měl být ohodnocen 0 body (místo 2 bodů přidělených oběma původními hodnotiteli). Nicméně vzhledem k tomu, že nezávislý externí hodnotitel

2, kterého útvary Komise najaly, přidělil za toto kritérium 1 bod, auditoři GR REGIO berou v úvahu toto příznivější posouzení.

• C.8 Energetická a materiálová náročnost výroby

Navzdory tomu, že žadatel uvedl, že projekt přispěje ke snížení spotřeby elektřiny, projekt nepřispívá ke snížení energetické a materiálové náročnosti výroby. Důvody jsou následující:

- i. V tabulce 11 podnikatelského záměru, kde jsou uvedeny údaje o nové produkci, je patrné zvýšení spotřeby elektřiny v porovnání s výrobou stávajícího produktu DASA 26+13S (z 57 kWh na 90 kWh).
- ii. V tabulce 11 podnikatelského záměru, kde jsou uvedeny údaje o nové produkci, je patrné snížení spotřeby elektřiny v porovnání s výrobou stávajícího produktu DASA 25+12S (z 98 kWh na 90 kWh). Tento rozdíl představuje méně než 10 % a nelze jej považovat za výrazné snížení spotřeby energie, jak žadatel tvrdí v oddíle 5.3, kde je uvedeno: „Předkládaný projekt významně snižuje energetickou a materiálovou náročnost výroby (viz tab. č. 11 – Výrobní parametry produktu)“.
- iii. Výše zmíněné údaje jsou udány v kWh a není jasné, zda jsou tyto hodnoty vypočteny za rok. Správně identifikované hodnoty by měly být udány v kWh/rok (nebo v GWh/rok), aby bylo možné posoudit spotřebu energie za dané časové období.
- iv. Pokud jde o suroviny, může dojít k mírnému snížení spotřeby dolomitu (z 36 kg na 29,9 kg), ale úplné informace o posouzení životního cyklu tohoto materiálu nebyly poskytnuty, a proto skutečná hodnota tohoto potenciálního snížení není dostatečně odůvodněna.

Toto kritérium tedy mělo být ohodnoceno 0 body, jak je posoudili oba externí odborníci Komise (místo 2 bodů přidělených oběma původními hodnotiteli).

Výsledky hodnocení oběma nezávislými externími hodnotiteli, které útvary Komise najaly, jasně ukazují, že projekt neměl být vybrán, protože celkový počet bodů, který mu oba hodnotitelé přidělili, byl výrazně pod minimální hranicí 60 bodů požadovanou ve výzvě. I když tedy útvary Komise započítají u všech dílčích kritérií vyšší z bodových ohodnocení přidělených oběma externími odborníky, celkový počet bodů bude 55, což je opět pod hranicí 60 bodů nezbytných pro výběr projektu k financování.

Konečně, vzhledem k tomu, že v jiném oddíle odpovědi členského státu se uvádí, že hodnotící kritéria v OP Podnikání a inovace 2007–2013 jsou nastavena přesněji a přísněji než v programu Horizont 2020, přímo řízeném Komisí, požádal GR REGIO jednoho z nezávislých externích hodnotitelů, které útvary Komise najaly, o zhodnocení projektů přístupem Horizont 2020. Tento externí hodnotitel přidělil projektu 3 z 15 bodů, přičemž hranice pro výběr k financování z tohoto programu je 10 bodů. To podporuje názor útvarů Komise, že projekt by neměl být vybrán ani v rámci programu Horizont 2020.

Přípustnost projektu

(a) Oddíl 9.1.k Specifické podmínky programu

V oddíle 9.1 Specifické podmínky programu pro prioritní osu A1 OP Podnikání a inovace 2014–2020, který obsahuje formální podmínky přijatelnosti projektů, se v bodě (k) stanoví, že

podporovány nejsou projekty, jejichž výstupy se projeví mimo jiné v odvětví zemědělství, lesnictví, rybolovu nebo akvakultury (CZ-NACE A 01, A 02, A 03).

V této souvislosti je v bodě 3.6 podnikatelského záměru žadatele, který se týká „Souladu projektu s Národní výzkumnou a inovační strategií pro inteligentní specializaci ČR („Národní RIS3 strategie“),“ jasně uvedeno:

„Žadatel předkládaným projektem přispěje k naplňování Národní RIS3 strategie České republiky. Výstup projektu tematicky i oborově spadá do Národní domény specializace, prioritní aplikační domény 1.6.2. Udržitelné zemědělství a lesnictví. [důraz doplněn]

Projekt svým zaměřením odpovídá východiskům této domény. Základním východiskem udržitelného zemědělství a lesnictví je rozvoj, zvýšení efektivity, produktivity a tím konkurenceschopnosti zemědělských a lesnických produktů. Zajištění udržitelné (environmentálně šetrné) zemědělské a lesnické produkce závisí na stabilizaci a zlepšování kvality základního výrobního prostředku – půdy a zabezpečení strategické úrovně produkce hlavních zemědělských komodit mírného pásu.

Naplňena je též vazba na relevantní znalostní doménu Pokročilé výrobní technologie, síla vazby je identifikována jako „přímá“.

Útvary Komise tudíž došly k závěru, že projekt nesplnil kritéria přijatelnosti podle oddílu 9.1.k Specifických podmínek programu, a neměl proto být hodnocen.

(b) Kritérium A.1 – Náplň projektu, jeho cíl, technické provedení i způsobilé výdaje v souladu s hlavními parametry programu a výzvy

Náplň projektu, jeho cíl, technické provedení ani způsobilé výdaje nejsou v souladu s hlavními parametry programu a výzvy. Výstupy projektu se týkají ekonomických činností, které jsou vyloučeny z podpory v rámci této výzvy.

(c) Kritérium A.5 – Pozitivní či neutrální vliv na životní prostředí

Nebylo prokázáno, že toto kritérium bylo u tohoto projektu splněno. (Viz též připomínky ke kritériu C.7.)

Není proto možné potvrdit, že projekt má pozitivní nebo neutrální vliv na životní prostředí a že kritérium A.5 bylo splněno.

Závěr

Z výše uvedených důvodů, týkajících se jak kritérií přípustnosti, tak výběrových kritérií, útvary Komise trvají na tom, že projekt nebyl hodnocen v souladu s modelem hodnocení, výběrová komise jej neměla doporučit k financování, a proto není považován za způsobilý k financování.

Požadované opatření / doporučení

Doporučení

- a) Řídicí orgán se žádá, aby provedl opravu nezpůsobilých výdajů, které již byly v souvislosti s touto operací vykázány, a aby příslušný příspěvek z veřejných zdrojů zrušil.
- b) Řídicí orgán se žádá, aby zajistil, že proces hodnocení bude poskytovat spolehlivé důkazy umožňující prokázat, že žádosti o dotaci zcela splňují výběrová kritéria. Hodnocení operací, u nichž není v žádosti uveden dostatek důkazů o splnění kritérií, by mělo být

pozastaveno a žadatel by měl být vyzván k poskytnutí dalších informací. Pokud je definitivně zjištěno, že operace výběrová kritéria nesplňují, měly by být zamítnuty.

- c) Řídicí orgán se žádá, aby potvrdil, že u všech zbývajících operací spojených se skupinou AGROFERT byla výběrová kritéria náležitě uplatněna, a aby v případě potřeby provedl další nezbytné finanční opravy.

Významnost: kritické

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OP PIK

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

5.2.3. OP PODNIKÁNÍ A INOVACE (CCI 2007CZ161PO004) – PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2007–2013

Zjištění 20

Nezpůsobilá operace – projekt č. IN04/644 (příjemce Lovochemie, a.s.)

Projekt č. IN04/644 (Komplexní projekt inovace výrobních postupů) zaměřený na inovaci výrobního procesu ve výrobě dusíkatých sloučenin, konkrétně zlepšení procesu výroby ledku vápenatého (procesní inovace) a zlepšení kvality dvou variant tohoto výrobku. Výsledkem projektu uvedeným v žádosti o dotaci je:

- procesní inovace (zlepšení procesu výroby ledku vápenatého),
- produktová inovace (zlepšení kvality ledku vápenatého Agri Grade (AG) a Greenhouse Grade (GG)).

Příjemce projektu, společnost Lovochemie, a.s., je dceřinou společností společnosti AGROFERT, a.s., mateřské společnosti skupiny AGROFERT.

Podle výzvy k předkládání projektů č. IV Inovace lze podpořit pouze operace, které mají přímou vazbu na aktivity výzkumu a vývoje (tj. využívají výsledky vlastního výzkumu a vývoje nebo výsledky výzkumu a vývoje vzniklé ve spolupráci či v podobě transferu technologie).

V části I (Binární (vylučovací) kritéria) výběrových kritérií se v bodě 2 „Vazba projektu na aktivity VaV“ stanoví, že:

- „Vývoj je již ukončen.“
- *Projekt využívá výsledků vlastního VaV, výsledků VaV vzniklých ve spolupráci, či v podobě transferu technologie [...].*
- *V případě využití výsledků VaV vzniklých vlastní činností či ve spolupráci, žadatel disponuje funkčním prototypem či funkčním vzorkem.*
- *Při transferu technologie musí žadatel doložit existenci funkčního prototypu/vzorku a tento transfer musí být smluvně doložen.“*

Žadatel k tomuto vylučovacímu kritériu uvádí, že projekt se opírá o výsledky činnosti výzkumu a vývoje společnosti VUCHT, a.s. (společnost patřící do skupiny AGROFERT). Výsledky výzkumu společnosti VUCHT, a.s., vedly k patentované metodě přípravy granulovaného vodorozpustného vápenato-dusíkatého hnojiva (patent č. 287816, který obsahuje podrobný popis procesu výroby ledku vápenatého). Tento patent vlastní společnost Duslo, a.s. (společnost patřící do skupiny AGROFERT).

Aby žadatel prokázal existenci funkčního prototypu a vzorků výrobku, uvedl, že funkční výrobní linku a vzorky má společnost Hnojivá Duslo, s.r.o. (další společnost patřící do skupiny AGROFERT), protože tato společnost již tyto výrobky vyrábí.

Vzhledem ke skutečnosti, že jiná společnost ze skupiny AGROFERT již měla výrobní linku, která byla předmětem inovací popsanych v projektové žádosti (procesní inovace), a již vyráběla výrobky, které jsou předmětem inovací popsanych v projektové žádosti (produktová inovace), jsou auditoři GR REGIO toho názoru, že projekt žádnou inovaci, která by byla podpořena existencí prototypu nebo vzorku, nezavádí. Binární výběrová kritéria tedy nebyla splněna a projektová žádost měla být z dalšího hodnocení vyloučena jako nezpůsobilá.

Kromě toho útvary Komise zjistily následující skutečnosti, které narušují transparentnost, rovné zacházení a spravedlivost procesu výběru u daného projektu:

Nedostatečná auditní stopa týkající se externích hodnotitelů vybraných k věcnému hodnocení projektu

České orgány poskytly pro přípravu auditu GŘ REGIO dva hodnotící listy vypracované externími hodnotiteli, kteří byli vybráni k věcnému hodnocení projektové žádosti. Oba externí hodnotitelé doporučili projekt k financování. Jeden hodnotitel mu přidělil 45 a druhý 46 bodů z 81 (minimální počet bodů nezbytných pro schválení projektu byl 45 bodů).

V průběhu auditu auditoři obdrželi seznam externích hodnotitelů, kteří byli vybráni k hodnocení projektových žádostí předložených v reakci na danou výzvu. Na tomto seznamu se uvádí, že reálně na hodnocení této operace pracovali tři externí hodnotitelé. Auditoři GŘ REGIO při přezkumu dokumentace související s tímto projektem našli v systému IT ISOP čtyři hodnotící listy, což nesouhlasí s dokumenty, které jim byly poskytnuty před auditem, ani s informacemi uvedenými na seznamu externích hodnotitelů. Vzhledem k tomu, že pouze dva z těchto čtyř hodnotících listů byly ve formátu, který auditoři GŘ REGIO dokázali otevřít, požádali ŘO, aby jim všechny čtyři hodnotící listy poskytl ve formátu PDF. Po obdržení dokumentů ve formátu PDF v nich auditoři GŘ REGIO našli tři hodnotící listy, které projektu přidělily 45 až 46 bodů a doporučily jej k financování, a jeden hodnotící list, který projektu přidělil 41 bodů a k financování jej nedoporučil.

Auditoři GŘ REGIO se na základě dokumentů, které jim byly poskytnuty před auditem, domnívali, že existují pouze dva hodnotící listy související s tímto projektem. Na seznamu hodnotitelů, který jim byl poskytnut během auditu, však byli uvedeni hodnotitelé tři a auditoři GŘ REGIO nakonec našli čtyři hodnotící listy, které se hodnocením tohoto projektu reálně zabývaly. Auditoři GŘ REGIO neobdrželi žádné informace, které by objasňovaly rozpor mezi informacemi poskytnutými před auditem, během něj a po něm a které by vysvětlovaly, kdy a proč byli jednotliví hodnotitelé vyměněni a na základě čeho byly vybrány dva ze čtyř hodnotících listů, které měly být zohledněny při doporučování projektu k financování.

V této souvislosti se řídicí orgán žádá, aby tuto posloupnost událostí vysvětlil a objasnil, proč a kdy byli k hodnocení projektové žádosti prizváni další hodnotitelé.

Chyby v procesu hodnocení

Auditoři GŘ REGIO identifikovali v procesu hodnocení chyby, které měly vliv na počet bodů získaných žadatelem.

- Za kritérium A.2 („*Uskutečněné transfery technologií za poslední 3 roky ve formě využití patentu či nákupu/prodeje licence*“) přidělili dva ze čtyř hodnotitelů 2 ze 2 bodů, jeden hodnotitel 1 bod a jeden 0 bodů. Auditoři GŘ REGIO v žadatelově studii proveditelnosti ani v předložených přílohách nenalezli žádný transfer technologie, na který by se odkazovalo. Podle názoru auditorů GŘ REGIO tedy za toto kritérium neměl být přidělen žádný bod.
- Za kritérium A.3 („*Spolupráce s institucemi VaV či vysokými školami za poslední 3 roky*“) lze přidělit dva body, pokud žadatel předloží dlouhodobou smlouvu o společném výzkumu. Všichni čtyři hodnotitelé přidělili za toto kritérium 2 ze 2 bodů s odkazem na smlouvu uzavřenou s Vysokou školou chemicko-technologickou (VŠCHT) v Praze. Auditoři GŘ REGIO však v projektové dokumentaci nenalezli

žádnou smlouvu s VŠCHT, která by se dala označit jako „*dlouhodobá smlouva o společném výzkumu*“. Podle názoru auditorů tedy neměly být přiděleny dva body.

- Za kritérium A.8 („*Vlastní oddělení VaV ve firmě nebo inovační strategie firmy*“) přidělili tři hodnotitelé 2 z maximálního počtu 2 bodů a jeden hodnotitel přidělil 0 bodů. Žadatel zmiňuje ve studii proveditelnosti „*útvár rozvoje*“, to však nemůže být považováno za oddělení pro výzkum a vývoj. Vzhledem ke skutečnosti, že žadatel nemá oddělení pro výzkum a vývoj a ani nepopisuje svou inovační strategii, neměl být podle názoru auditorů GŘ REGIO za toto kritérium přidělen žádný bod.
- Za kritérium B.1 („*Jak projekt reaguje na situaci na trhu?*“) přidělili dva hodnotitelé 4 body, jeden hodnotitel 3 a jeden 2 ze 6 bodů. Ačkoli se podle projektové žádosti zavádí produkt vyšší kvality, sám žadatel zmiňuje, že tyto produkty již vyrábí společnost Hnojivá Duslo, která patří do skupiny AGROFERT a je uváděna v jejích konsolidovaných výročních zprávách. Z tohoto hlediska žadatel pouze rozšiřuje výrobu, která již probíhá ve společnosti DUSLO, s.r.o., na Slovensku, do České republiky. Podle názoru auditorů GŘ REGIO by bylo možné uvažovat o přidělení 1 bodu za zachování podílu žadatele na trhu.
- Za kritérium C.1 („*Jaký je typ novosti procesu (z hlediska technického řešení)*“) přidělili tři hodnotitelé 3 body a jeden hodnotitel 6 z maximálního počtu 6 bodů. Vzhledem k tomu, že tento postup již používala společnost DUSLO, s.r.o., která patří do skupiny AGROFERT, projekt nic nového nezavádí a podle názoru auditorů GŘ REGIO neměl být za toto kritérium přidělen žádný bod.
- Za kritérium C.2 („*Jaký je stupeň novosti procesu (ve vztahu k trhu)*“) přidělili všichni čtyři hodnotitelé 3 ze 6 bodů. Vzhledem k tomu, že tento postup již používala společnost DUSLO, s.r.o., která patří do skupiny AGROFERT, projekt žádnou inovaci nezavádí a podle názoru auditorů GŘ REGIO neměl být za toto kritérium přidělen žádný bod.
- Za kritérium C.3 („*Typ novosti výsledného produktu z hlediska technického řešení*“) přidělili dva hodnotitelé 3 body, jeden hodnotitel 4,5 bodu a jeden hodnotitel 6 z maximálního počtu 6 bodů. Vzhledem k tomu, že tyto produkty již vyráběla společnost DUSLO, s.r.o., která patří do skupiny AGROFERT, projekt žádnou produktovou inovaci nezavádí a podle názoru auditorů GŘ REGIO neměl být za toto kritérium přidělen žádný bod.
- Za kritérium C.4 („*Stupeň novosti výsledného produktu (ve vztahu k trhu)*“) přidělili všichni čtyři hodnotitelé 4 z 8 bodů. Vzhledem k tomu, že tyto produkty již vyráběla společnost DUSLO, s.r.o., která patří do skupiny AGROFERT, projekt žádnou produktovou inovaci nezavádí a podle názoru auditorů GŘ REGIO neměl být za toto kritérium přidělen žádný bod.
- Za kritérium D.1 („*Využití výsledků VaV v projektu*“) přidělili tři hodnotitelé 5 bodů a jeden hodnotitel 3 z maximálního počtu 5 bodů. Vzhledem k tomu, že žadatel není s to prokázat existenci funkčního prototypu nebo vzorku, a naopak potvrzuje, že technologie založená na výzkumu VUCHT, a.s., se již používala ve společnosti DUSLO, s.r.o., neměl být podle názoru auditorů GŘ REGIO za toto kritérium přidělen žádný bod.

Jelikož projekt nesplnil binární výběrová kritéria, a rovněž s ohledem na další chyby zjištěné ve věcném hodnocení a v auditní stopě zastávají auditoři GŘ REGIO názor, že projekt neměl být vybrán k financování, a považují jej za nezpůsobilý.

Požadované opatření / doporučení

ŘO se žádá, aby provedl opravu všech souvisejících nezpůsobitelných výdajů, které již byly v rámci tohoto operačního programu vykázány, a aby dotčenou částku vrátil Komisi.

Významnost: kritické

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OPPI 2007–2013 – Ministerstvo průmyslu a obchodu

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[360] V reakci na dané zjištění je nejprve nutné uvést, že nelze vytrhávat jednotlivé informace uvedené v textu výzvy a jejích přílohách z kontextu. Samostatně mohou sloužit pro podporu určitého tvrzení, ale v kontextu všech dalších textací a příloh je interpretace zcela odlišná.

[361] Program inovace je, jak správně uvádí auditoři Komise, zaměřen na VaV aktivity – využití vlastního VaV, VaV ve spolupráci nebo transfer technologie. Nicméně inovativnost produktů a procesů v rámci předložených projektů je, jak jasně vyplývá z výběrových kritérií, která tvoří přílohu výzvy a jsou volně dostupná ke stažení zde: <http://old.czechinvest.org/d3ta/files/priloha-c-2-vyberova-kriteria-2764-cz.pdf> jako příloha č. 2 výzvy, hodnocena jednak z pohledu inovace ve vztahu ke společnosti žadatele – kritéria C1 a C3, a jednak ve vztahu k trhu – kritéria C2 a C4. Pokud by všechna 4 kritéria měla být hodnocena ve vztahu k trhu, jednalo by se v případě kritérií C1 a 2 a C3 a 4 v podstatě o duplicitní hodnocení té samé věci, nicméně takto kritéria nastavena nebyla.

[362] Pokud by byly hodnoceny pouze produkty a procesy dříve vůbec neexistující, byla by absorpční kapacita daného programu velmi omezená. I inovace pouze pro konkrétní subjekt má pozitivní efekty pro celou ekonomiku, přestože zavedený proces nebo produkt není nový v rámci ČR, EU případně celosvětově. Danou skutečnost výběrová kritéria reflektují, proto inovace nižšího řádu získávají v příslušných kritériích nižší počet bodů a méně kvalitní projekty tedy v důsledku nemusí být podpořeny.

[363] K podpoře výše uvedeného tvrzení uvádíme, že při nastavení výběrových kritérií byl použit Oslo manual OECD 2005 <http://www.oecd.org/science/inno/2367614.pdf>, kde na straně 31 v bodech 130 a 131 lze jasně nalézt informaci „minimálním požadavkem na inovace je, že produkt, proces, marketingová či organizační metoda musí být nová (nebo podstatně zlepšená) pro podnik (nemusí se jednat o světovou novinku)“.

[364] Nižší bodový zisk v určitém kritériu, pokud je splněna celková bodová hranice, může stále vést k podpoření projektu. Žadatel dané informace navíc sám transparentně uvedl v popisu projektu, kde je jasně uvedeno, že **výrobní proces bude svým charakterem unikátní nejen v rámci společnosti žadatele, ale také na území ČR.**

[365] Výběrová kritéria byla vytvořena na základě studie zpracované Technologickým centrem Akademie věd ČR.

[366] Projekty v OPPI byly hodnoceny nezávislými externími subjekty, u kterých bylo požadováno relevantní akademické vzdělání a praxe v oboru. Každý hodnotitel měl uzavřenu rámcovou smlouvu s ŘO OPPI pro zpracování odborných posudků. V této smlouvě se mimo jiné zavázal, že za žádných okolností nenaváže kontakt se subjektem, který je hodnocen, že

bude při zpracování posudku postupovat nestranně a objektivně a nebude při zpracování posudku prosazovat regionální či jiné zájmy. Uvedené je zakotveno v bodu V rámcové smlouvy.

[367] U daného projektu byly zpracovány celkem 3 technické posudky (mechanismus jejich zadání a vzniku je popsán dále). Projekt tak byl hodnocen po technické stránce celkem třemi nezávislými odborníky.

[368] Hodnotitel A dosáhl titulu inženýr na VŠCHT Pardubice a tamtéž dosáhl titulu CSc. V době hodnocení daného projektu měl téměř 30 letou praxi v oboru od řadových pozic až po výzkumného pracovníka a ředitele podniku.

[369] Hodnotitel B dosáhl titulu inženýr na Vysokém učení technickém v Brně v Brně a Ph.D. na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. V době hodnocení projektu měl téměř 10 letou praxi v oboru a měl rozsáhlou publikační činnost.

[370] Hodnotitel C dosáhl titulů inženýr a Ph.D. na univerzitě Pardubice, disponoval praxí v oboru 7 let, měl rozsáhlou publikační činnost.

[371] Všichni hodnotitelé absolvovali před samotným hodnocením školení pro oblast hodnocení.

[372] Informace o kvalifikaci a praxi auditorů v oboru chemicko-technologických projektů a hodnocení VaV projektů není uvedena. Dovolujeme si proto vyjádřit pochybnosti o tom, zda a do jaké míry jim přísluší provádět věcné hodnocení projektu.

[373] Daný postup zpochybnění věcného hodnocení od základů narušuje princip právní jistoty příjemce i poskytovatele, protože podobným způsobem může být zpochybněn prakticky jakýkoliv projekt. Zejména pak ten, který se nacházel na spodní hranici požadované bodové škály. Výběrová kritéria nebudou a nemohou být nikdy na 100 % objektivní a vždy bude existovat prostor pro názorové rozdíly. Z tohoto důvodu byly zadávány vždy minimálně dva externí odborné posudky, bodové hodnocení bylo počítáno jako průměr a byly nastaveny mechanismy pro případy, kdy se stanoviska hodnotitelů zásadně rozcházel.

[374] K samotnému zjištění o nenaplnění binárních kritérií pod bodem 2 uvádíme, že všichni výše uvedení hodnotitelé se v daném kritériu shodli a projekt dle jejich odborného názoru tato kritéria splňuje.

[375] ŘO OPPI projekty samostatně nehodnotil, právě s ohledem na nutnou odbornost využívá externí hodnotitele. K uvedeným kritériím nicméně uvádí:

- Kritérium „Vývoj je již ukončen“ považuje za prokázané doložením patentu.
- Kritérium výsledků VaV, VaV ve spolupráci, či transferu technologie považujeme za splněné doloženými smlouvami.

[376] Dispozice funkčním prototypem a vzorkem je v projektu rovněž prokázána relevantní dokumentací.

[377] Informace o tom, kým je vlastněn patent a s kým je uzavřena smlouva považujeme ve vztahu k věcnému hodnocení projektu za irelevantní, protože výzva nijak nespecifikovala (a nezakazovala), že by nebylo možné využít výsledků VaV, případně transferu technologie v rámci skupiny.

[378] Je nutné zdůraznit, že i hodnotitel v rámci nedoporučujícího posudku konstatoval „Vzhledem k celkovému dosaženému počtu bodů projekt nedoporučuji k financování. Pokud budou některé připomínky zapracovány, jsem si jist, že by projekt potřebný počet bodů získal.“

[379] Je nutné rovněž zdůraznit, že program OPPI v období 2007–2013 prošel řadou auditů, přičemž nikdy nebyl takto zásadním způsobem zpochybněn nastavený proces hodnocení projektů. Je tedy zářející, že ke zpochybnění dochází s odstupem 7 let.

[380] S nálezem v podobě nezpůsobilé operace tedy ŘO OPPI nesouhlasí a považuje jej vzhledem k výše uvedeným skutečnostem za nerelevantní.

[381] K části zjištění „Nedostatečná auditní stopa týkající se externích hodnotitelů vybraných k věcnému hodnocení projektu“ uvádíme následující:

[382] Projekt se řídl metodikou: Páteční manuál operačního programu 8. 2. platnost od 1. března. 2012.

[383] Plně v souladu s dokumentem 17_06_M_Metodika třídění projektů pro účely hodnocení (součást výše uvedeného manuálu) proběhl hodnotící proces následovně:

[384] Byly objednány 2 technické a jeden ekonomický posudek všechny se lhůtou pro vyjádření k nominaci 2. dubna 2012. Jednalo se o technické hodnotitele číslo 632276 a 708671 a ekonomického hodnotitele 507621.

[385] Hodnotitel 632276 měl stanoven řádný termín pro zpracování posudku 19. dubna 2012 a tento dodržel.

[386] Hodnotitel 708671 měl stanoven řádný termín pro zpracování posudku 19. dubna 2012 a tento se vzhledem ke dvěma vrácením posudků k dopracování posunul na 29. dubna 2012.

[387] Ekonomický hodnotitel 507621 měl stanoven řádný termín pro zpracování posudku 16. dubna 2012 a tento dodržel.

[388] V důsledku toho, že oba technické posudky měly odlišné stanovisko, došlo, v souladu s výše uvedenou metodikou, k objednání třetího posudku.

[389] Třetí posudek byl objednán od druhého náhradníka – viz tabulka z losování EH. Důvodem bylo, že první náhradník nominaci na projekt odmítl. Odmítnutí nominace po naložení na projekt není nic nestandardního – hodnotitel mohl mít například dovolenou, jiné pracovní povinnosti, měl již zadané jiné posudky, případně mohl být nemocný. Zkráceně, bylo právem hodnotitele nominaci na projekt odmítnout a projekt nehodnotit. Daně je patrné i z doloženého snímku z databáze EH v systému ISOP, je vidět, že daný hodnotitel odmítl hodnocení například u projektů 687, 740, 758 a dalších.

[390] Hodnotitel 802979 měl stanoven řádný termín pro zpracování posudku 14. června 2012, prodloužený do 20. června 2012.

Shrnutí:

Souhrnné hodnocení žadatele:	45,50 ze 81			
	Celkový počet bodů	Body rating	Body ESS	Body FRP
Počet bodů získaných z hodnotící zprávy o ekonomické situaci žadatele		B+	Vyhovuje	Doporučeno
Posudek EH 1 (technický)	41	Nedoporučen		
Posudek EH 2 (technický)	45	Doporučen		
Posudek EH 3 (technický)	46	Doporučen		
Posudek EH 4 (ekonomický)	0	Doporučen s výhradou		

Posudek PM 5 (technický)	45,5	
EH ekonomický:		
<ul style="list-style-type: none"> • „- žadatel doloží předběžný zájem potenciálních odběratelů o inovovaný produkt • - žadatel předloží marketingovou strategii, jak hodlá s inovovaným produktem uspět,„ 		
Žadatel doložil marketingovou studii a předběžný zájem společnosti Van Iperen a Ameropa AG.		

[391] Dle výběrových kritérií mohl velký podnik získat maximálně 81 bodů a pro přijatelnost projektu bylo nutné získat 45 bodů. V systému je reálně evidováno celkem 5 posudků. Jak bylo výše uvedeno, standardní počet pro danou výzvu, program a typ projektu jsou dva technické posudky, jeden posudek ekonomický. Systém dále vytváří jeden automaticky generovaný posudek, který průměruje hodnocení dvou posudků technických se stejným stanoviskem.

[392] V tomto konkrétním případě, vzhledem k tomu že jeden technický posudek byl nedoporučující a druhý doporučující, byl zadán posudek třetí. Stav posudků dokládá i snímek z informačního systému ISOP (seznam dokumentů projektu), kde jsou jednotlivé druhy posudků označeny.

Chyby v hodnotícím procesu

[393] V této souvislosti ŘO OPPI opakuje výhradu k oprávněnosti přehodnocování VaV projektu v oblasti chemicko-technologických procesů. Jak bylo uvedeno výše. Nastavení výběrových kritérií a samotné věcné hodnocení probíhalo dostatečně odborně a v souladu s platnými metodikami.

Kritérium A3

[394] Všichni 3 hodnotitelé udělili v dané oblasti shodně dva body, v seznamu dokumentů projektu v systému ISOP je doložena rámcová smlouva s VŠCHT datovaná v roce 2008. Ve studii proveditelnosti v části 2.3 jsou uvedeny další kontrakty například od roku 2010, 2001.... ŘO OPPI proto považuje dané kritérium za splněné.

Kritérium A8

[395] V daném kritériu se hodnotitelé v rámci 2 doporučujících posudků shodují na udělení 2 bodů. Dané kritérium odkazuje pouze na studii proveditelnosti bod 2.7 a nevyžaduje další přílohy. Ze studie proveditelnosti je zřetelné, že žadatel realizuje VaV projekty a spolupracuje s celou řadou subjektů. Uvedené činnosti by jen těžko mohly být realizovány, pokud by žadatel nedisponoval kapacitami v oblasti VaV. Názor, že žadatel nedisponuje vlastním VaV oddělením, není fakt, ale ničím nepodložený subjektivní názor. Žadatel ve studii proveditelnosti jasně deklaruje „*Ve schématu organizační struktury je možné nalézt útvar rozvoje a jakosti, který je výzkumnou základnou společnosti Lovochemie, a.s.*“ a dále uvádí výčet VaV aktivit. ŘO OPPI proto považuje dané kritérium za splněné.

Kritérium B1

[396] Jak již bylo uvedeno výše, jsou kritéria, která jsou hodnocena z pohledu žadatele. Dané kritérium k nim patří. Dva hodnotitelé z doporučujících posudků udělili v daném kritériu 4 a 2 body (v posudku vytvořeném systémem je proto průměr 3 – daná hodnota nemůže být hodnotitelem uvedena, protože není vymezena ve výběrových kritériích). Hodnotitel, který ve výsledku udělil nedoporučující posudek, dané kritérium hodnotil 4 body. Není jakkoliv prokázáno, že by v závodě Lovochemie a.s. byly vyráběny naprosto totožné výrobky jako ve společnosti DUSLO. Nadto není prokázáno, že by produkcí ve společnosti Lovochemie nedošlo k rozšíření tržního segmentu. ŘO OPPI proto považuje dané kritérium

za splnění.

Kritérium C1

[397] Jak již bylo uvedeno výše, jsou kritéria, která jsou hodnocena z pohledu žadatele. Dané kritérium k nim patří. Dva hodnotitelé z doporučujících posudků udělili v daném kritériu 3 a 3 body, hodnotitel z nedoporučujícího posudku udělil dokonce 6 bodů. Projekt přináší pro společnost žadatele technicky zlepšený proces. ŘO OPPI proto považuje dané kritérium za splněné.

Kritérium C2

[398] Jak již bylo uvedeno výše, informace o tom, kým je vlastněn patent a s kým je uzavřena smlouva, považujeme ve vztahu k věcnému hodnocení projektu za irelevantní, protože Výzva nijak nespécifikovala (a nezakazovala), že by nebylo možné využít výsledků VaV, případně transferu technologie v rámci skupiny. Všichni tři věcní hodnotitelé se shodli na udělení 3 bodů v rámci tohoto kritéria, tedy že se jedná z hlediska trhu o proces, který je nový v ČR. Nebylo jakkoliv prokázáno, že by v době hodnocení daný technologický proces na území ČR byl realizován. ŘO OPPI proto považuje dané kritérium za splněné.

Kritérium C3

[399] Jak již bylo uvedeno výše, jsou kritéria, která jsou hodnocena z pohledu žadatele, tj. novost výsledného produktu z hlediska technického řešení pro firmu. Dané kritérium k nim patří. Hodnotitelé z doporučujících posudků toto kritérium hodnotili 6 a 3 body. Průměr ze systémem generovaného posudku je tedy 4,5 bodu. Studie proveditelnosti, na kterou výběrová kritéria odkazují, uvádí například v bodě 3.3. „*Nový produkt GG vznikne realizací separace nerozpustných zbytků z matečné taveniny, tento výrobek zatím není v této kvalitě v Lovochemii, a.s., vyráběn. Inovovaný produkt LV AG vznikne z nové technologie granulace hnojiva.*“ Informace ve studii proveditelnosti obsahuje informace odůvodňující přidělení 3 resp. 6 bodů v daném kritériu. Znovu odkazujeme na výše uvedenou odbornost externích hodnotitelů, kteří disponovali dostatečným vzděláním, praxí a školením pro oblast hodnocení projektů dané Výzvy.

Dané kritérium proto považujeme za splněné.

Kritérium C4

[400] Jak již bylo uvedeno výše, informace o tom, kým je vlastněn patent a s kým je uzavřena smlouva považujeme ve vztahu k věcnému hodnocení projektu za irelevantní, protože Výzva nijak nespécifikovala (a nezakazovala), že by nebylo možné využít výsledků VaV, případně transferu technologie v rámci skupiny. Všichni tři věcní hodnotitelé se shodli na udělení 4 bodů v rámci tohoto kritéria, tedy že se jedná z hlediska trhu o produkt, který je nový v ČR. Nebylo jakkoliv prokázáno, že by v době hodnocení byl produkt daných parametrů na trhu v ČR v nabídce. ŘO OPPI proto považuje dané kritérium za splněné.

Kritérium D1

[401] Jak již bylo uvedeno v reakci ke kritériu A3, v seznamu dokumentů projektu v systému ISOP je doložena rámcová smlouva s VŠCHT datovaná v roce 2008. Ve studii proveditelnosti v části 2.3 jsou uvedeny další kontrakty například od roku 2010, 2001... je doložena dispozice patentem. Hodnotitelé z doporučujících posudků se v rámci daného kritéria shodují na udělení 5 bodů. ŘO OPPI proto považuje dané kritérium za splněné.

S nálezem v podobě nedostatečného audit trailu ve vztahu k externím hodnotitelům nesouhlasíme a považujeme jej, vzhledem k výše uvedeným skutečnostem, za irelevantní. Nesouhlasíme také s uvedením, že daný projekt nesplnil binární kritéria a neměl být

podpořen. Žádáme proto o vypuštění tohoto zjištění.

Chyby v hodnotícím procesu

[402] V této souvislosti ŘO OPPI opakuje výhradu k oprávněnosti přehodnocování VaV projektu v oblasti chemicko-technologických procesů. Jak bylo uvedeno výše. Nastavení výběrových kritérií a samotné věcné hodnocení probíhalo dostatečně odborně a v souladu s platnými metodikami.

Vzhledem k výše uvedenému se zjištěním č. 20 a navrhovanými doporučeními nesouhlasíme a žádáme jejich odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **zachováno** a dále vysvětleno níže.

Útvary Komise analyzovaly odpověď členského státu a trvají na své pozici, že projekt nebyl hodnocen v souladu s modelem hodnocení, výběrová komise jej neměla doporučit k financování, a proto není považován za způsobilý k financování. Analýza odpovědi členského státu a další argumentace na podporu tohoto závěru jsou uvedeny níže.

Útvary Komise v této souvislosti – a aby reagovaly na obavy vznesené řídicím orgánem, pokud jde o kompetentnost auditorů v této technické oblasti – najaly dva velice zkušené externí odborníky, aby znovu provedli hodnocení. Jeden z těchto odborníků má doktorát v technických oborech, je docent na vysoké škole, má zkušenosti jako vedoucí odborník pro Komisi a Evropský parlament, více než 20 let zkušeností včetně 6 let při posuzování návrhů rámcových programů Komise a je odborníkem v oblasti energetiky, životního prostředí a metodiky, výzkumu a vývoje, inovací a posuzování dopadů. Druhý odborník má titul MA z aplikovaných společenských věd, je nezávislým konzultantem v oblastech hodnocení, zemědělství, potravin a životního prostředí s více než 15letými zkušenostmi (v rozsahu celé EU a vybraných zemí mimo EU), pracoval ve veřejném, akademickém a soukromém sektoru (malé a střední podniky i korporátní sektor), má rozsáhlé znalosti metodiky hodnocení a posuzování inovací a technologií a je zkušeným hodnotitelem a předkladatelem návrhů pro různé fondy (např. Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Horizont 2020, EU Aid, Mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj, Zelený klimatický fond, Globální fond pro životní prostředí, USAID).

Jejich závěry potvrzují postoj útvarů Komise, že projekt neměl být vybrán; tyto závěry jsou zapracovány do níže uvedené analýzy.

1. Nesoulad s binárními kritérii

1.1. Vazba projektu na aktivity VaV

Auditoři GŘ REGIO trvají na své pozici, že binární kritérium *Vazby projektu na aktivity VaV (využití VaV výsledků, transfer technologie, patenty, licence)* nebylo splněno, a projekt proto nesplnil kritéria způsobilosti a měl být vyloučen.

České orgány ve své odpovědi uvádějí, že

- kritérium „*Vývoj je již ukončen*“ se „*považuje za prokázané doložením patentu*“.
- Dále uvádějí, že kritérium týkající se využívání „*výsledků vlastního VaV, výsledků VaV vzniklých ve spolupráci, či v podobě transferu*“ technologie považují za splněné doloženými smlouvami.

Auditoři GŘ REGIO v této souvislosti poznamenávají, že žadatelem předložený patent vlastní společnost Duslo, a.s., a že na jeho použití nemá žadatel licenci. Údajný transfer technologie žadatel namísto toho dokládá odkazem na smlouvu o dílo uzavřenou se společností VUCHT a.s. dne 11. ledna 2012. Předmětem této smlouvy o dílo však není transfer technologie, nýbrž závazek poskytovatele služeb připravit podpůrnou dokumentaci pro technologický proces rozkladu kusového vápence kyselinou dusičnou (pro účely výroby ledku vápenatého FG). Tudíž i kdyby byl interní transfer technologie mezi společnostmi skupiny AGROFERT akceptován, tato smlouva nemůže být označena za smlouvu o transferu technologie podle pravidel výzvy (viz oddíl 1.1 druhá odrážka výzvy k předkládání žádostí). Protože žadatel nepředložil žádnou jinou způsobilou smlouvu, toto binární kritérium nesplnil.

1.2. Další připomínky týkající se binárních kritérií

1.2.1. Projekt má pozitivní či neutrální vliv na životní prostředí (kritérium 3)

Žadatel tvrdí, že „pozitivní vliv projektu na životní prostředí lze spatřovat ve snížení celkové energetické náročnosti výroby, snížení znečištění odpadních vod, které vypouští Lovochemie, a.s., a snížení prašnosti na straně dodavatele současného mletého vápence“. Na podporu tohoto tvrzení však nepředložil žádné způsobilé údaje. Pokud jde o energetickou náročnost, v oddíle 5.3 studie proveditelnosti je pouze obsaženo prohlášení, že:

„Úspory ve snížení energetické náročnosti výroby lze identifikovat především v oblasti přechodu z mletého vápence na rozklad kusového vápence chemickou cestou. Ročně se v rámci závodu spotřebuje cca 50 tis. tun vápence. V případě, že se vápenec bude rozkládat za pomoci kyseliny dusičné, uspoří se značné částky za ušetřenou elektrickou energii a zemní plyn.“

Toto vyjádření neobsahuje žádné informace o hodnotách, ve kterých se úspory energie udávají. Správně by hodnota měla být udávána v kWh/rok (nebo v GWh/rok). Základní a prahové hodnoty ani očekávané výsledky nejsou uvedeny. Nebyla provedena ani analýza životního cyklu. Pozitivní nebo neutrální vliv na životní prostředí tedy nebyl zdůvodněn.

1.2.2. Ekonomická a finanční proveditelnost projektu – mezera na trhu a reálnost zvoleného řešení jejího využití (kritérium 5.b)

Mezera na trhu nebyla řádně identifikována, jelikož žadatel připouští, že „konkurenti v oblasti výroby ledku vápenatého nabízí produkty obdobných vlastností“ a „způsob výroby je rámcově obdobný u konkurentů žadatele“. Navíc žadatel uvedl, že další společnost patřící do skupiny AGROFERT – Hnojivá Duslo, s.r.o. – rovněž vyrábí tytéž produkty.

Nedodržení podmínek programu (Odvětvové vymezení)

Auditoři GŘ REGIO poznamenávají, že podle oddílu 4.4 výzvy k předkládání žádostí (Odvětvové vymezení) „*podporovány nejsou projekty, jejichž výstupy se projeví v některém z následujících odvětví: zemědělství, lesnictví, rybolov, akvakultura*“.

Vzhledem ke skutečnosti, že výstupy stávajících projektů se v odvětví zemědělství projeví, projekt nesplnil podmínky programu a projektová žádost měla být z dalšího hodnocení vyloučena jako nezpůsobilá již ve fázi hodnocení přijatelnosti.

2. Nedostatečná auditní stopa týkající se externích hodnotitelů vybraných k věcnému hodnocení projektu

Auditoři Komise berou na vědomí vysvětlení ohledně zapojení jednotlivých externích hodnotitelů, kteří byli využiti při hodnocení dotčené projektové žádosti, a uznávají, že byly poskytnuty relevantní informace týkající se sledu událostí při náboru všech tří externích hodnotitelů. Tato část zjištění je tudíž uzavřena.

3. Chyby v procesu hodnocení

Kritérium A.3 „Spolupráce s institucemi VaV či vysokými školami za poslední 3 roky“

Oddíl 2.3 studie proveditelnosti obsahuje seznam spolupráce s 8 subjekty (vysokými školami, výzkumnými institucemi a soukromými podniky). Aby žadatel prokázal „*spolupráci s institucemi VaV či vysokými školami za poslední 3 roky (doloženou smlouvami)*“, přiložil rámcovou smlouvu s VŠCHT uzavřenou v roce 2008 a dvě smlouvy o dílo uzavřené s Českou zemědělskou univerzitou v Praze v roce 2009.

Předmětem rámcové smlouvy s VŠCHT není společný výzkum. Smlouva popisuje budoucí plány Lovochemie na vybudování VaV centra s pilotní linkou na výrobu granulovaných hnojiv a možnost uzavřít specifické dohody mezi oběma stranami o budoucí spolupráci na VaV aktivitách. Tato spolupráce založená na dohodách navazujících na tuto rámcovou smlouvu však není doložena.

Předmět dvou smluv uzavřených s Českou zemědělskou univerzitou v Praze souvisel s rutinními zkouškami a testováním a neměl charakteristiky spolupráce při výzkumu a vývoji.

Vzhledem k tomu, že žádná z předložených smluv neprokazuje spolupráci v oblasti výzkumu a vývoje, auditoři GŘ REGIO se zpočátku domnívali, že za toto kritérium neměl být přidělen žádný bod (místo 2 bodů přidělených původními hodnotiteli). Nicméně nezávislý externí hodnotitel 2, kterého útvary Komise najaly, přidělil tomuto kritériu příznivější posouzení – 2 body, tj. tolik jako oba vnitrostátní hodnotitelé. Útvary Komise proto hodnocení tohoto kritéria dále nezpochybnují.

Kritérium A.8 „Vlastní oddělení VaV ve firmě nebo inovační strategie firmy“

Auditoři GŘ REGIO jsou nadále názoru, že „útvár rozvoje a kvality“ nemůže být považován za oddělení VaV. Žadatel neprokázal, že by toto oddělení provádělo jakékoli činnosti výzkumu a vývoje. Naopak ve výroční zprávě Lovochemie z roku 2012 se v kapitole 6 „Výzkum“ výslovně uvádí, že

„v roce 2012 bylo pracoviště technického rozvoje organizačně zrušeno. Výzkumnou činnost řeší centrálně Agrofert Holding, a.s.“

Vzhledem ke skutečnosti, že žadatel ve své organizační struktuře nemá oddělení pro výzkum a vývoj a ani nepopisuje svou inovační strategii, auditoři Komise zachovávají svůj postoj, že za toto kritérium neměl být přidělen žádný bod (místo 2 bodů přidělených všemi hodnotiteli). To potvrzují také oba nezávislí externí odborníci, které útvary Komise najaly – oba toto kritérium ohodnotili 0 body.

Kritérium B.1 „Jak projekt reaguje na situaci na trhu?“

Pokud jde o argument České republiky, že „není jakkoliv prokázáno, že by v závodě Lovochemie a.s. byly vyráběny naprosto totožné výrobky jako ve společnosti DUSLO“, auditoři GŘ REGIO odkazují na poslední větu oddílu 3.4 studie proveditelnosti, kde žadatel uvedl: „*Funkční vzorky má k dispozici společnost Hnojivá Duslo, s.r.o., která tyto produkty vyrábí.*“

Ve vztahu k situaci na trhu žadatel neprokázal zavedení produktů nebo procesů šetrných k životnímu prostředí, a projekt tudíž ukazuje pouze pasivní reakci na situaci na trhu (udržení tržního podílu, náhrada zastarávajících produktů, snížení výrobních nákladů). Tento závěr má oporu ve skutečnosti, že na trhu jsou již dostupné podobné produkty od jiných dodavatelů, a také ve vlastním vyjádření žadatele, který v oddíle 10.2 studie proveditelnosti uvádí, že:

„konkurenti v oblasti výroby ledku vápenatého nabízejí produkty obdobných vlastností“ a „způsob výroby je rámcově obdobný u konkurentů žadatele“.

Za toto kritérium proto měl být přidělen pouze 1 bod (místo 2 a 4 bodů přidělených dvěma původními hodnotiteli). To potvrzují také oba nezávislí externí odborníci, které útvary Komise najaly – oba toto kritérium ohodnotili 1 bodem.

Kritérium C.1 „Jaký je typ novosti procesu (z hlediska technického řešení)“

V kritériích uvedených v oddíle C hodnotícího listu se hodnotitel žádá, aby posoudil technické parametry projektu. Toto posouzení se však neomezuje pouze na „pohled žadatele“, jak se naznačuje v odpovědi členského státu. Hodnotitel se totiž žádá, aby porovnal všechny charakteristiky, parametry a „funkční vlastnosti“ inovovaného řešení, kterými se projekt odlišuje od stávajícího řešení, jež používá žadatel a jeho konkurenti.

Nicméně na základě příznivějšího posouzení jedním ze dvou nezávislých externích hodnotitelů, které útvary Komise najaly – jenž za toto kritérium udělil 3 body – auditoři GR REGIO akceptují, že tři body přidělené dvěma vnitrostátními hodnotiteli jsou odůvodněné, a bodové hodnocení tohoto kritéria dále nezpochybují.

Kritérium C.2 „Jaký je stupeň novosti procesu (ve vztahu k trhu)“

Na základě příznivějšího posouzení nezávislým externím hodnotitelem 2, který za toto kritérium přidělil 3 body vzhledem k tomu, že nejsou důkazy, že by jiný výrobce v České republice používal tentýž proces, auditoři GR REGIO akceptují, že z pohledu žadatele projekt přináší technicky zlepšený proces, který je také v ČR nový. Auditoři GR REGIO proto 3 body, které za toto kritérium přidělili vnitrostátní hodnotitelé, dále nezpochybují.

Kritérium C.3 „Typ novosti výsledného produktu (z hlediska technického řešení)“

Pokud jde o novost produktu z hlediska technického řešení, projekt přináší pouze modifikace stávajícího produktu (ledku vápenatého). Žadatel neprokázal, že produkt bude technicky zlepšený, jelikož účinek modifikovaného hnojiva nebyl popsán ani podpořen souvisejícími výsledky výzkumu. Vzhledem ke skutečnosti, že model hodnocení nepočítá s přidělováním bodů za modifikace stávajícího produktu, auditoři GR REGIO se zpočátku domnívali, že za toto kritérium neměl být přidělen žádný bod (místo 3 a 6 bodů přidělených dvěma hodnotiteli, kteří projekt doporučili ke spolufinancování). Nicméně na základě příznivějšího posouzení nezávislým externím hodnotitelem 2, kterého útvary Komise najaly, auditoři GR REGIO akceptují, že za toto kritérium mohly být přiděleny až 3 body, jak to učinil jeden ze dvou vnitrostátních hodnotitelů. Ovšem přidělení 6 bodů druhým vnitrostátním hodnotitelem není opodstatněné.

Kritérium C.4 „Stupeň novosti výsledného produktu (ve vztahu k trhu)“

Pokud jde o stupeň novosti výsledného produktu ve vztahu k trhu, žadatel ve studii proveditelnosti potvrdil, že na trhu jsou již podobné produkty (jeden z nich vyrábí společnost Hnojivá Duslo, s.r.o., která rovněž patří do skupiny AGROFERT). Protože modifikovaný produkt není nový na českém trhu, nýbrž pouze pro žadatele, auditoři GR REGIO se zpočátku domnívali, že za toto kritérium měl být přidělen pouze 1 bod (místo 4 bodů přidělených dvěma vnitrostátními hodnotiteli). Nicméně na základě příznivějšího posouzení

nezávislým externím hodnotitelem 2, kterého útvary Komise najaly a který za toto kritérium přidělil rovněž 4 body, auditoři GŘ REGIO původní bodové hodnocení tohoto kritéria dále nezpochybují.

Kritérium D.1 „Využití výsledků VaV v projektu“

Pokud jde o kritérium D.1, v odpovědi členského státu se odkazuje na kritérium A.3 a na rámcovou smlouvu s VŠCHT uzavřenou v roce 2008. Členský stát dále argumentuje, že:

„Ve studii proveditelnosti v části 2.3 jsou uvedeny další kontrakty například od roku 2010, 2001... je doložena dispozice patentem.“

Auditoři GŘ REGIO v této souvislosti ohledně kritéria A.3 odkazují na svůj výše uvedený postoj k tomuto kritériu (viz výše oddíl Kritérium A.3).

Pokud jde o argument členského státu, že

„je doložena dispozice patentem“,

auditoři GŘ REGIO poznamenávají, že žadatel neprokázal vlastnictví žádných práv souvisejících s patentem (tj. vlastnického práva nebo licence). Auditoři GŘ REGIO také v této věci odkazují na své posouzení kritéria A.2 (*„Uskutečněné transfery technologií za poslední 3 roky ve formě využití patentu či nákupu/prodeje licence“*) a na svůj závěr, že v žadatelově studii proveditelnosti ani v předložených přílohách nenalezli žádný transfer technologie, na který by se odkazovalo.

Vzhledem k tomu, že žadatel neprokázal využití výsledků VaV v projektu, neměl být za toto kritérium přidělen žádný bod (místo 5 bodů přidělených oběma vnitrostátními hodnotiteli). To potvrzují také oba nezávislí externí odborníci, které útvary Komise najaly – oba toto kritérium ohodnotili 0 body.

Na základě výše uvedeného auditoři GŘ REGIO původní zjištění modifikují a zastávají názor, že u 4 výběrových kritérií nebyl dodržen model hodnocení.

4. Další připomínky k chybám v hodnocení

Při dvou přehodnoceních, která provedli nezávislí odborníci jménem útvarů Komise, obdržel projekt toto bodové hodnocení (uvádíme i vnitrostátní hodnocení).

Tabulka: Přehodnocení provedená jménem Komise

	Maximální počet bodů	Vnitrostátní hodnocení		Nezávislý odborný hodnotitel Komise 1	Nezávislý odborný hodnotitel Komise 2	Vyšší z hodnocení 1 a 2
Kritérium	(max. 87 bodů pro malé a střední podniky a 81 pro velké podniky) ⁶⁷	č. 632276	náhradník za č. 708671			

⁶⁷ Minimální hranice pro schválení projektu je v obou případech (tj. pro malé a střední i pro velké podniky) 45 bodů.

A. Schopnosti a inovační potenciál žadatele						
A.1	3	0	0	0	0	0
A.2	2	2	0	0	0	0
A.3	2	2	2	0	2	2
A.4	2	2	0	0	2	2
A.5	2	1	1	1	1	1
A.6	2	1	1	1	1	1
A.7	2	0	0	0	0	0
A.8	2	2	2	0	0	0
A celkem	17	10	6	2	6	6
B. Potřebnost a relevance projektu						
B.1	6	2	4	1	1	1
B.2	3	3	3	3	3	3
B celkem	9	5	7	4	4	4
C. Technické parametry inovačního projektu						
C.1	6	3	3	0	3	3
C.2	6	3	3	1	3	3
C.3	6	3	6	0	3	3
C.4	8	4	4	1	4	4
C.5	4	2	2	4	2	4
C.6	2	1	2	2	0	2
C.7	4	2	2	0	2	2
C.8	4	2	2	0	2	2
C celkem	40	20	24	8	19	23
D. Přínos inovačního projektu na další rozvoj a konkurenceschopnost žadatele						
D.1	5	5	5	0	0	0
D.2	2	1	1	0	1	1
D.3	2	0	0	0	0	0
D.4	2	0	0	2	0	2
D.5	2	2	2	0	2	2
D.6	2	2	1	0	1	1
D celkem	15	10	9	2	4	6
Celkem (minimální hranice = 45)	81	45	46	16	33	39

V případech, kdy se bodová hodnocení udělená oběma externími hodnotiteli lišila, byl u jednotlivých dotčených kritérií započítán vyšší počet bodů, takže po této revizi je výsledný maximální počet bodů 39, což je stále pod minimální hranicí pro výběr, která činí 45 bodů.

Dílčím kritériem v případech, kdy se přehodnocení provedená nezávislými odborníky lišila od hodnocení provedených původními hodnotiteli (tj. mimo již výše uvedená kritéria A.3, A.8, B.1, C.1, C.2, C.3, C.4 a D.1), je kritérium A.2:

Kritérium A.2 – Uskutečněné transfery technologií za poslední 3 roky ve formě využití patentu či nákupu/prodeje licence, průmyslového vzoru

Dva vnitrostátní hodnotitelé ohodnotili toto kritérium 2 a 0 body, ale oba nezávislí externí hodnotitelé, které útvary Komise najaly, je ohodnotili 0 body, protože nebyla předložena žádná relevantní dokumentace dokládající transfer technologie, což se rovná „žádnému transferu“. Jediný transfer, který žadatel uvádí, se týkal interního transferu mezi společnostmi VUCHT a Duslo, které jsou obě součástí skupiny AGROFERT. Za toto kritérium tedy neměl být přidělen žádný bod.

Závěr

Z výše uvedených důvodů útvary Komise trvají na své pozici, že projekt nesplnil binární kritéria a podmínky programu, a neměl proto být hodnocen.

Útvary Komise také dodávají, že i kdyby projekt binárním kritériím vyhověl (což není tento případ), ani na základě výsledků hodnocení vypracovaných dvěma nezávislými externími hodnotiteli, které útvary Komise najaly a kteří mu přidělili bodové hodnocení výrazně pod požadovanou minimální hranici 45 bodů, projekt neměl být vybrán. I v případě, že útvary Komise započítají u všech dílčích kritérií vyšší z bodových ohodnocení přidělených oběma externími odborníky, celkový počet bodů bude 39, což je opět pod hranici 45 bodů nezbytných pro výběr projektu k financování.

Doporučení

Řídicí orgán se žádá, aby provedl opravu všech souvisejících nezpůsobilých výdajů, které již byly u této operace v rámci tohoto operačního programu vykázány.

Významnost: kritické

Odpovědný subjekt: řídicí orgán OPPI 2007–2013 – Ministerstvo průmyslu a obchodu

Lhůta pro provedení: 2 měsíce

5.3. ESF – Zjištění a požadovaná opatření / Doporučení

5.3.1. OP Zaměstnanost (CCI 2014CZ05M9OP001)

5.3.1.1. Zjištění týkající se operací

Zjištění 21

Projekt č.: CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0004636

Příjemce: Synthesia, a.s.

Nedostatečné ověření vlastnické struktury a střetu zájmů

Útvary Komise zaznamenaly, že povinnost uvést vlastnickou strukturu až po úroveň skutečného majitele se uplatňuje u všech výzev k předkládání projektů vyhlášených po 1. září 2016. Žadatel/příjemce tedy musí v projektové žádosti uvést skutečného majitele ve formě čestného prohlášení. Žadatel/příjemce je dále povinen na žádost řídicího orgánu poskytnout ohledně svého skutečného majitele další podpůrné doklady. V neposlední řadě mají být všechny změny ve vlastnické struktuře bez prodlení hlášeny řídicímu orgánu.

Dne 15. 6. 2016 byla uveřejněna výzva k předkládání projektů č. 16_043. V té době neexistovala pro žadatele povinnost doložit spolu s žádostí svou vlastnickou strukturu. Podle čl. 59 odst. 1 ve spojení s čl. 32 odst. 3 finančního nařízení z roku 2012 by však řídicí a kontrolní systém měl zamezovat situacím střetu zájmů. Ačkoli pro sdílené řízení není k dispozici definice střetu zájmů, článek 57 finančního nařízení z roku 2012 stanoví prvky a kritéria, z nichž lze existenci střetu zájmů dovodit.

Dne 1. března 2017 byla s příjemcem (který je součástí skupiny AGROFERT) uzavřena smlouva o poskytnutí dotace. Příjemce dne 24. března 2017 informoval ŘO, že došlo ke změně jeho vlastnické struktury, neboť od 3. února 2017 se majiteli příjemce *Synthesia, a.s.*, stali dva správci svěřenských fondů, které založil A. Babiš.

Útvary Komise k tomu mají následující připomínky:

- Projektová žádost byla zaslána řídicímu orgánu v srpnu 2016, tj. v době, kdy A. Babiš působil jako ministr financí a místopředseda vlády pro ekonomiku a kdy byl současně jediným 100% akcionářem skupiny AGROFERT. Ačkoli byla tedy projektová žádost odeslána dříve, než nabyla účinnosti novela českého zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, dotace byla projektu poskytnuta až poté, co novela nabyla účinnosti. Útvary Komise není jasné, jaké kontroly řídicí orgán provedl, aby ověřil soulad žádosti o dotaci s touto novelou zákona, a na základě jakých kritérií rozhodl, že dotace může být poskytnuta.

Jak je vysvětleno ve zjištění č. 1, skutečným majitelem svěřenského fondu je jeho zakladatel, svěřenský správce, osoba vykonávající dohled nad správou svěřenského fondu nebo obmyšlený. To znamená, že A. Babiš je také skutečným majitelem těchto svěřenských fondů. Útvary Komise se domnívají, že ŘO měl během procesu výběru tyto informace zjistit, aby se zamezilo střetu zájmů. ŘO však Komisi dosud neinformoval, jaké kontroly reálně provedl k ověření struktury svěřenského fondu a jeho souladu s českými právními předpisy.

Požadované opatření / doporučení:

Řídicímu orgánu se doporučuje posílit přezkum vlastnické struktury až po úroveň konečného skutečného majitele, zejména v případě svěřenských fondů. Dále musí ŘO při přezkumu

střetu zájmů rozlišovat mezi pojmy *podnikání* a *správa vlastního majetku*, viz § 4 odst. 1 a 2 zákona o střetu zájmů.

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[403] Výzva č. 43 byla vyhlášena dne 15. června 2016, žádost o dotaci č. CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0004636 byla žadatelem Synthesia, a. s., podána dne 29. srpna 2016. Řízení o poskytnutí dotace tedy bylo zahájeno před 9. únorem 2017, kdy novela zákona o střetu zájmů doplňující § 4c nabyla účinnosti, a toto ustanovení se proto na období, kdy probíhalo předmětné dotační řízení, nevztahuje. Blíže viz argumentace ke zjištění č. 1. ŘO OP Zaměstnanost tudíž neporušil zákaz stanovený § 4c zákona o střetu zájmů, když poskytnul dotaci příjemci Synthesia, a. s., i kdyby argumentace České republiky proti zjištění č. 1 ve své části B/ auditu nebyla akceptována.

[404] I auditoři Komise na str. 56 v rámci zjištění 21 uvádí, že u daného projektu byla žádost o dotaci předložena před účinností výše uvedené novely. Na základě toho nelze konstatovat porušení ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů.

[405] Co se týká doporučení, ubezpečujeme Komisi, že vlastnická struktura žadatelů o dotaci je rozkrývána v souladu s nastavenými pravidly. Odkazujeme současně na odpověď ŘO OP Zaměstnanost na auditní zjištění č. 3 z auditní mise č. EMPG314CZ0215, v níž se ŘO OP Zaměstnanost zavázal k promítnutí požadavků auditorů do nejbližší revize řídicí dokumentace OP Zaměstnanost. Tato revize nabyla účinnosti ke dni 17. června 2019 a stanovené postupy jsou dodržovány.

[406] K doporučení ověřovat skutečného majitele zejména v případě svěrenských fondů uvádíme, že ŘO vedle dokumentace poskytnuté příjemcem ověřuje v případě podezření také v Evidenci skutečných majitelů.

[407] Potvrzujeme, že při posuzování střetu zájmů je rozlišována správa vlastního majetku a podnikání.

[408] Opatření tedy již je i přes nesouhlas ČR s tímto zjištěním plněno.

Na základě uvedených skutečností nesouhlasíme s uvedeným zjištěním a žádáme o jeho odstranění.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **zachováno** a dále vysvětleno.

Zprvé, jak je již podrobně vysvětleno ve zjištění 1, útvary Komise se domnívají, že § 4c i přechodné ustanovení obsažené v čl. II bodě 1 zákona č. 14/2017 Sb., který se mění zákon o střetu zájmů, nabyly účinnosti dne 9. února 2017. Poskytnutím dotací projektu příjemce Synthesia, a.s., proto nebyl porušen § 4c zákona o střetu zájmů. Jak je ovšem ve zjištění 1 rovněž vysvětleno, A. Babiš porušoval § 4 odst. 1 zákona o střetu zájmů.

Zadruhé útvary Komise uznávají, že ŘO informace poskytnuté příjemci v případě podezření (zejména u svěrenských fondů) ověřuje v evidenci skutečných majitelů. Není však jasné, na základě jakých kritérií ŘO posuzuje, zda jsou informace poskytnuté příjemci „podezřelé“.

Útvary Komise znovu opakují svůj postoj, že od data založení obou svěrenských fondů (tj. od 1. února 2017) je skutečným majitelem skupiny AGROFERT A. Babiš (podrobněji viz

zjištění 1). Informace poskytnuté k výše uvedenému projektu příjemcem dne 24. března 2017 byly tedy neúplné, stejně jako údaje stažené z evidence skutečných majitelů, které české orgány předložily ke zjištění 9. Útvary Komise jsou nadále názoru, že skutečným majitelem svěrenských fondů AB private trust I a AB private trust II je A. Babiš (viz zjištění 1), navzdory výpisům z evidence skutečných majitelů, které předložily české orgány a v nichž jsou za skutečné majitele označeni svěrenští správci.

Zatřetí, útvary Komise berou na vědomí změnu řídicí dokumentace ŘO ode dne 17. června 2019.

A konečně, útvary Komise uznávají, že ŘO doporučení provádí. Doporučení však zůstává **otevřené**, dokud ŘO do řídicí dokumentace ŘO nezahrne a) postup ověřování vlastnické struktury svěrenských fondů a kritéria, která ŘO uplatňuje při posuzování, zda jsou informace poskytnuté příjemci „podezřelé“, a b) postupy, jak ŘO při přezkumu střetu zájmů rozlišuje mezi pojmy *podnikání* a *správa vlastního majetku*. Dále se c) ŘO žádá, aby provedl dodatečný přezkum všech projektů, na něž byly poskytnuty dotace v období od 9. února 2017 do 17. června 2019, v zájmu ujištění, že byl zákon o střetu zájmů řádně dodržen.

Zjištění 22

Projekt č.: CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0004636

Příjemce: Synthesia, a.s.

Cílem výzvy k předkládání projektů č. 03_16_043 uveřejněné dne 15. června 2016 bylo poskytovat podnikové vzdělávání zaměstnancům. Byly použity standardní stupnice jednotkových nákladů pro vzdělávání zaměstnanců. Výběr projektů zahrnoval hodnocení objektivních informací o žadateli, např. velikost podniku, adresu podniku a typy vzdělávání, přičemž bylo možné přidělit nejvýše 100 bodů. Pokud jde o hodnocení velikosti žadatele, útvary Komise si povšimly, že podle kritérií pro poskytnutí dotace má malý podnik obdržet 20 bodů, střední podnik 10 bodů a velký podnik 0 bodů. To naznačuje, že záměrem ŘO bylo poskytnout podporu EU zejména malým a středním podnikům.

V případě, že daný projekt zahrnoval partnery, byl počet bodů přidělených žádosti prostým průměrem bodů přidělených jednotlivým účastníkům (tj. žadateli a partnerům). To vedlo k situacím, kdy velké podniky – jednající jako žadatelé – zapojovaly do svých projektů několik malých nebo středně velkých partnerů, aby získaly za „kritérium velikosti“ více bodů. To, zda se tito partneři na projektech skutečně významně podíleli (tj. zda byli zaměstnanci těchto podniků vyškoleni) a jaký byl rozsah jejich zapojení, však ŘO nehodnotil.

Projekt č. CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0004636 příjemce *Synthesia, a.s.*, (velký podnik) zahrnoval partnerskou společnost [redacted] (malý podnik). Odhadovaný rozsah vzdělávání pro tyto dvě společnosti byl následující:

Subjekt	Celková hodnota vzdělávání, které mělo být zaměstnancům poskytnuto	
Synthesia, a.s.	1 889 280 Kč (75 571 EUR ⁶⁸)	99,47 %
[redacted]	10 080 Kč (403 EUR ⁵)	0,53 %
Celkem	1 899 360 Kč (75 974 EUR ⁵)	

Projekt obdržel za kritérium „*velikost žadatele*“ 10 bodů, jelikož se do něj jako partner zapojil malý podnik, i když se projektu účastnil pouze ve velmi malé míře (0,53 %). Auditoři uznávají, že společnost *Synthesia, a.s.* by dotaci obdržela i v případě neúčasti tohoto partnera na projektu.

Útvary Komise berou na vědomí, že ŘO zvažoval, že u budoucích výzev týkajících se vzdělávání zaměstnanců nebude vůbec dovoleno, aby projekty velkých podniků zahrnovaly partnery či partnerství. V případě výzvy č. 97 uveřejněné dne 15. 3. 2019 se ŘO rozhodl „*kritérium velikosti*“ z výběrových kritérií zcela odstranit, tj. žádosti zahrnující malé a střední podniky již nejsou zvyhodňovány.

Požadované opatření / doporučení

Doporučení

Řídicímu orgánu se doporučuje, aby při koncipování výzev k předkládání projektů, které by upřednostňovaly malé a střední podniky, zajistil, aby zapojení těchto podniků bylo významné.

⁶⁸ Směnný kurz 25 Kč/EUR.

Významnost: důležité

Odpovědný subjekt: ŘO

Lhůta pro provedení: 3 měsíce

Postoj členského státu:

Poznámka: číslování bodů níže odpovídá číslování v odpovědi českých orgánů.

[409] Primárním cílem zavedení kritéria „*Velikost subjektu žadatele a partnera*“ ve výzvě č. 43 bylo zvýhodnění projektů s vyšší potřebností, tedy projektů, v nichž jsou zapojeny malé a střední podniky.

[410] Podle pravidel OP Zaměstnanost v případě projektů s jednotkovými náklady zaměřených na další profesní vzdělávání je partnerství možné. Dále platí, že ŘO může v příslušné výzvě k předkládání žádostí o podporu omezit počet partnerů, anebo partnerství neumožnit vůbec.

[411] Minimální výše rozpočtu byla ve výzvě č. 43 stanovena na 500 000 Kč, a to zejména s ohledem na zajištění efektivní administrace výzvy s velkou alokací prostředků. Tento limit však mohl představovat bariéru zejména pro malé a střední podniky, protože realizovat vzdělání v takovém rozsahu by pro malý/střední podnik mnohdy nebylo možné. ŘO se proto rozhodl ve výzvě partnerství umožnit. Smyslem tohoto opatření bylo zpřístupnit podporu z OP Zaměstnanost většímu počtu malých a středních podniků na principu partnerství s finančním příspěvkem, případně bez finančního příspěvku.

[412] Na základě auditního zjištění č. 5 z auditní mise č. EMPG314CZ0215 v téže věci u této výzvy se ŘO v reakci na doporučení Komise zavázal v navazující výzvě č. 97 kritérium „*Velikost subjektu žadatele a partnera*“ vypustit, jak je uvedeno v odpovědi ŘO.

[413] Ve zjištění č. 22 Komise rozporuje i tento postup ŘO s tím, že touto úpravou kritérií bylo odstraněno žádoucí zvýhodnění malých a středních podniků. K tomu ŘO uvádí, že zvýhodnění malých a středních podniků je ve výzvě č. 97 zakomponováno do nového kritéria potřebnosti projektu „*Podíl účastníků na počtu pracovníků*“, kde žadatelé dostávají více bodů, pokud vzdělávané osoby představují větší podíl z celkového počtu pracovníků subjektů žadatele a partnerů. S ohledem na max. výši dotace (10 mil. Kč) je zřejmé, že na nejvyšší počet bodů v tomto kritériu mohou dosáhnout pouze malé a střední podniky. Z pohledu ŘO bylo neméně podstatné podpořit vzdělávání pracovníků ve strukturálně postižených regionech, které se potýkají s vyšší mírou nezaměstnanosti. Další profesní vzdělávání zaměstnanců v těchto regionech je velmi důležité, protože zde existuje vyšší míra rizika propouštění z důvodu strukturálních změn a rozvoj znalostí a kompetencí, především těch přenositelných, zvyšuje uplatnitelnost zaměstnanců na trhu práce i v budoucnosti. Proto byli při hodnocení žádostí bodově zvýhodněni žadatelé z Karlovarského, Ústeckého a Moravskoslezského kraje, které jsou podporovány v rámci programu RE:START.

[414] K doporučení uvádíme, že další výzvy na podnikové vzdělávání zaměstnanců již z OP Zaměstnanost nejsou plánovány, a proto je toto doporučení pro OP Zaměstnanost již nerelevantní. Nicméně ŘO zváží uvedení doporučení Komise do praxe při nastavování výzev v navazujícím operačním programu v programovém období 2021–2027.

S ohledem k výše uvedenému žádáme o uzavření zjištění, neboť náprava již byla přijata, respektive nové opatření není ve stávajícím programovém období relevantní.

Závěr útvarů Komise:

Zjištění je **zachováno** a dále vysvětleno.

Zaprvé, jak bylo již uvedeno v závěrečné zprávě o auditu č. EMPG314CZ0215, útvary Komise nezpochybnují dobrý úmysl ŘO zpřístupnit výzvu k předkládání projektů č. 43 co největšímu počtu malých a středních podniků. Na druhé straně je zřejmé, že v několika případech byl tento záměr velkými podniky v pozici žadatelů zneužit.

Zadruhé, pokud jde o nový přístup k výzvě k předkládání projektů č. 97 zvýhodňovat malé a střední podniky, odpověď českých orgánů je nekonzistentní. České orgány na jedné straně uvádějí, že již projekt o rozpočtu 500 000 Kč dle výzvy k předkládání projektů č. 43 může pro malé a střední podniky představovat bariéru. Na druhé straně české orgány uvádějí, že cílem nového kritéria výběru ve výzvě k předkládání projektů č. 97 „*Podíl účastníků na počtu pracovníků*“ bylo zvýhodnit malé a střední podniky (je-li tento podíl 63 % nebo vyšší, přidělí se maximální počet bodů, tj. 25). České orgány však na podporu tohoto tvrzení nepředložily žádné podpůrné informace, přestože hodnocení výzvy k předkládání projektů č. 97 je již dokončeno. Dále je nutné uvést, že u projektu s rozpočtem 500 000 Kč (který podle českých orgánů samotný již může představovat pro malé a střední podniky bariéru) lze podpořit nejvýše 20 účastníků (vzhledem k průměrným nákladům 25 000 Kč na jednoho účastníka, což je podle ŘO nejefektivnější poměr). To by znamenalo, že v případě malého podniku o 50 pracovnících lze podpořit pouze 40 % zaměstnanců (tj. přidělit 16 z 25 bodů), nebo v případě středního podniku o 250 pracovnících pouze 8 % zaměstnanců (tj. přidělit 3,2 z 25 bodů). To nesevřídčí o podpoře zvýhodňování malých a středních podniků. Útvary Komise proto mají pochyby, zda byly prostřednictvím tohoto kritéria malé a střední podniky vskutku zvýhodněny.

Konečně, z informací sdělovacích prostředků⁶⁹ útvary Komise vyrozuměly, že partnerská společnost [redacted] o svém zapojení do dotčeného projektu nevěděla. Tím se jen podporuje podezření útvarů Komise, že byli tito „*projektoví partneři*“ využíváni jako „bílí koně“, aby mohly velké společnosti během procesu výběru získat vyšší počet bodů, ale při realizaci projektu nehráli žádnou roli. Útvary Komise byly informovány, že v návaznosti na výše uvedené informace sdělovacích prostředků požádal ŘO o policejní vyšetřování tohoto případu. Jak však útvary Komise vyrozuměly, policie toto vyšetřování uzavřela⁷⁰.

Doporučení proto zůstává **otevřené**, dokud ŘO útvarům Komise neposkytne:

- a) analýzu výzvy k předkládání projektů č. 97 a dopadu kritéria „*Podíl účastníků na počtu pracovníků*“ na výběr malých a středních podniků;
- b) odůvodnění policie, proč bylo šetření týkající se projektu č. CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0004636 ukončeno, a
- c) vysvětlení ŘO, jakým způsobem během řídicích kontrol ověřuje reálné zapojení projektových partnerů do projektů, kterým byla poskytnuta dotace, a jak bude ŘO postupovat v případě menšího zapojení oproti projektové žádosti.

⁶⁹ <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/agrofert-ctel-dotaci-pro-male-firmy-pres-vesnickeho-zamecnika-ten-o-nicem-nevedel-40285370> a <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/dokumenty-k-babisove-dotaci-chemicka-zadala-o-penize-na-skoleni-zamestnancu-zadni-ale-nebyli-75686>

⁷⁰ <https://domaci.ihned.cz/c1-66671260-policie-nenasla-duvody-k-zahajeni-rizeni-proti-synthesii-trestni-oznameni-ministerstva-prace-a-socialnich-veci-ulozila-jako-vyrizene>

Významnost: důležité

Odpovědný subjekt: ŘO

Lhůta pro provedení: 3 měsíce

6. ZÁVĚRY AUDITU A VÝROK AUDITORA

Cíle auditu

Cíle auditu byly následující:

1. cíl auditu

v souvislosti s dotacemi, které byly poskytnuty společností ze skupiny AGROFERT v období od června 2011 do července 2018, získat přiměřenou jistotu, že řídicí a kontrolní systémy vztahující se na výše uvedené programy před vstupem v platnost finančního nařízení z roku 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, byly ve vztahu k přidělování finančních prostředků EU v souladu s právním rámcem a fungovaly účinně, a to od schválení programů až po fázi provádění, se zaměřením zejména na opatření proti střetu zájmů;

2. cíl auditu

prostřednictvím přezkumu reprezentativního vzorku operací ověřit, zda řídicí a kontrolní systémy fungovaly účinně, pokud jde o KP 2 – Vhodný výběr operací, jak je vymezeno v nařízeních vztahujících se na programová období 2007–2013 a 2014–2020⁷¹;

3. cíl auditu

prostřednictvím přezkumu reprezentativního vzorku operací ověřit, zda řídicí a kontrolní systémy fungovaly účinně, pokud jde o KP 4 – Adekvátní řídicí kontroly, jak je vymezeno v nařízeních vztahujících se na programová období 2007–2013 a 2014–2020⁷²;

4. cíl auditu

určit, zda existují důkazy o střetu zájmů v postupu přidělování finančních prostředků EU na programy nebo do odvětví, které mohly zvýhodnit projekty předložené společnostmi ze skupiny AGROFERT, a

5. cíl auditu

určit a posoudit změny ve strukturách, personálním zajištění a postupu práce příslušných vnitrostátních orgánů včetně výběrových komisí, které mohly ovlivnit postupy přidělování dotací nebo vnitrostátní kontroly a audity.

Vyjádření členského státu ke kapitole 6 návrhu auditní zprávy

[415] Na základě zjištění uvedených v kap. 5 nelze vyvodit závěry uvedené na str. 59 a 60 české verze návrhu auditní zprávy za jednotlivé operační programy. Každý operační program měl nebo má svůj vlastní řídicí a kontrolní systém a nelze na základě provedených zjištění konstatovat, že nalezené chyby v rámci jednoho operačního programu by se mohly vyskytnout i v rámci jiného operačního programu, a zejména mezi jednotlivými programovými obdobími. I sama Komise odlišuje jednotlivé programy, a to nejen dle fondů financování. Navzdory tomu chybovost (dle zaslaného návrhu ve výši 18.48 %) uvádí jen jednu (společnou) pro všechny programy, což je v rozporu nejen s faktickým stavem, ale i pravidly pro výpočet chybovosti. Takový závěr nezohledňuje zásadu přiměřenosti, korekce neodpovídá míře v návrhu zprávy identifikovaných nedostatků ve vztahu k celkové alokaci

⁷¹ Články 58–60 nařízení (ES) č. 1083/2006 (v programovém období 2007–2013) a články 72–74 a 123–125 nařízení (EU) č. 1303/2013 (v programovém období 2014–2020).

Viz poznámka pod čarou 71.

jednotlivých operačních programů. I pokud bychom připustili, že toto konstatování nemá žádný dopad a je pouze orientační, trváme na tom, že je v rozporu se všemi zásadami a v kontextu (návrhu) zprávy bezvýznamné, zavádějící a tím naprosto nerelevantní a jeho uvedení nepodložené a bezdůvodné.

[416] V souladu s výše uvedenými připomínkami k jednotlivým zjištěním jak systémového charakteru, tak i individuálního charakteru s finančním dopadem, vyplývá, že s finančním dopadem může být maximálně v rozsahu (viz argumentace k časové působnosti ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů) 1 projekt za OP PIK (viz zjištění č. 1), 1 projekt za OPPI (viz zjištění č. 19) a 8 projektů za OP PIK (viz zjištění č. 12, 15, 17, 18 a 19), přičemž i vůči těmto zjištěním jsou předložena nesouhlasná stanoviska a jsou rozporována.

[417] Při vyhodnocení těchto výsledků nelze souhlasit s vyhodnocením jednotlivých cílů auditu a klíčových požadavků za jednotlivé OP, a to zejména z následujících důvodů:

- a) za OP ŽP (programové období 2007–2013) nebylo identifikováno žádné zjištění, které by vedlo k nesrovnalosti (finanční opravě), a to jak systémového charakteru nebo náhodného charakteru na vybraném vzorku. Bylo auditováno 13 projektů z populace 52 projektů, což je dostatečný počet pro ujištění, že řídicí a kontrolní systém fungoval a nevedl k nesrovnalostem. Z tohoto důvodu nelze souhlasit s vyhodnocením cíle 1, 2 (KP 2), 3 (KP 4) a cíle 4 v kategorii 3 (viz str. 61 české verze návrhu auditní zprávy), adekvátní hodnocení dle zaslaných výsledků auditu by odpovídalo hodnocení v kategorii 1. Za cíl 4 není v zaslaném zjištění popsáno žádné zjištění. V této souvislosti nelze souhlasit ani s požadavkem Komise pro uplatnění finanční opravy ve výši 18,48 %, jelikož v daném vzorku za tento program nebyly identifikovány žádné nedostatky a nedostatky byly identifikovány u jiných programů, které mají jiný řídicí a kontrolní systém. Zde je určitá nekonzistentnost hodnocení ve srovnání s hodnocením za ESF, kde za operační programy, kde nebylo identifikováno zjištění, nedošlo k hodnocení cíle 1 a 2, na rozdíl od hodnocení za tento program.
- b) za OP ŽP (programové období 2014–2020) nebylo identifikováno žádné zjištění, které by vedlo k nesrovnalosti (finanční opravě), a to jak systémového charakteru nebo náhodného charakteru na vybraném vzorku. Byly auditovány 2 projekty z populace 2 projektů (tj. 100% vzorek), což je dostatečné pro úplné ujištění, že řídicí a kontrolní systém fungoval a nevedl k nesrovnalostem (na oba projekty nelze vztáhnout § 4c zákona o střetu zájmů s ohledem na to, že pan Babiš v době poskytnutí dotace nebyl členem vlády). Z tohoto důvodu nelze souhlasit s vyhodnocením cíle 1 a 4 v kategorii 3 (viz str. 61 české verze návrhu auditní zprávy) a s vyhodnocením cíle 2 (KP 2) a 3 (KP 4) v kategorii 2, adekvátní hodnocení dle zaslaných výsledků auditu by odpovídalo hodnocení v kategorii 1. V této souvislosti nelze souhlasit ani s požadavkem Komise pro uplatnění finanční opravy ve výši 18,48 %, jelikož v daném vzorku za tento program nebyly identifikovány žádné nedostatky a nedostatky byly identifikovány u jiných programů, které mají jiný řídicí a kontrolní systém, resp. vzorek byl 100 %.
- c) za OP PI (programové období 2007–2013) bylo identifikováno 1 zjištění, které by mohlo vést k nesrovnalosti (finanční opravě), a to náhodného charakteru na vybraném vzorku. Bylo auditováno 11 projektů z populace 22 projektů, což je dostatečný počet pro ujištění, že řídicí a kontrolní systém fungoval a nevedl k systémovým nesrovnalostem, ale jen k jedné náhodné chybě. Z tohoto důvodu nelze souhlasit s vyhodnocením cíle 1, 2 (KP 2), 3 (KP 4) a cíle 4 v kategorii 3 (viz str. 61 české verze návrhu auditní zprávy), adekvátní hodnocení dle zaslaných výsledků auditu by odpovídalo hodnocení v kategorii 1. Za cíl 4 není ani v zaslaném zjištění popsáno

žádné zjištění. V této souvislosti nelze souhlasit ani s požadavkem Komise pro uplatnění finanční opravy ve výši 18,48 %, jelikož v daném vzorku za tento program nebyly identifikovány žádné systémové nedostatky, jen jedna náhodná chyba, ze které nelze vyvodit závěr, že by mohla mít dopad na další populaci, a další nedostatky byly identifikovány u jiných programů, které mají jiný řídicí a kontrolní systém. Zde je určitá nekonzistentnost hodnocení ve srovnání s hodnocením za ESF, kde za operační programy, kde nebylo identifikováno zjištění, nedošlo k hodnocení cíle 1 a 2, na rozdíl od hodnocení za tento program.

- d) za OP PIK (programové období 2014–2020) upozorňujeme, že všechny projekty, které byly v rámci tohoto auditu podrobeny ověřování, spadají do období 2014–2017, kde byly na základě provedených auditů systému AO v letech 2017 a 2018 konstatovány závažné nedostatky, vedoucí k hodnocení KP 2 a KP 4 v kategorii 2 a 3, a v rámci předložení výročních kontrolních zpráv za účetní roky 1. července 2016–30. června 2017 a 1. července 2017–30. června 2018 a souvisejících výroků auditora byly identifikovány závažné nedostatky opět v hodnocení KP 2 a KP 4, což vedlo k výroku s výhradou a přijetí dodatečné extrapolované finanční opravy pro snížení zbytkového rizika na hodnotu 2 %. Uplatnění další finanční opravy by představovalo duplicitní „sankci“ pro daný operační program, přičemž je nutné zdůraznit, že žádný projekt, u kterého auditori Komise konstatovali nedostatky, nebyl zahrnut ve finální účetní závěrce OPPIK schválené Komisí.

[418] Na základě výše uvedeného rovněž nelze souhlasit s auditním výrokem s výhradou s významným dopadem, který není podložen adekvátními zjištěními, a zároveň je potřeba dát jednotlivé výroky za jednotlivé operační programy, kdy za OP ŽP (2007–2013), OP ŽP (2014–2020) a OP PI (2007–2013) nejsou výroky ani podloženy zjištěními s finančním dopadem nebo přijetím opatření k nápravě k těmto programům.

[419] Za OP PIK dochází jen k zopakování auditního výroku vysloveného AO za předešlé roky.

[420] V neposlední řadě není jasné, jakým způsobem auditori Komise postupovali při vyhodnocení jednotlivých cílů auditů, zejména č. 2 a 3 (hodnocení KP 2 a KP 4). Dle kap. 4 Přístup byla auditory Komise použita metodologie Pokyny pro Komisi a členské státy ke společné metodice pro hodnocení systémů řízení a kontroly v členských státech, avšak samotné hodnocení tomuto neodpovídá:

- a) nejsou vyhodnocena jednotlivá hodnotící kritéria u jednotlivých klíčových požadavků;
- b) do hodnocení KP 2 byly dle zjištění popsanych v zaslaném návrhu zprávy vtěleny i faktory, které nejsou ve výše uvedeném Pokynu – naplnění finančního nařízení a národního zákona o střetu zájmů. I když tyto právní předpisy mohou mít vliv na výběr jednotlivých operací (projektů), tak s ohledem na jednotné posuzování řídicích a kontrolních systémů všech operačních programů nebyly zařazeny do tohoto hodnocení.

[421] V návrhu zprávy je uvedena výše 18,48 % projektované náhodné chybovosti, tato hodnota je nepodložená a nepřezkoumatelná, jelikož není jasné, jak byla vypočtena.

[422] Požadujeme přepracovat uváděné závěry ve smyslu výše uvedeného, zejména hodnocení kategorií za jednotlivé cíle auditů dle konečných zjištění po vyhodnocení této reakce, vyhodnotit každý operační program a jeho chybovost samostatně, doložit výpočet projektované náhodné chybovosti a provést její přepočty. V neposlední řadě při výroku auditorů Komise zohlednit výsledky fungování řídicího a kontrolního systému při hodnocení OP PIK na základě předložených Výročních kontrolních zpráv a Výroku auditora za poslední

dvě účetní období. Zároveň požadujeme od auditorů Komise doplnění, z jakých částek byla uvedena chybovost vypočtena. Z dokumentů uvedených v návrhu zprávy lze konstatovat, že výpočet chybovosti je založen na částkách uváděných v právních aktech jednotlivých projektů, resp. příslušný podíl financovaný z fondu EU (EFRR, FS), ale výpočet chybovosti má být založen na částkách vykázaných Komisí, potažmo zanesených ve schválených účetních závěrkách (pro programové období 2014–2020). Na základě toho požadujeme provést přepočet případné chybovosti jen na základě částek vykázaných Komisí, potažmo zanesených ve schválených účetních závěrkách (pro programové období 2014–2020).

Vyjádření ke kapitole 6 Závěry auditu a výrok auditora, část 6.2.1 Fondy EFRR/FS – hodnocení klíčového požadavku 16 (adekvátní auditu operací)

[423] Zde nelze souhlasit s vyhodnocením auditorů Komise, že daný klíčový požadavek by měl být hodnocen v kategorii 2, jelikož toto hodnocení není opřeno o žádné argumenty natož zjištění uváděné v tomto návrhu, resp. nebyl shledán žádný nedostatek v činnosti AO. Z tohoto důvodu se důrazně ohrazujeme vůči nepodloženému a věcně nesprávnému hodnocení v kategorii 2. V této souvislosti uvádíme, že pouze 1 projekt (OP ŽP – 2014–2020) z populace 101 projektů, které byly předmětem auditu Komise, byl předmětem auditu operace, přičemž AO se případným střetem zájmů zabýval (jak bylo i v průběhu auditu doloženo auditorům Komise) a neshledal žádná zjištění. Na druhou stranu AO jak v rámci auditů operací, tak i auditu systému (který nebyl předmětem tohoto auditu) došel ke stejným závěrům (hodnocení) řídicího a kontrolního systému za OP PIK, což představuje adekvátní výkon auditní činnosti vykonávané ze strany AO, tj. relevantní a věcně podložené je hodnocení v kategorii 1.

Požadujeme přehodnocení posouzení vyhodnocené kategorie, a to na kategorii 1.

Vyjádření ke kapitole 6 Závěry auditu a výrok auditora, část 6.2.1 Fondy EFRR/FS, A. Řada náhodných chyb zjištěných ve vzorku auditovaných operací poukazuje na závažné nedostatky ve fungování řídicích a kontrolních systémů

[424] Mezi náhodnými chybami zjištěnými v rámci vzorku operací není ani jeden projekt OP ŽP 2007–2013 a OP ŽP 2014–2020, z tohoto důvodu nesouhlasíme s aplikací extrapolované opravy na zmíněné operační programy. Seznam náhodných chyb (Annex IIa) se netýká OP ŽP. Údajná vysoká chybovost projektů OP PIK/OP PP by se neměla aplikovat na projekty OP ŽP. Zároveň nelze souhlasit s konstatováním, že vysoká míra chybovosti spolu s četností a povahou zjištěných chyb poukazuje na existenci závažných nedostatků ve fungování řídicího a kontrolního systému OP ŽP 2007–2013 / 2014–2020 a na základě toho ŘKS u OP ŽP hodnotit v kategorii 3. I vzhledem k tomu, že samotní auditori uvádějí, že minimálně OP ŽP 2007–2013 tímto není dotčeno. Navrhovaná finanční oprava ve výši 18,48 % nemůže být proto aplikována uvedeným způsobem.

[425] Navíc pro OP ŽP 2014–2020 jsou v řešení prozkoumávaného potenciálního střetu zájmů členem vlády vs. příjemce dotace pouze u 2 projektů OP ŽP (1 navíc původně v seznamu náhradníků), proto i z tohoto důvodu není jasná kategorizace ŘKS hodnotou 3.

[426] Nadto auditní činnost AO není z pozice auditorů Komise rozporována, proto pak je nutné auditory Komise vzít v potaz i závěry z VKZ OP ŽP 2014–2020 a vydaných Stanovisek o funkčnosti ŘKS OP ŽP 2014–2020 a je tedy nutné brát v potaz, že ŘKS nebyl pro OP ŽP 2014–2020 národními auditory označen v kategorii 3.

[427] Mimo to žádné výdaje projektů ze vzorku za programové období 2014–2020, u nichž je požadována finanční oprava, doposud nebyly finálně deklarovány členským státem jako způsobilé v rámci účtů. S výjimkou jedné žádosti o platbu v rámci OP ŽP 2014–2020 v hodnotě 6,6 mil. Kč (0,25 mil. EUR) v EU podílu byly dotčené výdaje buď dočasně

vyjmuty v rámci účetní závěrky za účetní rok 2017/2018 dle čl. 137 (2) obecného nařízení, nebo nebyly zahrnuty do žádosti o platbu do Komise. V případě výdaje vynaloženého v rámci OPŽP se s ohledem na 10% zádržné uplatňované ze strany Komise při proplácení žádosti o platbu lze navíc domnívat, že žádné výdaje dotčené zjištěními doposud nebyly z rozpočtu EU proplaceny. Případné finanční opravy ze strany členského státu v návaznosti na konečné závěry z auditu tak mohou být provedeny pouze tak, že dotčené výdaje nebudou ze strany členského státu deklarované v rámci výkazu výdajů. V rámci neauditované části populace se dále vyskytuje projekt „Centrum výroby chemických specialit“, jehož výdaje ve výši 2,6 mil. Kč (0,1 mil. EUR) v EU podílu jsou jako jediné uzavřeny v účetní závěrce za účetní rok 2016/2017. Jedná se o jediné výdaje, na které může být aplikována extrapolovaná finanční oprava, u zbylých projektů z populace je možné finanční opravu aplikovat až při jejich vykazání Komisi.

Žádáme o úpravu textu a doplnění kalkulace extrapolované finanční opravy ve výši 18,48 %.

Vyjádření ke kapitole 6 Závěry auditu a výrok auditora, část 6.2.1 Fondy EFRR/FS, B. Systémové chyby související s porušením pravidel u střetu zájmů

[428] Jak je uvedeno auditory Komise pro kontrolní činnost před 9. února 2017 neexistovala pro ŘO/ZS dostatečná právní opora k odmítnutí podaných žádostí u subjektů, ve kterých měl vliv veřejný funkcionář. V dané věci je pak i finanční nařízení EU plně aplikovatelné až od jeho novelizace, která nabyla účinnosti dne 2. srpna 2018.

[429] Co se týká období po 9. února 2017, byl v době vyhodnocení plnění povinnosti platné legislativy shledán soulad s národní legislativou, a proto byl vydán právní akt o poskytnutí podpory u projektů OPŽP žadatelů WOTAN FOREST a NAVOS, zaměřených na ochranu životního prostředí v oblasti ochrany ovzduší a likvidace ekologické zátěže, což je ve shodě i s cíli podpor prostředků ESIF a zájmů občanů EU.

Vyjádření ke kapitole 6 Závěry auditu a výrok auditora, část 6.2.1 Fondy EFRR/FS, C. Požadované opravy celkem

[430] Vzhledem k tomu, že u programů za programové období 2007–2013 již došlo k odeslání závěrečné žádosti o platbu do Komise ze strany členského státu, lze případné finanční opravy v návaznosti na konečné závěry z auditu provést pouze ze strany Komise v rámci dokončování procesu uzavírání programů. Auditři Komise požadují uplatnit finanční opravu 18,48 % na všechny operace za 4 operační programy napříč programovými obdobími, přičemž nedostatky byly zjištěny jen u 2 operačních programů s odlišným řídicím a kontrolním systémem i odlišným legislativním základem. Zároveň požadují uplatnění 18,48% finanční opravu (viz písm. a) na operace, kde má být uplatněna 100% finanční oprava (viz písm. b), což by znamenalo, že by u některých projektů byla uplatněna vyšší než 100% finanční oprava. Upozorňujeme, že není možné požadovat uplatnění finanční opravy 18,48 % (viz písm. a) na operace, u kterých má být uplatněna 100% individuální finanční oprava (viz písm. b)). V případě finanční opravy ve výši 100 % na operaci již de facto nebudou žádné výdaje deklarované Komisi, a tudíž žádná další finanční oprava nebude moci být na těchto operacích provedena. Domníváme se, že projekty, na něž má být uplatněna 100% individuální finanční oprava za systémové pochybení dle části B2, by měly být vyjmuty z populace, na kterou je aplikována extrapolovaná korekce.

[431] Alternativně auditři Komise žádají o provedení verifikace všech 98 operací, i když jich 36 sami ověřovali a za OP ŽP (2007–2013 a 2014–2020) nebyly zjištěny žádné nedostatky s finančním dopadem, viz připomínky ke zjištění č. 1 (viz zejména argumentace k časové působnosti ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů). Toto je zcela v rozporu s výsledky auditu.

[432] Provedené vyčíslení/vyhodnocení auditorů Komise ve vztahu k rozdílnosti závěrů pro projekty OP ŽP v gesci MŽP a podnikatelských podpor v gesci MPO zejména ve vztahu k časovému hledisku, je neadekvátní.

[433] Uvedené je nutné navíc posoudit i s ohledem na skutečnost, že část nedostatků popisovaných ve zprávě se časově vztahuje k období plošných korekcí, aplikovaných ze strany ČR na výdaje vyplacené příjemcům do 31. prosince 2012, na ne zcela funkční ŘKS čerpání prostředků EU do roku 2012. Dochází tak k aplikaci dvojí sankce zajeden stejný nedostatek.

[434] Současně pokud je auditory Komise hodnocena činnost AO jako neovlivněná ministrem financí a v kategorii 2, a rovněž auditory AO vykonanými audity systému nebyly v případě OP ŽP zjištěny žádné nedostatky v ŘKS týkající se rozkrývání vlastnické struktury a související posuzování střetu zájmů, je proto nutné odmítnout vyhodnocení ŘKS OP ŽP v kategorii 3.

Požadujeme s ohledem na skutečné výsledky auditu, tj. po zapracování této reakce, zcela přeformulovat tuto kapitolu, včetně vypuštění kroků, které by měly být učiněny vnitrostátními orgány v této souvislosti. Zároveň je nutné přehodnotit výrok auditora s ohledem na jednotlivé cíle a programy se zohledněním skutečných zjištění a důkazů.

Vyjádření ke kapitole 6. Závěry auditu a výrok auditora, část 6.2.2 ESF

[435] Za OP Zaměstnanost (programové období 2014–2020) nelze souhlasit se závěrem uváděným v návrhu auditní zprávy. Byl auditován 1 projekt z populace 1 projektu (tj. 100% vzorek), což je dostatečné pro úplné ujištění, že řídicí a kontrolní systém fungoval a nevedl k nesrovnalostem (na daný projekt nelze vztáhnout § 4c zákona o střetu zájmů s ohledem na přechodné ustanovení tohoto zákona). Z tohoto důvodu nelze souhlasit s vyhodnocením cíle 1, 2 a 4 v kategorii 3 (viz str. 64), adekvátní hodnocení dle zaslaných výsledků auditu by odpovídalo hodnocení v kategorii 1. Zároveň je potřeba zdůraznit, že hodnocení vycházející ze zjištění č. 22 se významně liší od finálního vyhodnocení řídicího a kontrolního systému dle auditní mise č. EMPG314CZ0215, kde bylo zjištění č. 22 rovněž identifikováno u téže výzvy, což je nejen nekonzistentní, ale z výše uvedených důvodů i neodůvodněný a věcně nesprávný závěr.

V případě OP LZZ a OP PA pak nebylo identifikováno žádné pochybení, a přesto jsou tyto OP v cíli 4 rovněž zařazeny do kategorie 3.

Z výše uvedených důvodů žádáme o přehodnocení závěrů. Požadujeme s ohledem na skutečné výsledky auditu, tj. po zapracování této reakce, zcela přeformulovat tuto kapitolu, včetně vypuštění kroků, které by měly být učiněny vnitrostátními orgány v této souvislosti.

Zároveň je nutné přehodnotit výrok auditora s ohledem na jednotlivé cíle a programy se zohledněním skutečných zjištění a důkazů.

6.1. ZÁVĚRY AUDITU, VÝROK AUDITORA A NÁPRAVNÁ OPATŘENÍ

6.1.1. FONDY EFRR/FS

V následujících oddílech byly zohledněny připomínky členského státu v bodech 349 až 369, zejména týkající se:

- výpočtu chybovosti,
- její extrapolace na programy v období 2007–2013 a především na OP Životní prostředí,

- argumentů ohledně možné duplicitní opravy v období 2014–2020 a
- závěru ke klíčovému požadavku 16, pokud jde o auditní orgán.

6.1.1.1. VYKONANÁ AUDITNÍ ČINNOST

Na základě vykonané činnosti, jež je vymezena v kapitole 3, provedené na reprezentativním vzorku operací, jejichž příjemci byly společnosti ze skupiny AGROFERT, auditoři vyvodili závěry o řídicích a kontrolních systémech zavedených za účelem předcházení střetu zájmů ve vztahu ke společností skupiny AGROFERT.

Vzorek GŘ REGIO sestával z 36 operací vybraných z 98 operací společností ze skupiny AGROFERT, které byly v období 2012–2018 vybrány pro spolufinancování z EFRR/FS. Díky takto velkému vzorku byl zajištěn široký rozsah pokrývající oba řídicí orgány a obě programová období. Vzorek byl také reprezentativní, pokud jde o jednotlivé čtyři auditované operační programy v obou programových obdobích, takže závěry bylo možné vyvodit diferencovaně pro každý ze čtyř auditovaných operačních programů a zejména pro OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020, kde byla při auditu zjištěna velmi vysoká míra a četnost chyb. Po pečlivém posouzení odpovědi členského státu nyní útvary Komise vyvodily individuální závěry pro každý z auditovaných operačních programů zvláště, jelikož se výsledky auditu OP Životní prostředí a OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost lišily jak ve zjištěné četnosti chyb, tak v míře chyb.

Všech 98 operací bylo posouzeno z hlediska souladu s § 4c zákona o střetu zájmů.

Auditován byl vzorek 36 operací v tomto rozsahu:

Programové období	ŘO	Auditované výdaje vzorku operací (příspěvek EU) v Kč	Hodnota základního souboru pro výběr auditního vzorku (příspěvek EU) v Kč	%	Počet operací ve vzorku	Počet operací v základním souboru	%
2007–2013	MPO	291 344 453,00	416 025 203,00	70 %	11	22	50 %
2007–2013	MŽP	684 273 007,00	799 839 868,45	86 %	13	52	25 %
2014–2020	MPO	243 622 416,18	340 519 464,91	72 %	10	22	45 %
2014–2020	MŽP	86 865 838,30	86 865 838,30	100 %	2	2	100 %
Celkem		1 306 105 714	1 643 250 374,7	79 %	36	98	36 %
		50 624 252 EUR	63 691 875 EUR				

6.1.1.2. AUDITNÍ ANALÝZA

V následujících tabulkách je uveden přehled nesrovnalostí zjištěných auditem podle:

- operačního programu, programového období a KP
- operace, s uvedením typu a četnosti nesrovnalostí.

Přehled nesrovnalostí podle operačního programu, programového období a KP:

	OP Životní prostředí 2007–2013	OP Životní prostředí 2014–2020	OP Podnikání 2007–2013	OP Podnikání 2014–2020	Celkový počet chyb
Auditované operace	13 z 52	2 ze 2	11 z 22	10 z 22	
Neoprávněné operace v důsledku § 4c – střet zájmů (systémový problém v období 2014–2020)	0	0	0	7	7
Neoprávněné operace v důsledku nedostatků při výběru (KP 2) (systémový problém v období 2014–2020)	0	0	1	3 ⁷³	4
Nesrovnalosti nezjištěné při řídicích kontrolách (KP 4)		0	0	6 ⁷⁴	6

⁷³ Z nich 2 jsou zahrnuty mezi 7 operacemi ovlivněnými střetem zájmů.

⁷⁴ Chyby v 6 operacích včetně chyb při výběru, chyb při zadávání zakázek u 5 zakázek v rámci jedné operace a dvojího financování u 2 operací.

Analýza typu a četnosti zjištěných nesrovnalostí:

Příjemce	Číslo projektu	Název projektu	Celkové způsobilé náklady v Kč / EUR	Příspěvek EU v Kč/EUR	Nesrovnalost související s § 4c	KP 2 (nesrovnalost při výběru)	KP 4 nesrovnalost nezjištěná při řídicích kontrolách	Typ nesrovnalosti
OP Podnikání a inovace 2007–2013								
Lovochemie, a.s. 2007–2013 celkem	CZ.1.03/4.1. 00/14.00644	Komplexní projekt inovace výrobních postupů Lovochemie, a.s.	50 000 000 1 937 984	50 000 000 1 937 984		X	X	Nesprávný výběr a nesprávné řídicí kontroly
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020								
Pekárna Zelená louka, a.s.	CZ.01.1.02/0. .0/0.0/15_01 4/0000516	Inovační linka na výrobu toastového chleba PENAM a.s.	400 000 000 15 503 876	100 000 000 3 875 969		X	X	Nesprávný výběr a nesprávné řídicí kontroly
Lovochemie, a.s.	CZ.01.1.02/0. .0/0.0/17_10 9/0011122	Inovace technologie výroby směsi pro přípravu sirmých hnojiv	200 000 000 7 751 938	50 000 000 1 937 984	X	X	X	§ 4c, nesprávný výběr, dvojití financování
Ethanol Energy a.s.	CZ.01.3.10/0. .0/0.0/16_06 1/0011011	Technologie na snížení energetické náročnosti výroby Ethanol Energy a.s.	240 130 679 9 307 391	72 039 203 2 792 217	X	X	X	§ 4c, nesprávný výběr, nesprávné řídicí kontroly (dvojití financování)
Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0. .0/0.0/16_06 1/0011139	Výměna sušárny zrnin Havlíčkův Brod za energeticky úspornější technologii	9 001 538 348 897	2 700 461 104 669	X		X	§ 4c, zadávání zakázek
Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0. .0/0.0/16_06 1/0011143	Výměna sušárny zrnin Choťeboř za energeticky úspornější technologii	9 325 000 361 434	2 797 500 108 430	X		X	§ 4c, zadávání zakázek
Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0. .0/0.0/16_06 1/0011152	Výměna sušárny zrnin CEREA Říkov za energeticky úspornější zařízení	10 061 071 389 964	3 018 321 116 989	X		X	§ 4c, zadávání zakázek
Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0. .0/0.0/16_06 1/0011875	Výměna sušárny zrnin Dobřenice – Syrovátka za energeticky úspornější technologii	8 808 043 341 397	2 642 412 102 419	X		X	§ 4c, zadávání zakázek
Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0. .0/0.0/16_06 1/0011988	Výměna sušárny zrnin Jičín za energeticky úspornější technologii	6 762 953 262 130	2 028 885 78 639	X		X	§ 4c, zadávání zakázek
Celkem 2014–2020			884 089 284 34 267 026	235 226 785 9 117 317				

6.1.1.3. ZÁVĚRY AUDITU TÝKAJÍCÍ SE EFRR/FS

Závěry auditorů jsou uvedeny v následující tabulce (podle operačního programu, programového období a cíle auditu). Uvedeny jsou také důvody pro hodnocení v kategorii 3.

OP Životní prostředí 2007–2013 a OP Životní prostředí 2014–2020

Cíl	Kategorie ⁷⁵	Důvody pro hodnocení v kategorii 3
Cíl 1 (řídící a kontrolní systémy pro zamezení střetu zájmů)	3	Závažné nedostatky v nastavení systému k zamezení střetu zájmů (v období 2007–2013) ve vztahu k § 4 odst. 1 a v nastavení a fungování systému k zamezení střetu zájmů (v období 2014–2020) ve vztahu k § 4 odst. 1 a § 4c českého zákona o střetu zájmů.
Cíl 2 (KP 2)	2	–
Cíl 3 (KP 4)	2	–
Cíl 4 (přidělení finančních prostředků)	2	–
Cíl 5 (změny)	2	–

OP Podnikání a inovace 2007–2013

Cíl	Kategorie ⁷⁵	Důvody pro hodnocení v kategorii 3
Cíl 1 (řídící a kontrolní systémy pro zamezení střetu zájmů)	3	Závažné nedostatky v nastavení systému k zamezení střetu zájmů.
Cíl 2 (KP 2)	2	–
Cíl 3 (KP 4)	2	–
Cíl 4 (přidělení finančních prostředků)	2	–
Cíl 5 (změny)	2	–

⁷⁵ **Kategorie 1. Funguje dobře. Nejsou třeba žádná, nebo jsou třeba pouze malá zlepšení.** Nebyly zjištěny žádné nedostatky, nebo zjištěné nedostatky jsou pouze malé. Tyto nedostatky nemají žádný dopad na fungování posuzovaných klíčových požadavků / orgánů / systému, nebo jejich dopad je zanedbatelný.

Kategorie 2. Funguje, ale jsou třeba určitá zlepšení. Byly zjištěny určité nedostatky. Tyto nedostatky mají mírný dopad na fungování posuzovaných klíčových požadavků / orgánů / systému. Byla formulována doporučení, která má provést auditovaný subjekt.

Kategorie 3. Funguje částečně; jsou třeba zásadní zlepšení. Byly zjištěny závažné nedostatky, které vystavují fondy nesrovnalostem. Dopad na účinné fungování klíčových požadavků / orgánů / systému je významný.

Kategorie 4. V zásadě nefunguje. Byly zjištěny četné závažné a/nebo rozsáhlé nedostatky, které vystavují fondy nesrovnalostem. Dopad na účinné fungování posuzovaných klíčových požadavků / orgánů / systému je významný – posuzované klíčové požadavky / orgány / systém fungují špatně, nebo nefungují vůbec.

OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020

Cíl	Kategorie ⁷⁵	Důvody pro hodnocení v kategorii 3 nebo 4
Cíl 1 (řídící a kontrolní systémy pro zamezení střetu zájmů)	3	Závažné nedostatky v nastavení a fungování systému k zamezení střetu zájmů, jak dokládá 7 porušení § 4c českého zákona o střetu zájmů.
Cíl 2 (KP 2)	3	Závažné nedostatky v systému hodnocení projektových žádostí, jak dokládá nesprávné hodnocení tří operací.
Cíl 3 (KP 4)	4	Vzhledem k vysoké míře chyb (96,7 %) a vysoké četnosti chyb zjištěných v auditovaném vzorku. Dopad na účinné fungování posuzovaných klíčových požadavků / orgánů / systému je významný.
Cíl 4 (přidělení finančních prostředků)	2	–
Cíl 5 (změny)	2	–

Dále, pokud jde o adekvátnost auditů operací (KP 16), ta byla u operací skupiny AGROFERT vybraných v rámci aktuálního auditu posouzena jako kategorie 1 (funguje, žádná zlepšení nejsou třeba). Auditóři Komise nenalezli žádný důkaz o nepřipustném ovlivňování auditního orgánu v období, kdy byl A. Babiš ministrem financí.

Na základě vykonané auditní činnosti lze vyvodit následující závěry:

Audit v oblasti **střetu zájmů** potvrdil, že došlo k porušením:

- v období před 9. únorem 2017: § 4 odst. 1 českého zákona o střetu zájmů,
- v období po 9. únoru 2017: § 4 odst. 1 a § 4c českého zákona o střetu zájmů.

V této souvislosti odkazujeme na závěry zjištění 1.

S ohledem na tyto závěry útvary Komise také dovozují, že:

- **v období před 9. únorem 2017** A. Babiš podnikal a že české orgány nezajistily, aby zavedené řídicí a kontrolní systémy zabránily situacím střetu zájmů. V této souvislosti nebylo doloženo, že by ohledně tohoto nesouladu bylo na vnitrostátní úrovni přijato jakékoli opatření, což představuje další nedostatek v řídicích a kontrolních systémech. Tyto systémy tak nebyly v souladu s čl. 32 odst. 3 finančního nařízení z roku 2012 a s § 4 odst. 1 českého zákona o střetu zájmů.

Útvary Komise si však jsou vědomy, že český zákon o střetu zájmů nezakazoval, aby byly společně, v nichž veřejný funkcionář působil, poskytnuty finanční prostředky z veřejných zdrojů, včetně prostředků EU.

Vzhledem k tomu, že posuzování újmy způsobené rozpočtu EU je ze své podstaty obtížné, Komise tudíž ohledně tohoto porušení vnitrostátních pravidel nebo čl. 32 odst. 3 finančního nařízení z roku 2012 žádné finanční opravy nenavrhuje.

- **v období po 9. únoru 2017** Komise zjistila, že z 22 auditovaných operací z OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020 bylo 7 operací neoprávněných, pokud jde o soulad s § 4c zákona o střetu zájmů.

Útvary Komise dospěly k závěru, že v tomto období – kromě toho, že české orgány i nadále nedodržovaly čl. 32 odst. 3 finančního nařízení z roku 2012 a § 4 odst. 1 českého zákona o střetu zájmů – 7 dotací poskytnutých po uvedeném datu společnostem ze skupiny AGROFERT bylo v rozporu s § 4c zákona o střetu zájmů, a proto jsou tyto dotace neoprávněné.

Kromě toho a nezávisle na otázce střetu zájmů byly při auditu zjištěny individuální chyby, které dokládají existenci závažných nedostatků ve fungování řídicího a kontrolního systému OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020.

Při **kontrolním testování** provedeném během auditu:

- byla v auditním vzorku (na základě výše dotace a bez 7 neoprávněných operací vzhledem k nesouladu s § 4c) z OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020 stanovena 96,7% míra chyb (chyby ve vzorku 243 622 416 Kč ve výši 235 226 785 Kč, neboli chyby ve vzorku 9,44 mil. EUR ve výši 9,11 mil EUR). Byla také zjištěna vysoká četnost chyb (9 chyb ve vzorku 10 auditovaných operací),
- byly zjištěny závažné nedostatky ve fungování řídicího a kontrolního systému ve vztahu k výběru operací (KP 2) a v rozsahu řídicích kontrol (KP 4) u OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020, pokud jde o AGROFERT,
- u OP Životní prostředí v programových obdobích 2007–2013 a 2014–2020 nebyly žádné takové chyby v auditované populaci ani nedostatky v řídicím a kontrolním systému u KP 2 a KP 4 zjištěny.

6.1.1.4. VÝROK AUDITORA K EFRR/FS

OP Životní prostředí 2007–2013, OP Životní prostředí 2014–2020, OP Podnikání a inovace 2007–2013 a OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020

Výrok s výhradou: Podle našeho názoru na základě vykonané auditní činnosti, jež je vymezena v kapitole 3 této zprávy, získali auditoři přiměřenou jistotu, že pokud jde o výše uvedené auditní cíle 1 až 5, řídicí a kontrolní systémy zavedené na úrovni auditovaných subjektů, včetně auditního orgánu (viz oddíl 3 této zprávy), fungují účinně. Výjimkou jsou:

- 1. cíl auditu pro programové období 2007–2013 a 2014–2020 pro všechny řídicí orgány a zprostředkující subjekty v rámci OP Životní prostředí 2007–2013, OP Životní prostředí 2014–2020 a OP Podnikání a inovace 2007–2013, kde byly zjištěny závažné nedostatky v nastavení systému k zamezení střetu zájmů (v období 2007–2013) a v nastavení a fungování systému k zamezení střetu zájmů (v období 2014–2020) ve vztahu k § 4c českého zákona o střetu zájmů,
- 2. cíl auditu pro programové období 2014–2020 pro řídicí orgán a zprostředkující subjekty v rámci OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020, kde byly zjištěny závažné nedostatky v systému hodnocení projektových žádostí,

u nichž je výhrada významná (systémy fungují částečně, jsou třeba zásadní zlepšení – kategorie 3).

OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020

Záporný výrok: Podle našeho názoru z vykonané auditní činnosti, jež je vymezena v kapitole 3 této zprávy, vyplývá, že zavedený řídicí a kontrolní systém účinně nefunguje.

Tento záporný výrok se zakládá na těchto aspektech:

- závažné nedostatky zjištěné ve fungování řídicího a kontrolního systému u KP 4 (Adekvátní řídicí kontroly) ve vztahu k operacím uděleným společností skupiny AGROFERT, jak dokládá:
 - 96,7% míra chyb ve vzorku auditovaných operací,
 - vysoká četnost těchto chyb (9 chyb ve vzorku 10 auditovaných operací),
 - skutečnost, že při řídicích kontrolách nebyly tyto chyby zjištěny.

Výše uvedené výroky jsou založeny na důkazech, které byly shromážděny v rámci auditu Komise ve výše vymezeném rozsahu.

6.1.1.5. NÁPRAVNÁ OPATŘENÍ TÝKAJÍCÍ SE EFRR/FS

Vnitrostátní orgány se žádají, aby provedly tato nápravná opatření:

- Pro programové období 2007–2013: aby uplatnily individuální finanční opravu u jedné zjištěné neoprávněné operace z OP Podnikání a inovace 2007–2013. Výše příspěvku EU na tuto operaci byla 50 000 000 Kč.
- Pro programové období 2014–2020:
 - Řídicí orgán OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020 se žádá o zrušení příspěvku z veřejných zdrojů na 8 neoprávněných operací zjištěných při auditu.

Podrobnosti o těchto opravách / zrušeních příspěvků z veřejných zdrojů viz příloha II.

Díky preventivním opatřením, která si ve věci střetu zájmů vyžádala Komise a která vnitrostátní orgány provedly, nejsou požadovány žádné finanční opravy u 8 neoprávněných operací zjištěných v programovém období 2014–2020, protože buď:

- Komisi dosud nebyly vykázány žádné výdaje, pokud jde o tyto operace, nebo
- certifikační orgán všechny dříve vykázané výdaje týkající se 4 z těchto operací řádně vyjmul z účetní závěrky za období 2017/2018 v souladu s čl. 137 odst. 2 nařízení o společných ustanoveních (tj. z důvodu probíhajícího hodnocení legality a správnosti). V této souvislosti žádáme řídicí orgán OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020, aby potvrdil, že dotčené výdaje nebudou Komisi znovu vykázány.
- Vzhledem k trvajícimu porušování § 4 odst. 1 a § 4c českého zákona o střetu zájmů se vnitrostátní orgány žádají, aby:
 - provedly nezbytná zlepšení řídicích a kontrolních systémů tak, aby byl zajištěn soulad s čl. 59 odst. 1 a 4 ve spojení s čl. 32 odst. 3 písm. c) finančního nařízení z roku 2012 a s čl. 63 odst. 1 a 4 ve spojení s čl. 36 odst. 3 finančního nařízení z roku 2018, včetně souvisejících řídicích kontrol,
 - ověřily všechny poskytnuté dotace z auditovaných operačních programů v období 2014–2020 (tj. OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost a OP Životní prostředí), u nichž byla žádost o dotaci podána dne 9. února

2017 nebo po tomto datu, za účelem ujištění, že byly poskytnuty v souladu s § 4c zákona o střetu zájmů, pokud jde o situace možného střetu zájmů, kterými mohly být ovlivněny dotace poskytnuté kterémukoli příjemci. U všech neoprávněných operací zjištěných tímto ověřením by měly být uplatněny finanční opravy a zrušení souvisejícího příspěvku z veřejných zdrojů,

- oznámit veškerá opatření, která byla přijata nebo jejichž přijetí bylo navrženo v důsledku toho, že A. Babiš nejednal v souladu s těmito ustanoveními.

Útvary Komise upozorňují vnitrostátní orgány, že je nezbytné konzistentně uplatňovat platné právní předpisy rovněž na ostatní operační programy v období 2014–2020 a společnosti, které jsou příjemci dotací, s ohledem na zjištěná porušení § 4 odst. 1 a § 4c ve vztahu ke skupině AGROFERT nebo v jakékoli jiné podobné situaci.

- U OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020 je nutné zkvalitnit proces výběru projektů, aby byly vybírány projekty, které splní jak binární výběrová kritéria, tak minimální hranici počtu bodů, a mimo jiné aby hodnotitelé měli dostatečné odborné znalosti.
- U OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020 se řídicí orgán vzhledem k vysoké míře chyb ve vzorku (96,7 %) a vysoké četnosti chyb zjištěných při aktuálním auditu žádá, aby znovu ověřil 12 operací ze zbývající části populace 22 operací udělených skupině AGROFERT, u nichž útvary Komise neprovedly audit, a to zejména ve vztahu k typům nesrovnalostí zjištěných v rámci aktuálního auditu (výběr operací provedený v rozporu s pravidly, dvojí financování, zadávání zakázek v rozporu s pravidly). AO by měl výsledek opětovných ověřením, která řídicí orgán provede, potvrdit.

6.1.2. ESF

V následujících oddílech byly zohledněny připomínky členského státu v bodě 435, zejména týkající se:

- závěrů k cílům 1, 2 a 4,
- závěru k OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Praha – Adaptabilita.

Pokud jde o argument, že závěr aktuálního auditu není v souladu se závěry auditu č. EMPG314CZ0215, útvary Komise zdůrazňují, že během auditu č. EMPG314CZ0215 (*včasný preventivní audit systému*) byl proveden audit těchto projektů v rámci výzvy k předkládání projektů č. 16_043:

- 1) CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0005259
- 2) CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0004438
- 3) CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0004501
- 4) CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0005498
- 5) CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0005230
- 6) CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0005101

- 7) CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0004152
- 8) CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0004449
- 9) CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0005530.

Jak je ukázáno výše, nebyl ve vzorku u auditu č. EMPG314CZ0215 přítomen žádný projekt příjemce Synthesia, a.s., (CZ.03.1.52/0.0/0.0/16_043/0004636). Auditóři Komise tudíž během auditu č. EMPG314CZ0215 nemohli zjistit, že projekt realizovaný příjemcem Synthesia, a.s., porušuje § 4 odst. 1 zákona o střetu zájmů. Navíc, jak je jasně specifikováno v závěrečné zprávě o auditu č. EMPG314CZ0215, závěry auditu a výrok auditora byly vydány na základě vykonané činnosti v určitém časovém okamžiku, a aniž jsou dotčeny další auditní činnosti útvarů Komise. Z tohoto důvodu se závěry auditu a výrok auditora z auditu č. EMPG314CZ0215 a z auditu č. REGC414CZ0133 liší.

6.1.2.1. VYKONANÁ AUDITNÍ ČINNOST

Na základě vykonané činnosti, jež je vymezena v kapitole 3 této zprávy, a aniž jsou dotčeny další auditní činnosti útvarů Komise, auditóři vyvodili závěry ohledně operací, jejichž příjemci byly společnosti ze skupiny AGROFERT.

U podpory v působnosti GRĚ EMPL provedli auditóři audit všech operací ESF (3 operace), u nichž byla poskytnuta dotace společně se skupiny AGROFERT, které byly spolufinancovány z ESF v období 2012–2018.

6.1.2.2. ZÁVĚRY AUDITU TÝKAJÍCÍ SE ESF

Závěry auditorů jsou uvedeny v následující tabulce (podle operačního programu, programového období a cíle auditu). Uvedeny jsou také důvody pro hodnocení v kategorii 3.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost (2007–2013)

Cíl	Kategorie ⁷⁶	Důvody pro hodnocení v kategorii 3
Cíl 1 (řídící a kontrolní systémy pro zamezení střetu zájmů)	nepoužije se*	–
Cíl 2 (KP 2)	nepoužije se*	–
Cíl 3 (KP 4)	2	–
Cíl 4 (přidělení finančních prostředků)	2	–
Cíl 5 (změny)	2	–

⁷⁶ Kategorie 2. Funguje, ale jsou třeba určitá zlepšení. Byly zjištěny určité nedostatky. Tyto nedostatky mají mírný dopad na fungování posuzovaných klíčových požadavků / orgánů / systému. Byla formulována doporučení, která má provést auditovaný subjekt.

OP Praha – Adaptabilita (2007–2013)

Cíl	Kategorie ⁷⁷	Důvody pro hodnocení v kategorii 3
Cíl 1 (řídící a kontrolní systémy pro zamezení střetu zájmů)	nepoužije se*	–
Cíl 2 (KP 2)	nepoužije se*	–
Cíl 3 (KP 4)	nepoužije se*	–
Cíl 4 (přidělení finančních prostředků)	2	–
Cíl 5 (změny)	2	–

* *Dotace na oba projekty z ESF, které byly předmětem auditu pro programové období 2007–2013, byly poskytnuty před tím, než se stal A. Babiš členem vlády. Operace OP Praha – Adaptabilita byla z finanční stránky uzavřena dříve, než příjemce získala skupina AGROFERT.*

OP Zaměstnanost (2014–2020)

Cíl	Kategorie ⁷⁸	Důvody pro hodnocení v kategorii 3
Cíl 1 (řídící a kontrolní systémy pro zamezení střetu zájmů)	3	Závažné nedostatky v podobě a fungování systému k zamezení střetu zájmů ve vztahu k § 4 odst. 1 zákona o střetu zájmů
Cíl 2 (KP 2)	2	–
Cíl 3 (KP 4)	nepoužije se*	–
Cíl 4 (přidělení finančních prostředků)	2	–
Cíl 5 (změny)	2	–

* *Komisi nebyly vykázány žádné výdaje.*

Na základě vykonané auditní činnosti lze vyvodit následující závěry:

Audit v oblasti **střetu zájmů** potvrdil, že došlo k porušením:

⁷⁷ **Kategorie 2. Funguje, ale jsou třeba určitá zlepšení.** Byly zjištěny určité nedostatky. Tyto nedostatky mají mírný dopad na fungování posuzovaných klíčových požadavků / orgánů / systému. Byla formulována doporučení, která má provést auditovaný subjekt.

⁷⁸ **Kategorie 2. Funguje, ale jsou třeba určitá zlepšení.** Byly zjištěny určité nedostatky. Tyto nedostatky mají mírný dopad na fungování posuzovaných klíčových požadavků / orgánů / systému. Byla formulována doporučení, která má provést auditovaný subjekt.

Kategorie 3. Funguje částečně; jsou třeba zásadní zlepšení. Byly zjištěny závažné nedostatky, které vystavují fondy nesrovnalostem. Dopad na účinné fungování klíčových požadavků / orgánů / systému je významný.

- v období před 9. únorem 2017: § 4 odst. 1 českého zákona o střetu zájmů,
- v období po 9. únoru 2017: § 4 odst. 1 a § 4c českého zákona o střetu zájmů.

V této souvislosti odkazujeme na závěry zjištění 1.

S ohledem na tyto závěry útvary Komise také dovozují, že:

auditoři Komise nenalezli žádný důkaz o nepřípustném ovlivňování auditního orgánu v období, kdy byl A. Babiš ministrem financí.

Útvary Komise berou na vědomí, že projekt příjemce Synthesia, a.s., byl zrušen.

6.1.2.3. VÝROK AUDITORA K ESF

Výrok s výhradou: Na základě vykonané činnosti, jež je vymezena v kapitole 3 této zprávy, získali auditoři přiměřenou jistotu, že pokud jde o výše uvedené auditní cíle 1 až 5, řídicí a kontrolní systémy zavedené na úrovni auditovaných subjektů (viz oddíl 3 této zprávy) fungují účinně. Výjimkou je:

- 1. cíl auditu pro programové období 2014–2020 v rámci OP Zaměstnanost, kde byly zjištěny závažné nedostatky v nastavení a fungování systému k zamezení střetu zájmů ve vztahu k § 4 odst. 1 zákona o střetu zájmů,

u něhož je výhrada významná (systémy fungují částečně, jsou třeba zásadní zlepšení – kategorie 3).

Vzhledem k trvajícím porušování § 4 odst. 1 a § 4c českého zákona o střetu zájmů se vnitrostátní orgány žádají, aby:

- provedly nezbytná zlepšení řídicích a kontrolních systémů tak, aby byl zajištěn soulad s čl. 63 odst. 1 a 4 ve spojení s čl. 36 odst. 3 finančního nařízení z roku 2018, včetně souvisejících řídicích kontrol,
- ověřily všechny poskytnuté dotace z OP Zaměstnanost, u nichž byla žádost o dotaci podána dne 9. února 2017 nebo po tomto datu, za účelem ujištění, že byly poskytnuty v souladu s § 4c zákona o střetu zájmů, pokud jde o situace možného střetu zájmů, kterými mohly být ovlivněny dotace poskytnuté kterémukoli příjemci. U všech neoprávněných operací zjištěných tímto ověřením by měly být uplatněny finanční opravy a zrušení souvisejícího příspěvku z veřejných zdrojů,
- oznámily veškerá opatření, která byla přijata nebo jejichž přijetí bylo navrženo v důsledku toho, že A. Babiš nejednal v souladu s těmito ustanoveními.

Útvary Komise upozorňují vnitrostátní orgány, že je nezbytné konzistentně uplatňovat platné právní předpisy rovněž na ostatní operační programy v období 2014–2020 a společnosti, které jsou příjemci dotací, s ohledem na zjištěná porušení § 4 odst. 1 a § 4c ve vztahu ke skupině AGROFERT nebo v jakékoli jiné podobné situaci.

29. listopadu 2019

(elektronický podpis)

Francisco MERCHAN-CANTOS

(elektronický podpis)

Franck SÉBERT

p.o. Mark SCHELFHOUT, úřadující ředitel

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I: Významnost doporučení

Příloha II: Souhrn navrhovaných finančních oprav

Příloha III: Seznam systémových chyb

Příloha IV: Seznam projektů vybraných pro audit klíčového požadavku 2

Příloha V: Seznam projektů vybraných pro audit klíčového požadavku 4

Příloha VI: Stanovisko Ministerstva spravedlnosti ČR

PŘÍLOHA I – VÝZNAMNOST DOPORUČENÍ

Systemová zjištění

Kritické: Je třeba provést nápravná opatření, která se zaměří na základní nedostatky v klíčových kontrolách, které zpochybňují spolehlivost řídicích a kontrolních systémů jako celku nebo jeho části a vedou nebo mohou vést k rozsáhlým nesrovnalostem. Existuje značné riziko, pokud jde o spolehlivost zpráv (finančních a jiných) podávaných za program, efektivnost a účinnost operací a činností a soulad s vnitrostátními a unijními předpisy.

Velmi důležité: Je třeba provést nápravná opatření, která se zaměří na významné nedostatky v klíčových kontrolách, které ovlivňují spolehlivost významné části řídicích a kontrolních systémů, což vede nebo může vést k nesrovnalostem. Existuje vysoké riziko, pokud jde o spolehlivost zpráv (finančních a jiných) podávaných za částí programu, efektivnost a účinnost některých operací a činností a/nebo soulad s vnitrostátními a unijními předpisy.

Důležité: Je třeba provést nápravná opatření, která se zaměří na nedostatky nebo selhání v řídicích a kontrolních systémech, které mají na úrovni programu mírný dopad, avšak ve spojení s dalšími nedostatky mohou vést k nesrovnalostem. K provádění programu a/nebo ke zvýšení efektivnosti a/nebo účinnosti by přispěly lepší kontroly.

Zjištění týkající se projektů

Kritické: Je třeba provést nápravná opatření, která se zaměří na závažné nesrovnalosti (mj. nesrovnalosti systémové povahy), které mají velký finanční dopad.

Velmi důležité: Je třeba provést nápravná opatření, která se zaměří na nesrovnalosti, které mají střední finanční dopad.

Důležité: Je třeba provést nápravná opatření, která se zaměří na nedostatky nebo nesrovnalosti, které nemají žádný finanční dopad nebo mají omezený (potenciální) finanční dopad.

Příloha II: Souhrn navrhovaných finančních oprav

Příjemce	Program	Číslo projektu	Název projektu	Datum podpisu rozhodnutí o poskytnutí dotace	Celkové způsobilé výdaje	Příspěvek EU	Platby příjemcům (příspěvek EU)	Zbývá k proplacení (příspěvek EU)
					v Kč	v Kč	v Kč	v Kč
<i>Programové období 2007-2013 - OP Podnikání a inovace</i>								
1	Lovochemie, a.s.	CZ.1.03/4.1.00/14.00644	Komplexní projekt inovace výrobních postupů Lovochemie, a.s.	10-09-2012	190.130.000,00	50.000.000,00	50.000.000,00	0,00
<i>Programové období 2014-2020 - OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>								
2	Pekárna Zelená louka, a.s.	CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/0000516	Inovační linka na výrobu toastového chleba PE.NAM a.s.	08-02-2017	400.000.000,00	100.000.000,00	0,00	100.000.000,00
3	Lovochemie, a.s.	CZ.01.1.02/0.0/0.0/17_109/0011122	Inovace technologie výroby směsi pro přípravu sirmých hnojiv	19-07-2018	200.000.000,00	50.000.000,00	0,00	50.000.000,00
4	Ethanol Energy a.s.	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011011	Technologie na snížení energetické náročnosti výroby Ethanol Energy a.s.	13-04-2018	240.130.679,00	72.039.203,70	0,00	72.039.203,70
5	Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139	Výměna sušárny zrnin Havlíčkův Brod za energeticky úspornější technologii	26-01-2018	9.001.538,60	2.700.461,58	0,00	2.700.461,58
6	Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143	Výměna sušárny zrnin Chotěboř za energeticky úspornější technologii	26-01-2018	9.325.000,00	2.797.500,00	0,00	2.797.500,00
7	Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152	Výměna sušárny zrnin CEREJA Říkov za energeticky úspornější zařízení	15-03-2018	10.061.071,00	3.018.321,30	0,00	3.018.321,30
8	Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011875	Výměna sušárny zrnin Dobřemice - Syrovátka za energeticky úspornější technologii	24-05-2018	8.808.043,00	2.642.412,90	0,00	2.642.412,90
9	Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988	Výměna sušárny zrnin Jičín za energeticky úspornější technologii	23-05-2018	6.762.953,00	2.028.885,90	0,00	2.028.885,90
Celkem					1.074.219.284,60	285.226.785,38	50.000.000,00	235.226.785,38

Příloha III: Seznam systémových chyb

Příjemce	Program	Číslo projektu	Název projektu	Datum podpisu rozhodnutí o poskytnutí dotace	Celkové způsobilé výdaje v Kč	Příspěvek EU v Kč	Platby příjemcům (příspěvek EU) v Kč	Zbývá k proplacení (příspěvek EU) v Kč
1	Lovochemie, a.s.	CZ.01.1.02/0.0/0.0/17_109/0011122	Inovace technologie výroby směsi pro přípravu sirmých hnojiv	19-07-2018	200.000.000,00	50.000.000,00	0,00	50.000.000,00
2	Ethanol Energy a.s.	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011011	Technologie na snížení energetické náročnosti výroby Ethanol Energy a.s.	13-04-2018	240.130.679,00	72.039.203,70	0,00	72.039.203,70
3	Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011139	Výměna sušárny zmín Havlíčkův Brod za energeticky úspornější technologii	26-01-2018	9.001.538,60	2.700.461,58	0,00	2.700.461,58
4	Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011143	Výměna sušárny zmín Chotěboř za energeticky úspornější technologii	26-01-2018	9.325.000,00	2.797.500,00	0,00	2.797.500,00
5	Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011152	Výměna sušárny zmín CEREA Říkov za energeticky úspornější zařízení	15-03-2018	10.061.071,00	3.018.321,30	0,00	3.018.321,30
6	Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011875	Výměna sušárny zmín Dobřeničky - Surovátka za energeticky úspornější technologii	24-05-2018	8.808.043,00	2.642.412,90	0,00	2.642.412,90
7	Cerea, a.s.	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/0011988	Výměna sušárny zmín Jičín za energeticky úspornější technologii	23-05-2018	6.762.953,00	2.028.885,90	0,00	2.028.885,90
Celkem					484.089.284,60	135.226.785,38	0,00	135.226.785,38

Příloha IV: Seznam projektů vybraných pro audit klíčového požadavku 2

Příjemce	Program	Číslo projektu	Název projektu	Celkové způsobilé výdaje v Kč	Příspěvek EU v Kč
Programové období 2007-2013 - OP Podnikání a inovace					
Fatra, a.s.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/4.1.00/14.00655	Pořízení technologie za účelem zavedení inovativního procesu výroby podlahových krytín	30.000.000,0	10.200.000,0
Fatra, a.s.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/4.1.00/14.01131	Nákup technologie pro inovativní jednorázové zdravotnické a hygienické prostředky	100.000.000,0	40.000.000,0
Lovochemie, a.s.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/4.1.00/14.00644	Komplexní projekt inovace výrobních postupů	190.130.000,0	50.000.000,0
PRECHEZA a.s.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/3.1.00/13.00618	Energetické úspory při výrobě kyseliny sírové	222.283.633,0	88.913.453,0
PRECHEZA a.s.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/3.1.00/13.01448	Horkovodní stanice výroby TB v PRECHEZA a.s. - rekonstrukce topného okruhu	10.530.000,0	3.159.000,0
PRECHEZA a.s.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/4.2.00/13.00953	Doplnění vývojového zařízení	10.145.000,0	4.058.000,0
Synthesia, a.s.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/4.1.00/14.00630	Inovace výrobního programu organických pigmentů v Synthesii	135.880.000,0	42.500.000,0
CS CABOT, spol. s r.o.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/3.1.00/13.01834	Komplexní úpravy energetického hospodářství CS CABOT, spol. s r.o.	104.365.000,0	30.000.000,0
Fatra, a.s.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/3.1.00/13.01733	Výstavba kogenerační jednotky ve společnosti Energetika Chropyně, a.s.	35.030.000,0	10.509.000,0
PREOL, a.s.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/4.2.00/13.01145	Rozvoj vývojových a inovačních kapacit PREOL, a.s.	8.010.000,0	4.005.000,0
Výzkumný ústav organických syntéz a.s.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/4.2.00/13.01206	Výzkumné a vývojové centrum kontroly technologických procesů	16.000.000,0	8.000.000,0
Programové období 2007-2013 - OP Životní prostředí					
AGRO Jevišovice, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/2.2.00/11.12743	Pořízení technologie využitelné ke snížení emisí amoniaku: Agro Jevišovice a.s.	3.395.980,0	1.010.304,0
Cera, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/5.1.00/13.19180	Rekonstrukce skladu kapalných hnojiv Chotěboř	6.356.937,0	2.224.928,0
Lovochemie, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/2.2.00/11.13121	Ekologizace energetického zdroje v Lovochemii, a.s.	991.311.985,0	337.046.074,9
Lovochemie, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/5.1.00/13.20380	Zvýšení provozní bezpečnosti páteřního rozvodu kapalného čpavku	26.985.000,0	9.444.750,0

NAVOS, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/5.1.00/13.19176	Snížení míry rizika - rekonstrukce skladu kapalných průmyslových hnojiv Dačice	5.825.001,0	4.951.250,9
PREOL, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/5.1.00/12.16959	Snížení emisí technologií studené plazmy	6.006.870,0	4.235.890,0
Primagra, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/5.1.00/12.17046	Rekonstrukce skladu kapalných hnojiv Nepřejov - Rosova	4.086.837,2	1.215.833,9
RYNAGRO a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/2.2.00/12.15838	Snížení emisí amoniaku v zemědělském provozu AGRO NOVA spol. s r.o.	2.070.000,0	879.750,0
Synthesisia, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/2.2.00/11.13244	Synthesisia, a.s. - Teplárna Zelená louka - Ekologizace energetického zdroje s využitím fluidního spalování a OZE	912.500.000,0	310.250.000,0
Synthesisia, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/5.1.00/12.16956	Snížení rizika kontaminace půdy a podzemních vod odstraněním kontaminovaných objektů	12.364.340,0	4.327.519,0
Synthesisia, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/5.1.00/13.20367	Odstanění rizika kontaminace půdy a podzemních vod v areálu Synthesisia, a.s.	8.399.630,0	2.939.870,5
Výzkumný ústav organických syntéz a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/5.1.00/11.13433	Snižování environmentálních rizik a omezení průmyslového znečištění při manipulacích s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky ve VUOS a.s.	2.770.996,0	2.119.811,9
Výzkumný ústav organických syntéz a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/5.1.00/13.19151	Snížení rizik průmyslové havárie a ohrožení životního prostředí cestou kompletní rekonstrukce skladu hořlavín a nebezpečných látek	9.067.560,0	3.627.024,0
Programové období 2014-2020 - OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost					
Pekárna Zelená louka, a.s.	OPPIK	CZ.01.1.02/0.0/0.0/15_014/00_00516	Inovační linka na výrobu toastového chleba PENAM a.s.	400.000.000,00	100.000.000,00
Lovochemie, a.s.	OPPIK	CZ.01.1.02/0.0/0.0/17_109/00_11122	Inovace technologie výroby směsi pro přípravu sirmých hnojiv	200.000.000,00	50.000.000,00
Penam, a.s.	OPPIK	CZ.01.3.10/0.0/0.0/15_010/00_00433	Energetické úspory ve společnosti PENAM, a.s., provozovně České Budějovice	8.930.000,00	2.679.000,00
Kostecké uzeniny a.s.	OPPIK	CZ.01.3.10/0.0/0.0/15_010/00_01822	Kostecké uzeniny - komplexní projekt úspory energií v PLANĚ	19.055.436,00	5.716.630,80
Ethanol Energy a.s.	OPPIK	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/00_11011	Technologie na snížení energetické náročnosti výroby Ethanol Energy a.s.	240.130.679,00	72.039.203,70

Cerea, a.s.	OPPIK	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/00 11152	Výměna sušárny zmín CEREA Říkov za energeticky úspornější zařízení	10.061.071,00	3.018.321,30
Cerea, a.s.	OPPIK	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/00 11875	Výměna sušárny zmín Dobřenice - Syrovátka za energeticky úspornější technologii	8.808.043,00	2.642.412,90
Cerea, a.s.	OPPIK	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/00 11988	Výměna sušárny zmín Jičín za energeticky úspornější technologii	6.762.953,00	2.028.885,90
Cerea, a.s.	OPPIK	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/00 11139	Výměna sušárny zmín Havlíčkův Brod za energeticky úspornější technologii	9.001.538,60	2.700.461,58
Cerea, a.s.	OPPIK	CZ.01.3.10/0.0/0.0/16_061/00 11143	Výměna sušárny zmín Chotěboř za energeticky úspornější technologii	9.325.000,00	2.797.500,00
Programové období 2014-2020 - OP Životní prostředí					
Wotan Forest, a.s.	OPŽP	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/00 01081	Ekologizace energetického zdroje Wotan Forest, a.s. - Solnice	111.560.296,00	61.358.162,80
NAVOS, a.s.	OPŽP	CZ.05.3.24/0.0/0.0/16_044/00 04552	Stará ekologická zátěž spol. NAVOS v Boršově u Kyjova	30.009.030,00	25.507.675,50
Celkem				3.907.158.815,80	1.306.105.714,51

Příloha V: Seznam projektů vybraných pro audit klíčového požadavku 4

Příjemce	Program	Číslo projektu	Název projektu	Celkové způsobilé výdaje v Kč	Příspěvek EU v Kč
Programové období 2007-2013 - OP Podnikání a inovace					
Fatra, a.s.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/4.1.00/14.01131	Nákup technologie pro inovativní jednorázové zdravotnické a hygienické prostředky	100.000.000,0	40.000.000,0
PRECHEZA a.s.	OP Podnikání a inovace	CZ.1.03/3.1.00/13.00618	Energetické úspory při výrobě kyseliny sirové	222.283.633,0	88.913.453,0
Programové období 2007-2013 - OP Životní prostředí					
AGRO Jevišovice, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/2.2.00/11.12743	Pořízení technologie využitelné ke snížení emisí amoniaku: Agro Jevišovice a.s.	3.395.980,0	1.010.304,0
Lovochemie, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/2.2.00/11.13121	Ekologizace energetického zdroje v Lovochemii, a.s.	991.311.985,0	337.046.074,9
Synthesisia, a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/2.2.00/11.13244	Synthesisia, a.s. - Teplárna Zelená louka - Ekologizace energetického zdroje s využitím fluidního spalování a OZE	912.500.000,0	310.250.000,0
Výzkumný ústav organických syntéz a.s.	OP Životní prostředí	CZ.1.02/5.1.00/11.13433	Snižování environmentálních rizik a omezení průmyslového znečištění při manipulacích s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky ve VUOS a.s.	2.770.996,0	2.119.811,9
Programové období 2014-2020 - OP Podnikání a inovace					
Pekárna Zelená louka, a.s.	OPPIK	CZ.01.1.02/0.0/0/15_014/00_00516	Inovační linka na výrobu toastového chleba PENAM a.s.	400.000.000,00	100.000.000,00
Lovochemie, a.s.	OPPIK	CZ.01.1.02/0.0/0/17_109/00_11122	Inovace technologie výroby směsi pro přípravu sirmých hnojiv	200.000.000,00	50.000.000,00
Ethanol Energy a.s.	OPPIK	CZ.01.3.10/0.0/0/16_061/00_11011	Technologie na snížení energetické náročnosti výroby Ethanol Energy a.s.	240.130.679,00	72.039.203,70

Programové období 2014-2020 - OP Životní prostředí				
Wotan Forest, a.s.	OPŽP	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/00 01081	Ekologizace energetického zdroje Wotan Forest, a.s. - Solnice	111.560.296,00 61.358.162,80
Celkem				3.183.953.569,00 1.062.737.010,34

JUDr. JAN KNĚŽÍNEK, Ph.D.
MINISTR SPRÁVEDLNOSTI ČR

Praha 30. listopadu 2018
Č.j. MSP-111/2018-OSZ-SP/1
Počet listů: 4
Přílohy: 0

Vážená paní ministryně,

k Vaší žádosti si Vám touto cestou dovoluji zaslat **stanovisko Ministerstva spravedlnosti k výkladu podmínek aplikace zákazu poskytnutí dotace a investiční pobídky podle § 4c zákona č. 159/2006 Sb.**, o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, obecně se zaměřením na výklad pojmu ovládající osoby a v relaci ke svěřenským fondům.

Obecně k zákazu dle § 4c zákona o střetu zájmů, výklad pojmu ovládající osoba

Podle ustanovení § 4c zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o střetu zájmů“), **je zakázáno poskytnout dotaci podle právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla** [ustanovení v této souvislosti v poznámce pod čarou odkazuje na zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů] **a investiční pobídku podle právního předpisu upravujícího investiční pobídky** [ustanovení v této souvislosti v poznámce pod čarou odkazuje na zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů (zákon o investičních pobídkách), ve znění pozdějších předpisů] **obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti.**

Pojem obchodní společnost je vymezen ustanovením § 1 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obchodních korporacích“)¹, které pod tento pojem řadí

¹ Čl. 40 Legislativních pravidel vlády stanoví: „Právní předpis musí být terminologicky jednotný. Zároveň je třeba dbát souladu s terminologií použitou v navazujících a souvisejících právních předpisech různé právní síly. Je-li nutné uvést nový právní termín, je třeba jej v právním předpise blíže vymežit.“ Neobsahuje-li tak právní předpis definici užívaného pojmu vymezující intenzi a extenzi pojmu pro tento předpis, je třeba užívanému pojmu příznat

veřejnou obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciovou společnost, evropskou společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení. Obchodní společnosti spolu s družstvy jsou pak zákonem o obchodních korporacích v § 1 odst. 1 označovány souhrnným pojmem *obchodní korporace*.

Zákaz stanovený v § 4c zákona o střetu zájmů je aplikovatelný na případy obchodních společností, ve kterých veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti. **Veřejným funkcionářem uvedeným v § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů se rozumí člen vlády, popřípadě vedoucí jiného ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády.** Ministerstva a ústřední správní úřady vymezuje v § 1 (ministerstva) a v § 2 (jiné ústřední správní úřady) zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Pojmy *ovládané* a *ovládající osoby* vymezuje § 74 odst. 1 zákona o obchodních korporacích². **Ovládající osobou je osoba, která může v obchodní korporaci přímo či nepřímo uplatňovat rozhodující vliv. Ovládající osobou může být jak osoba právnická, tak osoba fyzická, včetně státu či veřejnoprávní korporace, a dokonce též „osoba“ bez právní subjektivity, tzv. non-subjekt (např. svěřenský fond).**³ Ovládanou osobou pak zákon o obchodních korporacích rozumí vždy pouze obchodní korporaci.

Ovládání je v teorii⁴ chápáno jako kvalifikovanější stupeň *ovlivnění*. Zatímco ovlivnění může být nahodilé a jednorázové, **ovládání předpokládá možnost opakovaného uplatňování vlivu. Postačí tedy samotná možnost uplatnění vlivu – pro kvalifikaci určité osoby jako osoby ovládající není nezbytné, aby tato osoba svého rozhodujícího vlivu skutečně využívala.** Nutno podotknout, že se nemůže jednat čistě o teoretickou či potenciální možnost uplatnění vlivu, ale musí jít o možnost reálnou, podloženou určitou skutečností.⁵ Využívá-li však osoba svého rozhodujícího vlivu toliko čas od času, bude nutné vždy nejprve zkoumat, zda nejde o – nahodilé – ovlivňování.

Pojmu *rozhodující vliv* zákon o obchodních korporacích užívá jak v souvislosti s pojmem ovlivnění (§ 71 odst. 1 a 4), tak v souvislosti s pojmem ovládání (§ 74 odst. 1). Rozhodujícím vlivem se v případě ovlivnění rozumí **rozhodující významný způsob ovlivnění**

význam, který mu přiznává jiný, definici obsahující právní předpis – v tomto případě zákon o obchodních korporacích.

² Ustanovení § 74 odst. 1 vymezuje pojmy užívané v souvislosti s *ovládáním* nejen pro účely zákona o obchodních korporacích, ale i pro účely zvláštních právních předpisů; jedná se tedy především o ustanovení povahy definiční (Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 214).

³ S odkazem na § 2 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, se v teorii dovozuje, že osobou ovládající nebo řídící může být též svěřenský fond nebo jiná non-subjektivní entita, pokud jí právní řád přiznává, byť odvozeně, schopnost jednání. K tomu viz Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P., *opak. cit.*, s. 199.

⁴ Např. Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P., *opak. cit.*, s. 214.

⁵ DOLEŽIL, Tomáš. § 74 (Ovládání). In: LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP, Tomáš DOLEŽIL aj. Zákon o obchodních korporacích: Komentář. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO90_2012CZ. Dostupné v Systému ASPI.

jednání či jiného chování obchodní korporace, a to včetně vlivu vykonávaného prostřednictvím jiné osoby či jiných osob. Obdobně je pojem *rozhodující vliv* chápán v případech ovládnutí, jakkoliv kvalita rozhodujícího vlivu v případě ovládnutí je z podstaty věci materiálně nižší než rozhodující a významný vliv v případě ovlivnění, kde tento vliv může být uplatňován i jen jednorázově.⁶ Nadto, dodejme znovu, v případě ovládnutí postačí již pouhá možnost uplatňování rozhodujícího vlivu, přičemž se musí o možnost podloženou určitou skutečností, nikoliv tedy jen možnost teoretickou či potencionální, a nevyžaduje se (pro kvalifikaci jednajícího jako osoby ovládající) jeho skutečného využívání.

V obou případech, tedy jak v případě ovlivnění, tak v případě ovládnutí, platí, že **vliv nemusí být představován pouze právním jednáním** ve smyslu zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), **nýbrž i jiným chováním včetně pasivity vlivné (ovládající) osoby.**⁷ **Vliv může přitom být uplatňován též prostřednictvím jiné osoby či jiných osob (tj. nepřímo).** Přímý vliv může být v praxi umožněn např. přímým podílem na hlasovacích právech, přímou účastí na rozhodovacích procesech v rámci různých druhů podílů apod. Nepřímým vlivem pak může být např. vliv vykonávaný prostřednictvím dceřiné společnosti, skrze dohodu o hlasovacích právech apod.⁸

Jak již uvedeno, podle § 74 odst. 1 zákona o obchodních korporacích je ovládající osobou osoba, která může v obchodní korporaci přímo či nepřímo uplatňovat rozhodující vliv. **Existence možnosti uplatňovat rozhodující vliv na jednání či jiné chování obchodní korporace, ať už přímo či nepřímo, je tedy definičním znakem ovládající osoby.** Pro konečné posouzení existence ovládnutí je tak třeba zkoumat, zda

- a) jednající má přímý nebo nepřímý vliv na jednání nebo jiné chování obchodní korporace, ať už tento vliv využívá, nebo nikoliv, a ev. též příčinnou souvislost mezi využitým vlivem a jednáním či jiným chováním obchodní korporace, a dále zda
- b) tento vliv je ve vazbě na potencionální nebo skutečné, konkrétní jednání nebo jiné chování obchodní korporace rozhodující.

⁶ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P., opak. cit., s. 214.

⁷ DOLEŽIL, Tomáš. § 74 (Ovládnutí). In: LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP, Tomáš DOLEŽIL aj. Zákon o obchodních korporacích: Komentář. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO90_2012CZ. Dostupné v Systému ASPI; k tomu uvádí, že „Zákon nově výslovně nestanoví, že lze ovládnutí realizovat právně či fakticky. To však i nadále plyne z povahy věci. Právní skutečností, která bude zpravidla zakládat ovládnutí, je účast ovládající osoby na osobě ovládané. Ovládající osoba bude schopna touto cestou (společenská smlouva, většina hlasů, apod.) a prostřednictvím zastoupení ve statutárních a kontrolních orgánech vykonávat rozhodující vliv. U faktického vlivu bude situace srovnatelná s ovlivňováním a může plynout z jakékoliv významné okolnosti (například půjde o osobu blízkou většinovému společníkovi), která de facto znamená možnost rozhodujícího vlivu (srov. pravidla o střetu zájmů).“

⁸ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 199.

Posuzování existence ovládnání mohou napomoci domněnky uvedené v § 75 zákona o obchodních korporacích⁹, s nimiž tento zákon spojuje postavení určité osoby jako osoby ovládající. Zmíněné domněnky jsou nicméně koncipovány jako domněnky vyvratitelné (srov. textaci „*má se za to*“), tedy domněnky, kde zákon připouští důkaz opaku. Výše **popsané podmínky ad a) a b) lze z tohoto hlediska chápat jako jistý materiální korektiv, bez něhož nelze výskyt ovládnání spolehlivě posoudit.** Jinými slovy **existence vyvratitelné domněnky (již pojmově) nepostačí pro jednoznačný závěr o existenci a totožnosti ovládající a ovládané osoby**, jakkoliv důkaz opaku vždy musí přinést ten, jehož postavení coby osoby ovládající se posuzuje¹⁰.

Mimo vyvratitelných domněnek vypočtených v § 75 zákona o obchodních korporacích tento zákon zakotvuje dále jakýsi normativní příkaz ohledně toho, kdo se rozumí ovládající a ovládanou osobou, v § 74 odst. 3, kde stanoví, že řídící osoba podle § 79 a většinový společník jsou vždy ovládajícími osobami. V případě většinového společníka nicméně zákon k tomuto dodává, že normativní příkaz neplatí, pokud vyvratitelné domněnky v § 75 stanoví jinak. Řečeným dodatkem tak zákon v konečném efektu pouze rozšiřuje výčet vyvratitelných domněnek uvedených v § 75 – většinového společníka nelze vždy a bez dalšího považovat za ovládající osobu. Naopak, **jediným případem, kdy není zapotřebí zkoumat danost podmínek pro aplikaci vyvratitelných domněnek ani samotnou skutečnost, zda jednající má přímý nebo nepřímý vliv na jednání nebo jiné chování obchodní korporace a zda tento vliv je ve vazbě na konkrétní jednání nebo jiné chování obchodní korporace rozhodující, je případ, kdy tímto jednajícím je řídící osoba podle § 79 zákona o obchodních korporacích.**

Svěřenské fondy a zákaz dle § 4c zákona o střetu zájmů

Svěřenským fondem se podle § 1448 občanského zákoníku **rozumí vyčleněný majetek z vlastnictví zakladatele** tak, že ten svěří správci majetek k určitému účelu smlouvou nebo pořízením pro případ smrti a svěřenský správce se zaváže tento majetek držet a spravovat. **Svěřenský fond přitom není právnickou osobou a nemá právní subjektivitu. Vznikem svěřenského fondu toliko vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví vyčleněného majetku, přičemž svěřenský správce je povinen se tohoto majetku a jeho správy ujmout. Majetek**

⁹ Ustanovení rozeznává následující domněnky: (i) *Má se za to, že ovládající osobou je osoba, která může jmenovat nebo odvolat většinu osob, které jsou členy statutárního orgánu obchodní korporace nebo osobami v obdobném postavení nebo členy kontrolního orgánu obchodní korporace, jejímž je společníkem, nebo může toto jmenování nebo odvolání prosadit.* (ii) *Má se za to, že osobou ovládající je ten, kdo nakládá s podílem na hlasovacích právech představujícím alespoň 40 % všech hlasů v obchodní korporaci, ledaže stejným nebo vyšším podílem nakládá jiná osoba nebo jiné osoby jednající ve shodě.* (iii) *Má se za to, že osoby jednající ve shodě, které společně nakládají podílem na hlasovacích právech představujícím alespoň 40 % všech hlasů v obchodní korporaci, jsou osobami ovládajícími, ledaže stejným nebo vyšším podílem nakládá jiná osoba nebo jiné osoby jednající ve shodě.* (iv) *Má se za to, že osobou ovládající nebo osobami ovládajícími je také ten, kdo sám nebo společně s osobami jednajícími s ním ve shodě získá podíl na hlasovacích právech představující alespoň 30 % všech hlasů v obchodní korporaci a tento podíl představoval na posledních 3 po sobě jdoucích jednáních nejvyššího orgánu této osoby více než polovinu hlasovacích práv přítomných osob.*

¹⁰ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 215.

Obdobně též DOLEŽIL, Tomáš. § 75 (Domněnky určení ovládající osoby). In: LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP, Tomáš DOLEŽIL aj. Zákon o obchodních korporacích: Komentář. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO90_2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

ve svěřenském fondu není ani vlastnictvím správce, ani vlastnictvím zakladatele, ani vlastnictvím osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno.

Ustanovení § 1448 odst. 3 občanského zákoníku tedy výslovně uvádí, že vlastnická práva k majetku ve fondu vykonává vlastním jménem na účet fondu svěřenský správce a podle § 1456 občanského zákoníku svěřenskému správci náleží plná správa majetku ve svěřenském fondu. Do veřejného seznamu nebo do jiné evidence se svěřenský správce запиše jako vlastník majetku ve svěřenském fondu s poznámkou „svěřenský správce“. V této souvislosti lze konstatovat, že zákonodárce svěřil rozhodující úlohu ve vztahu ke spravovanému majetku svěřenskému správci.

Jde-li o aplikaci zákazu uvedeného v § 4c zákona o střetu zájmů v relaci ke svěřenskému fondu, je na tomto místě třeba připomenout, že řečený **zákaz dopadá pouze na obchodní společnosti, ve které sám veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti.** Zákaz stanovený v § 4c zákona o střetu zájmů se tedy svěřenského fondu netýká v tom smyslu a rozsahu, že svěřenský fond nelze považovat za obchodní společnost, která by měla být příjemcem dotace nebo investiční pobídky podle zvláštních právních předpisů, ani za ovládanou osobu, a to bez ohledu na to, zda je vůči takovému svěřenskému fondu vykonáván rozhodující vliv ve smyslu § 74 odst. 1 zákona o obchodních korporacích a bez ohledu na to, zda majetek vyčleněný do svěřenského fondu představuje v obchodní společnosti, která má být příjemcem takové dotace nebo investiční pobídky, alespoň čtvrtinový podíl ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů.

Závěr o tom, že svěřenský fond není obchodní společností, je nepochybný a nežádá si dalšího komentáře. Na skutečnost, že svěřenský fond nelze považovat za ovládanou osobu, lze pak usuzovat, jak již popisujeme v předchozím textu, z § 74 odst. 1 zákona o obchodních korporacích. Zatímco **citované ustanovení** svým smyslem a účelem umožňuje přiznat svěřenskému fondu jakožto non-subjektu postavení ovládající osoby (jakkoliv zákon v této souvislosti hovoří o „osobě“), **v případě ovládané osoby výslovně stanoví, že tomuto pojmu lze podřadit toliko obchodní korporace.**¹¹ **Pojmy ovládaní, ovládající osoby a ovládané osoby jsou přitom pojmy definiční povahy a jsou zákonem o obchodních korporacích vymezeny nejen pro jeho účely, ale též pro účely zvláštních právních předpisů.** Obdobný závěr vyplývá i z čl. 40 Legislativních pravidel vlády.

Dodejme, že **pojmu ovládané (nebo ovládající) osoby ve vazbě na svěřenské fondy neužívá ani občanský zákoník,** který institut svěřenských fondů do českého právního řádu zakotvil. **Vypomoci si nelze ani příslušnými ustanoveními [§ 4 odst. 4 písm. c)] zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,** ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti“), která pro účely tohoto zákona vymezují

¹¹ Shodně k tomu též Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 214.

pojem *skutečného majitele* svěřenského fondu¹², jimž rozumí fyzickou osobu, která má fakticky nebo právně možnost vykonávat ve svěřenském fondu přímo nebo nepřímo rozhodující vliv. Vymezení skutečného majitele podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti je tak sice v zásadě totožné s vymezením ovládající osoby podle zákona o obchodních korporacích¹³, tato skutečnost však bez dalšího **netituluje k aplikaci daných ustanovení analogicky a** [ve smyslu ustanovení § 4 odst. 4 písm. c) zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a ustanovení § 74 odst. 1 zákona o obchodních korporacích] **ztotožnění (resp. zaměnění) pojmu skutečného majitele s pojmem ovládající osoby na straně jedné a pojem právnické osoby, svěřenského fondu či jiného právního uspořádání bez právní osobnosti s pojmem ovládané osoby na straně druhé.**

Odhlédneme-li od výkladu jazykového a systémového, **lze v rámci posuzování otázky, zda je možné pod pojem ovládané osoby**, jak tento pojem užívá § 4c zákona o střetu zájmů, **podřadit též svěřenský fond, vzít v úvahu též úmysl zákonodárce**, tedy východiska plynoucí ze subjektivně-teleologického (historického) výkladu. V tomto konkrétním případě lze na úmysl zákonodárce usuzovat z **odůvodnění pozměňovacího návrhu** (tehdejšího) **poslance pana [redacted] ke sněmovnímu tisku č. 564** (7. volební období, 2013 – 2017), **kterým bylo ustanovení § 4c do zákona o střetu zájmů vloženo** (dále jen „pozměňovací návrh“). Pozměňovací návrh je shodně ve vztahu ke vkládaným ustanovením (§ 4a, § 4b a § 4c zákona o střetu zájmů) odůvodněn tím, že „*Veřejní funkcionáři uvedení v § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů ... by se neměli podílet na podnikání jako ovládající osoba.*“. V odůvodnění se dále uvádí, že „*Pouhý zákaz být členem orgánů podnikající právnické osoby [pozn.: myšleno zřejmě právnické osoby, resp. obchodní společnosti ve smyslu vkládaných ustanovení] uvedený v § 4 odst. 1 písm. b) zde zcela neobstojí, neboť opomíjí právě reálný vliv ovládající osoby v obchodní společnosti.*“. Autor odůvodnění ještě dodává, že „*Dojde-li ke střetu zájmu člena vlády, který zároveň uplatňuje rozhodující vliv [v] podnikající právnické osobě, nemusí postačit, že tento střet zájmů bude v souladu se zákonem pouze oznámen.*“.¹⁴

Citované pasáže odůvodnění by mohly nasvědčovat tomu, že zákaz stanovený v § 4c zákona o střetu zájmů nebyl zamýšlen pouze na případy, kdy veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů nebo jím ovládaná osoba vlastní

¹² Podle § 4 odst. 4 písm. c) bodu 1 až 3 zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti se má za to (jde o období vyvrátitelných domněnek zakotvených v § 75 zákona o obchodních korporacích), že skutečným majitelem svěřenského fondu je fyzická osoba (nebo skutečný majitel právnické osoby), která je v postavení zakladatele, svěřenského správce nebo obmysleného. To však vždy platí pouze za současného splnění podmínky, že tato fyzická osoba má fakticky nebo právně možnost vykonávat ve svěřenském fondu přímo nebo nepřímo rozhodující vliv.

¹³ *Tvrdý, J., Vavrušková, A. Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, k tomu na straně 19 výslovně uvádí, že se v případě skutečného majitele v podstatě „jedná o ovládající osobu, jak ji popisuje § 74 zákona o obchodních korporacích (který však nestanoví v případě určení takové osoby podle dispozice s hlasovacími právy hranici, proto nemohl být tento termín pro zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti využit)“.* Patrně jedinou odchylku lze tak spatřovat v okolnosti, že skutečným majitelem podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti může být toliko fyzická osoba, zatímco ovládající osobou podle zákona o obchodních korporacích může být osoba fyzická či právnická, popřípadě též non-subjekt, a dále též ve formulaci jednotlivých vyvrátitelných domněnek základajících postavení ovládající osoby (skutečného majitele).

¹⁴ Pozměňovací návrh dostupný ke stažení zde: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=129152&pdf=1>.

v obchodní společnosti, která má být příjemcem dotace nebo investiční pobídky podle příslušných právních předpisů, podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti, ale též na případy, kdy veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů vykonává vůči takové právnické osobě rozhodující vliv a je tedy ve smyslu § 74 odst. 1 zákona o obchodních korporacích její ovládající osobou (ať už je vliv vykonáván přímo nebo nepřímo). Tento úmysl však není podle našeho názoru v odůvodnění pozměňovacího návrhu vyjádřen jednoznačně a nadto naprosto nenalézá oporu ani v samotné dikci dotčeného ustanovení. Bylo již dříve judikováno, že jestliže zákonodárce svůj záměr v normativní větě nevyjádří nebo jej vyjádří neurčitě, jedná se o pochybení, které musí jít k jeho tíži, a nikoli v k tíži adresátů právní normy.¹⁵ **Samotný výklad úmyslem historického zákonodárce lze pak upřednostnit před jazykovým výkladem a případně též i výkladem systémovým pouze tehdy, pokud není o jednoznačnosti a výlučnosti smyslu a účelu zákona pochybnost a pokud doslovné znění ustanovení vykazuje znaky nejasnosti či nesrozumitelnosti.**¹⁶ To však není námi posuzovaný případ. Interpretací závěr akcentující úmysl zákonodárce by tak podle našeho názoru nebyl udržitelný.

S přihlédnutím k výše uvedenému jsme dospěli k závěru, že jde-li o souvislost se svěřenskými fondy, patrně jedinou situací, v níž lze uvažovat o aplikaci zákazu stanoveného v § 4c zákona o střetu zájmů, je situace, kdy je prostřednictvím svěřenského fondu (tedy nepřímo) vykonáván rozhodující vliv na obchodní korporaci (ovládanou osobu), která sama vlastní v obchodní společnosti, jež má být příjemcem dotace nebo investiční pobídky podle zvláštních právních předpisů, podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti. Jak již bylo řečeno, v prostředí ovládání lze vliv uplatňovat přímo i nepřímo, tedy i prostřednictvím jiné osoby či non-subjektu (svěřenského fondu, který sám může být i osobou ovládající – k tomu viz výše). Vždy je nicméně třeba pro konečný závěr o ovládání na všech úrovních ovládání (dochází-li k uplatňování vlivu nepřímo) zkoumat, zda tento vliv je ve vztahu k jednání nebo jinému chování ovládané osoby rozhodující a je s ním v přímé souvislosti; postačí přitom i pouhá možnost výkonu takového rozhodujícího vlivu.

Závěr

Lze shrnout, že subjekty rozhodující o poskytnutí dotace podle právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla nebo investiční pobídku podle právního předpisu upravujícího investiční pobídky jsou povinny mimo dalších náležitostí a podmínek pro poskytnutí dotace nebo investiční pobídky vyplývajících z uvedených a dalších, zvláštních právních předpisů, zkoumat též, zda uvažovaná dotace nebo investiční pobídka nejsou poskytovány obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů, tedy člen vlády nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády, nebo jimi ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti.

¹⁵ Např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2012, č. j. 1 As 89/2010-119.

¹⁶ Např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2011, č. j. 1 As 6/2011 – 347 (Řízení před soudem: možnost krajského soudu odchýlit se od judikatury Nejvyššího správního soudu).

Pro posouzení existence ovládnání mohou sloužit vyvratitelné domněnky uvedené v § 75 zákona o obchodních korporacích. **Rozhodujícím pro konečné posouzení existence ovládnání je však vždy to, zda ovládající osoba může v ovládané osobě přímo nebo nepřímo uplatňovat skutečný a rozhodující vliv na jednání či jiné chování této osoby.** Důkaz opaku by pak vždy měl přinést ten, jehož postavení coby ovládající osoby se posuzuje.

Jde-li o svěřenské fondy, tyto nelze chápat ani jako obchodní společnost, která má být příjemcem dotace nebo investiční pobídky podle zvláštních právních předpisů, ani jako ovládanou osobu ve smyslu § 4c zákona o střetu zájmů, a potud se tedy zákaz stanovený v odkazovaném ustanovení neuplatní. **Svěřenský fond nicméně může hrát roli non-subjektu, prostřednictvím nějž je uplatňován rozhodující vliv na obchodní korporaci (ovládanou osobu), která vlastní v obchodní společnosti – potenciálním příjemci dotace nebo investiční pobídky podle zvláštních právních předpisů – podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti;** pokud tomu tak bude, je na místě přistoupit i k aplikaci § 4c zákona o střetu zájmů. S ohledem na skutečnost, že svěřenský fond nemá právní subjektivitu a že rozhodující úlohu ve vztahu ke správě majetku ve svěřenském fondu má svěřenský správce, je možné vyvodit závěr, že rozhodující vliv by musel být uplatňován prostřednictvím svěřenského správce.

Dovolujeme si ještě upozornit, že **Ministerstvo spravedlnosti není zákonem zmocněno k podávání závazného výkladu právních předpisů,** a to ani v případech, kdy ve vztahu k těmto předpisům vystupuje v roli gestora. K závaznému výkladu právních předpisů jsou povolány v rámci svých zákonných zmocnění toliko soudy, resp. též jiné orgány aplikační praxe. Z tohoto důvodu **je třeba výše uvedené stanovisko vnímat spíše jako orientační.**

S pozdravem

JUDr. Jan Kněžínek, Ph.D.
ministr spravedlnosti

Vážená paní
Ing. Klára Dostálová
ministryně pro místní rozvoj
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1
IDDS: 26iaava